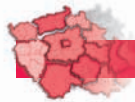

KAPITOLA

**INDIVIDUÁLNÍ, SPOLEČENSKÉ
A PRACOVNÍ PŘÍNOSY
ZE VZDĚLÁNÍ**

Vzdělání má zásadní vliv na život jednotlivce a zasahuje do všech podstatných společensko-ekonomických a sociálních vztahů, do kterých každý jedinec během svého života vstupuje. **Vzdělání představuje neopominutelný faktor, který napomáhá kvalitnímu rozvoji schopností a dovedností**, jimiž je jedinec vybaven a kterých využívá jak pro společenské uplatnění (včetně profesního), tak v osobním životě. Přínos vzdělání se projevuje v několika rovinách – jak na úrovni individuální, kdy pro jednotlivce znamená přínos zejména v relaci k trhu práce, tak na úrovni společenské, kdy společnost tvořená vzdělanými jednotlivci je schopna produkovat nejen více ekonomických produktů, ale jedinci s vyšší úrovní dosaženého vzdělání se více podílí na chodu společnosti a na zajištění jejího fungování. Přínosy ze vzdělání jsou tak významné i z makro-sociálního hlediska: právě ti nejvíce vzdělaní a kvalifikovaní tvoří tzv. „knowledge kapitál“ a jsou hlavní silou a nositelem ekonomického a kulturního rozvoje dané oblasti, což zejména na úrovni regionů významně zasahuje do jejich charakteru. Snaha o vytváření více vzdělaných společností, tedy o růst podílu lidí s vysoce kvalitním vzděláním, napomáhá na regionální úrovni i snižování rozdílu mezi regiony. Prostřednictvím podpory vzdělanosti mohou regiony s horším sociálně-ekonomickým základem dotahovat regiony s příznivější hospodářskou situací.

U jednotlivce se dosažené vzdělání ve vztahu k pracovnímu trhu promítá zejména **do úrovně jeho zaměstnanosti, nezaměstnanosti a do výše jeho příjmů**. Zejména ve znalostně založených ekonomikách je vliv vzdělání velmi silný. Míry zaměstnanosti tak stoupají s výšší dosaženého vzdělání, přičemž platí, že míra zaměstnanosti lidí s terciárním vzděláním je výrazně vyšší než u lidí, kteří dosáhli „pouze“ středního vzdělání s vyučným listem nebo maturitní zkouškou. Současně také platí, že výrazné rozdíly v míře zaměstnanosti najdeme zejména mezi těmi, kteří získali vzdělání s maturitní zkouškou, a těmi, kteří mají vzdělání nižší. Naopak nižší úroveň dosaženého vzdělání je častěji spojena s rizikem nezaměstnanosti. Současné dosažení vyššího vzdělání zpravidla indikuje lepší finanční ohodnocení a také zdravější životní styl.

Při uplatnění na trhu práce hraje vzdělání klíčovou roli – je zcela prokazatelné, že lidé, kteří dosáhli alespoň nějakého středního vzdělání, mají lepší pozici při hledání zaměstnání než lidé, kteří mají pouze základní nebo nižší vzdělání. Určitým „bodem zlomu“ se jeví maturita, kdy lidé s maturitním vzděláním mají výrazněji snazší uplatnění než lidé s nižším stupněm vzdělání. Též kvalifikace, kterou jedinec získá jako výsledek procesu vzdělávání a která mu umožňuje snáze nalézt uplatnění, hraje neopominutelnou roli. Další výhodou vysoce kvalifikované pracovní síly je i schopnost vyhovět náročným podmínkám moderní ekonomiky a pracovního trhu. V situaci, kdy se permanentně zvyšuje kvalifikační náročnost většiny profesí, mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou „připraveni“, tzn. vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi. S tím souvisí i trend vývoje ekonomiky, kdy dlouhodobě ubývá pracovních příležitostí pro nekvalifikované nebo málo kvalifikované pracovníky, přičemž lze takřka se stoprocentní pravděpodobností předpovědět, že tento trend bude i nadále pokračovat. Navíc se v roce 2009 na pracovním trhu projevila ekonomická krize, jejímž důsledkem byl i výrazný nárůst nezaměstnanosti ve srovnání s předchozími několika lety.

Ekonomické zisky z dosaženého vzdělání představují významnou motivační sílu, která rozhoduje o tom, zda se jedinec rozhodne investovat do dosažení vyššího vzdělání. Jednou z cest, pomocí nichž ekonomika zajišťuje, aby si lidé rozvíjeli a udržovali patřičné dovednosti, je pobídka ke vzdělávání skrze rozdílné příjmy, které se odvíjejí od dosaženého vzdělání. Rozptyl v příjmech je totiž velmi vlivným faktorem politiky podpory dosahování vyšší úrovně vzdělání.

E 1 Ekonomická aktivita: zaměstnanost a nezaměstnanost podle úrovně dosaženého vzdělání

Pro společnost založenou na znalostní ekonomice je charakteristické, že je v ní výrazná poptávka po kvalifikované pracovní síle. Vzdělání a dosažení kvalifikace se tak stávají hlavním předpokladem pro úspěšné uplatnění na trhu práce. Ve společnosti, kde dosažení odpovídajících znalostí a dovedností je klíčové pro získání dobrého pracovního uplatnění, je vzdělání a vzdělanost ekonomicky aktivních osob faktorem, který je velmi silně propojen s trhem práce. Trh práce je dále úzce provázán s ekonomickou situací dané země či daného regionu. Na případné změny tak reaguje velmi citlivě a relativně v krátké době. Vysoká nezaměstnanost nepředstavuje hrozbu pouze pro ekonomiku společnosti, kdy zejména při vysoké dlouhodobé nezaměstnanosti rostou nároky na systémy sociálního zabezpečení, klesá životní úroveň, kupeschopnost obyvatelstva atd., ale ohrožuje i sociální status nezaměstnaných. Jedince nepostihuje nezaměstnanost pouze po ekonomické stránce, kdy znamená takřka vždy snížení životní úrovně, ale znamená i značnou sociální deprivaci – nezaměstnaní lidé ztrácejí kontakt s ostatními zaměstnanými, ztrácejí řadu společenských kontaktů, často nastupuje i deprese ze ztráty zaměstnání následovaná uzavíráním se do sebe. Dalším rizikem je trvání této situace, kdy po počátečním šoku ze ztráty zaměstnání a následného období nečinnosti si lidé na tuto situaci zvyknou a ztrácejí ochotu ji změnit, přestávají hledat zaměstnání a spokojují se s daným stavem. Lidé přestávají být aktivní a stávají se pasivními jak v osobním a společenském životě, tak v ekonomickém prostoru. Této situaci je nutné jak v zájmu jednotlivce, tak celé společnosti předcházet. Jedním z účinných nástrojů omezování rizika nezaměstnanosti je právě vzdělání, kdy významný vliv na to, zda jedinec bude patřit do skupiny zaměstnaných, nezaměstnaných či mimo pracovní sílu, náleží dosaženému vzdělání. Ze statistických údajů o trhu práce zcela jednoznačně vyplývá, že čím vyššího vzdělání lidé dosáhli, tím více roste míra jejich zaměstnanosti. A současně platí i nepřímá úměrnost mezi nezaměstnaností a dosaženým vzděláním, kdy čím vyššího vzdělání jedinec dosáhne, tím menší riziko nezaměstnanosti mu hrozí. To je odrazem nejen toho, že ekonomika společnosti je založena na práci kvalifikovaných jedinců, ale i faktu, že ten, kdo dosáhl vyššího vzdělání, se s případnou nezaměstnaností vypořádá lépe. Má nejen širší možnosti uplatnění, ale je i otevřenější vůči dalšímu vzdělávání včetně rekvalifikace. Současně mu získané znalosti a dovednosti umožňují se s důsledky nezaměstnanosti lépe vypořádat.

Rok 2009 byl rokem ekonomické krize, která se odrazila i ve výši nezaměstnanosti. Po několika úspěšných ekonomických letech se nezaměstnanost výrazně zvýšila, a to nejen u nekvalifikovaných profesí, kde byla značným problémem i v ekonomicky úspěšných letech, ale i u kvalifikovaných pracovníků. Jedinou vzdělanostní skupinou, kterou nezaměstnanost postihla pouze mírně, byli pracovníci s dosaženým terciárním vzděláním, i když i u této skupiny byl zaznamenán nárůst míry nezaměstnanosti. U ostatních vzdělanostních skupin byl však nárůst nezaměstnanosti výraznější, i když nedosáhl hodnot, kterých se mnoho odborníků obávalo. Míru nezaměstnanosti se tak podařilo v průměru udržet pod deseti procenty.

E 1.1 Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání ve věkové skupině 25–64 let

Charakteristika ukazatele

Indikátor sleduje míru zaměstnanosti v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, a to i z genderového pohledu, tedy zvlášť za muže a ženy. Ukazatel tak charakterizuje podíl

ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých vzdělanostních úrovních na populaci v ekonomicky aktivním věku 25–64 let.

Metodika výpočtu

$$\frac{EA_i}{P_i}$$

EA – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let
P – celkový počet obyvatel ve věku 25–64 let podle dosažené úrovně vzdělání

- i* – dosažená úroveň vzdělání
- základní vzdělání
 - střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem
 - střední vzdělání s maturitní zkouškou
 - terciární vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky ILO²⁸ (pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané). Totožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

Placení zaměstnaní jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

Sebezaměstnaní jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené apod.).

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), přepočtené průměry za rok 2009

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Míra zaměstnanosti je sledována pro věkovou skupinu 25–64 let. Plně se zde projevuje závislost míry zaměstnanosti na dosažené úrovni vzdělání. Zcela zřetelně se zde rýsuje pravidlo, že **čím vyšší je stupeň dosaženého vzdělání, tím vyšší je míra zaměstnanosti**. Toto pravidlo platí bez ohledu na regiony či genderový úhel pohledu. Hlavním předpokladem pro vyšší účast na zaměstnanosti je úroveň dosaženého vzdělání. Nejnižší míry zaměstnanosti jsou evidovány u lidí se základním a nižším vzděláním, kde míra zaměstnanosti činí pouhých 57,1 %, což znamená, že takřka každý druhý nepracuje.²⁹ U osob se středním vzděláním s výučním listem činí míra zaměstnanosti 78,5 %, což je výrazně více než u lidí se základním vzděláním. Míra zaměstnanosti osob

se středním vzděláním s maturitní zkouškou pak činí 80,3 %. U lidí s dosaženým terciárním vzděláním vystoupila míra zaměstnanosti na 86,2 %. Z uvedených údajů je zcela zřejmé, že úroveň dosaženého vzdělání má velmi silný vliv na pracovní zapojení jednotlivců.

Míry zaměstnanosti jsou velmi výrazně ovlivněny **genderovými specifiky: u mužů je míra zaměstnanosti vyšší než u žen, a to ve všech vzdělanostních kategoriích a ve všech krajích**. Můžeme předpokládat, že je to zapříčiněno zejména tím, že se ženy častěji než muži věnují péči o děti a o domácnost (mateřská dovolená, ženy v domácnosti). Jak u mužů, tak u žen platí přímá úměrnost mezi výší dosaženého vzdělání a mírou zaměstnanosti, tedy že čím vyšší je dosažené vzdělání, tím vyšší je míra zaměstnanosti. Z dostupných údajů dále vyplývá, že **rozdíly v míře zaměstnanosti mužů a žen jsou tím vyšší, čím je nižší stupeň dosaženého vzdělání**. Zaměstnanost mužů se základním vzděláním v průměru činí 71,6 %, přičemž se pohybuje od 78,3 % po 42,6 % v jednotlivých krajích. U stejně vzdělaných žen činí v průměru 50 %, kdy se pohybuje v rozmezí od 58,9 % po 45,4 %. Podobně míra zaměstnanosti mužů se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem činí v průměru 86,2 % (od 91,1 % po 83,6 %), u stejně vzdělaných žen činí průměrná hodnota 67,1 % (od 70,6 % po 62,1 %). Míra zaměstnanosti mužů se středním vzděláním s maturitní zkouškou dosáhla průměrné hodnoty 90,7 %, přičemž její rozpětí se pohybuje od 93,0 % po 87,9 %, u stejně vzdělaných žen jde o rozpětí v rozmezí od 75,4 % po 67,9 % při průměrné hodnotě 72,7 %. Na terciární úrovni vzdělání činí míra zaměstnanosti mužů v průměru 93,1 % (v rozpětí od 93,0 % po 87,9 %). Míra zaměstnanosti žen na této úrovni vzdělání v průměru činí 78,5 % (od 83,1 % po 78,5 %). Jak z výše uvedeného vyplývá, genderové rozdíly v míře zaměstnanosti jsou od středního vzdělání s maturitní zkouškou nižší (u středního vzdělání s maturitní zkouškou jde o 18 procentních bodů v neprospěch žen), než tomu bylo na nižší úrovni vzdělání. Na terciární úrovni jde o necelých 15 procentních bodů v neprospěch žen.

Regionální rozdíly

Míry zaměstnanosti vykazují jen malé regionální výkyvy. Ve sledované věkové skupině 25–64 let činí míra zaměstnanosti v průměru 78,4 %. Nejvyšších hodnot dosahuje v Praze (82,3 %), kdy Praha je jediným krajem, ve kterém míra zaměstnanosti překročila 80% hranici. Na druhém místě je Plzeňský kraj se 79,1 %. Míru zaměstnanosti vyšší než 79 % ještě vykázal Jihočeský kraj (79,1 %). Nejnižších hodnot nabývá průměrná míra zaměstnanosti v Ústeckém (74,7 %), Libereckém (74,9 %), Moravskoslezském (77,4 %) kraji a v kraji Vysočina (77,9 %). V ostatních krajích je míra zaměstnanosti vyšší než 78 %. Jak je zřejmé, uvedené mezikrajové rozdíly nejsou příliš výrazné a nejvyšší rozdíl (mezi Prahou a Ústeckým krajem) činí 7,6 procentního bodu.

Největší genderové rozdíly v celkové míře zaměstnanosti jsme zaznamenali v Ústeckém (23,7 procentního bodu), Libereckém (20,4 procentního bodu) a Středočeském kraji (19,8 procentního bodu), a to v neprospěch žen. Naopak nejmenší genderové rozdíly jsou v Moravskoslezském (16,8 procentního bodu), Pardubickém (17 procentních bodů) a Zlínském kraji (17,3 procentního bodu) v neprospěch zaměstnanosti žen. Ve všech krajích a na všech vzdělanostních úrovních platí, že zaměstnanost mužů je vyšší než zaměstnanost žen.

Na úrovni **základního vzdělání** jsou v míře zaměstnanosti nejvýraznější krajové diference. Rozdíl v míře zaměstnanosti mezi kraji činí v porovnání s ostatními dosaženými úrovněmi vzdělání nejvíce, a to 19,6 procentního bodu. Z porovnání jednotlivých krajů je zřejmé, že nejnižších hodnot u lidí se základním vzděláním nabývá míra zaměstnanosti v kraji Vysočina (45,0 %), který je jediným krajem, kde je míra zaměstnanosti nižší než 50 %. Naopak nejvyšší míru zaměstnanosti

²⁸ ILO – International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce) byla založena v r. 1919, od r. 1946 je specializovanou agencí systému OSN. Sídlí v Ženevě. Podrobnější informace lze nalézt na adrese: www.ilo.org.

²⁹ Nízký podíl zaměstnanosti v nejnižší vzdělanostní skupině je ovlivněn několika faktory: dlouhodobá nezaměstnanost lidí se základním vzděláním zapříčiňuje, že ti lidé figurují v jiných statistikách než ve statistice o nezaměstnanosti. Vysoký podíl žen se základním vzděláním je v domácnosti a taktéž nefiguruje ve statistikách zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Mezi osobami se základním vzděláním je rovněž vyšší počet lidí ve starších věkových kategoriích, kteří již jsou v důchodovém věku, a nepatří tak mezi ekonomicky aktivní (viz kapitola A1).

u této vzdělanostní skupiny má Karlovarský kraj (64,6 %). Druhým krajem s vysokou mírou zaměstnanosti v této vzdělanostní skupině je Pardubický kraj (62,1 %), následuje Ústecký kraj (60,9 %) a Plzeňský kraj (60,5 %). V ostatních krajích je míra zaměstnanosti nižší než 60 %.

Genderové rozdíly na úrovni základního vzdělání nabývají nejvyšších hodnot v Ústeckém kraji (27,6 procentního bodu), Praze (25,2 procentního bodu), Královéhradeckém (24,1 procentního bodu), Jihomoravském (22,5 procentního bodu) a Plzeňském kraji (22,3 procentního bodu) v neprospěch žen. Naopak v kraji Vysočina jsme zaznamenali procentní rozdíl 3,3 procentního bodu v neprospěch mužů. Jde o jediný případ, kdy byla míra zaměstnanosti žen vyšší než míra zaměstnanosti stejně vzdělaných mužů.

Míra zaměstnanosti obyvatel se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem je v krajském srovnání již mnohem vyrovnanější než na úrovni základního vzdělání. Rozdíl mezi krajem s nejvyšší (Praha) a s nejnižší mírou zaměstnanosti (Liberecký kraj) činí 6,5 procentního bodu. Nejvyšší míru zaměstnanosti vykazuje již zmíněná Praha (81,8 %) a Karlovarský kraj (80,5 %). Nejnižší míru zaměstnanosti najdeme v Libereckém (75,3 %), Ústeckém (75,6 %) a Pardubickém kraji (77,4 %).

Míra zaměstnanosti mužů a žen s touto úrovní vzdělání se v průměru liší o 19 procentních bodů v neprospěch žen. Největší genderový rozdíl jsme zaznamenali v Praze (24 procentních bodů), v Libereckém (22,6 procentního bodu) a Ústeckém kraji (22,1 procentního bodu). Nejméně se zaměstnanost mužů a žen s touto úrovní vzdělání liší v Moravskoslezském (15,5 procentního bodu), Pardubickém (16,8 procentního bodu) a Královéhradeckém kraji (17 procentních bodů).

Na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou činí průměrná míra zaměstnanosti 80,3 %. Nejvyšších hodnot dosahuje v Plzeňském (82,0 %), Pardubickém (81,9 %), Královéhradeckém kraji (81,9 %), v Praze (81,3 %) a Zlínském kraji (81,2 %). Nejnižší míra zaměstnanosti této vzdělanostní skupiny je v Ústeckém (78,6 %) a Jiho-

moravském kraji (78,7 %). Jak vidíme, největší mezikrajový rozdíl tak činí 3,4 procentního bodu.

Genderové rozdíly v míře zaměstnanosti na úrovni **středního vzdělání s maturitou** jsou nejvyšší v Ústeckém (24,9 procentního bodu), Jihočeském (20,4 procentního bodu) a Libereckém kraji (20,1 procentního bodu). Nejnižších hodnot naopak dosahují v Jihomoravském (15,5 procentního bodu), Moravskoslezském (15,2 procentního bodu) a Plzeňském kraji (15,8 procentního bodu). Průměrná hodnota rozdílu v míře zaměstnanosti mužů a žen na této vzdělanostní úrovni činí 18 procentních bodů v neprospěch žen.

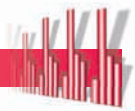
Na úrovni **terciárního vzdělání** je míra zaměstnanosti rovněž vyrovnaná, i když nejvyšší mezikrajový rozdíl činí 8,6 procentního bodu v neprospěch žen, což je více než na úrovni středního vzdělání. Nejvyšších hodnot míra zaměstnanosti dosahuje v Plzeňském (88,8 %) a Olomouckém kraji (88,0 %). Nejnižší míru zaměstnanosti u lidí s terciárním vzděláním nalezneme naopak v Libereckém kraji (80,2 %), kraji Vysočina (84,1 %) a Pardubickém kraji (84,7 %).

U osob s terciární úrovní dosaženého vzdělání jsme zaznamenali **nejmenší genderové rozdíly v míře zaměstnanosti**, kdy v průměru činí 14,6 procentního bodu v neprospěch žen. Nejmenší rozdíly v zaměstnanosti mužů a žen panují v Královéhradeckém (8,5 procentního bodu) a Karlovarském kraji (9,3 procentního bodu). Naopak nejvyšší rozdíly v míře zaměstnanosti jsou v Pardubickém (21 procentních bodů), Ústeckém (19,7 procentního bodu) a Středočeském kraji (17,7 procentního bodu).

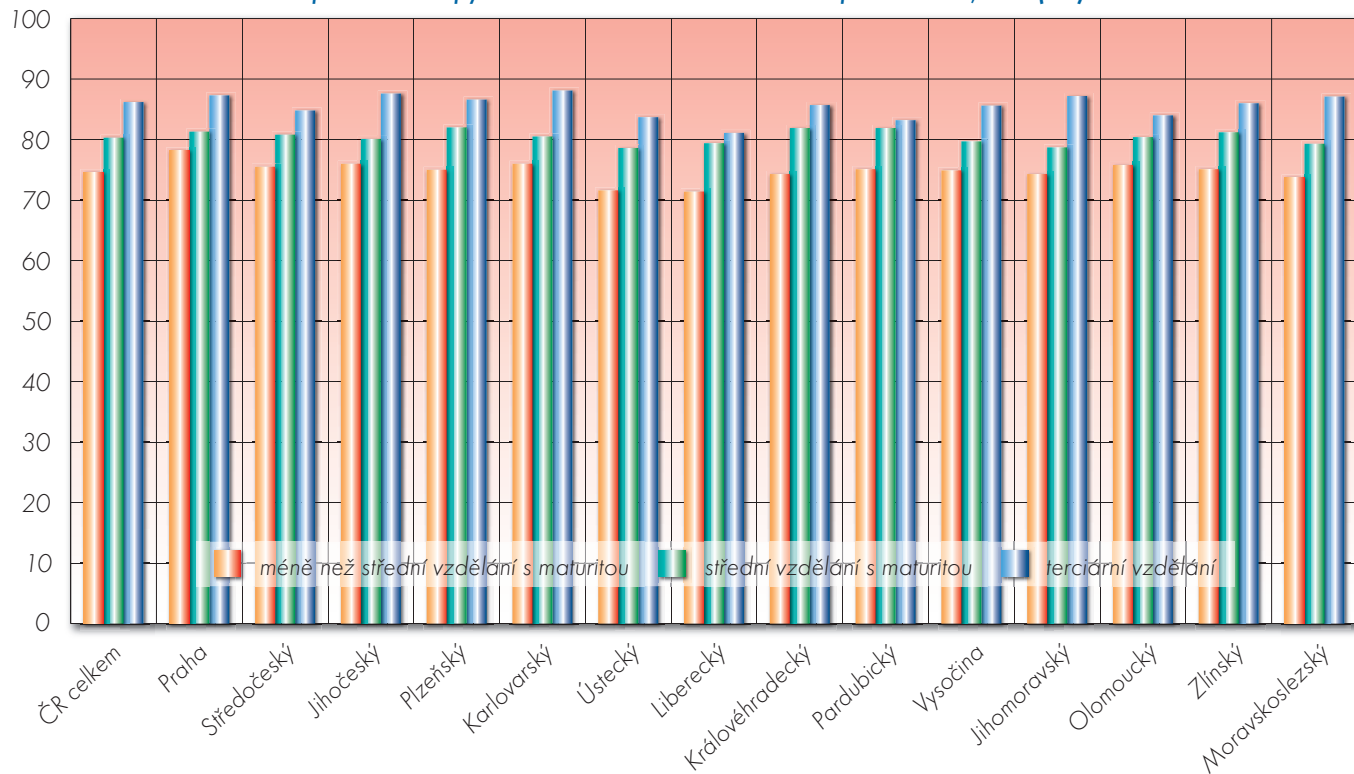
Z mezikrajového srovnání vyplývá, že míra zaměstnanosti je jen mírně regionálně diferencována. Ve všech krajích úroveň zaměstnanosti klesá spolu se snižující se úrovní dosaženého vzdělání a současně ve všech krajích platí, že úroveň zaměstnanosti žen je nižší než úroveň zaměstnanosti mužů, a to na všech vzdělanostních úrovních s výjimkou kategorie základního vzdělání v kraji Vysočina, kde je míra zaměstnanosti žen vyšší než mužů.

E1 T1: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2009 (v %)

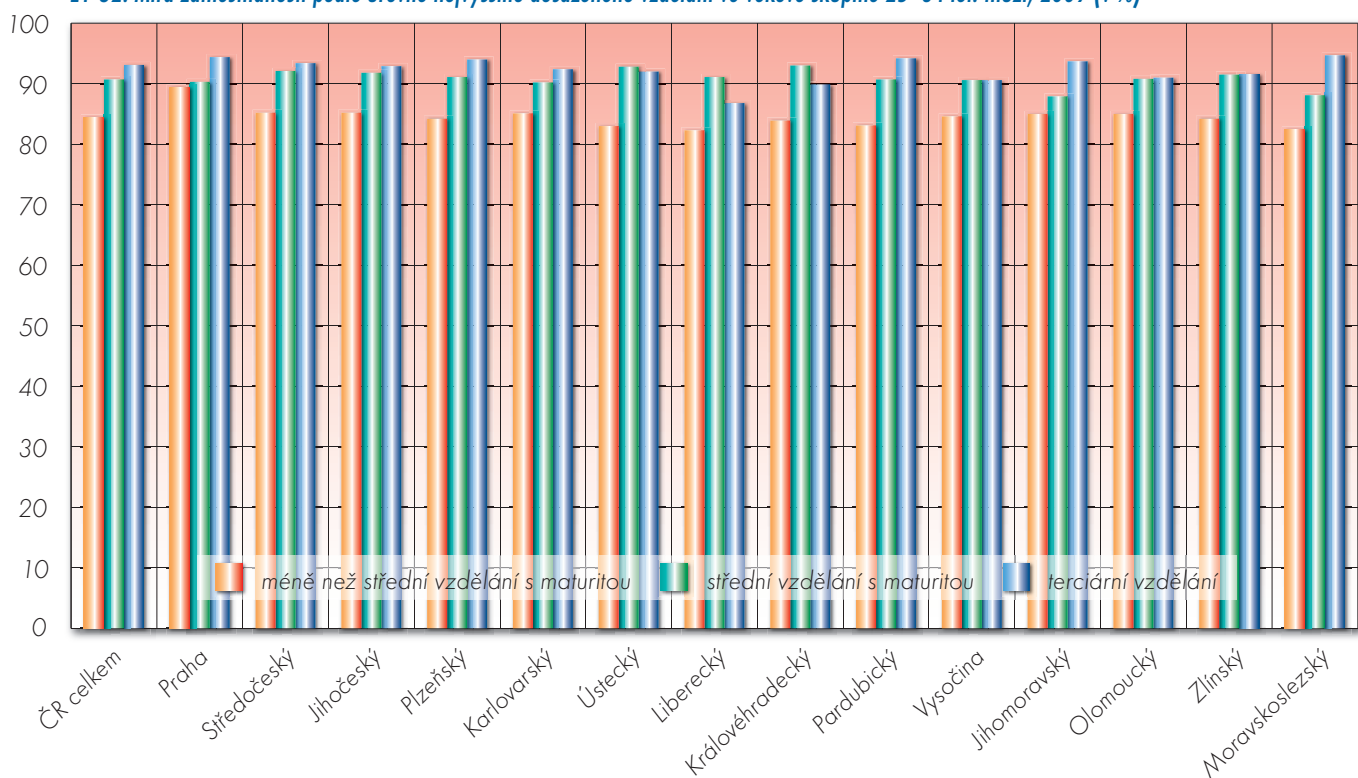
Území		bez vzdělání		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		4,8		57,1		78,5		80,3		86,2		78,4	
CZ01	Praha	–		60,5		81,8		81,3		87,3		82,3	
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	60,5	(4.)	81,8	(1.)	81,3	(4.)	87,3	(3.)	82,3	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		53,1		79,7		80,8		84,8		78,7	
CZ020	Středočeský kraj	–	x	53,1	(12.)	79,7	(4.)	80,8	(6.)	84,8	(10.)	78,7	(5.)
CZ03	Jihozápad	–		57,7		79,5		81,0		87,1		79,1	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	58,1	(7.)	79,6	(5.)	80,1	(9.)	87,6	(2.)	79,1	(3.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	57,4	(8.)	79,3	(6.)	82,0	(1.)	86,6	(6.)	79,1	(2.)
CZ04	Severozápad	–		62,0		76,9		79,1		85,0		75,8	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	64,6	(1.)	80,5	(2.)	80,5	(7.)	88,1	(1.)	78,5	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	60,9	(3.)	75,6	(13.)	78,6	(14.)	83,7	(12.)	74,7	(14.)
CZ05	Severovýchod	20,4		56,0		77,2		81,2		83,7		77,4	
CZ051	Liberecký kraj	52,3	(1.)	53,9	(9.)	75,3	(14.)	79,4	(11.)	81,1	(14.)	74,9	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	7,1	(2.)	52,8	(13.)	78,6	(9.)	81,9	(3.)	85,7	(8.)	78,5	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	62,1	(2.)	77,4	(12.)	81,9	(2.)	83,2	(13.)	78,5	(7.)
CZ06	Jihovýchod	–		51,5		78,9		79,0		86,9		78,2	
CZ063	Vysočina	–	x	45,0	(14.)	79,1	(7.)	79,7	(10.)	85,6	(9.)	77,9	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	53,7	(11.)	78,7	(8.)	78,7	(13.)	87,2	(4.)	78,3	(10.)
CZ07	Střední Morava	–		56,3		78,9		80,8		85,1		78,6	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	53,9	(10.)	79,9	(3.)	80,4	(8.)	84,0	(11.)	78,4	(9.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	59,2	(5.)	77,8	(10.)	81,2	(5.)	86,0	(7.)	78,8	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		58,5		77,5		79,3		87,1		77,4	
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	58,5	(6.)	77,5	(11.)	79,3	(12.)	87,1	(5.)	77,4	(12.)

E1 G1: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2009 (v %)

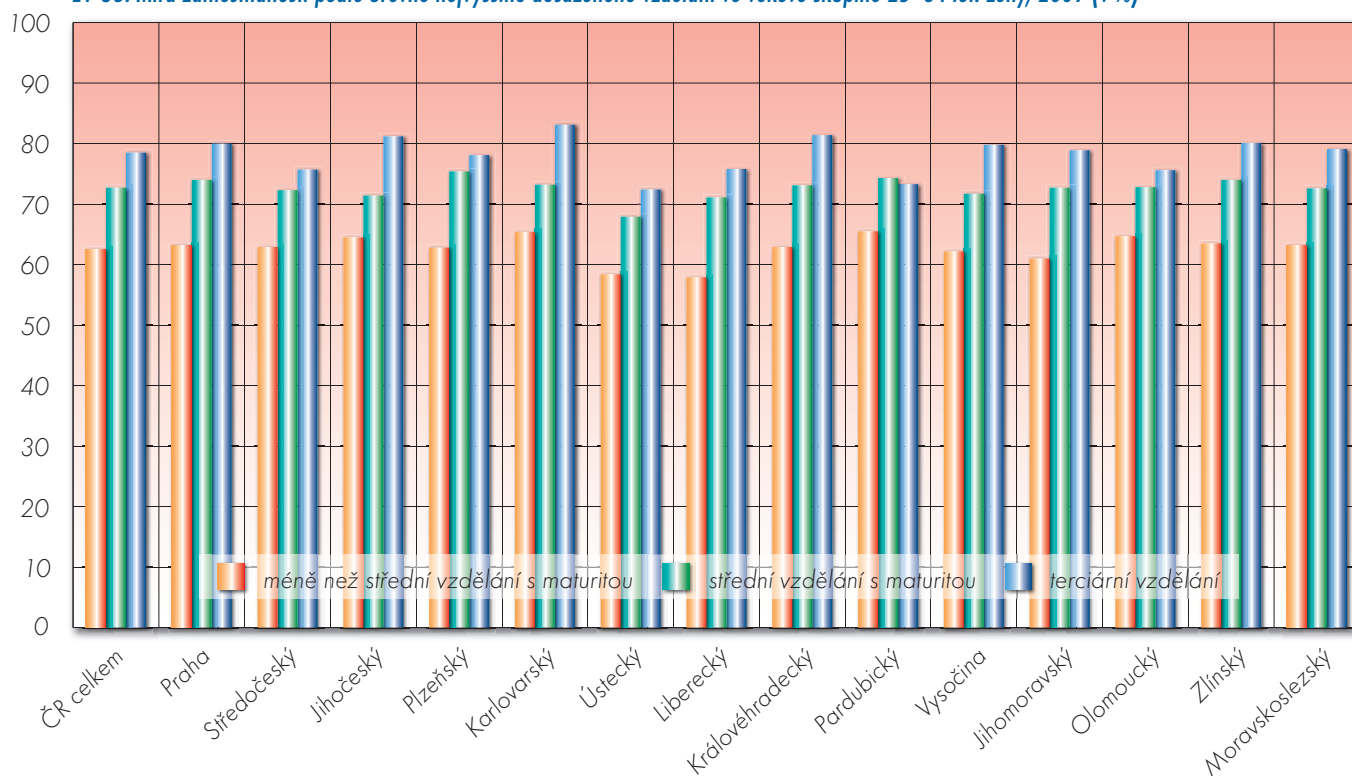

E1 G2: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: muži, 2009 (v %)

E1 G3: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: ženy, 2009 (v %)

E 1.2 Míry nezaměstnanosti podle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel sleduje podíly nezaměstnaných osob v populaci ekonomicky aktivních (v pracovní síle) ve věku 25–64 let podle jednotlivých stupňů vzdělání, zvláště za muže a za ženy. Jedná se o tzv. specifické míry nezaměstnanosti popisující nezaměstnanost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě jde o skupiny podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

Metodika výpočtu

$$\frac{N_i}{PA_i}$$

$$PA_i$$

N – celkový počet nezaměstnaných ve věku 25–64 let

PA – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let

i – dosažená úroveň vzdělání

- základní vzdělání
- střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou
- terciární vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané. Totožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

- **Placení zaměstnaní** jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

- **Sebezaměstnaní** jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené apod.).

Nezaměstnaní jsou všichni občané starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

- **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnaní
- **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelny práce, patří sem rovněž hledání zaměstnání přímo v podnicích, využívání inzercí, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

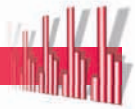
Míry nezaměstnanosti procentuálním způsobem vyjadřují podíl nezaměstnaných (čitatel) na celkové pracovní síle (jmenovatel).

Specifické míry nezaměstnanosti jsou ukazatele popisující nezaměstnanost určité sociální, věkové nebo jiné skupiny obyvatelstva.

- **Čítatel:** všichni nezaměstnaní z dané skupiny obyvatelstva (např. absolventi škol)
- **Jmenovatel:** pracovní síla podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO) zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané z téže skupiny obyvatelstva

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2009

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Celková míra nezaměstnanosti v České republice ve věkové skupině 25–64 let podle výsledků VŠPS v roce 2009 činila 5,9 %. Je nezbytné zde však nezapomenout, že jde o průměrnou hodnotu, která překrývá rozdíly mezi různými vzdělanostními skupinami. Pokud se podíváme na hodnoty míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, lze konstatovat jednoznačný vztah: **spolu s rostoucím vzděláním klesá míra nezaměstnanosti**. Lze říci, že **nízká úroveň vzdělání se jasně projevuje jako výrazně determinující faktor, který nepříznivě ovlivňuje postavení na trhu práce**. A současně **získání středního vzdělání, zejména středního vzdělání s maturitní zkouškou, dává větší šance uplatnění na trhu práce**.

Celková míra nezaměstnanosti v posledních několika letech až do roku 2008 klesala, **v roce 2009 významně vzrostla**. V roce 2004 činila 7,1 %, v roce 2005 klesla na 6,9 %. V roce 2006 opět poklesla, a to na 6,2 %, v roce 2007 na 4,9 % a v roce 2008 znovu poklesla na 4,0 %. V roce 2009 vlivem světové ekonomické krize vzrostla na 5,9 %. Tento nárůst se projevil ve všech sledovaných skupinách obyvatel.³⁰ Současně je však nutné připomenout, že důsledky finanční krize se začaly v České republice projevovat již v posledním čtvrtletí roku 2008, i když do míry celkové nezaměstnanosti za rok 2008 ještě příliš nezasáhly. Důsledky krize se v míře nezaměstnanosti naplno projevily až v roce 2009.

U osob, které dosáhly pouze **základního vzdělání**, činila v roce 2009 míra nezaměstnanosti 21,8 %, tzn. že cca každý pátý občan se základním vzděláním je nezaměstnaný.³¹ Ti, kteří absolvovali **střední nematuritní vzdělání** (tj. střední vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem), jsou na tom již podstatně lépe – i přes nárůst v roce 2009 činila jejich míra nezaměstnanosti 6,7 %, tzn. že je asi 4krát nižší než u osob se základním vzděláním. Míra nezaměstnanosti osob **se středním vzděláním s maturitní zkouškou** je ještě nižší, a to 3,9 %, což je o 2,8 procentního bodu méně než v případě lidí s nematuritním vzděláním a zhruba 6krát méně než u lidí s pouze základním vzděláním. **Výrazně nejnižší míru nezaměstnanosti mají lidé s terciárním vzděláním**, kde je nezaměstnaných pouze 2,2 % – jejich míra nezaměstnanosti je zhruba dvakrát nižší než u osob s maturitním vzděláním. Jak vidíme, postavení osob se základním vzděláním je na pracovním trhu výrazně horší než postavení osob se vzděláním vyšším.

Míra nezaměstnanosti žen je obvykle vyšší než míra nezaměstnanosti mužů. Celková míra nezaměstnanosti mužů je nižší o 2,2 procentního bodu než míra nezaměstnanosti žen. S rostoucí úrovní dosaženého vzdělání se rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami snižují.

Zajímavou skupinou je z pohledu genderových rozdílů **kategorie základního vzdělání**. Při celkovém pohledu byl v roce 2009 mezi mírou nezaměstnanosti mužů a žen nízký rozdíl, a to 2 procentní body. Avšak při regionálním pohledu uvidíme, že v jednotlivých krajích dosahoval rozdíl mezi muži a ženami od 16,8 procentního bodu v neprospěch žen až k 8,4 procentního bodu v neprospěch mužů.³²

Ve skupině **se středním vzděláním bez maturitní zkoušky** (tj. střední vzdělání, střední odborné vzdělání a střední vzdělání s vý-

učním listem) je nezaměstnanost žen vyšší o 3,7 procentního bodu.

Na úrovni **středního vzdělání s maturitní zkouškou** mají ženy míru nezaměstnanosti vyšší o 2 procentní body, než je nezaměstnanost mužů.

Na úrovni **terciárního vzdělání** byla míra nezaměstnanosti mužů v roce 2009 o 0,3 procentního bodu vyšší než u žen. V této skupině dlouhodobě zaznamenáváme velmi malé genderové rozdíly, kdy v roce 2007 byla míra nezaměstnanosti mužů a žen stejná, a to 1,5 %, v roce 2008 pak byla míra nezaměstnanosti žen vyšší o 0,1 procentního bodu. V roce 2006 činil rozdíl mezi muži a ženami 0,3 procentního bodu v neprospěch žen. Z výše uvedeného vyplývá, **že s výši dosaženého vzdělání se snižují i rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami**: v průměru jsou nejvyšší u středního vzdělání bez maturity, zatímco u osob s terciárním vzděláním již genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti víceméně nejsou.

Nejhorší vyhlídky na uplatnění na trhu práce mají muži se základním vzděláním. Ti se také nejvíce odlišují od ostatních skupin. Dá se říci, že **u mužů jakékoliv vzdělání, které je vyšší než základní, výrazně zvyšuje šance na uplatnění na trhu práce**. Rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti mužů pouze se základním vzděláním a mužů se středním vzděláním bez maturity činí 17,5 procentního bodu. Rozdíl mezi muži se středním vzděláním bez maturity a muži se středním vzděláním s maturitou je již pouze 2,6 procentního bodu a mezi muži se středním vzděláním s maturitou a muži s terciárním vzděláním dokonce jen 0,6 procentního bodu.

Pokud postavení mužů zlepšuje již dosažení jakéhokoliv středního vzdělání, u **žen se postavení na trhu práce výrazně zlepšuje až od dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou**. Ačkoliv i v kategorii žen mají nejhorší postavení ženy se základním vzděláním, míra nezaměstnanosti žen se základním vzděláním a žen se středním vzděláním bez maturity se liší „pouze“ o 11,8 procentního bodu. Rozdíl v míře nezaměstnanosti žen se středním vzděláním bez maturity a s maturitou je 5 procentních bodů. Rozdíl v míře nezaměstnanosti žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou a s terciárním vzděláním je 2,9 procentního bodu. Dá se tedy říci, že **na míru nezaměstnanosti mužů má vzdělání větší vliv, než je tomu u nezaměstnanosti žen**.

Regionální rozdíly

Míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích se značně liší. **Nejvyšších hodnot dosahuje** v Karlovarském (9,2 %), Ústeckém (8,8 %) a Moravskoslezském kraji (8,7 %). V ostatních krajích nepřekročila míra nezaměstnanosti 8% hranici. **Nejnižší míru nezaměstnanosti** nalezneme v Praze (2,7 %), ve Středočeském (3,5 %) a Jihočeském kraji (3,6 %).

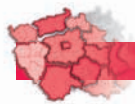
Ve všech krajích platí, že **nejvyšší míru nezaměstnanosti mají lidé se základním vzděláním**. Nejvyšší míru nezaměstnanosti osob se základním vzděláním vykazuje Ústecký (30,8 %), Moravskoslezský (30,3 %), Karlovarský (28,1 %) a Královéhradecký kraj (27,1 %). V ostatních krajích nepřekračuje míra nezaměstnanosti šestadvaceti-procentní hranici. Naopak ke krajům s relativně nízkou nezaměstnaností obyvatel se základním vzděláním patří Jihočeský kraj (7,2 %), Vysočina (12,3 %) a Praha (13,0 %).

Z genderového pohledu je na úrovni základního vzdělání situace v krajích velmi různorodá – muži dosahují nejvyšších hodnot měř nezaměstnanosti zejména v Moravskoslezském (34,3 %) a Ústeckém kraji (32,4 %). Největší rozdíl v míře nezaměstnanosti mužů a žen je u této vzdělanostní skupiny ve Zlínském kraji, kde činí 16,8 procentního bodu. Naopak míra nezaměstnanosti žen převyšuje míru nezaměstnanosti mužů zejména v Praze (o 8,4 procentního bodu) a Královéhradeckém kraji (o 6 procentních bodů). Nezaměstnanost žen se základním vzděláním je vyšší než nezaměstnanost stejně vzdělaných

³⁰ Uváděné charakteristiky nezaměstnanosti vycházejí z Výběrového šetření pracovních sil, tzn. nejedná se o „tvrdá“ statistická data, ale o odhady postavené na výběrovém souboru a přepočítané na celkovou populaci. K takto konstruovaným ukazatelům se vždy váže určitá výběrová chyba (podrobněji viz ČSÚ – www.czso.cz, odkaz na VŠPS, základní metodické přístupy). Výběrová chyba je tím větší, čím podrobnější třídění provádíme (podle věku, pohlaví, vzdělání, krajů...). Z těchto důvodů je velmi problematické provádět porovnání v časové řadě, jelikož nelze přesně určit, jaká část změny v datech je způsobena právě výběrovou chybou. V podrobnějším třídění podle krajů a oblastí je pak časové porovnávání ze statistického hlediska téměř nemožné. Srovnání meziročních změn v jednotlivých krajích z těchto důvodů neuvádíme.

³¹ Ve věkové skupině 25–64 let má základní nebo nižší vzdělání pouze 7,8 % občanů.

³² Podrobněji viz podkapitola Regionální rozdíly.

mužů ještě v Jihočeském, Karlovarském, Libereckém kraji a v kraji Vysočina.

Pokud se zaměříme na míru nezaměstnanosti **osob s dosaženým středním vzděláním bez maturity** (tj. se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem), je zřejmé, že nejhůře nalézají uplatnění lidé s touto úrovní vzdělání v Moravskoslezském (9,8%), Karlovarském (9,1%) a Královéhradeckém kraji (8,2%). V těchto regionech míra nezaměstnanosti u této vzdělanostní skupiny překročila osmi-procentní hranici. Naopak nejnižší nezaměstnanost obyvatel se středním vzděláním bez maturity vykazuje Praha (3,3%) a Středočeský kraj (3,9%). V ostatních krajích nezaměstnanost překračuje hranici 5%.

Genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti u osob se **středním vzděláním bez maturity** (tj. středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem) jsou ve všech krajích s výjimkou Prahy v neprospěch žen. Nejvýraznější jsou tyto rozdíly v Královéhradeckém (9 procentních bodů), Zlínském (5,7 procentního bodu) a Plzeňském kraji (5,6 procentního bodu).

Na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou vykazuje nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti Středočeský kraj (2,3%), Praha (2,3%) a Jihočeský kraj (2,5%). Naopak nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti byly zaznamenány v Libereckém (5,9%), Moravskoslezském (5,5%), Královéhradeckém (5,3%) a Olomouckém kraji (5,0). V ostatních krajích se míra nezaměstnanosti pohybuje od 3% do 5%. Jak je z uvedených údajů patrné, lidé s maturitním vzděláním mají výrazně nižší míry nezaměstnanosti než lidé bez maturity a lidé se základním vzděláním.

Genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou činí v republikovém průměru 2 procentní body v neprospěch žen. Ve všech krajích byla míra nezaměstnanosti žen vyšší než mužů. Nejvíce převyšovala míra nezaměst-

nanosti žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou nezaměstnanost stejně vzdělaných mužů v Královéhradeckém (o 3,7 procentního bodu) a Libereckém kraji (o 3,0 procentních bodů). Nejmenší rozdíl pak byl zaznamenán v Jihočeském (0,2 procentního bodu) a Zlínském kraji (0,5 procentního bodu) v neprospěch žen. V ostatních krajích se genderový rozdíl pohyboval v rozmezí od 1 procentního bodu po méně než 3 procentní body.

Na úrovni terciárního vzdělání se nezaměstnanost i přes ekonomickou krizi týká relativně malé části osob. Celorepublikový průměr činí u této vzdělanostní skupiny 2,2%, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje v Libereckém (4,2%), Pardubickém kraji (3,4%) a kraji Vysočina (3,0%). Na druhém konci kontinua stojí Jihočeský (0,8%), Ústecký (0,8%), Plzeňský kraj (1,7%) a Praha (1,9%). V ostatních krajích se míra nezaměstnanosti pohybuje v rozmezí od 2% po méně než 3%.

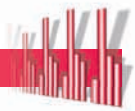
Na úrovni terciárního vzdělání jsou genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti nejmenší ze všech sledovaných vzdělanostních skupin. Současně je to vzdělanostní skupina, ve které je **celorepubliková míra nezaměstnanosti mužů vyšší než míra nezaměstnanosti žen**. Pouze ve čtyřech krajích je nezaměstnanost mužů nižší, a to v kraji Vysočina (o 2,9 procentního bodu v neprospěch žen), Moravskoslezském (0,6 procentního bodu), Jihomoravském (o 0,3 procentního bodu) a Jihočeském kraji (0,1 procentního bodu). V ostatních krajích je nezaměstnanost mužů vyšší než žen, přičemž největší rozdíly jsou v kraji Karlovarském (2,4 procentního bodu), Olomouckém (1 procentní bod) a v Praze (1 procentní bod) v neprospěch mužů.

V roce 2009 míry nezaměstnanosti jak na celorepublikové úrovni, tak na úrovni regionů ve srovnání s předchozími roky vzrostly. Vyšší míry nezaměstnanosti zasáhly zejména osoby s nižší úrovní vzdělání, zejména se vzděláním základním nebo nižším. Také lidi se středním vzděláním nebo středním vzděláním s výučním listem (tedy se

E1 T4: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2009 (v %)

Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		21,8		6,7		3,9		2,2		5,9	
CZ01	Praha	13,0		3,3		2,3		1,9		2,7	
CZ010	Hlavní město Praha	13,0	(12.)	3,3	(14.)	2,3	(13.)	1,9	(10.)	2,7	(14.)
CZ02	Střední Čechy	13,4		3,9		2,3		2,1		3,5	
CZ020	Středočeský kraj	13,4	(11.)	3,9	(13.)	2,3	(14.)	2,1	(9.)	3,5	(13.)
CZ03	Jihozápad	11,6		5,7		3,6		1,3		4,6	
CZ031	Jihočeský kraj	7,2	(14.)	5,0	(12.)	2,5	(12.)	0,8	(14.)	3,6	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	15,9	(10.)	6,4	(9.)	4,8	(6.)	1,7	(12.)	5,7	(10.)
CZ04	Severozápad	30,0		8,1		4,4		1,1		8,9	
CZ041	Karlovarský kraj	28,1	(3.)	9,1	(2.)	4,2	(9.)	1,8	(11.)	9,2	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	30,8	(1.)	7,7	(5.)	4,4	(8.)	0,8	(13.)	8,8	(2.)
CZ05	Severovýchod	22,8		7,0		5,0		3,1		6,7	
CZ051	Liberecký kraj	19,2	(8.)	6,7	(8.)	5,9	(1.)	4,2	(1.)	7,1	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	27,1	(4.)	8,2	(3.)	5,3	(3.)	2,3	(6.)	7,2	(4.)
CZ053	Pardubický kraj	22,5	(6.)	5,8	(11.)	4,0	(10.)	3,4	(2.)	5,8	(9.)
CZ06	Jihovýchod	17,4		7,1		4,3		2,8		5,8	
CZ063	Vysočina	12,3	(13.)	6,2	(10.)	3,2	(11.)	3,0	(3.)	4,9	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	18,9	(9.)	7,6	(6.)	4,8	(5.)	2,7	(5.)	6,2	(8.)
CZ07	Střední Morava	22,0		7,4		4,9		2,5		6,6	
CZ071	Olomoucký kraj	24,5	(5.)	6,8	(7.)	5,0	(4.)	2,3	(7.)	6,6	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	19,3	(7.)	8,1	(4.)	4,7	(7.)	2,8	(4.)	6,7	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	30,3		9,8		5,5		2,2		8,7	
CZ080	Moravskoslezský kraj	30,3	(2.)	9,8	(1.)	5,5	(2.)	2,2	(8.)	8,7	(3.)

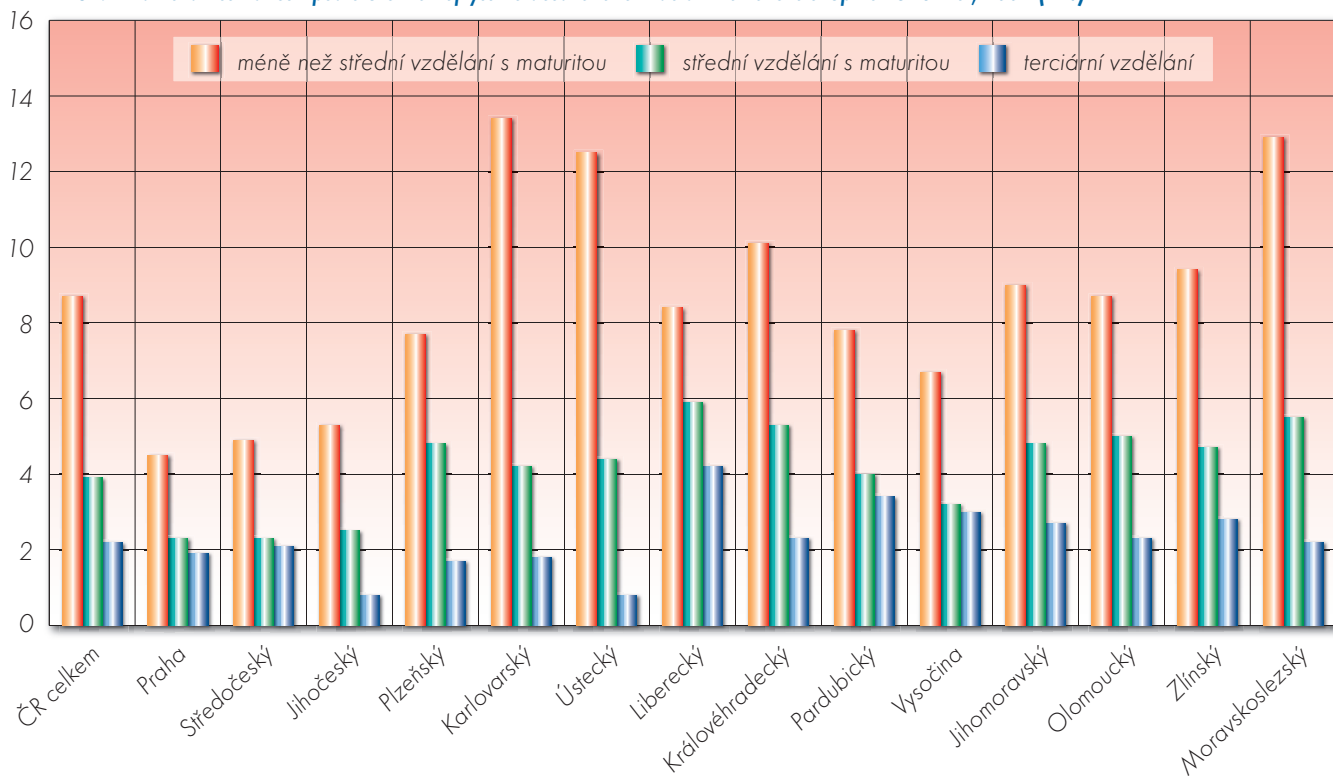
Poznámka: Údaje o nezaměstnaných osobách bez vzdělání nejsou v rámci VŠPS k dispozici.

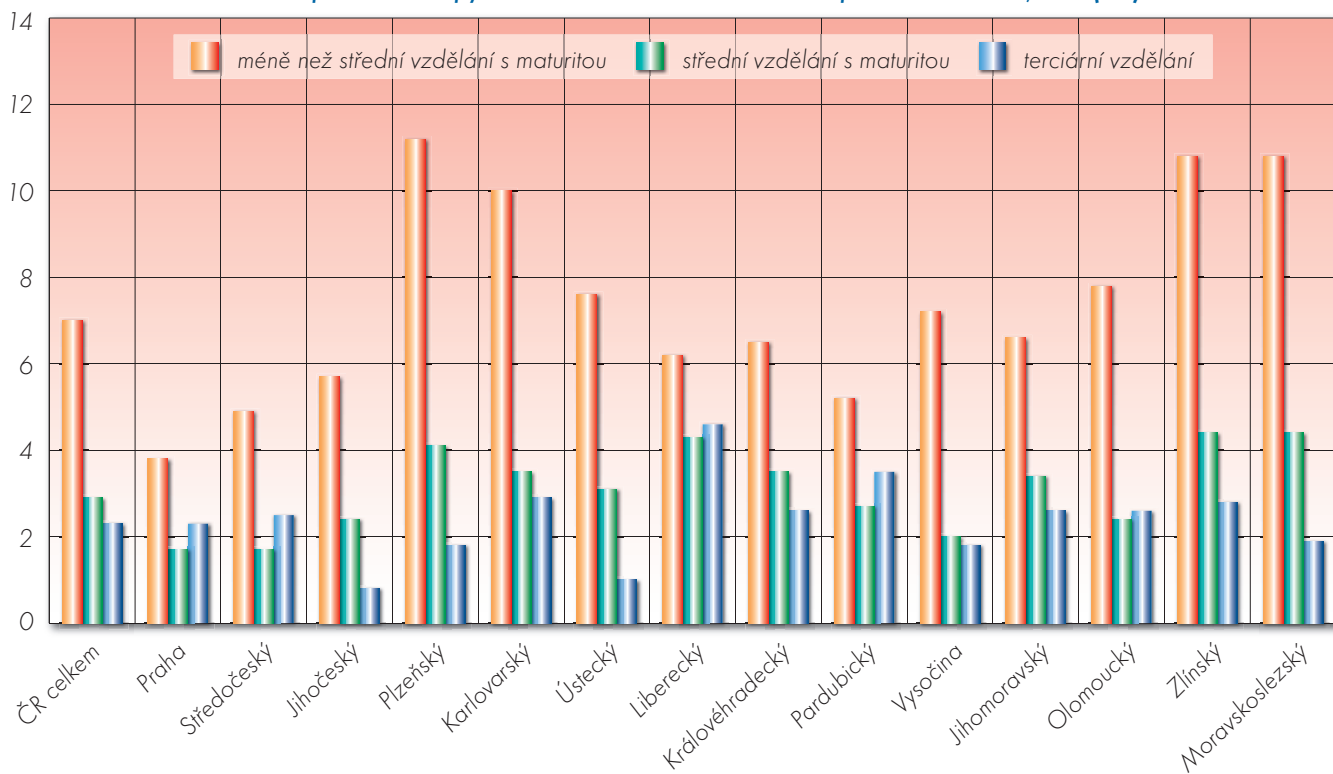
středním vzděláním bez maturity). Relativně příznivá situace přetrvává mezi lidmi s terciárním vzděláním. Na této vzdělanostní úrovni je velmi příznivá situace i v těch krajích, kde je jinak míra nezaměstnanosti značně vysoká, například v kraji Moravskoslezském. Ke krajům s obecně nejnižší nezaměstnaností patří Praha, kde je však také nej-

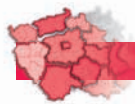
příznivější vzdělanostní struktura – nejvyšší podíl osob s terciárním vzděláním a nejnižší procento nejméně vzdělaných obyvatel. Také kraj Středočeský, Jihočeský, Plzeňský a Vysočina mají stále dobré výsledky v hodnotách nezaměstnanosti. Naopak Ústecký, Karlovarský a také Moravskoslezský kraj se potýkají s vyšší mírou nezaměstnanosti.

E1 G4: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2009 (v %)

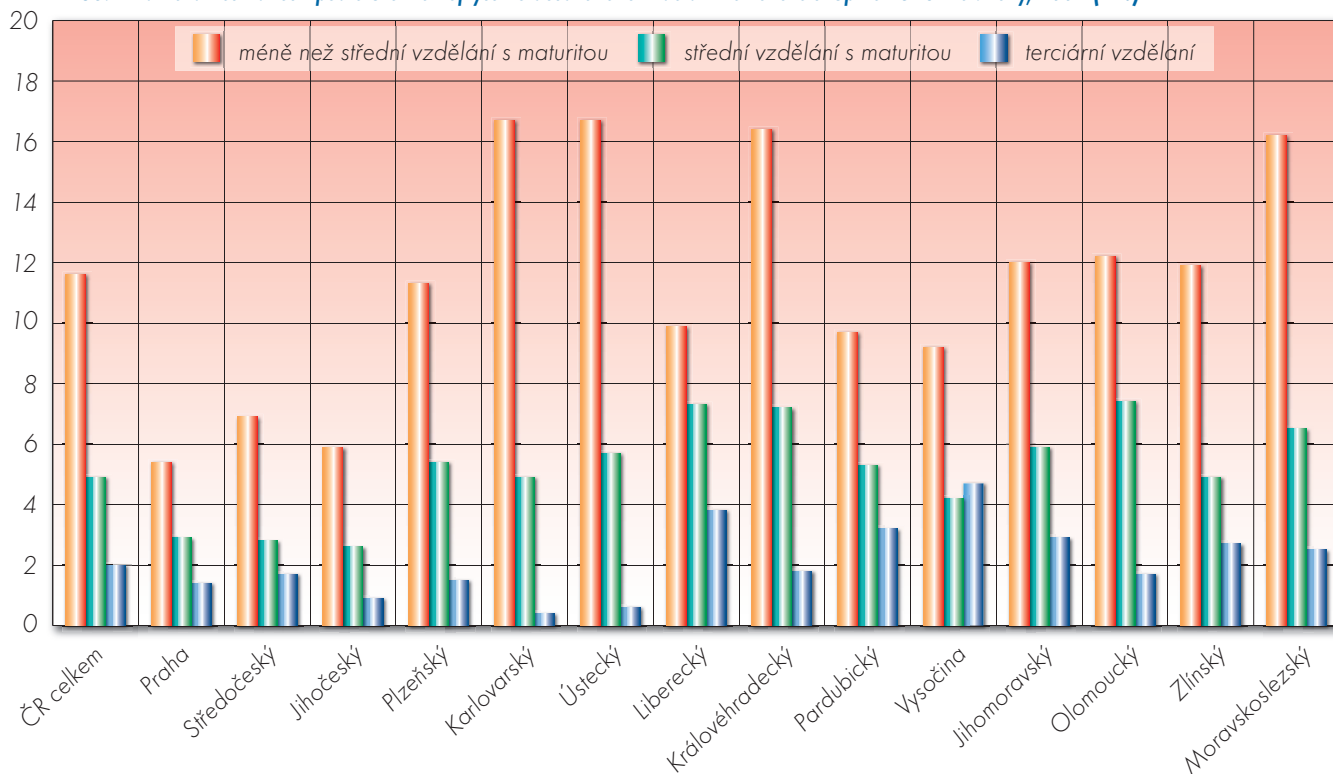

E1 G5: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: muži, 2009 (v %)

E1 G6: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25-64 let: ženy, 2009 (v %)

E 2 Vzdělání a míra celkové neúspěšnosti absolventů škol

Ačkoliv přechod absolventů škol ze školy do praxe nastává v různém věku, vždy jde o rizikové období, a to i v době, která je ekonomicky příznivá a kdy míry nezaměstnanosti jsou nízké. Avšak vstup absolventů škol na trh práce v době, kdy společnost ovládne ekonomická krize, je velmi rizikovým krokem. Ekonomická krize, která se v České republice začala projevovat v druhém pololetí roku 2008 a zcela ovládla rok 2009, měla na uplatnění absolventů na trhu práce velmi výrazný vliv. Období ekonomické krize znamená, že zaměstnavatelé velmi často propouští řadu zkušených pracovníků a zcela jistě se nehrnou do přijímání nových. Pokud přece jen přijímají nové pracovníky, obrací se jejich pozornost spíše směrem ke zkušeným pracovníkům, kterých je v období krize na trhu práce dostatek. Ačkoliv byly prognózy o možnostech absolventů škol na trhu práce pro rok 2009 velmi chmurné, nejhorší obavy se ne naplnily. Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol v roce 2009 se sice významně zhoršily, ale nedosáhly hodnot, kterých nabývaly na počátku tohoto desetiletí. Dá se říci, že i přes značně nepříznivou situaci se absolventům škol vedlo při shánění pracovního uplatnění relativně dobře.

V následující kapitole, která je zaměřena na údaje o neúspěšnosti absolventů, uvidíme, jak je skupina absolventů co do uplatnění na trhu práce různorodá. Nalezení pracovního uplatnění se odvíjí od úrovně dosaženého vzdělání, se kterým absolventi na trh práce vstupují. Ačkoliv jsou výrazné rozdíly ohledně výše neúspěšnosti mezi kraji, úroveň dosaženého vzdělání se jeví jako klíčová. Zcela jednoznačně zde platí pravidlo uvedené již v kapitole o celkové nezaměstnanosti: **čím vyšší úroveň vzdělání absolvent dosáhl, tím vyšší jsou jeho šance na bezproblémové uplatnění na trhu práce.** Absolventi terciární úrovně vzdělání tak mají několikanásobně vyšší šance najít odpovídající pracovní uplatnění než absolventi nižší vzdělávací úrovně.

Ačkoliv v posledních letech zaměstnavatelé často uváděli, že mají velké problémy s nalezením kvalifikovaných pracovníků pro dělnické profese, a vzdělávání v oborech s výučním listem bylo silně podpo-

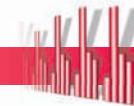
rováno, je smutným faktem, že absolventi právě této úrovně vzdělání (tedy absolventi středního vzdělání s výučním listem) nejhůře hledají uplatnění na trhu práce a častěji než ostatní absolventi končí na úřadech práce. Současně je nutné přihlížet jak k regionu, kde absolventi škol žijí, tak i k oborové struktuře neumístěných absolventů, neboť jak zaměření a region, tak i absolvované vzdělání je pro získání zaměstnání velmi důležité. Důležitost oborového rozlišení vystupuje do popředí zejména v souvislosti s velmi silnou strukturovaností středních škol podle oborů v průběhu samotného vzdělávacího procesu zejména na středoškolské úrovni a na úrovni VOŠ.

E 2.1 Absolventi jednotlivých stupňů vzdělávání na trhu práce

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vypovídá o té části absolventské populace, která je při přechodu na trh práce „neúspěšná“, tzn. o mírách nezaměstnanosti absolventů škol. Ukazatel se zabývá hodnotami tzv. celkové neúspěšnosti, kdy se týká nejen čerstvých absolventů, ale i osob, které vzdělávací systém opustily již dříve, avšak stále ještě mají status absolventa.³³ Indikátor tedy charakterizuje podíly nezaměstnaných absolventů škol na celkových počtech absolventů v minulých dvou letech, a to podle jednotlivých stupňů vzdělání a oborových skupin. Jedná se o tzv. specifické míry neúspěšnosti popisující neúspěšnost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě absolventů škol.

³³ Od září 2005 je používána nová definice absolventa, podle které jsou mezi nezaměstnané absolventy zahrnuti pouze ti absolventi, kteří jsou bez práce a jsou nejvýše dva roky od ukončení školy. V předchozím období byla používána definice, kdy za absolventa byl považován zaměstnanec, jehož celková doba zaměstnání v pracovním nebo obdobném poměru nedosáhla po úspěšném ukončení studia (přípravy) dvou let, přičemž se do této doby nezapočítává doba vojenské základní (náhradní) služby a civilní služby nahrazující tuto službu (platilo do roku 2005, kdy k 1. 1. byla zrušena povinná vojenská základní služba), doba mateřské a další mateřské dovolené a doba, po kterou zaměstnavatel podle § 127 odst. 2 omluvil nepřítomnost muže v práci, protože mu příslušel rodičovský příspěvek. Absolventem tak mohl být jedinec i více než dva roky od ukončení počátečního vzdělávání.

Metodika výpočtu

$$\frac{NA_i}{A_i} \cdot 100$$

NA – celkový počet nezaměstnaných absolventů příslušného stupně vzdělání v roce 2009

A – celkový počet absolventů příslušného stupně a oboru vzdělání v denním/prezenčním vzdělávání v letech 2006/07 a 2007/08³⁴

i – dosažená úroveň v denním/prezenčním vzdělávání

- základní vzdělání
- střední vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem
- střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava
- střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy
- terciární vzdělání

Míra celkové neúspěšnosti absolventů dané skupiny oborů je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétní oborové skupiny k celkovému počtu absolventů v dané skupině oborů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných, příp. pokračujících v dalším vzdělání³⁵ v daném druhu přípravy či v dané skupině oborů). Hodnota míry celkové neúspěšnosti tedy vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů figuruje mezi nezaměstnanými.

Při hodnocení nezaměstnanosti vycházíme z údajů úřadů práce shromažďovaných MPSV, které zachycují stav v dubnu a v září daného roku. **Od 1. 1. 2004** (v praxi se začíná na všech úřadech práce používat od roku 2005) **došlo ke sjednocení definice pojmu absolvent na všech úřadech práce. Pro účely statistického sledování se jedná o uchazeče o zaměstnání evidovaného na úřadech práce (podle místa trvalého bydliště), u kterého doba od ukončení jeho studia nepřekročila dva roky.**³⁶ Z dat sbíraných úřady práce o evidovaných nezaměstnaných absolventech konstruujeme **míry celkové neúspěšnosti absolventů**, které vyjadřují podíl mezi nezaměstnanými absolventy celkem (tj. těmi, kteří neodpracovali ještě dva roky po ukončení svého vzdělání) a absolventy, kteří ukončili své vzdělání v předchozích dvou letech.

Zdroj dat

- Údaje o nezaměstnaných absolventech, MPSV, ke 30. 4. 2009
- Údaje o počtech absolventů škol, ÚIV, za roky 2006/07 a 2007/08

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Tak jako v případě míry nezaměstnanosti, tak také u celkové neúspěšnosti absolventů škol se jako dominantní faktor jeví výše dosaženého vzdělání. I zde platí pravidlo, že **čím nižší je úroveň dosaženého vzdělání, tím vyšší jsou míry celkové neúspěšnosti absolventů**. Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti tak mají absolventi středního

vzdělání a středního vzdělání s výučním listem, nejnižší absolventi terciárního vzdělání (neúspěšnost absolventů se základním vzděláním je dlouhodobě velmi nízká, neboť drtivá většina z nich pokračuje ve vzdělávání na středoškolské úrovni). Tato nepřímá úměrnost má celorepublikový charakter a žádný z regionů toto pravidlo nenarušuje. Ačkoliv se zde věnujeme pouze údajům za Českou republiku, považujeme za důležité zdůraznit, že uvedené pravidlo (čím nižší je úroveň dosaženého vzdělání, tím vyšší je nezaměstnanost) platí ve všech vyspělých ekonomikách. Dalším faktorem, který významně přispívá k diferenciaci neúspěšnosti absolventů, jsou jednotlivé skupiny oborů studia, kdy absolventi některých oborů jsou při hledání pracovního uplatnění úspěšnější než jiní. Příkladem mohou být zdravotnické a lékařské obory, kde míry neúspěšnosti jsou dlouhodobě na velmi nízké úrovni a ani ekonomická krize z roku 2009 jejich úspěšnost při hledání zaměstnání nijak výrazně neovlivnila.

E 2.1.1 Celková neúspěšnost absolventů podle dosaženého stupně vzdělání a skupin oborů

Absolventi oborů středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem

Absolventi oborů středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem, kam řadíme absolventy oborů středního odborného vzdělání, kteří jsou absolventy oborů zařazených do soustavy oborů podle nařízení vlády 689/2004 Sb.³⁷ (dále dle nařízení vlády), které mají na 5. místě kódu oboru písmena „J“, „E“ a „H“, **patří k těm, kteří mají vyšší míru celkové neúspěšnosti**, kdy jejich míry celkové neúspěšnosti patří k nejvyšším mezi všemi absolventy škol. Problémem absolventů oborů středního vzdělání a oborů středního vzdělání s výučním listem jsou nejen vysoké míry celkové neúspěšnosti, ale současně i vysoké absolutní počty nezaměstnaných absolventů – v roce 2009 přesahoval počet nezaměstnaných absolventů 8 tisíc. Ve srovnání s rokem 2008 došlo k více než dvojnásobnému nárůstu počtu nezaměstnaných absolventů, kdy v roce 2008 bylo 3,5 tisíce nezaměstnaných absolventů této vzdělávací úrovně. **Míra celkové neúspěšnosti absolventů oborů středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem vystoupila v roce 2009 na 11,6 %**, což je o 6,1 procentního bodu více než v roce 2008. Jak vidíme, ve srovnání s předchozím rokem došlo k výraznému nárůstu míry celkové neúspěšnosti. V roce 2008 byla 5,5 %, v roce 2007 byla celková míra neúspěšnosti 8,2 %, v roce 2006 12,9 % a v roce 2005 činila 15,7 %. Míra celkové neúspěšnosti za rok 2009 se sice zvýšila, avšak hodnoty roku 2006 a dřívějších prozatím nedosahuje. Před rokem 2005 se míra celkové neúspěšnosti pohybovala v rozmezí 21 % až 26 %. V roce 2001 nezaměstnanost této vzdělanostní skupiny dosahovala dokonce 33 %. Pozitivní trend posledních let byl odrazem celkového příznivého vývoje obecné nezaměstnanosti a současně i vzrůstajícího zájmu zaměstnavatelů o pracovníky dělnických profesí. Ačkoliv rok 2009 přinesl zhoršení situace v nezaměstnanosti těchto absolventů, hodnoty z první poloviny tohoto desetiletí byly horší.

Pokud zaměříme pozornost na oborovou strukturu nezaměstnaných absolventů, pak vidíme, že nejvyšších hodnot dosahuje míra celkové neúspěšnosti **v zemědělských oborech** (13,7 %). Následují společenské obory (12,2 %), kde všechny obory přesahují 10% míru nezaměstnanosti, dále **technické obory** (10,9 %), kdy nejvyšších hodnot dosahují zejména obory technické chemie (17,2 %), textilní výroby (14,4 %), potravinářství (12,9 %) a stavebnictví (12,4 %). Nižších hodnot dosahují obory zaměřené na kulturu.

³⁴ Jedná se pouze o občany ČR, o absolventy pouze denního vzdělávání, resp. prezenčního studia, a to v případě základních, středních a vyšších odborných škol za školní roky 2006/07 a 2008/08, u absolventů vysokých škol za kalendářní roky 2007 a 2008.

³⁵ Podíl pokračujících ve studiu je mnohdy minimálně 30 % u absolventů oborů odborného proudu vzdělávání na středních školách (včetně absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem, kteří pokračují v nástavbovém studiu pro absolventy tříletých učebních oborů). Výrazně vyšší je u absolventů oborů gymnázií (90 %). Z oborového hlediska je vyšší podíl pokračujících ve studiu u absolventů technických oborů (zejména elektrotechnických a strojírenských) a nižší u oborů služeb.

³⁶ Do této doby se nezapočítává délka základní vojenské služby a civilní služby (platilo do roku 2005, kdy k 1. 1. byla zrušena povinná vojenská základní služba) a mateřské dovolené. To znamená, že mezi uchazeče o zaměstnání nejsou zahrnováni jen absolventi do dvou let po ukončení studia, jak je často uváděno, ale i mnoho dalších, kteří absolvovali před více než dvěma lety, ale dosud se jim nepodařilo „odpracovat“ dva roky.

³⁷ Nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Absolventi v oborech odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava

Také míra celkové neúspěšnosti absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava, tj. oborů bývalých středních odborných učilišť (oborů, které mají podle nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání na 5. místě kódu oboru písmeno „L“), v roce 2009 vzrostla a činila 9,8 %. Jak vidíme, je o něco nižší, než tomu bylo u absolventů oborů s výučním listem. Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšila o 4 procentní body. V předchozích letech se také u těchto absolventů míra celkové neúspěšnosti snižovala, kdy v roce 2008 činila 5,8 %, v roce 2007 byla 7,5 %, v roce 2006 však činila 10,6 %, tedy více než v roce 2009. To platí i pro srovnání s rokem 2005, kdy míra celkové neúspěšnosti vystoupila na 13,5 %. Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti jsme u této skupiny absolventů zaznamenali v roce 2002, a to 25,5 %. Opět zde můžeme konstatovat, že ačkoliv zejména pod vlivem ekonomické krize došlo k nárůstu celkové neúspěšnosti těchto absolventů, ve srovnání s obdobím před rokem 2006 nejsou její hodnoty ještě tak vysoké.

Z porovnání oborové struktury celkové neúspěšnosti absolventů vyplývá, že **nejvyšší míry celkové neúspěšnosti** dosahují absolventi **kulturních** (11,1 %) a **společenských oborů** (11,0 %), kde nejvyšších hodnot celkové neúspěšnosti dosahují absolventi oborů ekonomika a administrativa (12,8 %), osobní služby (12,0 %) a podnikání v oborech (11,1 %). O něco lépe jsou na tom z hlediska uplatnění na trhu práce absolventi **zemědělských oborů** (8,1 %) a absolventi **technických oborů** (8,1 %). Z technické skupiny oborů nepříznivě vybočují textilní výroba a oděvnictví (15,4 %), technická chemie (9,9 %), speciální a interdisciplinární obory (9,5 %) a zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (9,2 %).

Absolventi odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy, tedy oborů bývalých středních odborných škol (oborů, které mají podle nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání na 5. místě kódu oboru písmeno „M“), si stojí na trhu práce již o poznání lépe než absolventi s výučním listem i než absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou. **Míra celkové neúspěšnosti absolventů těchto oborů v roce 2009 činila 6,3 %**. Ve srovnání s rokem 2008 tak vzrostla o 2,1 procentního bodu. Také u této skupiny absolventů se projevil nárůst míry celkové neúspěšnosti ve srovnání s předchozími roky, kdy v roce 2008 činila 4,2 %, v roce 2007 byla míra celkové neúspěšnosti 5,6 %, v roce 2006 vystoupila na 8,1 % a v roce 2005 činila 10,1 %. Také u této skupiny absolventů je zřejmé, že dopad ekonomické krize se neprojevil tak výrazně, aby hodnoty celkové neúspěšnosti překonaly situaci před rokem 2006, kdy v roce 2002 dosahovala 20,8 %.

Při srovnání z pohledu oborové struktury vidíme, že stejně jako v předchozích úspěšných letech se **nejlépe na trhu práce uplatňují absolventi zdravotnických oborů**, kde je nejnižší míra celkové neúspěšnosti, a to 2,3 %. Naopak **nejvyšší míru celkové neúspěšnosti mají obory přírodních věd** – obor ekologie a ochrany životního prostředí, kde byla míra celkové neúspěšnosti 10,1 % (při nízkém počtu absolventů). Druhou skupinou oborů s vyšší mírou nezaměstnanosti jsou **zemědělské obory** (9,4 %). Následují obory zaměřené na kulturu a umění (6,8 %) a společenské obory (6,5 %) a technické obory (6,2 %).

U technických oborů dosahovali nejvyšších hodnot měr neúspěšnosti absolventi oborů skupin zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (10,0 %), polygrafie a výroba papíru (9,1 %) a textilní výroba

a oděvnictví (8,3 %). V ostatních oborových skupinách byla míra celkové neúspěšnosti nižší než 8 %.

V rámci společenských oborů byla nejvyšší míra neúspěšnosti v oborech podnikání v oborech a odvětví (9,3 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (7,8 %) a právo a správní činnost (7,5 %). V ostatních oborech byla míra celkové neúspěšnosti nižší než 7 %.

Absolventi oborů gymnázií

Absolventi oborů gymnázií se řadí k těm skupinám absolventů, které mají dlouhodobě nízkou míru celkové neúspěšnosti, a to i přes potíže spojené s ekonomickou krizí. **V roce 2009 tak míra celkové neúspěšnosti dosáhla 1,8 %**, což bylo pouze o 0,1 procentního bodu více než v roce 2008. Tato hodnota celkové neúspěšnosti je zhruba dvaapůlkrát nižší než u absolventů oborů středních odborných škol a cca třiapůlkrát nižší, než mají absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou oborů středních odborných učilišť. Také zde hodnoty celkové neúspěšnosti v předchozích letech klesaly – v roce 2008 činila 1,7 %, v roce 2007 byla 2,2 %. V roce 2006 činila míra celkové neúspěšnosti u absolventů oborů gymnázií 3,4 % a v roce 2005 pak 3,9 %. Jak vidíme, hodnota míry celkové neúspěšnosti za rok 2009 je nižší, než byla v letech před rokem 2008. Absolutního maxima dosáhla míra celkové neúspěšnosti v roce 2000, kdy činila 10,5 %. Relativně nízké míry neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií vyplývají zejména z faktu, že naprostá většina absolventů oborů gymnázií pokračuje ve studiu na vysokých a vyšších odborných školách a konzervatořích a na trh práce tak vstupuje jen velmi malá část absolventů.

Absolventi vyšších odborných škol

Absolventi vyšších odborných škol mají celkově nižší hodnoty míry celkové neúspěšnosti, což platí i pro rok 2009, kdy **průměrná hodnota jejich celkové míry neúspěšnosti činila 4,9 %**. Ačkoliv je tato hodnota o 1,6 procentního bodu vyšší než v roce 2008, je třetí nejnižší v posledním desetiletí. V roce 2008 jsme zaznamenali nejnižší hodnotu míry celkové neúspěšnosti za celou dobu existence vyšších odborných škol a sledování míry neúspěšnosti jejich absolventů. Míra neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol v roce 2008 činila 3,3 %, v roce 2007 dosáhla na 4,2 %, v roce 2006 byla 6,5 % a v roce 2005 pak činila 8,5 %. Maximální hodnotu míry celkové neúspěšnosti jsme zaznamenali v roce 1999, kdy dosáhla 13,8 %.

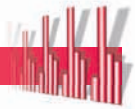
Již tradičně mají **velmi nízkou míru neúspěšnosti absolventi zdravotnických oborů** (2,8 %). O něco vyšší byla hodnota celkové neúspěšnosti u **oborů zaměřených na kulturu a umění** (3,6 %) a dále u společenských oborů (5,0 %), následují absolventi technických oborů (6,6 %) a zemědělských (8,5 %). Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti jsme zaznamenali u přírodovědných oborů (9,2 %), kde je však celkově nižší počet absolventů.

V rámci skupiny společenských oborů dosahují nejvyšších hodnot neúspěšnosti obory ekonomiky a administrativy (7,8 %), práva a správní činnosti (5,8 %) a obory zaměřené na obchodní činnost (4,9 %).

Ve skupině technických oborů se na trhu práce jako nejvíce problematické jeví obory potravinářství (9,9 %) a elektrotechniky a telekomunikací (7,3 %). Vysokých hodnot dosáhli i absolventi potravinářských oborů (9,8 %), kteří však byli pouze v jediném kraji.

Absolventi vysokých škol

Absolventi vysokých škol se na trhu práce uplatňují velmi dobře – spolu s absolventy gymnázií patří k neúspěšnějším na trhu práce – míra jejich celkové neúspěšnosti je dlouhodobě velmi nízká a ani v době ekonomické krize se příliš nezvýšila. **V roce 2009 činila v průměru 2,0 %**, což je pouze o 0,4 procentního bodu více než v roce 2008.

V roce 2009 se víceméně vrátila na úroveň z roku 2007, kdy dosáhla 2,1%. V roce 2006 činila 3,1% a v roce 2005 dokonce 4,8%. V roce 2004 činila míra celkové neúspěšnosti 4,6%. Nejvyšších hodnot míra celkové neúspěšnosti vysokoškoláků dosahovala v letech 2002 a 2003, kdy se pohybovala mezi 6–7%. **Absolvování vysoké školy se tak jeví jako nejlepší předpoklad pro poměrně bezproblémové uplatnění na trhu práce.** Absolventi vysokých škol vytváří poměrně specifickou skupinu charakteristickou víceméně bezproblémovým uplatněním na trhu práce. U absolventů vysokých škol není možné analyzovat míru neúspěšnosti z regionálního pohledu. Absolventi vysokých škol mnohdy zůstávají v místě, kde absolvovali vysokou školu, což jsou ve své většině velké městské aglomerace, kde bývá nezaměstnanost nižší než v menších městech. Vysokoškoláci zde také snadněji získají uplatnění, neboť v těchto městech se soustředí zaměstnavatelé s velkou ekonomickou silou. Současně však si velmi dlouho ponechávají trvalé bydliště v místě bydliště rodičů, takže regionální rozčlenění jejich míry neúspěšnosti nemá vypovídací statistickou hodnotu.

I v době ekonomické krize stále platí, že nejlépe si hledají zaměstnání **absolventi zdravotnických oborů** (míra celkové neúspěšnosti zde činí 0,6%). Následují přírodovědné obory (1,5%) a právo a právní nauka (také 1,5%). Jen o málo hůře si v roce 2009 hledali zaměstnání absolventi technických oborů, kdy míra jejich neúspěšnosti činila 1,8%. O něco vyšší míru celkové neúspěšnosti mají absolventi zemědělských oborů (1,9%). **Míru neúspěšnosti vyšší než 2% mají absolventi oborů zaměřených na kulturu a umění (2%), humanitních a společenských nauk (2,1%), ekonomických nauk (2,6%) a pedagogických oborů a učitelství (2,65%).**

Regionální rozdíly

Úspěšnost absolventů škol při hledání zaměstnání je silně vázána na výši obecné nezaměstnanosti v daném regionu. Tam, kde je vysoká úroveň obecné nezaměstnanosti, je i vysoká míra celkové neúspěšnosti absolventů škol, její hodnoty jsou však zpravidla ještě vyšší, než je tomu u pracovníků se stejnou vzdělaností úrovní, avšak s praktickými zkušenostmi. Regionální podmíněnost úspěšnosti absolventů škol při hledání pracovního uplatnění je velmi výrazná. Rozdíly mezi jednotlivými regiony se tak promítají do výše neúspěšnosti absolventů škol – horší uplatňování absolventů je svázáno zejména se špatnou situací na trhu práce a špatnými ekonomickými podmínkami konkrétních regionů. Obtížná situace roku 2009, která se projevovala v jednotlivých regionech různou intenzitou, tedy ovlivňovala uplatnění absolventů škol různým způsobem.

Z regionálního hlediska není možné analyzovat úspěšnost či neúspěšnost absolventů vysokých škol, a to především z toho důvodu, že síť vysokých škol není rozložena rovnoměrně a absolventi vysokých škol často studovali jinde, než je jejich trvalé bydliště, přičemž velmi často zůstávají v místě svého studia a trvalé bydliště mají dále u rodičů. Výsledky jsou tudíž zkreslené a nejsou do této části analýzy zahrnuty.

Pokud se podíváme na absolventy škol jako na celek, pak je zřejmé, že **nejlépe absolventi škol nacházejí pracovní uplatnění v Praze a v Plzeňském kraji**, kde jsou míry celkové neúspěšnosti u všech skupin absolventů významně nižší, než je průměr za ČR i za ostatní regiony, a poukazují tak na relativně nejméně problematickou situaci v těchto krajích z hlediska vstupu absolventů na trh práce. V Praze dosáhla průměrná hodnota míry celkové neúspěšnosti absolventů 1,9% (což je pouze o 0,1 procentního bodu více než v roce 2008), v Plzeňském kraji pak 2,0% (o 1,2 procentního bodu více než v roce 2008). V těchto krajích dosahují nejvyšších hodnot míry neúspěšnosti absolventi středního vzdělání s výučním listem, a to v Praze 2,3% a v Plzeňském kraji 3,1%. Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava, pak

dosahují v Plzeňském kraji 1,8% a v Praze 2,2%. Průměr za republiku přitom tvoří u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem 11,6% a u absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava, 9,8%. U absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy jsme v Plzeňském kraji zaznamenali 1,4% míru celkové neúspěšnosti, v Praze 1,7%. U absolventů oborů gymnázií byla vykázána v Praze 0,6% míra celkové neúspěšnosti a v Plzeňském kraji 0,7%, přičemž celorepublikový průměr činí 1,8%. U vyšších odborných škol představovala míra celkové neúspěšnosti v Plzeňském kraji 1,0% a v Praze 1,1%. Republikový průměr přitom v případě vyšších odborných škol činí 4,9%. Míry celkové neúspěšnosti jsou jak v Plzeňském kraji, tak v Praze u jednotlivých skupin absolventů relativně vyrovnané, což přispívá k celkové vysoké úspěšnosti absolventů škol při hledání zaměstnání. **Příznivá situace ohledně uplatnitelnosti absolventů je dále v Královéhradeckém kraji**, kde průměrná míra celkové neúspěšnosti absolventů škol činí 6,3%, a také v Jihočeském (6,1%) a Středočeském kraji (7,7%). Nízké hodnoty vykazuje ještě oblast Praha + Střední Čechy, kde hodnoty celkové neúspěšnosti činí 4,2%, což tuto oblast řadí na třetí místo hned za Prahu a Plzeňský kraj. Z údajů je jednoznačně vidět, že Praha je pro Středočeský kraj v oblasti vzdělávání a pracovního uplatnění spádovou oblastí. Naopak na druhém konci v úspěšnosti absolventů v získávání zaměstnání stojí Ústecký kraj (14,7%), kraj Vysočina (10,0%), kraj Pardubický (9,6%) a Zlínský (9,6%). Zejména míra celkové neúspěšnosti u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem v Ústeckém kraji vysoce převyšuje celorepublikový průměr – v Ústeckém kraji činí 20,6%, přičemž průměr za ČR činí 11,6%. V Ústeckém kraji jsou i značně vysoké hodnoty nezaměstnanosti absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava, kdy míra neúspěšnosti činí 17,3% (průměr za ČR je 9,8%), a také u oborů gymnázií, kde jde o 3,1% (průměr za ČR je 1,8%).

Absolventi oborů středního vzdělání a odborného středního vzdělání s výučním listem

Absolventi této vzdělávací úrovně mají **nejobtížnější postavení na trhu práce**. V roce 2009 dosáhla míra jejich celkové neúspěšnosti 11,6%. **Nejnižší míru celkové neúspěšnosti** vykázála **Praha** (2,3%) a také **Plzeňský kraj** (3,1%). S výrazným odstupem následuje Královéhradecký kraj, kde míra celkové neúspěšnosti dosáhla 9%. Naopak **obtížné hledání pracovního uplatnění** mají tito absolventi zejména v **Ústeckém** (20,6%), **Pardubickém** (15,7%), **Karlovarském** (13,4%) a **Moravskoslezském kraji** (13,3%). Jde o regiony, které se potýkají s vyšší mírou obecné nezaměstnanosti, a jak jsme psali v úvodu kapitoly, je úspěšnost absolventů škol při hledání zaměstnání významně svázána s hodnotami obecné míry nezaměstnanosti. V ostatních krajích nepřesáhla míra celkové neúspěšnosti 13%.

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava

Absolventi těchto oborů vzdělání mají druhé nejhorší postavení na trhu práce. Nejmenší problémy s nalezením zaměstnání mají tito absolventi v **Plzeňském kraji**, kde míra jejich neúspěšnosti činí 1,8%. Nízkých hodnot dosahuje míra celkové neúspěšnosti ještě v Praze (2,2%). Podobně jako u absolventů oborů s výučním listem následuje Královéhradecký kraj, kde míra neúspěšnosti dosahuje 8,3%. **Nejproblematictější vstup na trh práce mají tito absolventi v Ústeckém kraji**, kde jejich míra celkové neúspěšnosti činí 17,3%. Následuje Pardubický kraj s 14,5% a kraj Vysočina s 12,1%. Přes 11% vystoupala míra neúspěšnosti ještě v Olomouckém (11,9%), Zlínském (11,6%) a Moravskoslezském kraji (11,0%).

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy najdou pracovní uplatnění i přes ekonomickou krizi snadno v Plzeňském kraji (1,4% míra celkové neúspěšnosti) a již tradičně v Praze (1,7%). Naopak **nejmenší šanci** uspět na pracovním trhu mají tito absolventi v **Ústeckém kraji** (míra celkové neúspěšnosti 11,7%), kraji Vysočina (8,4%) a Jihočeském kraji (8,2%). V ostatních krajích se míra celkové neúspěšnosti pohybuje od více než 4,9% v Královéhradeckém kraji po méně než 7,2% v Moravskoslezském kraji.

Absolventi oborů gymnázií

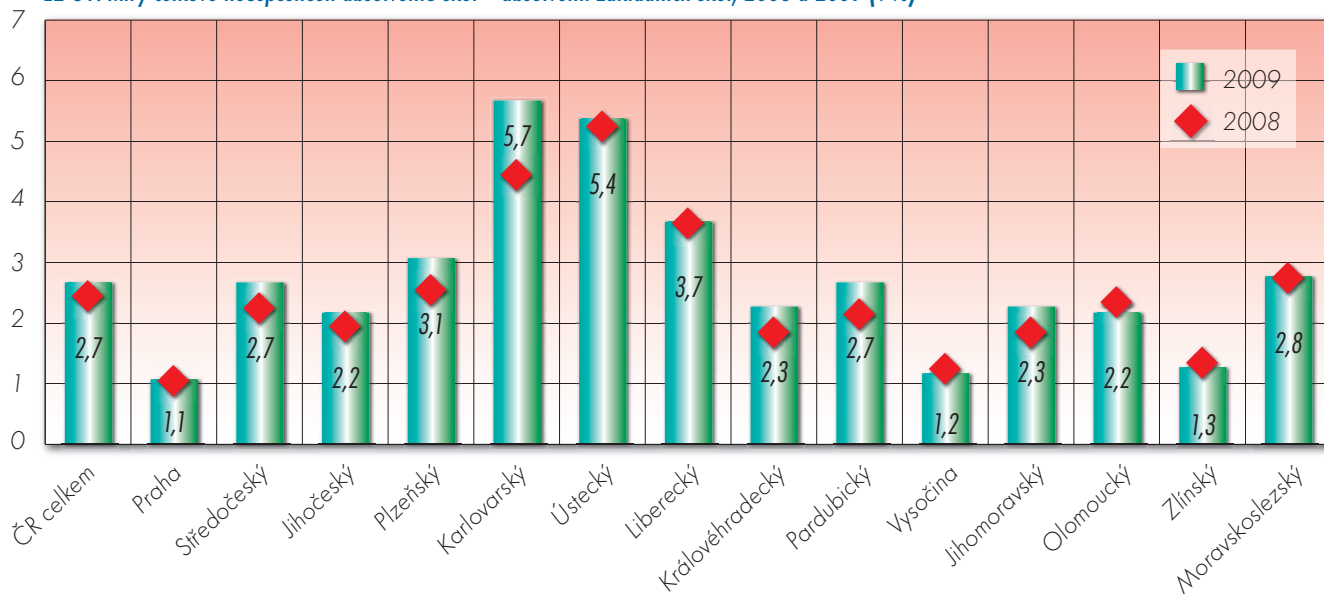
Míra neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií je velmi nízká a i v období ekonomické krize činila nejvíce 3,1% (Ústecký kraj). Celorepublikový průměr činí 1,8%. To je dáno i tím, že většina absolventů gymnázií pokračuje ve vzdělávání na terciární úrovni. **Nejnižších hodnot** dosahuje míra celkové neúspěšnosti těchto absolventů v Praze (0,6%) a Plzeňském kraji (0,7%). Třetí místo patří Královéhradeckému kraji s 1,7%. Relativně vysokých hodnot míry celkové neúspěšnosti dosahují absolventi v Ústeckém kraji (3,1%), v Jihočeském kraji (2,9%) a v kraji Vysočina (2,7%).

Relativně vysokých hodnot míry celkové neúspěšnosti dosahují absolventi v Ústeckém kraji (3,1%), v Jihočeském kraji (2,9%) a v kraji Vysočina (2,7%).

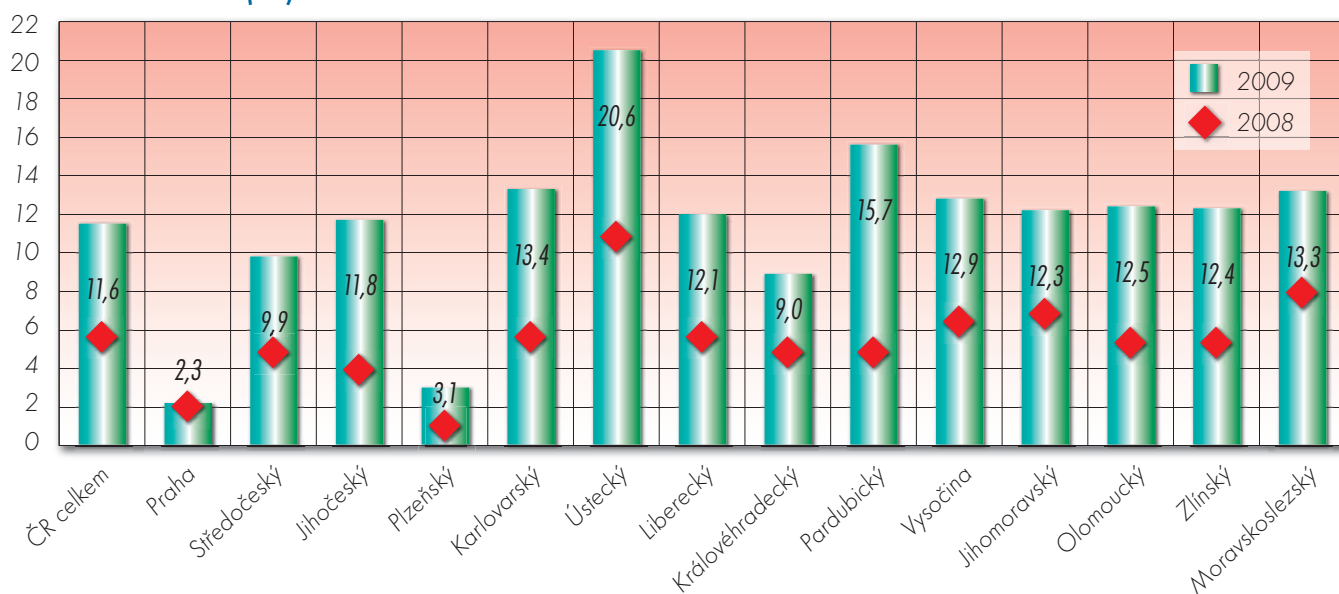
Absolventi vyšších odborných škol

Absolventi vyšších odborných škol mají celkově nižší hodnoty míry celkové neúspěšnosti, což platí i pro rok 2009, kdy průměrná hodnota jejich celkové míry neúspěšnosti činila 4,9%. Ačkoliv je tato hodnota o 1,6 procentního bodu vyšší než v roce 2008, je třetí nejnižší v posledním desetiletí. **Nejvyšší hodnoty míry celkové neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol** vykazuje Liberecký kraj (14,3%), kde hodnota míry celkové neúspěšnosti překročila desetiprocentní hranici. Tu překonal ještě Olomoucký kraj s 13,2%. K dalším krajům s vyššími hodnotami míry celkové neúspěšnosti, avšak nižšími než 10% patří Zlínský (9,2%) a kraj Vysočina (7,2%). V ostatních krajích nepřekračuje míra celkové neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol sedmiprocentní hranici. Naopak **nejnižších hodnot nabývá míra celkové neúspěšnosti** v Plzeňském kraji (1,0%) a v Praze (1,1%).

E2 G1: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi základních škol, 2008 a 2009 (v %)

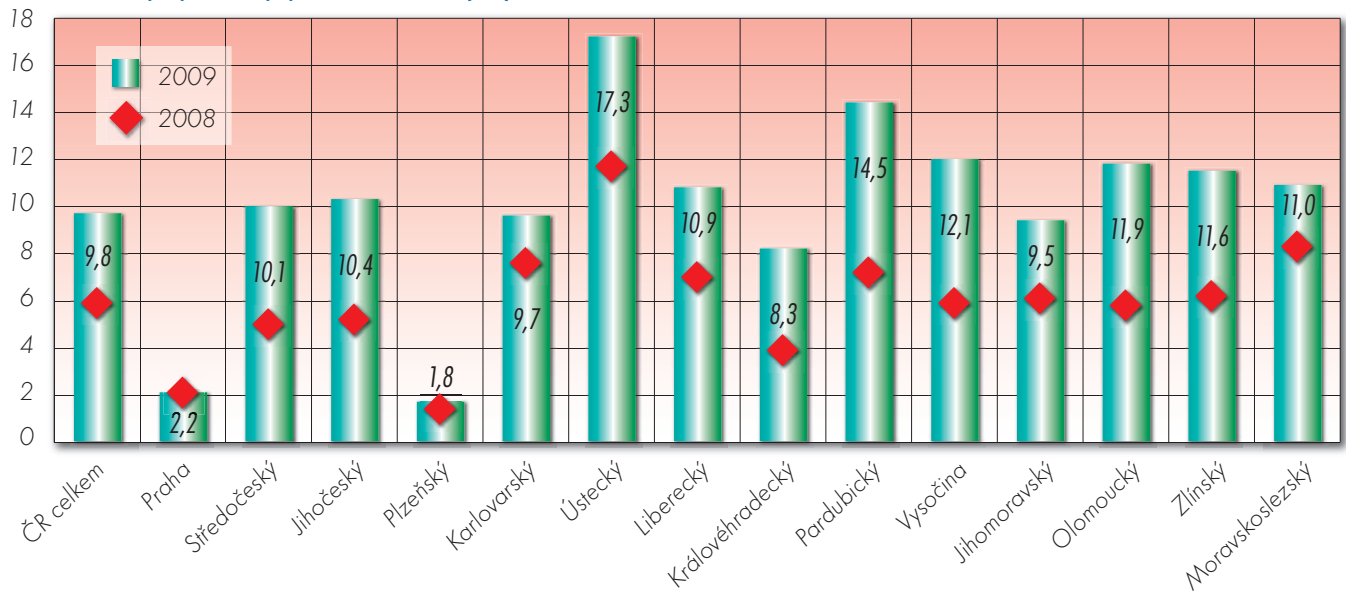

E2 G2: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělání a oborů středního vzdělání s výučním listem, 2008 a 2009 (v %)

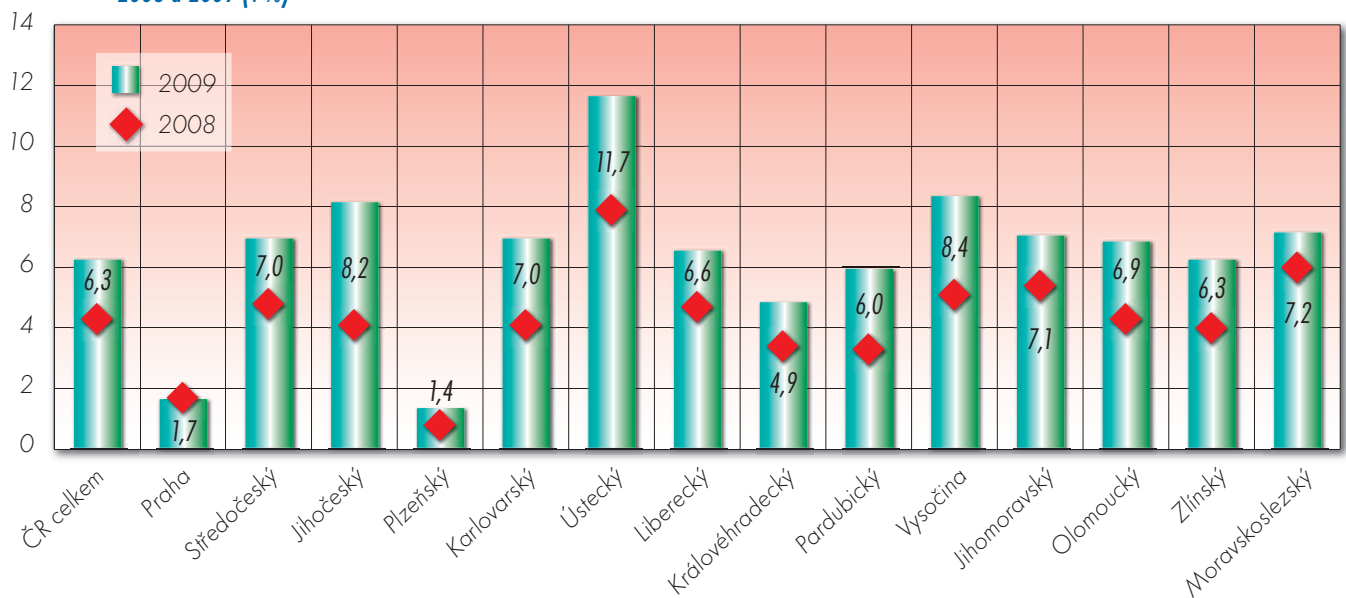

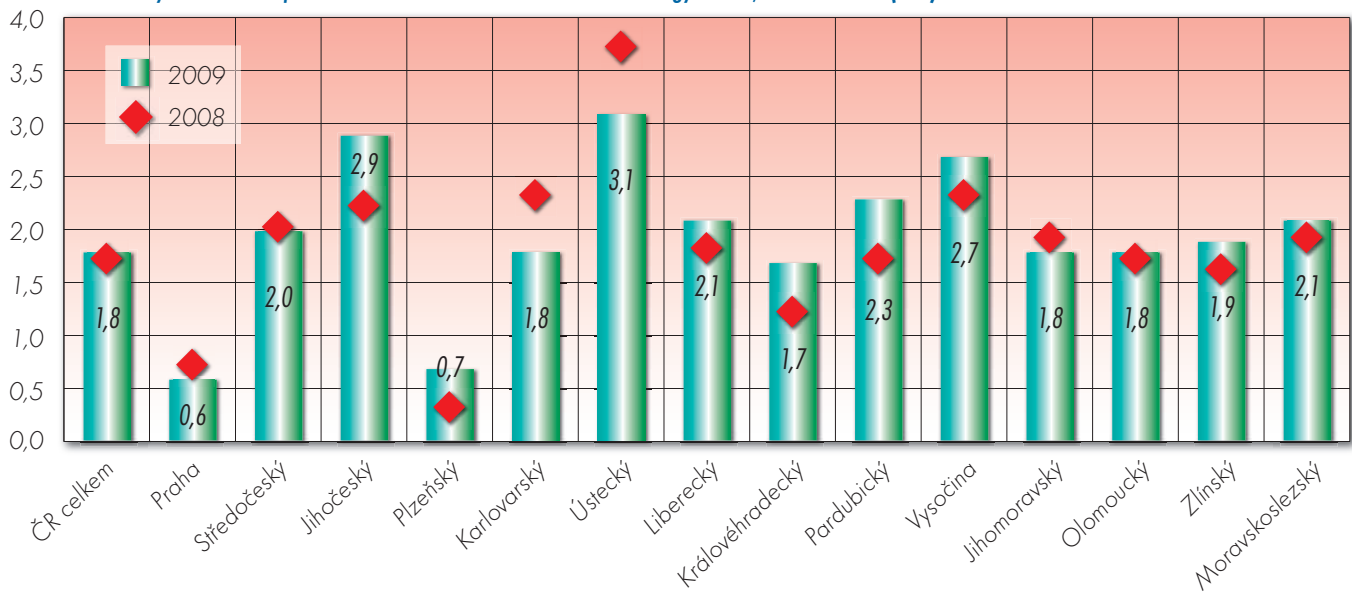
E2 G3: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je i praktická příprava 2008 a 2009 (v %)

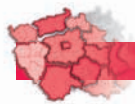

E2 G4: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy, 2008 a 2009 (v %)

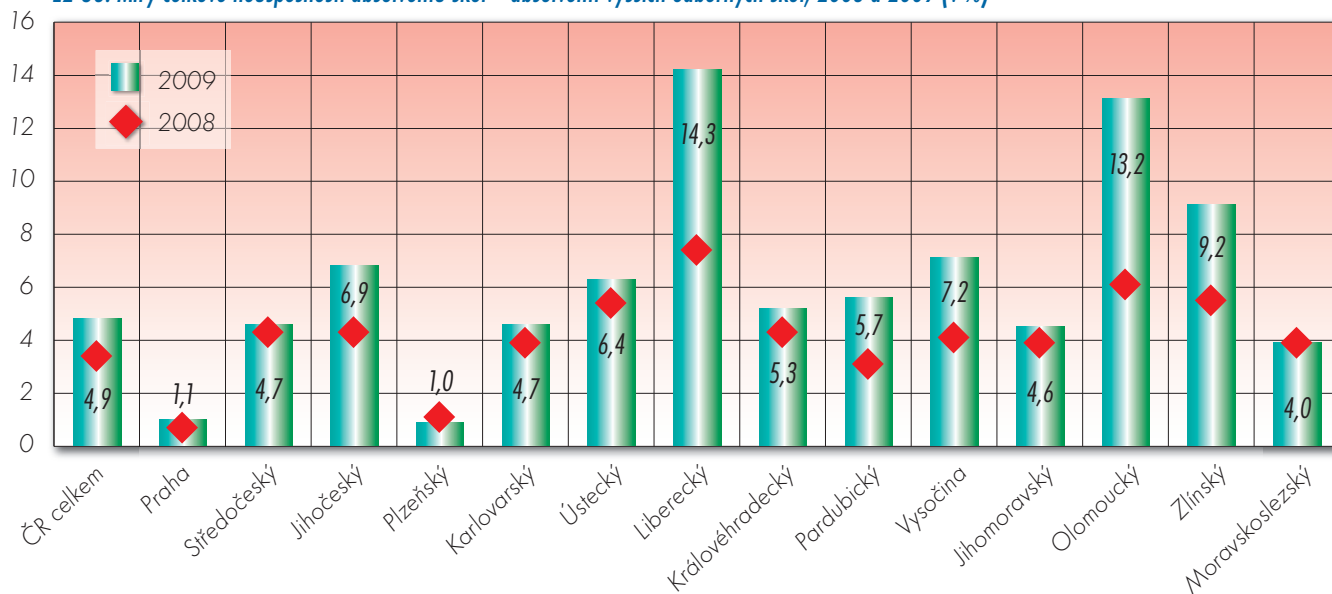

E2 G5: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů gymnázií, 2008 a 2009 (v %)

E2 G6: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi vyšších odborných škol, 2008 a 2009 (v %)

Ve všech zbývajících krajích překročila míra celkové neúspěšnosti čtyřprocentní hranici. Při interpretaci rozdílů mezi kraji je však nezbytné si uvědomit, že za velkými rozdíly mezi kraji mohou být do jisté míry výkyvy v celkových počtech absolventů v jednotlivých krajích – zejména relativně malé počty absolventů určitých oborů vyšších odborných škol v některých krajích.

E 3 Specifická situace mladých lidí – přechod ze vzdělávání do zaměstnání

Mladí lidé (pro potřeby této publikace osoby ve věku 15–29 let) po ukončení počátečního vzdělávání vstupují na trh práce a stávají se jeho součástí. Jejich přechod ze školy do zaměstnání bývá spojen s několika rizikovými faktory, které jsou specifické pro toto životní období.

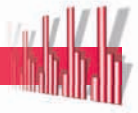
Pro náš vzdělávací systém je charakteristické, že takřka všichni absolventi základního vzdělávání pokračují ve své vzdělávací dráze na střední úrovni vzdělávání (cca 96 % absolventů základního vzdělávání přechází do středního vzdělávání). Nedokončení sekundárního typu vzdělávání je u nás spíše ojedinělým jevem, neboť vysoká nabídka dává při neúspěchu možnost pokračovat ve vzdělávání v některém méně náročném oboru, včetně 1–2letých oborů středního vzdělání. Ještě v 90. letech minulého století platilo, že většina absolventů středních škol (přes 70 %) nastupovala do zaměstnání. V současné době již toto neplatí a většina absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou vstupuje do terciárního vzdělávání (cca 80 % absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou). To znamená, že celkově přes 60 % absolventů středního vzdělání vstupuje do terciárního vzdělávání.

Uvedený trend, kdy ve studiu na některém typu střední školy pokračuje většina absolventů základních škol, potvrzuje i pohled z hlediska populačních ročníků, kdy ze statistických údajů z roku 2009 vyplývá, že z celkového počtu 15–19letých byla zaměstnána jen necelá 4 %. Přechod ze školy do zaměstnání totiž přináší náročné životní situace, které mohou být často ještě zesíleny o obtíže spojené s hledáním pracovního uplatnění, a to zejména v případě, že je obecná míra nezaměstnanosti vyšší a činí tak přechod ze školy do zaměstnání obtížnějším, což je případ roku 2009. Čím později se do této situace mladí lidé dostanou, tím pro ně lépe, neboť budou psychicky vyzrálější a budou lépe reagovat na případné problematické situace. Současně každý další rok strávený ve vzdělávání je pro mladé lidi přínosem, neboť jim přináší tolik po-

třebné znalosti a dovednosti, které jsou na pracovním trhu velmi cenné.

Problémy se sháněním zaměstnání a nástupem do zaměstnání jsou u mladých lidí způsobeny zejména nedostatkem pracovních zkušeností, kdy zaměstnavatelé dávají přednost zkušeným pracovníkům, a to zejména v období ekonomické krize, kdy je na pracovním trhu relativní dostatek zkušených pracovníků. Nedostatek pracovních zkušeností mohou mladí lidé alespoň částečně kompenzovat získáváním pracovních zkušeností již během vzdělávání. Pro co nejjednodušší přechod mladých lidí ze vzdělávání do zaměstnání je doporučováno (experty na pracovní vztahy, mezinárodními organizacemi, zaměstnavateli), aby se mladí lidé již během studia snažili získat pracovní zkušenosti, ať již prostřednictvím odborných praxí, letních brigád či přímo částečným pracovním úvazkem. Souběh práce a vzdělávání, případně alespoň občasná práce v oboru umožňuje mladému člověku získat tolik cennou praxi již během vzdělávání a současně navázat důležité sociální a pracovní kontakty, které mu umožní lépe se orientovat na trhu práce a získat pracovní uplatnění. Současně je absolvování odborné praxe během vzdělávání pro potenciální zaměstnavatele signálem, že absolvent má o obor zájem a je iniciativní. Získání pracovních zkušeností zejména v oboru, který mladý člověk studuje, je jedním z předpokladů úspěšného dlouhodobého uplatnění na trhu práce.

Pro potřeby naší analýzy pohlížíme na mladé lidi (ve věku 15–29 let) ze dvou základních úhlů pohledu: **mladí lidé, kteří se účastní vzdělávání, a mladí lidé, kteří jsou mimo oblast vzdělávání.** Mezi další kritéria patří, zda jsou zaměstnaní, nezaměstnaní či stojí mimo pracovní trh. Ve velikosti podílu nezaměstnaných mladých lidí, kteří jsou mimo vzdělávání, se v podstatě odráží míra nezaměstnanosti mladých lidí do 30 let. Lze předpokládat, že u části z nich jde pouze o jev dočasně povahy a že dříve či později zaměstnání naleznou, avšak nelze přejít skutečnost, že již i mezi takto mladými lidmi najdeme ty, kterým se dlouhodobě nedaří najít stabilní zaměstnání. Za jednu z hlavních příčin lze pokládat jejich nedostatečný nebo nevhodný vzdělávací kvalifikační profil, tedy že pro jejich úroveň a obor vzdělání není na daném trhu práce uplatnění. U těchto osob pak může být trvalého zařazení do pracovního procesu dosaženo pouze prohloubením, rozšířením, popř. změnou jejich původní kvalifikace, tzn. návratem do vzdělávání. Vysokou důležitost tak získávají rekvalifikační kurzy, všechny formy dalšího vzdělávání a nově i zkrácené formy středního vzdělávání s výučním listem a středního vzdělávání s maturitní zkouškou (viz kapitola C5).

E 3.1 Struktura mladých lidí podle toho, zda jsou ve vzdělávání, pracují, jsou nezaměstnaní nebo mimo pracovní trh i vzdělávání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly mladých lidí (zvláště mužů a žen) v jednotlivých věkových kategoriích (15–29 let a dále 15–19 let, 20–24 let a 25–29 let), kteří jsou zaměstnaní, nezaměstnaní, studují, popř. jsou mimo pracovní trh i vzdělávání, čímž odráží jejich vzdělávací a pracovní status ve věku typickém pro opuštění počátečního vzdělávání a přechod do světa práce. Někteří lidé v daných věkových skupinách ještě studují, jiní již působí na trhu práce, a to více či méně úspěšně – jsou zaměstnaní či nezaměstnaní. **Ukazatel tak poskytuje základ pro popsání situace mladých lidí a dává také přehled o hlavních trendech obvyklých při přechodu ze školy do zaměstnání v souvislosti s regionálními specifiky trhu práce.**

Metodika výpočtu

$$\frac{PV_{ij}}{P_i}$$

P_i

PV – celkový počet obyvatel ve sledované kategorii (ve vzdělávání, zaměstnaní, nezaměstnaní atd.)

P – celkový počet obyvatel

i – věkové skupiny

- 15–29 let
- 15–19 let
- 20–24 let
- 25–29 let

j – kategorie

- ve vzdělávání
- mimo vzdělávání
- zaměstnaní
- nezaměstnaní

Zaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří patří mezi „placené zaměstnané“ nebo „sebezaměstnané“. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda vykonávají jedno či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

- **Placení zaměstnaní** = všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva)
- **Sebezaměstnaní** = všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci

Nezaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

- **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnaní
- **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelské práce, patří sem rovněž hledání přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

Zaměstnaní ve vzdělávání = studující denního, respektive prezenčního vzdělávání, kteří zároveň patří i do kategorie „zaměstnaní“ (zároveň studují a jsou zaměstnaní)

Nezaměstnaní mimo vzdělávání = nezaměstnaní, nestudující
Ve vzdělávání a mimo pracovní sílu = studující denního, respektive prezenčního vzdělávání/studia, kteří nepatří do kategorie „zaměstnaní“ (tzn. „pouze“ studují)

Zaměstnaní mimo vzdělávání = zaměstnaní, nestudující

Nezaměstnaní ve vzdělávání = nezaměstnaní účastníci se rekvalifikačních kurzů

Mimo pracovní sílu i vzdělávání = ekonomicky neaktivní, kteří nestudují (ženy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné, starobní důchodci)³⁸

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2009

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Věkové skupiny mladých lidí (15–29 let, 15–19 let, 20–24 let a 25–29 let) jsme rozdělili na základě jejich postavení ve vzdělávání:

1. mladí lidé z odpovídající věkové skupiny, kteří jsou ve vzdělávání
2. mladí lidé z odpovídající věkové skupiny, kteří jsou mimo vzdělávání

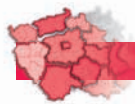
Nejtěživěji dopadá případná nezaměstnanost na nekvalifikované mladé lidi. Na tuto skupinu doléhají nejvíce sociální problémy, neboť jejich šance na uplatnění na trhu práce je velmi nízká. Taktéž nezaměstnaní v této skupině jsou častěji než ostatní postiženi dlouhodobou nezaměstnaností. Na druhé straně kontinua stojí absolventi vysokých škol, kde se míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 20–29 let pohybuje okolo 2%. Absolventi vysokých škol si totiž ve většině případů sami vyhledávají pracovní místa a taktéž valná část z nich se s pracovním trhem alespoň částečně seznámila v průběhu odborné praxe, jejíž absolvování je během studia povinné.

Z mladých lidí ve věku 15–29 let byla v roce 2009 více než polovina mimo vzdělávací systém, tedy se nacházela v kategorii „mimo vzdělávání“, a to 55,1%. Mezi studující se pak řadilo 44,9%.³⁹ Pokud se zaměříme na podrobnější kategorie, pak nejvíce mladých lidí je mimo vzdělávání a jsou zaměstnaní (42,0%). U žen je dále významná i kategorie „mimo pracovní sílu i vzdělávání“, neboť do této kategorie se řadí období mateřské a rodičovské dovolené, kterou nastupují v absolutní většině ženy a přerušují tak svou pracovní (případně studijní) kariéru. Ve věkové skupině 15–29 let do této kategorie patří 13,5% žen.

Zcela podle očekávání největší zastoupení kategorie „ve vzdělávání“ nalezneme v nejmladší sledované věkové skupině 15–19 let, kde se 92,4% mladých lidí z této věkové kategorie vzdělává. Tento vysoký podíl je pochopitelný, neboť jde o skupinu mladých lidí, kteří dokončili základní vzdělávání a v absolutní většině v tomto věku pokračují ve vzdělávání na střední škole. Spolu s rostoucím věkem však podíl studujících významně klesá: ve věkové skupině 20–24 let již studuje (opět máme na mysli pouze studenty denní formy vzdělávání) jen 43,8% lidí a ve věku 25–29 let je ve vzdělávání, tedy v prezenčním studiu, již jen 7,4% mladých lidí. Je tak zřejmé, že se zvyšujícím se věkem se mladí lidé přesouvají z kategorie studujících mezi zaměstnané, v menší míře případně mezi nezaměstnané a mimo pracovní sílu.

³⁸ Určitá část populace zůstává trvale mimo pracovní trh i vzdělávání – jedná se o osoby, které buď pracovat nechtějí, tzv. „na okraji společnosti“ („dobrovolní“ bezdomovci, drogově závislí, ...), nebo nemohou z důvodu nemoci, trvalého či dočasného zdravotního postižení (osoby umístěné v ústavěch sociální péče, invalidní občané aj.), popř. obojí. Tito lidé tvoří ve většině společností okolo 4%.

³⁹ Jde o studenty denního, respektive prezenčního vzdělávání/studia, viz metodika.

Ve srovnání s rokem 2008 došlo ve všech věkových kategoriích k poklesu studujících, a to včetně nejmladší věkové skupiny (15–19 let), i když zde došlo k poklesu pouze o 0,3 procentního bodu. Ve věkové skupině 20–24 let podíl mladých lidí ve vzdělávání poklesl o 1 procentní bod a v „nejstarší“ věkové skupině 25–29 let došlo k poklesu o 3,7 procentního bodu. Po několika letech je to poprvé, kdy se podíl mladých lidí ve vzdělávání snížil. Je nutné počkat určitou dobu, abychom mohli říci, zda jde o změnu, nebo pouze o malou výhýlku z dlouhodobého trendu. V předchozích letech totiž podíl mladých lidí ve vzdělávání neustále narůstal. V roce 2007 bylo ve věkové kategorii 15–19 let ve vzdělávání 92,7 % osob, ve věkové skupině 20–24 let 42,1 % a ve věkové skupině 25–29 let pak 9,0 %. V roce 2006 bylo ve vzdělávání ve věkové skupině 15–19 let 91 % mladých lidí, ve věkové skupině 20–24 let 40,0 % a ve věkové skupině 25–29 let 7,7 %. V roce 2005 bylo v nejmladší věkové skupině (15–19 let) 86,8 % mladých lidí, ve věkové skupině 20–24 let 36,6 % a v nejstarší věkové skupině 25–29 let pouze 7,1 %. Jak můžeme vidět, podíl mladých lidí ve vzdělávání plynule narůstal až do roku 2009, kdy došlo ve všech skupinách k mírnému poklesu.

Pokud se podíváme na strukturu skupiny **mladých lidí ve vzdělávání, pak lze jednoznačně říci, že zastoupení zaměstnaných a nezaměstnaných je u studující populace ve věku 15–29 let takřka zanedbatelné**: pokud vezmeme za základ všechny osoby ve vzdělávání, pak pouze 3,9 % je zaměstnaných (v roce 2008 šlo o 7,1 %) a 0,5 % nezaměstnaných (v roce 2008 jich bylo 0,3 %). Zbývajících 95,6 % mladých lidí je ekonomicky neaktivních, tzn. že „pouze“ studují. Velmi nízký podíl studujících, kteří jsou zaměstnaní, není z hlediska následného hledání zaměstnání příliš pozitivní, zejména pokud vnímáme, že ve srovnání s předchozím rokem se jejich zastoupení snížilo o 3,2 procentního bodu. Současně je nutné vzít do úvahy, že do sledované kategorie patří pouze žáci a studenti denního/prezenčního studia, kteří mají zároveň trvalý zaměstnanecký poměr – takových zřejmě v celkovém kontextu není mnoho. V naší analýze již nejsou zachyceny údaje za jiné formy vzdělávání než prezenční, které by jistě ukázaly, že podíl lidí, kteří jsou zaměstnaní a přitom studují, je daleko vyšší. Současně do této kategorie jsou zahrnuti i žáci středních škol, kde se souběh zaměstnání a vzdělávání objevuje zřídka. Pokud se podíváme na jednotlivé věkové kategorie, vidíme, že ve starších věkových kategoriích je poměr zaměstnaných studujících vyšší. V nejmladší **věkové skupině 15–19 let pracuje při studiu pouze 1,3 %** mladých lidí a 98,4 % je neaktivních. Ve věkové kategorii **20–24 let studuje a zároveň pracuje 6,2 %** mladých lidí a 92,9 % je neaktivních, ale ve věkové kategorii **25–29 let již je zaměstnaných 17,8 % studujících** a pouze 80,4 % je neaktivních.⁴⁰ Pokud se podíváme na srovnání s předchozím rokem, pak v obou mladších věkových kategoriích došlo pouze k malým posunům, ale v nejstarší věkové skupině došlo k velmi výraznému posunu: v roce 2009 bylo ve věkové skupině 25–29 let ve vzdělávání zaměstnáno 41,5 % a pouze 57,0 % bylo ekonomicky neaktivních. Podíl osob, které jsou v tomto věku ve vzdělávání a současně zaměstnané, se zde tedy meziročně snížil o 23,8 procentního bodu. Je otázkou, zda se studující této věkové kategorie nepřesunuli ve své většině v případech, že jsou zaměstnaní, z denního studia do ostatních forem vzdělávání, a tudíž došlo k výraznému poklesu jejich zastoupení. Druhým vysvětlením může být ekonomická situace roku 2009, kdy mnoho studentů denního studia, kteří byli zaměstnaní, o zaměstnání přišlo a byli nahrazeni pracovníky, kteří se zaměstnání mohli věnovat intenzivněji.

V rámci kategorie „**ve vzdělávání**“ je také podskupina „**nezaměstnaní**“. Jde o zvláštní případ, kdy má dotyčný status studujícího-nezaměstnaného, v podstatě jde o období, v němž mladý člověk podstupuje

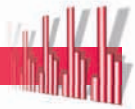
nějaký druh **rekvalifikace**. Jak vyplývá z předchozích informací, podíly osob v této kategorii jsou velmi malé, a to ve všech věkových skupinách (ve věku 15–19 let jde o 0,2 %, ve věku 20–24 let o 0,8 % a ve věku 25–29 let jde o 1,7 %). Tato skutečnost poukazuje na velmi malé rozšíření rekvalifikací v současné době – v celkovém kontextu trhu práce existuje jen velmi malý podíl mladých lidí, kteří nějaký druh rekvalifikace podstoupili.

Při podrobnějším pohledu na podskupinu „**nezaměstnaní mimo vzdělávání**“ (tzn. „běžní“ nezaměstnaní) vidíme, že do této podskupiny spadá ve věku 15–29 let z celé věkové skupiny (tedy jak kategorie „ve vzdělávání“, tak kategorie „mimo vzdělávání“) 5,3 % osob. Ve věkové skupině 15–19 let je podíl mladých nezaměstnaných pouhých 2,5 %, což je zřejmě ovlivněno tím, že v této věkové skupině mají mladí lidé ukončeno pouze nižší vzdělání a tito mladí lidé se hůře uplatňují na trhu práce (viz kap. E.2). Pokud se však na podskupinu „**nezaměstnaní mimo vzdělávání**“ podíváme v rámci kategorie „mimo vzdělávání“, pak vidíme, že ve věku 15–29 let tvoří 10,0 %, což je takřka dvakrát tolik, co v roce 2008. Ve věkové skupině 15–19 let jde o 33,1 %, což je o více než 10 procentních bodů více než v předchozím roce.

Pokud se nyní podíváme na ukazatel **z genderového pohledu**, lze říci, že hodnoty zastoupení mezi studujícími a mezi těmi, kteří jsou „mimo vzdělávání“ se od sebe liší jen málo (ve věku 15–29 let je to 5 procentních bodů, kdy žen je více ve vzdělávání, ve věku 15–19 let jde o rozdíl 1,7 procentního bodu v neprospěch mužů, ve věku 20–24 let je rozdíl největší, a to 11,6 procentního bodu v neprospěch mužů a ve věku 25–29 let jde o pouhých 0,9 procentního bodu, o který je žen ve vzdělávání více). Zcela jiná situace však panuje v kategorii „mimo pracovní trh a vzdělávání“, kde jsou genderové rozdíly velmi zřetelné. Kategorie „**mimo pracovní sílu i vzdělávání**“ představuje **nejvýraznější diferenciální faktor** v pracovním a vzdělávacím statusu **mužů a žen**. Podíl žen, které patří do této skupiny, je výrazně vyšší než mužů. Hlavní příčinou je zde odchod žen na mateřskou a následnou rodičovskou dovolenou. Podíly žen v této kategorii s věkem významně rostou a kulminují zejména v nejstarší věkové kategorii: zatímco ve věku 15–19 let je „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ pouze 1,5 % žen a 0,8 % mužů, ve věkové skupině 20–24 let je to již 10,5 % žen a 2,1 % mužů a ve věku 25–29 let jde dokonce o 26,2 % žen a o 2,9 % mužů. Současně ze srovnání s předchozími roky vyplývá, že zejména v mladších věkových skupinách dochází ke snížení podílu žen v této kategorii. V roce 2005 bylo „mimo vzdělávání i mimo pracovní sílu“ ve věkové skupině 15–19 let 6,1 % žen, v roce 2006 šlo o 1,8 %, v roce 2007 o 1,6 %, v roce 2008 o 1,4 % a v roce 2009 o výše uvedených 1,5 %. Ve věkové skupině 20–24 let bylo v roce 2005 v této kategorii 14,6 %, v roce 2006 šlo o 10,6 %, v roce 2007 o 11,1 % žen, v roce 2008 také o 11,1 % a v roce 2009 o 10,5 %. V nejstarší věkové skupině 25–29 let bylo v roce 2005 v této kategorii 30,7 % žen, v roce 2006 30,4 %. V roce 2007 došlo k mírnému poklesu na 29,3 %, přičemž tento pokles pokračoval i v roce 2008 na 27,7 % a také v roce 2009 na 26,2 %. Jak vidíme, k nejvýraznějšímu poklesu dochází v nejmladší věkové skupině.

U kategorie „**nezaměstnaní mimo vzdělávání**“, tedy „tradičních“ nezaměstnaných, nejsou **genderové rozdíly** příliš velké, avšak zajímavé jsou zejména rozdíly v jednotlivých věkových skupinách. Ve všech věkových skupinách je **nezaměstnanost mužů vyšší**. V nejmladší věkové skupině 15–19 let činí podíl nezaměstnaných mužů mimo vzdělávání 2,5 % a žen 2,3 %. Ve věku 20–24 let nezaměstnanost u obou pohlaví vzrostla (u mužů o 7,2 %, u žen o 5,6 %). V nejstarší věkové skupině 25–29 let již nezaměstnanost u mužů klesla na 6,4 %, kdežto u žen vzrostla na 6,1 %. Ačkoliv rozdíly nejsou nijak výrazné, je zajímavý rozdílný trend vývoje nezaměstnanosti u mužů a žen se stupujícím věkem – u mužů nezaměstnanost v nejstarší věkové skupině klesá, kdežto u žen mírně stoupá.

⁴⁰ Dopočet do 100 % tvoří ti, kteří jsou ve vzdělávání a jsou současně nezaměstnaní.

Regionální rozdíly

Rozložení mladých lidí v kategoriích „ve vzdělávání“ a „mimo vzdělávání“ je v jednotlivých regionech různé. V kategorii „ve vzdělávání“ je nejvíce mladých lidí ve věku 15–29 let ve Zlínském kraji (49,4 %), Praze (48,5 %), Jihomoravském (48,4 %) a Královéhradeckém kraji (48,2 %). Nejméně mladých lidí ve vzdělávání je v Karlovarském (36, %), Ústeckém (38,1 %), Libereckém (41,0 %) a Středočeském kraji (41,9 %). V ostatních krajích překračuje podíl mladých lidí ve vzdělávání 42 %. Ve srovnání s předchozím rokem podíl mladých lidí ve vzdělávání ani v jednom regionu nepřekročil 50 % a došlo tak k poklesu jejich zastoupení v této kategorii. K poklesu došlo ve všech regionech s výjimkou Pardubického a Jihočeského kraje, kde jejich podíl mírně vzrostl (o 0,4, respektive 0,3 procentního bodu). K nejvýraznějšímu poklesu podílu mladých lidí ve vzdělávání došlo v Karlovarském kraji (3,4 procentního bodu), Praze (3,3 procentního bodu), Olomouckém (3,0 procentního bodu), Plzeňském (2,6 procentního bodu) a Jihomoravském kraji (2,6 procentního bodu). Tento pokles následuje po řadě let, kdy podíl mladých lidí ve vzdělávání plynule narůstal. Současné hodnoty se v mnoha regionech přibližují hodnotám z roku 2007.

V nejmladší věkové kategorii 15–19 let se vzdělávání věnuje nejvíce takto mladých lidí v Praze (97,2 %), Zlínském (96,2 %), Jihomoravském kraji (95,1 %) a kraji Vysočina (95,1 %). Nejméně jich studuje v Libereckém (83,8 %), Karlovarském (84,8 %) a Ústeckém kraji (86,3 %). V ostatních krajích studuje vždy více než 90 % odpovídající populace.

Ve věku 20–24 let najdeme nejvíce studujících v Praze, kde jde o 56,8 % odpovídající populace. S mírným odstupem následuje Jihomoravský (51,5 %), Zlínský (49,0 %), Královéhradecký (48,2 %) a Jihočeský kraj (46,5 %). Nejmenší podíl studujících z této věkové kategorie najdeme v Karlovarském (26,8 %), Ústeckém (31,8 %) a Libereckém kraji (37,9 %). Jak můžeme vidět, rozdíl mezi Prahou a Karlovarským krajem v podílu studujících v této věkové kategorii činí 30 procentních bodů.

Ve věkové skupině 25–29 let studuje nejvíce mladých lidí opět v Praze, a to 13,8 %, což je o 3,5 procentního bodu méně než v roce 2008. Následují kraje Pardubický s 10,3 (o 2,2 procentního bodu méně než v roce 2008), Královéhradecký s 9,4 % (o 1,4 procentního bodu více než v předešlém roce) a Zlínský kraj s 9,3 % (o 4,3 procentního bodu méně než v roce 2008). V ostatních krajích je podíl studujících nižší než 9 %. Nejméně studujících z této věkové skupiny je v Ústeckém kraji, kde

jde o 2,8 % (o 2,7 procentního bodu méně než v roce 2008), Karlovarském, a to 3,9 % (o 5,8 procentního bodu méně), Olomouckém, kde jde o 4,4 % (o 6,7 procentního bodu méně), a Středočeském kraji s 4,6 % (o 3,4 procentního bodu méně než v předešlém roce). V ostatních krajích studovalo více než 5 % odpovídající populace.

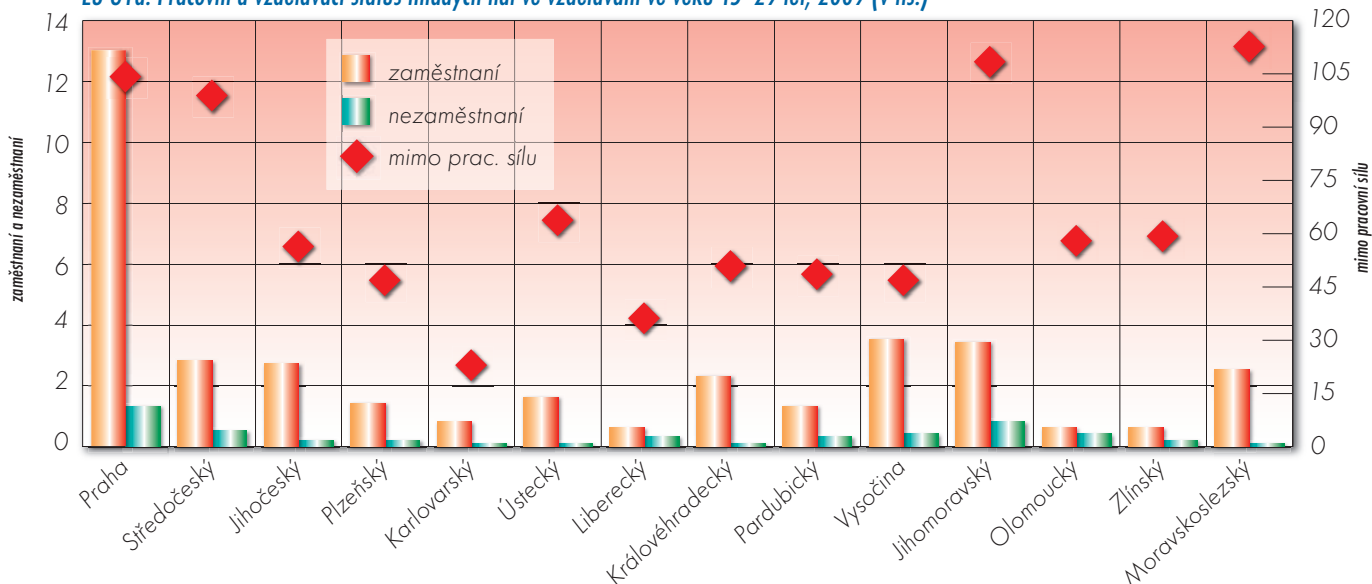
Uvedené trendy v podstatě odpovídají údajům o vzdělanostní struktuře obyvatelstva v jednotlivých regionech. Čím vyšší je zastoupení osob s nejvyšším (terciárním) vzděláním v daném kraji, tím vyšší je i zastoupení kategorie studujících. Současně ty regiony, ve kterých je vyšší koncentrace vysokých škol, mají také vyšší účast mladých lidí na vzdělávání (Praha, Brno, Hradec Králové atd.). Mezi kraje s nejnižším zastoupením mladé studující populace patří jednoznačně Ústecký a Karlovarský kraj, které patří k regionům s nižším zastoupením osob s ukončeným terciárním vzděláním.

Podíl zaměstnaných mezi studujícími⁴¹ je dlouhodobě velmi nízký. Při studiu v denním vzdělávání je zaměstnáno jen velmi malé množství mladých lidí (3,9 % z celkového počtu studujících). Tuto průměrnou hodnotu přesahuje nejvíce Praha, kde z celkového počtu mladých lidí ve vzdělávání je zaměstnaných 11,0 %, což je o 3,9 procentního bodu více, než je republikový průměr. Druhým krajem s nejvyšším zastoupením zaměstnaných mezi studujícími je kraj Vysočina, kde jde o 7 % zaměstnaných ve vzdělávání, což je republikový průměr. Následuje Jihočeský kraj (4,6 %). V ostatních krajích je to méně než 4 %. Nejméně zaměstnaných, kteří studují, najdeme mezi mladými lidmi ve vzdělávání ve Zlínském (1 % ze všech studujících), Olomouckém (1 % ze všech studujících) a Libereckém kraji (1,7 %). Ve zbývajících krajích je to více než 2 %.

Taktéž zastoupení nezaměstnaných osob účastnících se vzdělávání (tedy rekvalifikací) je ve všech krajích takřka zanedbatelné. Nejvíce těchto studujících najdeme v Praze (1,1 % ze všech studujících), Libereckém kraji (0,8 % ze všech studujících), kraji Vysočina (0,8 %) a v Olomouckém kraji (0,8 %). Nejméně je nezaměstnaných ve vzdělávání v Moravskoslezském (0,1 %), Královéhradeckém (0,1 % ze všech studujících) a Ústeckém kraji (0,2 %). Takto nízké zastoupení nezaměstnaných ve vzdělávání je nepříznivé, neboť rekvalifikace tvoří jeden z účinných nástrojů úspěšného (znovu)začleňování nezaměstnaných osob na trh práce. Zejména je znepokojující, že jde o dlouhodobý trend, který se nijak výrazně nemění.

⁴¹ Připomínáme, že jde o údaje o studujících v denním/prezenčním vzdělávání a studiu.

E3 G1a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15–29 let, 2009 (v tis.)

Podkategorie „nezaměstnaní mimo vzdělávání“ upozorňuje na nezaměstnanost mladých lidí do 30 let. Procento nezaměstnaných mezi mladými lidmi tak představuje důležitou charakteristiku vypočítavající o sociálně-ekonomické situaci daného regionu. Celorepublikový průměr činí 5,5% pro populaci ve věku 15–29 let, přičemž nejvyšší podíl nezaměstnaných v tomto věku je v Karlovarském (10,5%), Ústeckém (8,3%) a Moravskoslezském kraji (7,9%). Naopak nejmenší zastoupení nezaměstnaných mladých lidí nalezneme – v souladu s nízkými mírami nezaměstnanosti – v Praze (2,5%) a Jihočeském kraji (3,6%). V ostatních krajích je podíl nezaměstnaných mimo vzdělávání mezi mladými lidmi vyšší než 4%. Ve srovnání s předchozím rokem došlo ve všech krajích k nárůstu počtu mladých lidí v této kategorii, což je zřejmě ovlivněno ekonomickou krizí. V průměru vzrostlo jejich zastoupení v této kategorii o 2,5 procentního bodu. K nejvýraznějšímu vzrůstu došlo v meziročním srovnání v Královéhradeckém (4,5 procentního bodu) a Karlovarském kraji (4,2 procentního bodu).

Kategorii „mimo vzdělání a pracovní sílu“ naplňují lidé, kteří nevstoupili na trh práce ani jako zaměstnaní, ani jako nezaměstnaní. Z velké části jde o mladé lidi, kteří jsou na rodičovské či mateřské dovolené.⁴² Tuto hypotézu potvrzují i statistické údaje tohoto ukazatele, kdy v České republice na mateřskou a rodičovskou dovolenou nastupují především ženy. Při pohledu na ženskou populaci věku 15–29 let je zjevné, že doba, kterou ženy stráví na mateřské dovolené, souvisí s „načasováním“ narození prvního dítěte. Pokud ženy odloží narození prvního dítěte na pozdější dobu, tzn. 30 let a později, v našich údajích nefigurují. Pokud se jim první dítě narodilo před 30. rokem života, pak naplňují kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Je zajímavé, jak odlišně se chovají ženy v jednotlivých krajích. Krajem s **největším zastoupením žen** ve věku 15–29 let v kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ je Ústecký kraj (23,8% oproti republikovému průměru 13,5%). Jak víme z předchozích údajů, jde o kraj s vysokou nezaměstnaností a zároveň s nízkým podílem mladých lidí, kteří studují. Následují Karlovarský (18,6%), Plzeňský (15,4%) a Liberecký kraj (15,1%). Na druhé straně kontinua pak stojí Praha (9,2%), kde je zastoupení žen nižší o 14,6 procentního bodu, než je tomu v Ústeckém kraji, a o 4,3 procentního bodu, než je celostátní průměr. Dalšími krajy s nízkým za-

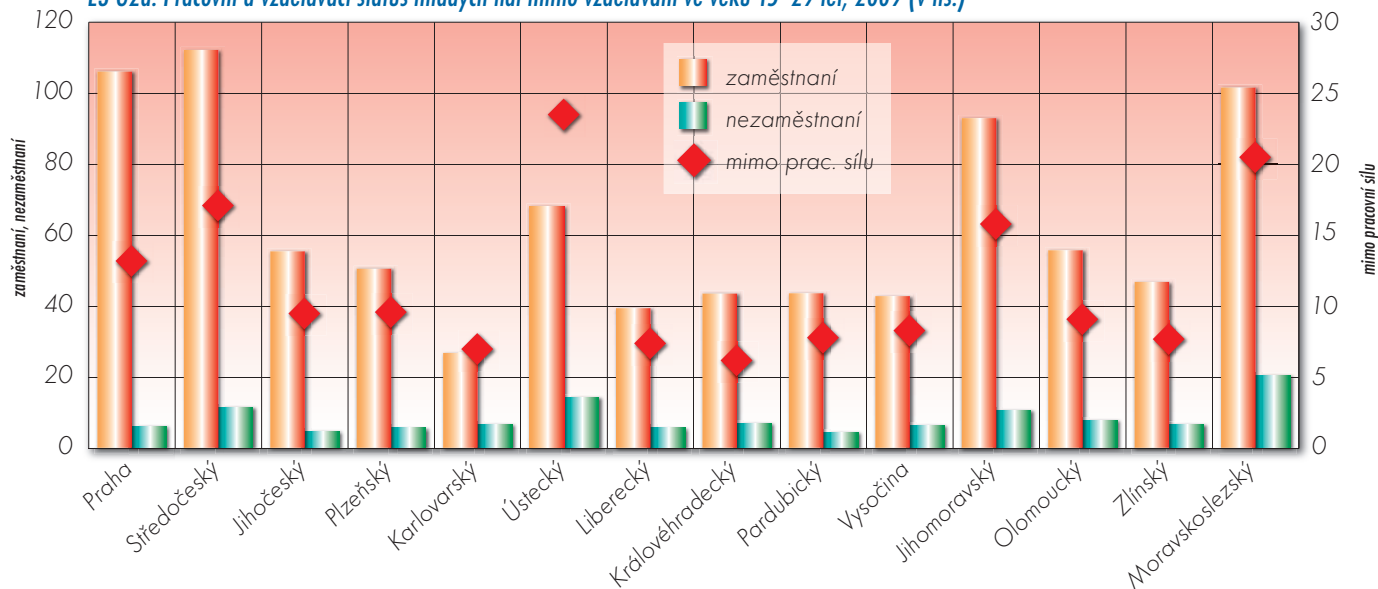
stoupením žen v této kategorii jsou Královéhradecký (10,7%), Olomoucký (11,4%) a Zlínský kraj (11,6%). Podíl žen v této kategorii se ve srovnání s rokem 2008 v průměru snížil o 0,8 procentního bodu. K poklesu podílu této podkategorie došlo v krajích s výjimkou Prahy, Jihočeského, Plzeňského, Karlovarského, Pardubického, Zlínského kraje a kraje Vysočina. V těchto krajích došlo k nárůstu, přičemž nejvýraznější nárůst jsme zaznamenali v Plzeňském kraji, a to o 4,4 procentního bodu. Naopak k nevyraznějšímu poklesu podílu žen v této kategorii došlo v Královéhradeckém kraji (pokles o 4 procentní body). Podíl mužů je v této kategorii velmi nízký, kdy mimo vzdělání a mimo pracovní sílu jsou pouze 2,0% mužů – nejvíce jich v této kategorii najdeme v Ústeckém (4,4%), Karlovarském (3,3%) a Moravskoslezském kraji (2,7%). Naopak nejméně mužů v této kategorii je v Královéhradeckém (0,7%), Pardubickém (1,2%), Zlínském (1,2%) a Jihočeském kraji (1,2%).

Zvláštní pozornost si zaslouží podíl **žen v kategorii „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ v nejstarší věkové skupině 25–29 let**. Do této skupiny patří 26,2% žen příslušného věku. Dva krajní body zde představují Praha a Ústecký kraj. V Praze do této kategorie patří pouze 16,6% žen, což je o 9,6 procentního bodu méně, než je republikový průměr. Druhým extrémem je Ústecký kraj, kde do této kategorie spadá 42,7% žen, což je o 16,5 procentního bodu více, než je průměrná republiková hodnota. Rozdíl mezi Prahou a Ústeckým krajem v podílu žen této kategorie tak činí 26,1 procentního bodu. Druhým krajem s nejvyšším zastoupením žen této skupiny je Karlovarský kraj, kde je „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ 33,2% žen, což je o 16,6 procentního bodu více, než činí podíl těchto žen v Praze. Následují Pardubický (31,1%) a Jihočeský kraj (30,4%). Naopak druhým krajem s nejvyšším zastoupením žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ je Olomoucký kraj (21,3%), následuje Královéhradecký (22,6%), Středočeský (24,2%) a Jihomoravský kraj (24,4%). V ostatních krajích je podíl žen této kategorie vyšší než 25%.

Ve všech krajích s výjimkou Pardubického a Jihočeského došlo v meziročním srovnání k poklesu podílu mladých lidí ve vzdělávání. Do roku 2009 podíl mladých lidí ve vzdělávání rostl. Zda rok 2009 je výjimka, nebo zda je prvním rokem změněného trendu, ukáží až údaje za další roky. Vyšší podíl mladých lidí, kteří studují, je charakteristický především pro kraje Praha, Královéhradecký, Jihomoravský a Zlínský, což jsou současně kraje, kde jsou vysoké podíly lidí s vyšším vzděláním. Dalším rysem těchto krajů je i nižší podíl mladých žen „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Na opačném konci pomyslného kontinua

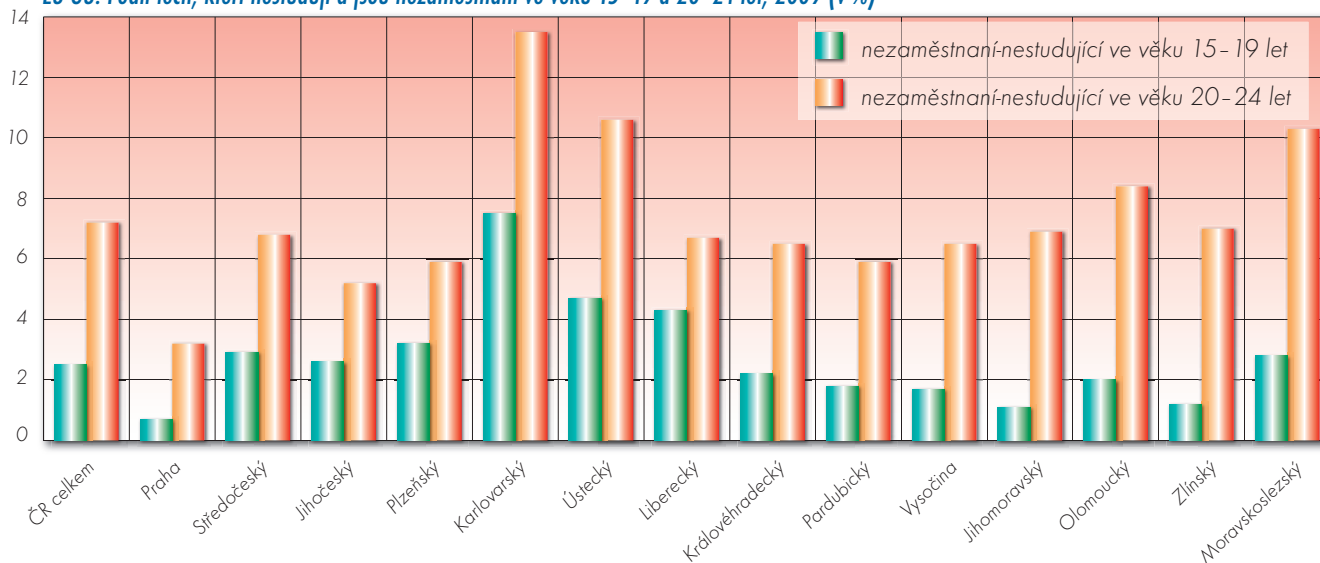
⁴² Kromě těch, kteří jsou na mateřské či rodičovské dovolené, patří do této kategorie ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné a starobní důchodci.

E3 G2a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15–29 let, 2009 (v tis.)

E3 G3: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věku 15-19 a 20-24 let, 2009 (v %)

ohledně zastoupení mladých lidí ve vzdělávání stojí Ústecký a Karlovarský kraj. Pro tyto kraje je charakteristická vyšší míra nezaměstnanosti a poměrně malé zastoupení mladých lidí ve vzdělávání a vysoký podíl žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“. Velmi negativním zjištěním platným pro všechny kraje je jen velmi nízký podíl mladých lidí podstupujících rekvalifikace, kdy účast na rekvalifikacích na „plný úvazek“ představuje ve všech krajích u mladé populace pouze okrajový jev.

E4 Výdělků a dosažené vzdělání

Každý lidský jedinec přichází na svět s jistou dávkou talentu či nadání, které samo o sobě obvykle nestačí k uplatnění ve společnosti a k důstojnému plnoprávnímu životu. Vrozené dispozice je nutné rozvíjet procesem vzdělávání, které vede k určitému stupni vzdělání.

Ve slovnících se obvykle pojem vzdělání vysvětluje jako souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí. V chápání pojmu „vzdělávání“ se nelze omezit pouze na vzdělávání školní, naopak je třeba na ně pohlížet jako na nepřetržitý proces, který začíná bezprostředně po narození a pokračuje během celého života, a ve vyspělých zemích je čím dál větší důraz kladen na vzdělávání dospělých a na celoživotní profesní růst.

Vzdělání je významným faktorem, který přináší zisk jak z individuálního, tak z celospolečenského hlediska, a je třeba zdůraznit, že kromě stupně dosaženého vzdělání vystupuje stále více do popředí také jeho kvalita a možnost uplatnění ve společnosti, zejména na trhu práce.

Z individuálního pohledu je vzdělání investicí, která přináší vyšší socioekonomický status, lepší finanční ohodnocení a s tím související vyšší životní úroveň. Tato investice **neztrácí na hodnotě a navíc bývá v průběhu života podpořena zkušenostmi.** Očekávaným výnosem této investice je především vyšší šance na získání zaměstnání a zvýšený výdělek v porovnání s jedinci, kteří mají nižší či méně kvalitní vzdělání. Je známou skutečností, že **s rostoucí kvalitou se zlepšuje postavení jedince na trhu práce.** Čím je člověk vzdělanější a kvalifikovanější, tím snáze se zpravidla orientuje v nových podnětech, lépe zpracovává a vyhodnocuje nové informace a učí se novým věcem, rychleji a lépe zvládá a využívá nové technologie. Je tedy logické, že kvalifikačně náročná povolání, kterých stále přibývá, vyžadují lépe vzdělané a kvalifikované jedince. Vyšší stupeň vzdělání neprodukuje jen čistě soukromé výnosy pro jednotlivce, ale přináší prospěch též ostatním členům společnosti.

Přínosy ze vzdělání jsou tedy neméně významné i z celospolečenského hlediska. Jsou to právě ti nejméně vzdělanější a nejkvalifikovanější lidé, kteří jsou hlavní hybnou silou celé společnosti a významným faktorem ekonomického i kulturního rozvoje a konkurenceschopnosti celé země i jednotlivých regionů.

V důsledku permanentního zvyšování kvalifikační náročnosti většiny profesí mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou připraveni, respektive vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi. V rámci trendů trhu práce kontinuálně ubývá nekvalifikovaných či málo kvalifikovaných pracovních pozic, což stále více ztěžuje zaměstnatelnost osob s nízkým vzděláním. Zejména v současné době, kdy se v důsledku zhoršené ekonomické situace stále výrazněji potýkáme s nezaměstnaností, představují méně kvalifikovaní, a tedy obtížně zaměstnatelní lidé velkou zátěž pro státní rozpočet.

Kromě lidí s nízkou nebo nedostatečnou kvalifikací mohou být v obtížné pozici i ti, kteří jsou sice kvalifikovaní, ale vzhledem k zaměření svého vzdělání či kvalifikace nejsou na trhu práce žádaní, což je možné řešit dostupnými rekvalifikacemi. Mezi kritické skupiny na trhu práce patří také „čerství“ absolventi škol, starší věkové kategorie, zejména lidé v předdůchodovém věku či nějakým způsobem postižení lidé. Často se hovoří také o nepříznivém postavení žen s malými dětmi i žen obecně. Na druhou stranu je i přes vysokou míru nezaměstnanosti na trhu práce nedostatek lidí určitých profesí, to se týká například vyučených v některých řemeslných oborech.

Předchozí úvahy je možné stručně shrnout – **na individuální úrovni poskytuje vzdělání zejména orientaci ve společnosti a kvalifikaci pro uplatnění jedince na trhu práce, na celospolečenské úrovni pak proces vzdělávání slouží zejména k předávání základních společenských hodnot, výchově k občanství a především k přípravě kvalifikovaných lidských zdrojů pro ekonomiku.**

Ukazatele popisované v této publikaci sledují pouze jednu, a to zaměstnaneckou stranu vztahu (druhou stranou je strana zaměstnavatelská). V rámci tohoto pohledu se omezuje pouze na dva základní aspekty. Jednak na schopnost získat zaměstnání a udržet si ho (zaměstnatelnost), jednak na finanční ohodnocení práce. Problematika zaměstnatelnosti byla popsána prostřednictvím ukazatelů kapitoly E1 (Ekonomická aktivita podle úrovně dosaženého vzdělání). Výdělkům v souvislosti s dosaženým vzděláním je věnována tato kapitola E4.

E 4.1 Průměrné mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Vzdělání a kvalifikovaní lidé jsou významným faktorem potenciálních možností rozvoje a konkurenceschopnosti nejen celé společnosti, ale také jednotlivých regionů. **Výdělkové možnosti se odvíjejí od situace v konkrétním regionu, značně závisí na míře nezaměstnanosti, respektive na množství pracovních příležitostí a jsou silně ovlivněny tím, v jakém odvětví najde zaměstnanec uplatnění. Také cena dosaženého vzdělání se liší nejen v závislosti na vykonávané profesi a podle zaměstnavatele, ale rovněž podle regionu, v němž zaměstnavatel působí.**

Individuální výděly jednotlivců leží v poměrně širokém pásmu a více či méně se liší od statistického průměru. Výdělek zaměstnance s vysokou školou může být i nižší, než jsou výděly většiny vyučených, a kvalifikovaný jedinec vyučený v žádaném oboru může dosáhnout vyššího ocenění práce než mnohý vysokoškolák. Pásmo, ve kterém leží jednotlivé výděly, je tím širší, čím je vykonávané zaměstnání složitější, zodpovědnější, a tudíž i náročnější na požadovanou kvalifikaci.

Značná mzdová diference v jednotlivých krajích je důsledkem regionálních specifik. Nejvyšší mzdy bývají nabízeny tam, kde sídlí centrály podniků, státní instituce a ústřední orgány státu. Obvykle tedy na celostátní průměrnou mzdu dosahují (nebo ji přesahují) převážně pracující v hlavním městě, neboť je tam jednak více pracovních příležitostí, jednak právě tam pracují manažeři velkých podniků, členové vlády, parlamentu a další lidé s nadprůměrnými příjmy. Tito pracující tak mnohdy velmi výrazně zvyšují celostátní mzdový průměr. Všeobecně platí, že ve velkých městech se nachází více vysoce vzdělaných lidí, kteří dosahují v průměru vyšší mzdy než lidé s nižším vzděláním. Na druhou stranu obnaší život ve velkoměstech vyšší životní náklady, např. vyšší nájemní či náklady na dopravu.

V této kapitole je pozornost věnována analýze mzdových rozdílů mezi kraji se zaměřením na zaměstnance celkem a podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání. Jsou sledovány průměrné mzdy jak v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem, tak v nepodnikatelské sféře samostatně.

Průměrné mzdy v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců** (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2009).

Podávaný přehled je přitom uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání**, členěný v souladu s mezinárodní klasifikací ISCED97,⁴³ tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšším odborným vzděláním, vysokoškolským vzděláním a podle průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Metodika výpočtu

Informační systém o průměrném výděleku (ISPV) je systém pravidelného monitorování výdělkové úrovně a pracovní doby zaměstnanců v České republice a v jednotlivých regionech formou statistického šetření. Sledovanými ukazateli výdělkové úrovně jsou hodinový výdělek a hrubá měsíční mzda zaměstnanců za sledované období (šetření provádí MPSV, zpracovatelem ISPV je TRIXIMA, spol. s r.o.). Šetření metodicky vychází ze strukturálního šetření EU a je s ním po obsahové stránce sjednoceno.

Nejdůležitějším kritériem pro členění výsledků ISPV je příslušnost šetřeného ekonomického subjektu k podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře. V ISPV se zařazují do podnikatelské sféry ekonomické subjekty, které odměňují podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Nepodnikatelskou sféru tvoří v ISPV ekonomické subjekty, které odměňují podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zatímco v podnikatelské sféře (ISPV–PS) probíhá šetření se čtvrtletní periodicitou, v nepodnikatelské sféře (ISPV–NS) je šetření prováděno pololetně. Zdrojem dat pro nepodnikatelskou sféru je Informační systém o platech (ISP), který je spravován Ministerstvem financí.

ISPV–PS jako mzdové šetření se čtvrtletní periodicitou monitoruje výdělkovou úroveň jednotlivých zaměstnání podle klasifikace KZAM-R (klasifikace zaměstnání – rozšířená) v České republice. Výběrovými jednotkami šetření ISPV–PS jsou ekonomické subjekty, na které se vztahuje zpravodajská povinnost. Základním souborem ISPV–PS jsou aktivní ekonomické subjekty z registru ekonomických subjektů (RES), které mají 10 a více zaměstnanců a přísluší do podnikatelské sféry a do institucionálních sektorů nefinanční politiky, finanční instituce nebo vládní instituce. Šetření provádí pracoviště státní statistické služby MPSV, jeho zpracovatelem je TRIXIMA, spol. s r.o.

ISPV–NS jako platové šetření monitoruje s půlroční periodicitou výdělkovou úroveň jednotlivých profesí podle klasifikace KZAM-R v České republice. Základním souborem ISPV–NS je soubor ekonomických subjektů definovaný „Automatizovaným rozpočtovým informačním systémem“ (ARIS) spravovaným Ministerstvem financí (MF). Statistické šetření ISPV–NS využívá dat Informačního systému o platech provozovaného Ministerstvem financí. Informační systém o platech pokrývá celou nepodnikatelskou sféru a do ISPV předává údaje jako plošné šetření.

Plat je definován podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, jako peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem.

Mzda je definovaná jako peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Hodinový výdělek je přímo zjišťovaný údaj, který je definován jako průměrný hodinový výdělek zaměstnance v posledním čtvrtletí sledovaného období podle § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Hrubá měsíční mzda/plat, vypočtená z hrubé mzdy/platu za sledované období, je druhým indikátorem, který ukazuje výdělkovou úroveň. Hrubá mzda/plat je součtem mzdy/platu za práci, náhrad mzdy/platu a odměn za pracovní pohotovost. Hrubá měsíční mzda/plat a její složky se vztahují k celému sledovanému období, tj. 1.–4. čtvrtletí 2009.

Publikované tabulky obsahují hrubou měsíční mzdu/plat (příp. hodinové výděly) podle nejvyššího dosaženého vzdělání, věkových kategorií, pohlaví, krajů, příp. podle hlavních tříd KZAM-R, kategorií zaměstnání, tarifních stupňů, kategorií ekonomických činností CZ-NACE.

Zdroj dat

- ISPV–PS – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků TRIXIMY, spol. s r.o. – zpracovatelské organizace za 1.–4. čtvrtletí 2009;
- ISPV–NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TRIXIMY, spol. s r.o. za 1.–4. čtvrtletí 2009 Statistické šetření ISPV–NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí.

⁴³ ISCED97 – mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání. Od 1. 1. 2008 je klasifikace ISCED97 národní klasifikací vzdělání.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V této části kapitoly jsou popsány **průměrné hrubé měsíční mzdy/ platy zaměstnanců podle stupňů nejvyššího dosaženého vzdělání, a to bez ohledu na to, zda jsou zaměstnání v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře.** Z uváděných údajů je zřejmá obecná tendence, že **průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání pracovníka.** Příjmy osob s nejvyšším dosaženým vzděláním, tedy vysokoškolským, více či méně ve všech krajích značně převyšují příjmy těch, kteří mají vyšší odborné vzdělání nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou. Relativně nejnižší příjmy nalezneme ve všech krajích u osob se základy vzdělání a základním vzděláním, tedy u skupiny osob, která je nejvíce ohrožena z hlediska uplatnění na trhu práce a s tím související nezaměstnanosti.

Průměrný hrubý měsíční výdělek za 1.–4. čtvrtletí 2009 za celý statistický soubor v rámci České republiky činil 26 778 Kč. Obecně nejnižší platy mají zaměstnanci, kteří nedosáhli ani středního vzdělání, tedy ti se základy vzdělání a základním vzděláním (jejich průměrná celorepubliková mzda činila 16 779 Kč). O něco vyšší platy jsou vypláceny zaměstnancům, kteří dosáhli středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem (celorepublikový průměr činil 20 088 Kč). U zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním s maturitní zkouškou jsou platy již o poznání vyšší (27 007 Kč). Jen o něco málo vyšší platy pobírají zaměstnanci, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání je vyšší odborné (průměrná mzda činila 28 644 Kč). Nejvyšší platy nalezneme u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, jejichž průměrná celorepubliková mzda v roce 2009 činila 45 637 Kč.

Z předchozích údajů vyplývá, že **průměrné platy obecně rostou se zvyšující se úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání,** kterého zaměstnanec dosáhl. Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i mezikrajové rozdíly, kde **průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje.** Průměrná výše mezd zaměstnanců tedy úzce souvisí i s celkovou ekonomickou a sociální situací v daném kraji.

Regionální rozdíly

Průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR celkem ve všech vzdělanostních kategoriích jsou silně ovlivněny výrazně vyšší mzdovou hladinou v hlavním městě. Praha má mezi kraji specifické postavení kvůli výrazně vyšší vzdělanostní úrovni obyvatelstva. Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy, tzn. „kvalitní“ lidské zdroje, nepochybně souvisí se značným ekonomickým i kulturním potenciálem hlavního města, s umístěním centrálních úřadů, sídel velkých firem a s vyšší potřebou vysokoškolsky vzdělané pracovní síly.

Průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním činily v Praze 19 139 Kč, což je více než průměrná mzda zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem v kraji Jihočeském, Zlínském, Pardubickém, Královéhradeckém a Karlovarském. U zaměstnanců celkem bez ohledu na nejvyšší dokončené vzdělání činila průměrná výše platu v Praze 36 750 Kč.

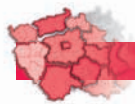
Při hledání nejnižších průměrných platů vzhledem k republikovému průměru do popředí vystupuje především kraj Zlínský s průměrným platem 22 587 Kč, následuje kraj Karlovarský (22 927 Kč), kraj Jihočeský (22 962 Kč), kraj Královéhradecký (23 487 Kč), Vysočina (23 725 Kč) a kraj Moravskoslezský (23 943 Kč).

Zaměříme se na **kraje,** vyjma Prahy, kde dosahují v porovnání s ostatními kraji nejvyšších průměrných platů zaměstnanci ve všech vzdělanostních kategoriích. Mezi ostatními regiony vyniká zejména Středočeský kraj, který zaujímá přední místo ve výši průměrných platů zaměstnanců ve všech vzdělanostních kategoriích.

Pokud jde o **absolutní** výši průměrných platů zaměstnanců, **rozdíly v jednotlivých krajích nejsou v případě zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním příliš velké,** pohybují se od 15 111 Kč ve Zlínském kraji do 17 546 Kč v kraji Středočeském, průměrný plat v Praze dosahuje 19 139 Kč. **Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním a středním s výučním listem se v rámci jednotlivých krajů také příliš neliší** – pohybují se od 18 542 Kč v Jihočeském kraji až do 21 906 Kč v kraji Středočes-

E4.1 T1: Průměrné hrubé měsíční mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		26 778		16 779		20 088		27 007		28 644		45 637	
CZ01	Praha	36 750		19 139		22 611		32 521		35 059		57 095	
CZ010	Hlavní město Praha	36 750	(1.)	19 139	(1.)	22 611	(1.)	32 521	(1.)	35 059	(1.)	57 095	(1.)
CZ02	Střední Čechy	26 674		17 546		21 906		28 023		30 045		46 854	
CZ020	Středočeský kraj	26 674	(2.)	17 546	(2.)	21 906	(2.)	28 023	(2.)	30 045	(2.)	46 854	(2.)
CZ03	Jihozápad	24 019		16 211		19 736		25 297		25 862		38 883	
CZ031	Jihočeský kraj	22 962	(12.)	15 727	(12.)	18 542	(14.)	24 038	(13.)	25 889	(6.)	38 179	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	25 177	(5.)	16 660	(5.)	21 080	(3.)	26 648	(4.)	25 817	(7.)	39 658	(9.)
CZ04	Severozápad	24 108		16 134		19 878		26 040		26 725		42 992	
CZ041	Karlovarský kraj	22 927	(13.)	16 439	(7.)	19 012	(10.)	25 629	(7.)	23 332	(14.)	42 187	(4.)
CZ042	Ústecký kraj	24 557	(6.)	15 991	(11.)	20 250	(5.)	26 179	(5.)	27 760	(3.)	43 238	(3.)
CZ05	Severovýchod	24 226		16 431		19 409		25 696		25 235		39 829	
CZ051	Liberecký kraj	25 348	(4.)	17 529	(3.)	20 604	(4.)	27 673	(3.)	25 246	(10.)	40 669	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	23 487	(11.)	16 328	(8.)	19 001	(11.)	24 644	(10.)	24 655	(11.)	37 472	(13.)
CZ053	Pardubický kraj	24 120	(7.)	15 638	(13.)	18 848	(12.)	25 335	(8.)	25 795	(8.)	41 667	(5.)
CZ06	Jihovýchod	25 123		16 375		19 320		25 435		26 672		40 737	
CZ063	Vysočina	23 725	(10.)	16 057	(10.)	19 486	(8.)	24 749	(9.)	24 212	(13.)	39 861	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	25 700	(3.)	16 486	(6.)	19 237	(9.)	25 725	(6.)	27 458	(4.)	40 971	(6.)
CZ07	Střední Morava	23 337		15 683		19 228		23 760		24 970		37 052	
CZ071	Olomoucký kraj	24 002	(8.)	16 234	(9.)	19 667	(6.)	24 150	(12.)	24 463	(12.)	38 160	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	22 587	(14.)	15 111	(14.)	18 772	(13.)	23 284	(14.)	25 359	(9.)	35 679	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	23 943		16 986		19 542		24 444		26 395		38 507	
CZ080	Moravskoslezský kraj	23 943	(9.)	16 986	(4.)	19 542	(7.)	24 444	(11.)	26 395	(5.)	38 507	(10.)

kém, v Praze dosahují 22 611 Kč. **Ani platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia** (s výjimkou Prahy, kde tito zaměstnanci pobírají v průměru 32 521 Kč) **v mezikrajovém porovnání nevykazují velké rozdíly** – pohybují se od 23 284 Kč ve Zlínském kraji až do 28 023 Kč v kraji Středočeském.

Výraznější rozdíly v platech nalezneme především u zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným, které se pohybují od 23 332 Kč v Karlovarském kraji až do 30 045 Kč ve Středočeském kraji a 35 059 Kč dosahují v Praze. Ve čtyřech regionech (Libereckém kraji, Karlovarském kraji, Plzeňském kraji a na Vysočině) převyšují platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia platy zaměstnanců, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání je vyšší odborné.

Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským se v rámci mezikrajového porovnání liší nejvíce. Relativně nejméně pobírají lidé s vysokoškolským vzděláním v kraji Zlínském (35 679 Kč), nejvyšší průměrné platy vysokoškolsky vzdělaných lidí se objevují ve Středočeském kraji (46 854 Kč) a v Praze, která opět významně převyšuje výši platů v ostatních krajích (57 095 Kč).

Průměrná výše platů zaměstnanců vždy úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji.

Meziroční srovnání

Ukazatel meziroční index charakterizuje **meziroční růst/pokles průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců** bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře, a vyjadřuje, o kolik procent se zvýšila/poklesla mzda/plat v daném období proti stejnému období předchozího roku (tj. 1.–4. čtvrtletí 2009 oproti 1.–4. čtvrtletí 2008).

Meziroční srovnání průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců je přitom členěno **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** v členění podle mezinárodní klasifikace ISCED97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním

vzděláním, se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným vzděláním, s vysokoškolským vzděláním a podle průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Růst průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců v 1.–4. čtvrtletí 2009 oproti 1.–4. čtvrtletí 2008 činil v průměru za ČR celkem 1,6%. Poprvé od počátku zpracovávání těchto dat (od roku 2001) byl v některých vzdělávacích kategoriích zaznamenán meziroční pokles, jedná se o zaměstnance se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem (pokles o 2,3%) a o zaměstnance se základy vzdělání a základním vzděláním (pokles o 1,4%). V ostatních kategoriích sice došlo k nárůstu, ale ten byl v porovnání s minulými lety podstatně menší: u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou vzrostly mzdy pouze o 0,9% a u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním o 2,4%. Největší nárůst je patrný v kategorii vyššího odborného vzdělání – o 2,6%.

Změny (pokles i růst) zaměstnaneckých platů oproti minulému roku v závislosti na nejvyšším dosaženém vzdělání vykazovaly poměrně velké mezikrajové diference. **Nejvyšší rozpětí** v hodnotách ukazatele je patrné v kategorii vyššího odborného vzdělání – 16,8 procentního bodu, a to od 7% platového poklesu ve Zlínském kraji po 9,8% nárůst v Jihomoravském kraji. Naopak **nejnižší krajové diference** meziroční změny průměrné měsíční mzdy/platu zaměstnanců v 1.–4. čtvrtletí 2009 oproti 1.–4. čtvrtletí 2008 najdeme u skupiny zaměstnanců se středním vzděláním s výučním listem (jedná se o pokles 5,6%–0,2%).

Průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře

Pro porovnávání průměrných platů je významný i ukazatel porovnání průměrných platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře. V nepodnikatelské sféře v České republice pracuje velké množství zaměstnanců zejména v odvětví veřejné správy a v odvětví vzdělávání, jejichž platy jsou financovány převážně z prostředků státního rozpočtu.

E4.1 T2: Meziroční relativní srovnání průměrných hrubých měsíčních mezd podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 s 1.–4. čtvrtletím 2008 (v %)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		1,6		-1,4		-2,3		0,9		2,6		2,4	
CZ01	Praha	2,1		-3,2		-0,2		0,7		1,5		2,2	
CZ010	Hlavní město Praha	2,1	(5.)	-3,2	(10.)	-0,2	(1.)	0,7	(8.)	1,5	(10.)	2,2	(8.)
CZ02	Střední Čechy	0,9		-2,4		-0,6		0,4		4,4		3,4	
CZ020	Středočeský kraj	0,9	(8.)	-2,4	(9.)	-0,6	(3.)	0,4	(10.)	4,4	(4.)	3,4	(5.)
CZ03	Jihozápad	0,6		-3,0		-2,6		0,2		-0,3		3,0	
CZ031	Jihočeský kraj	0,8	(9.)	-0,5	(5.)	-3,5	(10.)	-0,1	(11.)	-2,0	(12.)	5,2	(4.)
CZ032	Plzeňský kraj	0,6	(10.)	-5,0	(13.)	-1,5	(4.)	0,6	(9.)	2,1	(8.)	0,7	(11.)
CZ04	Severozápad	1,8		0,0		-1,9		1,9		6,3		3,3	
CZ041	Karlovarský kraj	0,3	(12.)	-0,6	(6.)	-5,6	(14.)	1,8	(5.)	1,6	(9.)	6,6	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	2,3	(4.)	0,4	(4.)	-0,3	(2.)	2,0	(4.)	7,7	(3.)	2,2	(7.)
CZ05	Severovýchod	2,2		-0,2		-2,2		3,2		2,1		2,7	
CZ051	Liberecký kraj	2,7	(2.)	-0,8	(7.)	-2,3	(7.)	6,8	(1.)	-1,9	(11.)	0,5	(12.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,2	(6.)	-1,2	(8.)	-1,6	(5.)	1,7	(6.)	4,0	(5.)	0,0	(14.)
CZ053	Pardubický kraj	3,2	(1.)	1,0	(2.)	-2,6	(8.)	2,0	(3.)	3,1	(6.)	7,2	(1.)
CZ06	Jihovýchod	2,0		1,2		-2,4		1,8		8,5		2,9	
CZ063	Vysočina	1,1	(7.)	-6,2	(14.)	-4,1	(11.)	0,8	(7.)	3,0	(7.)	6,2	(3.)
CZ064	Jihomoravský kraj	2,3	(3.)	4,2	(1.)	-1,6	(6.)	2,3	(2.)	9,8	(1.)	2,1	(9.)
CZ07	Střední Morava	0,0		-1,7		-3,5		-1,1		-4,8		1,7	
CZ071	Olomoucký kraj	0,6	(11.)	0,9	(3.)	-2,6	(9.)	-1,0	(13.)	-2,2	(13.)	2,5	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	-0,8	(14.)	-4,4	(11.)	-4,7	(12.)	-1,2	(14.)	-7,0	(14.)	0,5	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	-0,8		-4,8		-5,1		-0,9		8,5		1,0	
CZ080	Moravskoslezský kraj	-0,8	(13.)	-4,8	(12.)	-5,1	(13.)	-0,9	(12.)	8,5	(2.)	1,0	(10.)

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2009).

Podávaný přehled je uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** v členění podle mezinárodní klasifikace ISCED97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základní vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným vzděláním, s vysokoškolským vzděláním a podle průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Metodika výpočtu

Plat je definován podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, jako peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem. Sledovaným ukazatelem je průměrný hrubý měsíční plat vypočtený z hrubého platu za sledované období. Základním souborem ISPV–NS je soubor ekonomických subjektů definovaný „Automatizovaným rozpočtovým informačním systémem“ (ARIS) spravovaným Ministerstvem financí.

Průměrný hrubý měsíční plat je spočten na základě metodiky zpracovatelské společnosti TREXIMA, spol. s r. o. Hrubý plat je v ISPV–NS jednoznačně definován jako součet platu za práci, náhrad platu a odměn za pracovní pohotovost. Hrubé měsíční platy jsou za každého zaměstnance v kumulaci za 1.–4. čtvrtletí 2009.

Zdroj dat

➤ ISPV–NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TREXIMY, spol. s r. o. za 1.–4. čtvrtletí 2009. Statistické šetření ISPV–NS využívá dat Informačního systému o platech provozovaného Ministerstvem financí.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako v případě průměrného hrubého měsíčního výdělku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem, tak i v nepodnikatelské sféře se projevuje trend zvyšujícího se výdělku s vyšší úrovní dosaženého vzdělání. Výjimkou je pouze kategorie zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním, kde jsou v celostátním průměru i v polovině regionů platy nižší než u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia. To může být způsobeno tím, že absolventi VOŠ, které jsou součástí našeho vzdělávacího systému teprve od roku 1996, jsou relativně mladí, a jsou tudíž zařazeni do nižších platových stupňů ve stupnici platových tarifů než mnozí jejich starší kolegové s nižším vzděláním.

Průměrný hrubý měsíční výdělek zaměstnance v nepodnikatelské sféře činil v 1.–4. čtvrtletí 2009 celkem 25 730 Kč. Tento průměrný výdělek převyšovaly pouze platy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, kteří pobírali vzhledem k ostatním kategoriím výrazně více, a to 32 962 Kč.

Platy v nepodnikatelské sféře se ve většině vzdělanostních kategorií pohybovaly v roce 2009 pod úrovní průměrné celorepublikové zaměstnanecké mzdy. Lidé se základní vzdělání a základním vzděláním pobírali v průměru 13 809 Kč, zaměstnanci se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem dosáhli průměrného platu 17 036 Kč. Ani platy zaměstnanců s dosaženým středním vzděláním s maturitní zkouškou nepřekročily celorepublikový průměr a dosáhly v průměru 24 879 Kč, ještě nižší byl dokonce republikový průměrný plat zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním (24 776 Kč).

Regionální rozdíly

Rovněž v příjmové situaci zaměstnanců nepodnikatelské sféry, stejně jako v příjmové situaci zaměstnanců celkem (tj. v podnikatelské

i nepodnikatelské sféře), **se projevuje specifické postavení Hlavního města Prahy**. V Praze pobírají (z mnohokrát zmiňovaných důvodů) zaměstnanci nepodnikatelské sféry všech úrovní vzdělání nejvyšší průměrné mzdy, ty jsou o několik tisíc vyšší než v ostatních regionech České republiky.

Nejnižší platovou hladinu jsme v oblasti nepodnikatelské sféry zaznamenali ve Zlínském kraji, který je následován Pardubickým krajem a Ústeckým krajem.

Na rozdíl od celkových průměrných platů (za podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru) **nejdou u zaměstnanců nepodnikatelské sféry s nejnižším dosaženým vzděláním**, tedy se základní vzdělání a se základním vzděláním, **v průměrných výdělcích v jednotlivých regionech velké rozdíly**. Průměrné platy se pohybují kromě Prahy (16 603 Kč) v rozmezí od 12 563 Kč v Ústeckém kraji až do 14 319 Kč v kraji Královéhradeckém.

V kategorii průměrných výdělků zaměstnanců nepodnikatelské sféry **se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem** se pohybují výdělky od 15 202 Kč ve Zlínském kraji až do 20 419 Kč v Praze. V ostatních krajích České republiky je průměrná mzdová hladina v této kategorii zaměstnanců 15 528 Kč–17 301 Kč.

Mezi zaměstnanci nepodnikatelské sféry se **středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia** opět dominuje se svými vysoce nadprůměrnými výdělky Praha (24 89 Kč), průměrné hrubé měsíční mzdy této kategorie zaměstnanců v ostatních krajích se pohybují od 22 962 Kč ve Zlínském kraji až do 24 3058 Kč v Karlovarském kraji.

Zaměstnanci nepodnikatelské sféry s **vyšším odborným vzděláním** tvoří specifickou skupinu zaměstnanců, a jak již bylo zmíněno, pobírají v průměru o něco nižší platy než zaměstnanci s úplným středním vzděláním. Jejich finanční ohodnocení se pohybuje od 23 119 Kč v Jihomoravském kraji do 27 023 Kč v Praze. Nad celostátním platovým průměrem leží ještě Karlovarský kraj (25 445 Kč) a Středočeský kraj (24 994 Kč). Posledně uvedený kraj je jedním z regionů, kde platy zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním převyšují platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia.

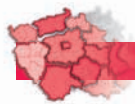
Tradičně nejvyšších výdělků dosahují zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním. Jejich výdělky se pohybovaly v roce 2009 cca 7 000 Kč nad průměrným platem v nepodnikatelské sféře. Nejvyšších průměrných výdělků dosahuje tato kategorie zaměstnanců v Praze (37 950 Kč), nejnižších naopak ve Zlínském kraji (29 497 Kč). Zaměstnanci ostatních krajů se pohybují v platovém rozmezí od 29 622 Kč v Pardubickém kraji do 32 353 Kč v kraji Plzeňském.

Je patrné, že výše celorepublikových platů v nepodnikatelské sféře je do značné míry ovlivněna vyšší příjmovou hladinou zaměstnanců nepodnikatelské sféry v Praze, kde ve všech kategoriích zaměstnanců jsou platy o poznání vyšší než v ostatních krajích České republiky.

Meziroční srovnání

Ukazatel meziroční index charakterizuje **meziroční růst/pokles průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** a vyjadřuje, o kolik procent se zvýšil/poklesl plat v daném období proti stejnému období předchozího roku (tj. 1.–4. čtvrtletí 2009 oproti 1.–4. čtvrtletí 2008).

Meziroční srovnání průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců je přitom členěno **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** v souladu s členěním podle mezinárodní klasifikace ISCED97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základní vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným vzděláním, s vysoko-

E4.1 T1a: Průměrné hrubé měsíční platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		25 730		13 809		17 036		24 879		24 766		32 962	
CZ01	Praha	30 444		16 603		20 419		28 017		27 123		37 950	
CZ010	Hlavní město Praha	30 444	(1.)	16 603	(1.)	20 419	(1.)	28 017	(1.)	27 123	(1.)	37 950	(1.)
CZ02	Střední Čechy	24 575		13 348		16 930		24 669		24 944		31 729	
CZ020	Středočeský kraj	24 575	(7.)	13 348	(8.)	16 930	(5.)	24 669	(5.)	24 944	(3.)	31 729	(7.)
CZ03	Jihozápad	24 930		14 020		16 925		24 468		24 358		31 163	
CZ031	Jihočeský kraj	24 391	(10.)	13 705	(4.)	16 623	(8.)	24 013	(7.)	24 215	(7.)	30 177	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	25 552	(2.)	14 315	(3.)	17 301	(2.)	24 973	(3.)	24 540	(6.)	32 353	(2.)
CZ04	Severozápad	24 282		12 650		16 519		24 671		24 824		32 018	
CZ041	Karlovarský kraj	25 119	(4.)	13 021	(11.)	16 913	(6.)	25 305	(2.)	25 445	(2.)	31 854	(5.)
CZ042	Ústecký kraj	23 983	(12.)	12 563	(14.)	16 406	(9.)	24 410	(6.)	24 626	(4.)	32 078	(3.)
CZ05	Severovýchod	24 433		13 670		16 693		24 052		23 908		30 879	
CZ051	Liberecký kraj	24 067	(11.)	13 100	(10.)	16 686	(7.)	23 694	(11.)	23 729	(11.)	30 572	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	25 332	(3.)	14 319	(2.)	17 058	(3.)	24 732	(4.)	24 586	(5.)	32 004	(4.)
CZ053	Pardubický kraj	23 575	(13.)	13 264	(9.)	16 311	(12.)	23 454	(13.)	23 247	(13.)	29 622	(13.)
CZ06	Jihovýchod	24 612		13 657		16 329		23 681		23 315		31 540	
CZ063	Vysočina	24 423	(9.)	13 599	(6.)	16 313	(11.)	23 497	(12.)	23 875	(9.)	31 674	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	24 683	(6.)	13 672	(5.)	16 337	(10.)	23 750	(9.)	23 119	(14.)	31 492	(10.)
CZ07	Střední Morava	24 184		13 238		16 302		23 597		23 979		30 747	
CZ071	Olomoucký kraj	24 735	(5.)	13 545	(7.)	17 030	(4.)	23 966	(8.)	23 856	(10.)	31 637	(9.)
CZ072	Zlínský kraj	23 338	(14.)	12 845	(13.)	15 202	(14.)	22 962	(14.)	24 178	(8.)	29 497	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	24 445		12 947		15 528		23 722		23 704		31 798	
CZ080	Moravskoslezský kraj	24 445	(8.)	12 947	(12.)	15 528	(13.)	23 722	(10.)	23 704	(12.)	31 798	(6.)

Poznámka: Zaměstnanci odměňováni podle zákona č. 262/2006 Sb., § 109 odst. 3 ZP.

E4.1 T2a: Meziroční relativní srovnání průměrných hrubých měsíčních platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 s 1.–4. čtvrtletím 2008 (v %)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		5,1		4,8		5,1		4,1		4,5		4,6	
CZ01	Praha	6,1		6,4		7,6		5,1		5,1		4,9	
CZ010	Hlavní město Praha	6,1	(2.)	6,4	(3.)	7,6	(1.)	5,1	(1.)	5,1	(6.)	4,9	(4.)
CZ02	Střední Čechy	4,5		3,8		4,1		3,3		5,0		4,7	
CZ020	Středočeský kraj	4,5	(9.)	3,8	(9.)	4,1	(10.)	3,3	(9.)	5,0	(7.)	4,7	(5.)
CZ03	Jihozápad	4,6		2,6		3,5		3,5		1,7		4,0	
CZ031	Jihočeský kraj	4,8	(7.)	5,0	(7.)	3,2	(13.)	3,9	(6.)	3,7	(12.)	4,4	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	4,5	(8.)	0,7	(14.)	4,0	(11.)	3,3	(11.)	-0,4	(14.)	3,6	(14.)
CZ04	Severozápad	4,1		3,5		4,4		3,4		4,3		4,0	
CZ041	Karlovarský kraj	5,2	(4.)	3,0	(12.)	4,2	(9.)	4,1	(4.)	2,6	(13.)	5,1	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	3,7	(14.)	3,7	(10.)	4,5	(7.)	3,1	(14.)	4,7	(8.)	3,6	(12.)
CZ05	Severovýchod	4,6		6,0		4,1		3,9		4,8		3,9	
CZ051	Liberecký kraj	4,3	(12.)	2,6	(13.)	2,7	(14.)	3,4	(8.)	5,2	(5.)	3,9	(10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	4,8	(6.)	8,4	(1.)	5,4	(5.)	4,6	(3.)	4,2	(9.)	4,0	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	4,4	(10.)	5,0	(6.)	3,5	(12.)	3,2	(13.)	5,2	(4.)	3,8	(11.)
CZ06	Jihovýchod	5,2		5,0		5,7		4,0		6,7		4,6	
CZ063	Vysočina	5,6	(3.)	3,3	(11.)	6,4	(3.)	3,7	(7.)	8,3	(1.)	5,3	(2.)
CZ064	Jihomoravský kraj	5,0	(5.)	5,4	(5.)	5,4	(4.)	4,1	(5.)	6,2	(3.)	4,3	(7.)
CZ07	Střední Morava	4,1		5,3		4,6		3,3		3,7		3,9	
CZ071	Olomoucký kraj	4,3	(11.)	6,0	(4.)	4,4	(8.)	3,3	(10.)	3,7	(10.)	4,1	(8.)
CZ072	Zlínský kraj	3,8	(13.)	4,6	(8.)	5,2	(6.)	3,3	(12.)	3,7	(11.)	3,6	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	5,0		6,0		5,2		3,8		3,0		4,8	
CZ080	Moravskoslezský kraj	7,2	(1.)	6,6	(2.)	6,7	(2.)	5,0	(2.)	7,2	(2.)	7,5	(1.)

Poznámka: Zákon č. 262/2006 Sb., § 109 odst. 3 ZP.

školským vzděláním a podle průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Růst průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře v 1.–4. čtvrtletí 2009 oproti 1.–4. čtvrtletí 2008 činil v průměru za ČR celkem 5,1 %. Nejnižší meziroční nárůst platů – o 4,1 % – byl zaznamenán u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, naopak nejvyššího meziročního nárůstu platů bylo dosaženo u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem (5,1 %). Zaměstnanci se základy vzdělání a se základním vzděláním si polepšili o 4,8 %, zaměstnanci s vyšším odborným vzděláním o 4,5 % a vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci o 4,6 %.

Hodnoty meziročního nárůstu průměrných platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnance v nepodnikatelské sféře vykazovaly poměrně velké krajové diference. Největší rozpětí v hodnotách ukazatele je u zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním – od meziročního poklesu o 0,4 % v Plzeňském kraji až po nárůst o 8,3 % na Vysočině. Naopak nejnižší krajové diference najdeme u skupiny zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (3,1–5,1 %).

Podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnance v regionálním členění jsou **nejvyšší hodnoty meziročního růstu průměrné měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** zaznamenány u skupiny zaměstnanců se základy vzdělání a se základním vzděláním v Královéhradeckém kraji (8,4 %), u zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním na Vysočině (8,3 %), u zaměstnanců se vzděláním středním a středním s výučním listem v Praze (7,6 %) a u vysokoškolsky vzdělaných v Moravskoslezském kraji (7,5 %).

Pokles hodnot ukazatele je patrný pouze v kategorii vyššího odborného vzdělání v Plzeňském kraji (–0,4 %), v témže kraji je také zaznamenán nejnižší meziroční růst (o 0,7 %) v kategorii základů vzdělání a základního vzdělání.

E 4.2 Vztah průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého vzdělání ke mzdám zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (= 100 %), podle pohlaví a podle věkových kategorií

Kvalita lidských zdrojů – dostatek vzdělaných a kvalifikovaných lidí – je významným determinantem potenciálních možností rozvoje a konkurenceschopnosti jednotlivých regionů ČR. Rozhodujícími faktory, které ovlivňují kvalitu lidských zdrojů, jsou především vzdělávací a pracovní příležitosti v daném regionu. Vzdělanostní úroveň přes ekonomické charakteristiky zprostředkovaně ovlivňuje jak prosperitu regionu jako celku, tak i jeho jednotlivých obyvatel. Probíhá-li vývoj výrazně nerovnoměrně, některé vrstvy populace se vzdělávání účastní více než jiné, což může být způsobeno jak rozdílnou mírou zájmu či ochoty učit se, tak i nedostatečnou kapacitou vzdělávacích programů, která vede k velkému přetlaku a velmi silné konkurenci při vstupu do vzdělávání. S nedostatečným vzděláním jsou spojeny i problémy na trhu práce, ať už z pohledu nezaměstnanosti, nebo nižších výdělků. O tom, jak se poměrově odlišují průměrné výdědky podle dosaženého vzdělání, vypovídají právě ukazatele v této kapitole.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **podíl průměrných hodinových mezd/platů podle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání ke mzdám/platům zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (= 100 %)**, podle **pohlaví** a podle **věkových kategorií** (25–64 let, 30–44 let).

Jako základ pro relativní srovnání se všemi kategoriemi vzdělání je stanoveno právě střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně nástav-

bového studia, které zaručuje v porovnání s nižšími stupni dosaženého vzdělání, tedy se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a se základy vzdělání a základním vzděláním, méně problémový vstup na trh práce, nižší nezaměstnanost a vyšší výdědky.

Situace na trhu práce a výše výdělků se liší také podle věku – absolventi bez praxe mají problémy s nalezením zaměstnání, lidé blížící se důchodovému věku jsou mnohdy pro zaměstnavatele neperspektivní – proto pracujeme s populací typickou pro obyvatele ekonomicky aktivní (25–64 let) a populací zaměstnanců, kteří již dosáhli určité praxe a pro zaměstnavatele jsou perspektivní (30–44 let).

Diskutovanou otázkou je i platová diference mužů a žen, resp. rovné přístupy při hledání zaměstnání a při odměňování – proto se problematikou platové diference z hlediska genderu také zabýváme.

Podávaný přehled je přitom členěn podle nejvyššího dosaženého vzdělání – základy vzdělání a základní vzdělání, střední, střední s výučním listem, střední s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšší odborné a vysokoškolské, v poměru k referenční úrovni střední vzdělání s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia.

Metodika výpočtu

$$\frac{Phv_i}{Phvz} \cdot 100$$

Phv – průměrný hodinový výdělek pracovníka s nejvyšším dosaženým vzděláním podle jednotlivých vzdělanostních kategorií (základy a základní, střední a střední s výučním listem, vyšším odborným a vysokoškolským)

Phvz – průměrný hodinový výdělek pracovníka se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia

i – jednotlivé vzdělanostní kategorie (nejvyšší dosažené vzdělání: základy a základní, střední a střední s výučním listem, vyšší odborné a vysokoškolské)

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod) je stanoven relativně.

Podle dvou věkových kategorií: věkové kategorie 25 až 64 let a věkové kategorie 30 až 44 let

V rozlišení podle pohlaví (muži, ženy) ve všech sledovaných regionech České republiky

Hodinový výdělek je definován jako průměrný hodinový výdělek zaměstnance v posledním čtvrtletí sledovaného období podle § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Průměrné hrubé měsíční mzdy/platy zaměstnanců v podnikatelské a nepodnikatelské sféře (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2009)

Zdroj dat

➤ ISPV–PS – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků TREXIMY, spol. s r. o. – zpracovatelské organizace za 1.–4. čtvrtletí 2009.

➤ ISPV–NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TREXIMY, spol. s r. o. za 1.–4. čtvrtletí 2009. Statistické šetření ISPV–NS využívá dat Informačního systému o platech provozovaného Ministerstvem financí.

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny: 25–64 let a 30–44 let za 1.–4. čtvrtletí 2009 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v podnikatelské a nepodnikatelské sféře stoupá spolu s vyšší dosaženého vzdělání. Příjmy osob s nejvyšším vzděláním** (vyšším odborným a vysokoškolským) ve všech krajích **značně převyšují příjmy těch, kteří mají střední vzdělání s maturitní zkouškou, zatímco osoby s pouze základy vzdělání nebo základním vzděláním a středním vzděláním nebo středním vzděláním s výučním listem mají příjmy nižší.** Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdělku středoškolačka s maturitní zkouškou liší příjmy osob s terciárním vzděláním, již méně příjmy těch, kteří mají střední vzdělání s výučním listem či základy vzdělání nebo základní vzdělání.

Pro věkovou skupinu 25–64 let platí, že lidé s terciárním vzděláním mají v průměru o 64,6 % vyšší platy než středoškoláci s maturitní zkouškou; naopak ti, kteří mají střední a střední vzdělání s výučním listem, dosahují pouze cca 74,5 % a osoby se základy vzdělání a základním vzděláním pak 62,3 % průměrného platu zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Zajímavé informace lze získat při pohledu na vzdělanostní a platovou diferenciaci **mužů a žen**. Zde je velmi důležité znovu připomenout, že údaje v tabulkách a grafech jsou relativní poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškolačka s maturitní zkouškou, a **nevypovídají tedy o absolutní vyšší platu mužů a žen a jejich rozdílech**. Dále je třeba poznamenat, že v rámci stejné úrovně se v případě mužů a žen často jedná o různé profese.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním a středním maturitním vzděláním, platová diferenciace je u mužů silnější než u žen. Muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou výrazně více než ženy s vysokoškolským vzděláním proti ženám se středním vzděláním s maturitní zkouškou. Tato skutečnost je způsobena obecně nižšími příjmy žen v porovnání s muži, což platí nejvíce právě v případě vysokoškoláků.

Porovnáváme-li relativní příjmy **mužů a žen** podle úrovně dosaženého vzdělání, na první pohled je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně dosaženého vzdělání u mužů než u žen. Důležité je, že tato variabilita je způsobena téměř výhradně nižším poměrem příjmů žen s terciárním vzděláním vzhledem ke středoškolačkám s maturitní zkouškou, než je tomu u mužů. Zatímco poměr průměrných příjmů osob VŠ a VOŠ:SŠ s maturitou:SŠ bez maturity:základní vzdělání je u mužů zhruba 169:100:73:64, u žen je to 144:100:69:64. Plat muže vysokoškolačka tak převyšuje plat muže středoškolačka s maturitní zkouškou v průměru o 69 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší pouze o 44 % než plat středoškolačky s maturitní zkouškou.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným nejvyšším dosaženým vzděláním**. Důležité přitom je, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami jsou evidovány právě u lidí s terciárním vzděláním – u vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním**. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou těchto skupinách. Z nich je zřejmé, že muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním vzděláním – platové diference mezi oběma pohlavími jsou totiž, jak již bylo řečeno, nejvýraznější právě v nejvyšší vzdělanostní skupině.

Ve věkové skupině 30–44 let u relativních příjmů podle úrovně vzdělání jsou rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitní zkouškou obecně vyšší než v celkové popu-

laci – vysokoškolské platy jsou zde „očištěné“ od vlivu nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou výdělky nižší. **Osoby s terciárním vzděláním** ve věkové kategorii 30–44 let tak dosahují vůbec nejvyšších relativních příjmů (muži vyšších než ženy) vzhledem k referenční příjmové hladině středoškoláků s maturitní zkouškou. Plat vysokoškolačka ve věku 30–44 let převyšuje průměrný středoškolský maturitní plat o 72,4 %, v celkové populaci je to „jen“ o 65 %. Z genderového pohledu odděleně jsou v průměrných platech za celou republiku rovněž patrné vyšší diference ve věkové skupině 30–44 let, přičemž u mužů jsou rozdíly výraznější – 70,6 % oproti 54,7 % u žen.

Regionální rozdíly

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s vyšší dosaženého vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Relativně nejnižší příjmy nalezneme, dle očekávání, ve všech krajích u osob se základním vzděláním.

Platová diferenciace podle dosaženého vzdělání **ve věkové skupině 25–64 let** je nejvýraznější v Praze, výraznější rozdíly se projevují také v kraji Středočeském, Ústeckém a Karlovarském, nejmenší naopak v krajích Plzeňském, Olomouckém, Moravskoslezském, Královéhradeckém a Jihomoravském. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce. V oblastech s nižší nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i větší rozptyl v hodnotách platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

U žen i u mužů zvláště je zřejmá rovněž výraznější krajová diferenciace poměrů zmíněných příjmů, Praha se zde jasněji odlišuje od ostatních krajů.

Největší variabilitu nalézáme, porovnáváme-li relativní příjmy osob s terciárním vzděláním v jednotlivých krajích. U nižších vzdělanostních kategorií je diferenciace krajů již méně patrná. Relativně nejvyšší je zmíněný poměr u platů v Praze – příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním zde převyšují příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 70 %, což je mnohem více než v ostatních krajích. Relativní příjmy osob s terciárním vzděláním se v ostatních krajích pohybují v rozmezí od 147,7 % mzdy středoškolačka s maturitní zkouškou v Plzeňském kraji až do 159,9 % ve Středočeském kraji. Ve všech krajích převyšují tedy platy zaměstnanců s terciárním vzděláním platy zaměstnanců s maturitou zhruba o více než polovinu.

Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolákům s maturitní zkouškou – relativně nejnižší výdělky v Praze a v Jihomoravském kraji. Jejich příjmy zde dosahují pouze cca dvou třetin platů osob s maturitním vzděláním (68,5 % v Praze a 74,1 % v Jihomoravském kraji). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Moravskoslezském kraji, kde se platy vyučených bez maturity pohybují na úrovni 81,5 % platu středoškolačka s maturitou, poměrně vysoký je dále v krajích Plzeňském (80,9 %) a Karlovarském (80,2 %).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základním nebo základy vzdělání, jejich příjmy dosahují 56,3 % příjmu středoškolačka s maturitní zkouškou v Praze a 69,4 % v kraji Moravskoslezském. Ostatní kraje se pohybují v rozmezí 61,3–68,7 %.

Z údajů vyplývá, že **platová diferenciace mezi osobami s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká**. Zatímco v Praze a v Jihomoravském kraji pro věkovou skupinu

25–64 let je tato diference velmi výrazná, v Moravskoslezském, Libereckém a Olomouckém kraji mají k sobě příjmy jednotlivých vzdělanostních úrovní podstatně blíže.

Krajové rozdíly v relativních příjmech, kromě dalších faktorů, reflektují zejména ekonomické zázemí kraje a nabídku pracovních příležitostí. V oblastech, kde je tato nabídka relativně velká a pestrá (Praha) a struktura kvalifikačních pozic je rozmanitá, je širší rovněž pásmo pro rozložení příjmů. Otevírání „příjmových nůžek“ mezi jednotlivými vzdělanostními kategoriemi v Praze zvyšuje také velká koncentrace špičkových a vysoce kvalifikovaných pozic, která je typická pro městské regiony. Naopak v oblastech s vysokou nezaměstnaností (Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj, Karlovarský kraj, Olomoucký kraj) je velký nedostatek pracovních míst, a to pochopitelně snižuje obecnou příjmovou úroveň, která se stále více přibližuje nízkým platům v nejnižších vzdělanostních a kvalifikačních kategoriích. V těchto krajích je tedy platová diference mezi vzdělanostními skupinami nižší zejména z důvodu obecně nižších příjmů osob na středně až vysoce kvalifikovaných pozicích (středoškoláci a vysokoškoláci).

Zaměříme-li se na **relativní příjmy podle úrovně vzdělání pouze ve věkové skupině 30–44 let**, objeví se takřka shodné rysy platové diference podle krajů jako u celkové populace 25–64 let. Oproti celkové populaci, tj. věkové skupině 25–64 let, jsou v případě věkové skupiny 30–44 let rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitní zkouškou obecně vyšší. Platové rozdíly mezi příjmy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou v této věkové kategorii kulminují – jsou totiž „očistěné“ od nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou příjmy vysokoškoláků nižší. Největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základy vzdělání a základním vzděláním

nalezeme v Praze, ve Středočeském, Jihomoravském a Ústeckém kraji, nejmenší v Královéhradeckém, Moravskoslezském, Olomouckém a Libereckém kraji.

Nejmarkantnější jsou opět rozdíly mezi platy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou. Zatímco v Praze vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 79,5 % více než středoškoláci s maturitní zkouškou, v Královéhradeckém kraji je to pouze o 46,9 % více. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškoláků na úrovni o 48,8–65,3 % vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Příjmy vysokoškoláků (vzhledem k středoškolákům s maturitou) ve věkové kategorii 30–44 let ve většině regionů převyšují příjmy stejně vzdělaných zaměstnanců ve věkové skupině 25–64 let. Výjimku tvoří pouze kraj Karlovarský, kraj Královéhradecký a těsně i kraj Ústecký, kde jsou relativní příjmy osob v terciárním vzdělávání v populaci 30–44 let nižší než v celé populaci 25–64 let.

Poměry platů osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitou se podle věku mění již méně. Stejně tak je tomu i v případě těch, kteří mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání.

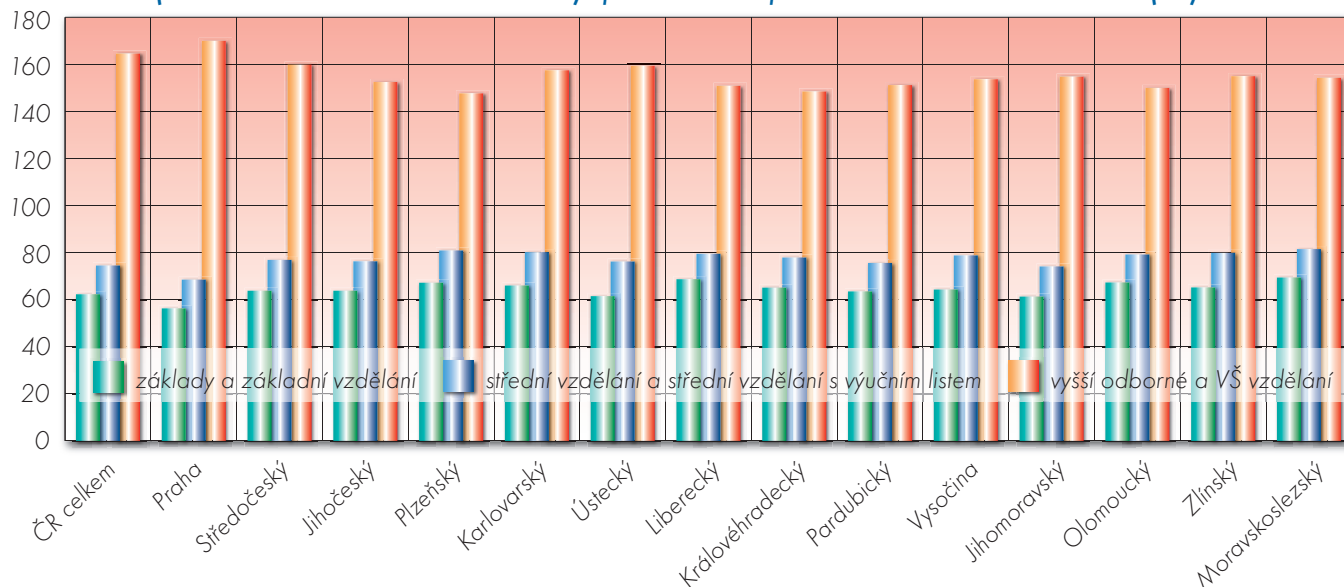
Z genderového porovnávání relativních příjmů podle úrovně dosaženého vzdělání je vidět daleko nižší krajová diference sledovaného ukazatele u žen. V Praze evidujeme ve věkové skupině 25–64 let relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitní zkouškou. Tento poměr zde činí u žen zhruba 148:100, zatímco v Plzeňském kraji pouze zhruba 133:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji pro tuto vzdělanostní kategorii vyšší – v Praze se jedná o poměr mezi mzdami vysokoškoláků a středoškoláků 172:100, zatímco v Královéhradeckém kraji je to 145:100.

E4.2 T1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		62,3	62,8	74,5	73,2	100,0	100,0	164,6	172,4		
CZ01	Praha	56,3	52,6	68,5	63,3	100,0	100,0	170,0	176,5		
CZ010	Hlavní město Praha	56,3 (14.)	52,6 (14.)	68,5 (14.)	63,3 (14.)	100,0	100,0	170,0 (1.)	176,5 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	63,8	64,7	76,9	76,6	100,0	100,0	159,9	165,3		
CZ020	Středočeský kraj	63,8 (10.)	64,7 (10.)	76,9 (9.)	76,6 (10.)	100,0	100,0	159,9 (2.)	165,3 (2.)		
CZ03	Jihozápad	66,0	67,0	78,8	78,8	100,0	100,0	150,2	152,7		
CZ031	Jihočeský kraj	63,8 (9.)	64,9 (9.)	76,3 (10.)	76,7 (9.)	100,0	100,0	152,5 (9.)	153,8 (8.)		
CZ032	Plzeňský kraj	67,2 (4.)	67,8 (5.)	80,9 (2.)	80,5 (3.)	100,0	100,0	147,7 (14.)	151,8 (11.)		
CZ04	Severozápad	62,7	62,7	77,1	77,0	100,0	100,0	159,0	156,9		
CZ041	Karlovarský kraj	66,0 (5.)	62,5 (12.)	80,2 (3.)	79,1 (7.)	100,0	100,0	157,5 (4.)	148,5 (13.)		
CZ042	Ústecký kraj	61,5 (12.)	62,8 (11.)	76,2 (11.)	76,3 (11.)	100,0	100,0	159,4 (3.)	159,0 (3.)		
CZ05	Severovýchod	65,9	67,9	77,6	78,3	100,0	100,0	150,2	150,5		
CZ051	Liberecký kraj	68,7 (2.)	70,3 (2.)	79,5 (5.)	79,9 (5.)	100,0	100,0	150,9 (11.)	153,2 (9.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	65,1 (7.)	66,4 (7.)	77,9 (8.)	78,3 (8.)	100,0	100,0	148,5 (13.)	146,9 (14.)		
CZ053	Pardubický kraj	63,5 (11.)	66,0 (8.)	75,6 (12.)	76,3 (12.)	100,0	100,0	151,2 (10.)	151,7 (12.)		
CZ06	Jihovýchod	62,2	63,2	75,6	75,1	100,0	100,0	155,1	158,7		
CZ063	Vysočina	64,3 (8.)	67,0 (6.)	78,8 (7.)	80,4 (4.)	100,0	100,0	153,7 (8.)	155,2 (7.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	61,3 (13.)	61,6 (13.)	74,1 (13.)	72,6 (13.)	100,0	100,0	154,8 (6.)	158,0 (5.)		
CZ07	Střední Morava	66,3	70,0	79,5	80,5	100,0	100,0	152,2	155,5		
CZ071	Olomoucký kraj	67,3 (3.)	70,2 (3.)	79,2 (6.)	79,8 (6.)	100,0	100,0	150,0 (12.)	152,8 (10.)		
CZ072	Zlínský kraj	65,2 (6.)	69,7 (4.)	79,9 (4.)	81,5 (2.)	100,0	100,0	155,0 (5.)	158,9 (4.)		
CZ08	Moravskoslezsko	69,4	74,6	81,5	82,9	100,0	100,0	154,3	155,3		
CZ080	Moravskoslezský kraj	69,4 (1.)	74,6 (1.)	81,5 (1.)	82,9 (1.)	100,0	100,0	154,3 (7.)	155,3 (6.)		

E4.2 G1.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let za rok 2009 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 25–64 let**, stejně jako v případě hodinového výdělku zaměstnance bez ohledu na podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru, **stoupá spolu s vyšší dosaženého vzdělání**. Oproti hodinovým platům zaměstnanců celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře) jsou rozdíly mezi platy zaměstnanců se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia a těch, co mají terciární vzdělání, v nepodnikatelské sféře nižší. Vysokoškoláci a ti, kteří absolvovali vyšší odborné vzdělání, tak mají v průměru o 28,8 % vyšší platy než středoškoláci s maturitní zkouškou.

Naopak „příjmové nůžky“ v nepodnikatelské sféře se (s výjimkou Prahy) mnohem více rozevírají směrem k zaměstnancům s nižším vzděláním, tedy se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a se základní a základním vzděláním. Relativní výdělky vůči středoškolákům s maturitní zkouškou představují pouze 67,7 % platu v případě zaměstnance se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a 54,9 % v případě zaměstnance se základní a základním vzděláním.

Další zajímavé informace lze získat při pohledu na **vzdělanostní a platovou diferenciaci mužů a žen**. Zde je velmi důležité znovu připomenout, že údaje v tabulkách jsou relativní poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškoláka s maturitní zkouškou, a **nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech**.

Porovnáváme-li relativní příjmy mužů a žen v neziskové sféře podle úrovně vzdělání, je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně dosaženého vzdělání v ČR celkem u mužů než u žen. Zatímco poměr průměrných příjmů osob VŠ a VOŠ:SŠ s maturitní zkouškou:SŠ bez maturitní zkoušky:základní vzdělání je u mužů zhruba 130:100:71:53, u žen je to 124:100:64:57. Plat muže vysokoškoláka v nepodnikatelské

sféře ve věkové skupině 25–64 let tak převyšuje plat muže středoškoláka s maturitou v průměru o cca 30 %, zatímco plat vysokoškoláčky je podle stejného modelu vyšší o cca 24 % než plat středoškoláčky.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným stupněm dosaženého vzdělání**. Rozdíly v platech mužů a žen se však v nepodnikatelské sféře ve věku 25–64 let příliš neliší. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou těchto skupinách. Nejvyšších rozdílů je dosaženo u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, kde u mužů dosahují platy 70,8 % platu muže středoškoláka s maturitní zkouškou, zatímco u žen je to pouze 63,7 %. Muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou jen o něco málo více než ženy vzhledem ke své referenční skupině, u mužů vysokoškoláků přesahují platy o 29,7 % plat středoškoláků s maturitní zkouškou, u žen vysokoškoláček je to o 23,5 % více než plat středoškoláček s maturitní zkouškou. Je třeba zdůraznit skutečnost, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami nepodnikatelské sféry nejsou evidovány u lidí s terciárním vzděláním, jako je tomu u mužů a žen podnikatelské a nepodnikatelské sféry**.

Oproti věkové skupině 25–64 let jsou v případě **věkové skupiny 30–44 let** rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně nižší. Zatímco plat vysokoškoláků (mužů i žen) ve věku 30–44 let převyšuje průměrný plat skupiny se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou o 27,3 %, v celkové populaci je to o 28,8 %. U žen je pak tento platový rozdíl v kategorii 30–44 let výraznější – plat vysokoškoláčky ve věku 30–44 let převyšuje průměrný plat skupiny žen se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou o 25 %, platy mužů s terciárním vzděláním převyšují platy své referenční skupiny jen o 24,1 %. Jinými slovy, v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 30–44 let je platová diferenciaci u mužů slabší než u žen. Ženy vysokoškoláčky vydělávají oproti středoškoláčkám s maturitou o 0,9 procentního bodu více než muži vzhledem ke své referenční skupině.

Poměry platů vysokoškoláků i osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitní zkouškou se podle věku liší o 1,5 % ve prospěch věkové skupiny 25–64 let. Relativní

příjmy těch, kteří mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání, jsou pak ve věkové kategorii 25–64 let vzhledem ke své referenční skupině o 2 procentní body vyšší než v kategorii 30–44 let.

Regionální rozdíly

Výše relativních příjmů zaměstnanců celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře) a relativních příjmů zaměstnanců nepodnikatelské sféry se liší také v **krajovém srovnání**.

V Praze se platy zaměstnanců celkem (tedy zaměstnaných v podnikatelské i nepodnikatelské sféře) liší od zaměstnanců nepodnikatelské sféry v porovnání s platy středoškolačka s maturitní zkouškou pouze u zaměstnanců s terciárním vzděláváním, a to v řádech desítek procentních bodů. U nižších vzdělanostních skupin je výše relativních příjmů jak u zaměstnanců celkem (tedy zaměstnaných v podnikatelské i nepodnikatelské sféře), tak u zaměstnanců nepodnikatelské sféry srovnatelná, respektive difference se pohybují pouze v řádech jednotek procentních bodů.

V ostatních krajích jsou relace platů zaměstnanců nepodnikatelské sféry oproti zaměstnancům celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře) vůči středoškolačkům s maturitní zkouškou nižší zhruba o 8–21 procentních bodů.

Při srovnání relativních příjmů osob všech kategorií vzdělání zaměstnaných v nepodnikatelské sféře v jednotlivých krajích vidíme, že největší variabilitu příjmů nalézáme u osob s nejvyšším dosaženým, tedy terciárním, vzděláním, a to v obou sledovaných věkových skupinách. U nižších vzdělanostních kategorií je mezikrajová diferenciace již méně patrná.

Ve věkové skupině 25–64 let v Praze, kde je diferenciace nejvýraznější, převyšují příjmy vysokoškolačků a osob s vyšším odborným vzděláním příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou

o 31,0%. V ostatních krajích je situace podobná, platy vysokoškolačků převyšují platy zaměstnanců s maturitou v rozmezí 28,8–30,5%.

Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolačkům s maturitou – relativně nejnížší výdělky v Moravskoslezském kraji (64,8%) a ve Zlínském kraji (68,8%). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Praze, kde se platy vyučených bez maturity pohybují na úrovni 72,1% platu středoškolačka s maturitní zkouškou, vysoký je tento poměr dále v krajích Olomouckém (70,4%) a Libereckém (69,9%).

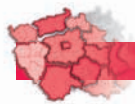
Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základním nebo základy vzdělání, jejich příjmy dosahují 58,5% příjmu středoškolačka s maturitní zkouškou v Praze, 57,4% v Královéhradeckém kraji a 57,2% v kraji Vysočina. Ostatní kraje se pohybují v rozmezí 51–57%.

Z údajů vyplývá, že **platová diferenciace mezi lidmi s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká**. Zatímco v Moravskoslezském kraji je tato diferenciace velmi výrazná, pak zejména v Plzeňském, Jihočeském a Pardubickém mají k sobě příjmy pracovníků jednotlivých vzdělanostních úrovní daleko blíže. S výraznější platovou diferenciací se setkáváme kromě Moravskoslezského kraje rovněž v Praze, v kraji Ústeckém a na Vysočině.

Druhou skutečností vyplývající z porovnávání obou skupin je daleko nižší krajová diferenciace sledovaného ukazatele u žen. V nepodnikatelské sféře, kde většina subjektů odměňuje své zaměstnance z prostředků státního rozpočtu, platy podléhají platovým tabulkám a jejich výše se tedy nemůže mezikrajově příliš lišit. Navíc je přesně stanoveno zařazení profesí do dané platové třídy. V Ústeckém kraji evidujeme relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitou. Tento poměr zde činí u žen 126:100, zatímco v Královéhradeckém kraji pouze 120:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými krajemi pro tuto vzdělanostní kategorii ještě vyšší –

E4.2 T1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100%) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavb.		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		54,9	53,7	67,7	66,1	100,0	100,0	128,8	127,3		
CZ01	Praha	58,8	56,8	72,1	70,4	100,0	100,0	131,1	129,0		
CZ010	Hlavní město Praha	58,8 (1.)	56,8 (2.)	72,1 (1.)	70,4 (1.)	100,0	100,0	131,1 (2.)	129,0 (3.)		
CZ02	Střední Čechy	53,7	51,1	68,1	66,5	100,0	100,0	125,5	122,3		
CZ020	Středočeský kraj	53,7 (12.)	51,1 (12.)	68,1 (9.)	66,5 (7.)	100,0	100,0	125,5 (11.)	122,3 (11.)		
CZ03	Jihozápad	56,9	55,0	68,6	66,4	100,0	100,0	124,3	122,7		
CZ031	Jihočeský kraj	56,6 (5.)	54,6 (8.)	68,6 (7.)	67,1 (6.)	100,0	100,0	122,8 (14.)	120,9 (13.)		
CZ032	Plzeňský kraj	57,0 (4.)	55,1 (6.)	68,7 (6.)	65,9 (9.)	100,0	100,0	126,3 (8.)	124,9 (7.)		
CZ04	Severozápad	50,9	49,2	66,2	64,1	100,0	100,0	126,1	124,1		
CZ041	Karlovarský kraj	51,2 (13.)	47,7 (14.)	66,2 (12.)	65,8 (10.)	100,0	100,0	122,8 (13.)	119,4 (14.)		
CZ042	Ústecký kraj	51,0 (14.)	49,8 (13.)	66,4 (11.)	63,9 (14.)	100,0	100,0	127,6 (6.)	126,0 (6.)		
CZ05	Severovýchod	56,4	55,8	68,9	67,7	100,0	100,0	125,2	123,7		
CZ051	Liberecký kraj	55,1 (10.)	52,6 (11.)	69,9 (3.)	69,0 (3.)	100,0	100,0	125,9 (10.)	124,7 (9.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	57,4 (2.)	57,7 (1.)	68,5 (8.)	66,3 (8.)	100,0	100,0	126,5 (7.)	124,9 (8.)		
CZ053	Pardubický kraj	56,0 (7.)	55,1 (6.)	69,0 (4.)	68,8 (4.)	100,0	100,0	122,9 (12.)	121,2 (12.)		
CZ06	Jihovýchod	56,7	56,5	67,9	65,7	100,0	100,0	129,0	128,1		
CZ063	Vysočina	57,2 (3.)	56,4 (3.)	68,9 (5.)	68,4 (5.)	100,0	100,0	131,6 (1.)	131,5 (1.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	56,4 (6.)	56,4 (4.)	67,5 (10.)	64,5 (11.)	100,0	100,0	128,0 (5.)	126,9 (5.)		
CZ07	Střední Morava	55,6	54,7	68,5	67,4	100,0	100,0	127,2	125,5		
CZ071	Olomoucký kraj	56,0 (8.)	55,2 (5.)	70,4 (2.)	69,4 (2.)	100,0	100,0	128,3 (4.)	127,1 (4.)		
CZ072	Zlínský kraj	55,6 (9.)	54,3 (9.)	65,8 (13.)	64,0 (12.)	100,0	100,0	126,1 (9.)	124,1 (10.)		
CZ08	Moravskoslezsko	54,1	53,1	64,8	64,0	100,0	100,0	130,5	130,3		
CZ080	Moravskoslezský kraj	54,1 (11.)	53,1 (10.)	64,8 (14.)	64,0 (13.)	100,0	100,0	130,5 (3.)	130,3 (2.)		

v Olomouckém kraji jde o poměr 137:100 mezi mzdami vysokoškoláků a středoškoláků s maturitní zkouškou, zatímco v Karlovarském kraji činí poměr 118:100.

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdělku středoškoláka s maturitní zkouškou liší příjmy osob se základní vzdělání nebo základním vzděláním, již méně příjmy těch, kteří mají terciární vzdělání či střední vzdělání s výučním listem. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce v daném regionu. V oblastech s nižší nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i širší rozložení platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

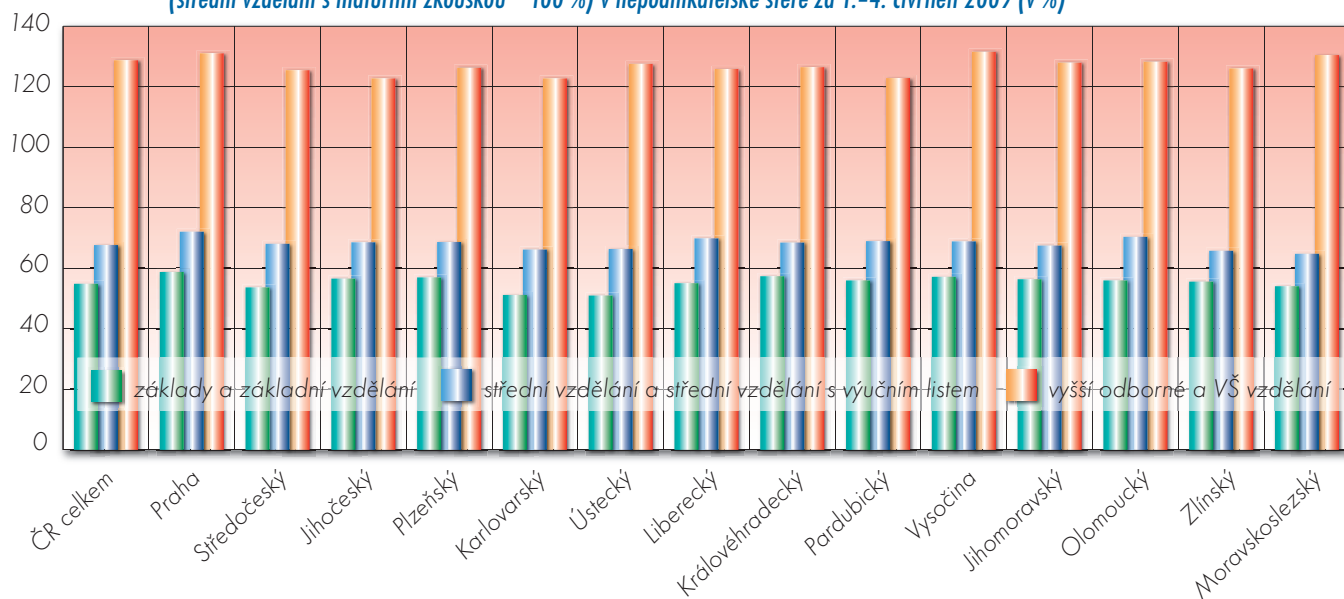
Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním vzděláním a středním maturitním vzděláním v nepodnikatelské sféře **ve věkové skupině 30–44 let**, je platová diference v celostátním průměru u mužů nepatrně slabší než u žen. U mužů je zřejmá rovněž výraznější krajová

diferenciace poměrů zmíněných příjmů, kdy Olomoucký kraj a Královéhradecký kraj se zde jasněji odlišují od ostatních krajů. Jinak lze říci, že se **ve věkové skupině 30–44 let** v nepodnikatelské sféře objevují takřka shodné rysy platové diference podle krajů jako u věkové kategorie 25–64 let.

Z regionálního pohledu je největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a zaměstnance se základním vzděláním **ve věkové skupině 30–44 let** v nepodnikatelské sféře patrné v kraji Moravskoslezském, Ústeckém a v Praze, nejmenší v Pardubickém, Jihočeském a Královéhradeckém kraji. Největší jsou přitom opět rozdíly mezi platy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou; zatímco na Vysočině, v Moravskoslezském kraji a v Praze vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 29–31,5 % více než středoškoláci s maturitou, v Karlovarském kraji je to pouze o 13,3 % více a v Pardubickém o 21,2 %. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškoláků na úrovni o 22,3–27,1 % vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Z dat tedy vyplývá, že nejvyšších relativních příjmů vzhledem k průměrnému příjmu středoškoláka s maturitou v nepodnikatelské sféře dosahují osoby s terciárním vzděláním ve věku 30–44 let na Vysočině, nejnižších naopak v Karlovarském kraji.

E4.2 G1.1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

KAPITOLA

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ

Statistiky o dětech, žácích a studentech cizího státního občanství vzdělávajících se v rámci školského systému jsou součástí statistik téměř všech vyspělých států. Vzhledem k členství České republiky v Evropské unii a jejímu dalšímu začleňování do mezinárodních struktur stává se tato problematika významnější.

Od roku 2002/03 sleduje školská statistika počty cizinců v mateřských, základních a středních školách podle státního občanství, na vyšších odborných školách i to, který obor cizinci studují.

Vzdělávání cizinců na školách v České republice je založeno na Listině lidských práv a svobod, v níž je zakotveno právo na vzdělání. Na základních a středních školách je vzdělání bezplatné pro cizince, kteří mají na území ČR uděleno povolení k trvalému pobytu, kteří na území ČR pobývají přechodně (a byla jim udělena krátkodobá víza k pobytu do 90 dnů nebo dlouhodobá víza k pobytu nad 90 dnů), kterým byl udělen azyl, a cizince s vízem za účelem strpění pobytu a za účelem dočasné ochrany.

F 1 Podíl cizinců na jednotlivých druzích škol

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly dětí cizinců umístěných v mateřských školách, podíl žáků s cizím státním občanstvím na základních školách, středních školách, konzervatořích a podíl studentů s cizím státním občanstvím na vyšších odborných školách.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_i}{\Sigma_i} \cdot 100$$

C_i – počet cizinců (dětí/žáků/studentů) ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích škol

Σ – počet dětí/žáků/studentů ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích škol

i – druh školy (mateřská škola, základní škola, střední škola, vyšší odborná škola, konzervatoř)

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V regionálním školství, tedy na vzdělávacích stupních od úrovně mateřských škol až po vyšší odborné školy, se podíl cizinců ve školním roce 2009/10 v rámci České republiky pohybuje od 1,2 % na vyšších odborných školách až do 3,4 % na konzervatořích. Cizinci navštěvující mateřské, základní a střední školy jsou v naprosté většině děti cizích státních příslušníků, kteří na našem území žijí. V případě vyšších odborných škol a konzervatoř se může jednat i o žáky, kteří si školu na našem území vybrali a žijí zde právě s cílem se vzdělávat. Na všech vzdělávacích úrovních má podíl cizinců na školách výrazně regionální charakter, který závisí především na celkovém počtu cizinců žijících v jednotlivých regionech a na jejich sociálním složení, případně na počtu cizinců denně dojíždějících do škol v příhraničních oblastech.

Co do podílu cizinců navštěvujících školy na všech vzdělávacích úrovních dominuje Praha a Karlovarský kraj. V Praze je tato situace dána postavením hlavního města – jsou v ní soustředěny úřady a zastoupení velkých zahraničních firem, navíc se zde vytvářejí větší komunity cizinců zabývajících se obchodní činností. V případě Karlovarského kraje je vyšší počet cizinců spojen s atraktivností tohoto kraje jako lázeňského centra České republiky. Vyšší podíl cizinců na vyšších odborných školách vykazují i Středočeský, Moravskoslezský a Zlínský kraj – v těchto krajích jsou vyšší odborné školy atraktivní zejména pro občany Slovenské republiky.

Největší podíl žáků-cizinců navštěvuje konzervatoře (3,4%), následují základní školy (1,7%), střední školy (1,4%), mateřské školy (1,3%) a vyšší odborné školy (1,2%).

F1 T1: Podíly cizinců v jednotlivých typech a druzích škol (na celkovém počtu dětí a žáků těchto škol), 2009 (v %)

Území		mateřské školy	základní školy	střední školy	vyšší odborné školy	konzervatoře					
ČR celkem		1,3	1,7	1,4	1,2	3,4					
CZ01	Praha	4,5	6,1	3,6	2,2	5,8					
CZ010	Hlavní město Praha	4,5	(1.)	6,1	(1.)	5,8	(1.)				
CZ02	Střední Čechy	1,1	1,7	1,1	1,6	–					
CZ020	Středočeský kraj	1,1	(6.)	1,7	(4.)	1,6	(4.)	–	x		
CZ03	Jihozápad	1,2	1,7	1,6	0,7	2,8					
CZ031	Jihočeský kraj	0,8	(8.)	1,2	(8.)	1,3	(5.)	0,7	(10.)	0,6	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,7	(3.)	2,3	(3.)	1,9	(3.)	0,8	(6.)	4,7	(2.)
CZ04	Severozápad	1,8	2,3	2,2	1,0	3,9					
CZ041	Karlovarský kraj	3,4	(2.)	3,9	(2.)	3,6	(2.)	1,8	(3.)	–	x
CZ042	Ústecký kraj	1,2	(5.)	1,7	(5.)	1,7	(4.)	0,8	(7.)	3,9	(3.)
CZ05	Severovýchod	0,8	1,1	0,9	0,4	0,5					
CZ051	Liberecký kraj	1,2	(4.)	1,6	(6.)	1,3	(6.)	0,7	(8.)	–	x
CZ052	Královéhradecký kraj	0,7	(9.)	1,1	(9.)	0,8	(9.)	0,7	(9.)	–	x
CZ053	Pardubický kraj	0,6	(10.)	0,8	(10.)	0,6	(12.)	0,1	(14.)	0,5	(8.)
CZ06	Jihovýchod	0,7	1,1	0,9	0,5	1,7					
CZ063	Vysočina	0,6	(11.)	0,8	(11.)	0,6	(14.)	0,7	(11.)	–	x
CZ064	Jihomoravský kraj	0,8	(7.)	1,3	(7.)	1,0	(8.)	0,4	(12.)	1,7	(4.)
CZ07	Střední Morava	0,4	0,7	0,7	0,1	1,4					
CZ071	Olomoucký kraj	0,3	(14.)	0,7	(12.)	0,7	(11.)	0,4	(13.)	–	x
CZ072	Zlínský kraj	0,5	(12.)	0,6	(14.)	0,8	(10.)	1,4	(5.)	1,6	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	0,4	0,7	0,6	2,0	1,7					
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,4	(13.)	0,7	(13.)	0,6	(13.)	2,0	(2.)	1,7	(5.)

Regionální rozdíly

Jak již bylo uvedeno výše, podíly cizinců se v meziregionálním srovnání výrazně liší.

Podíly cizinců v mateřských školách se pohybují od 0,3 % v Olomouckém a Moravskoslezském kraji až do 4,5 % v Praze. Hodnot vyšších než 1,5 % dosahují ještě Karlovarský (3,4 %) a Plzeňský kraj (1,7 %).

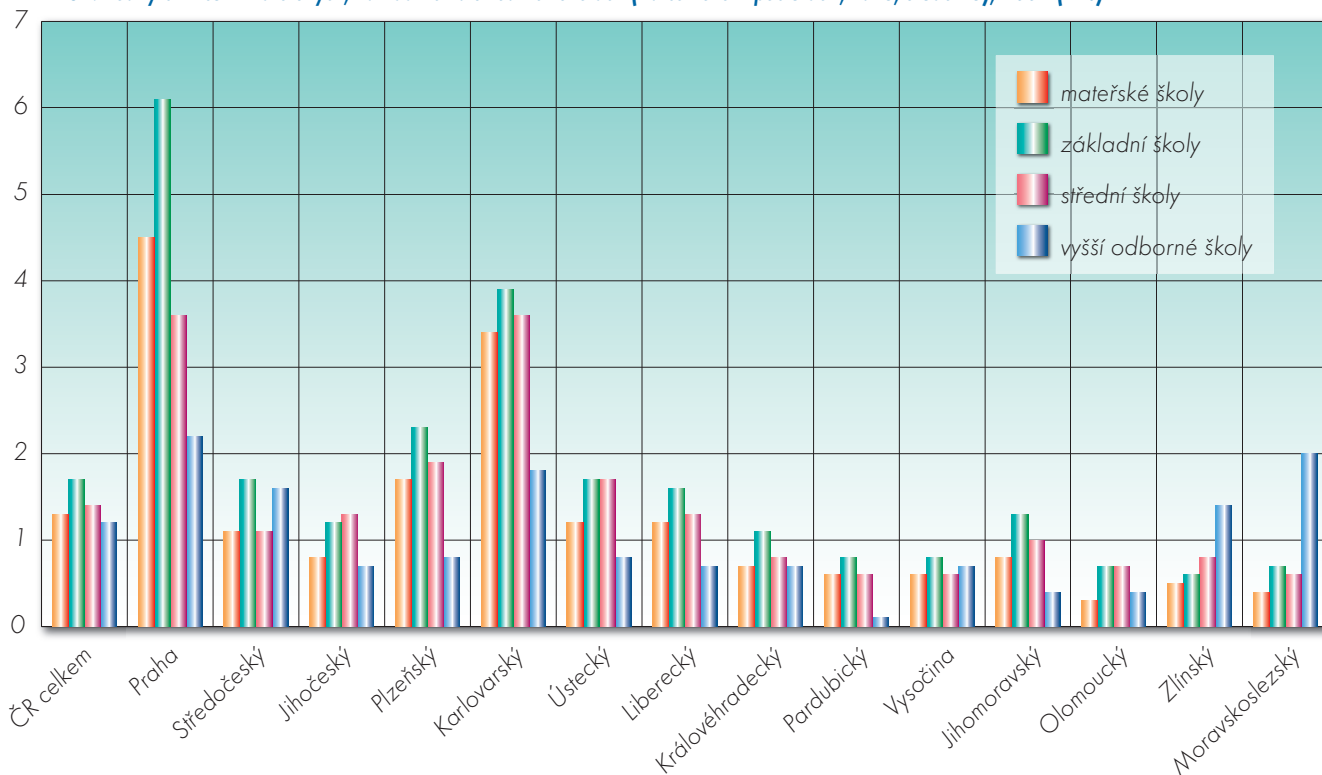
Na úrovni základního vzdělávání převyšují podíly cizinců výrazněji celostátní průměr v Praze (6,1 %), v Karlovarském kraji (3,9 %) a v Plzeňském kraji (2,3 %). Na druhém konci škály leží kraje Zlínský (0,6 %), Moravskoslezský a Olomoucký (0,7 %).

Situace v **podílech cizinců na středních školách** je obdobná, rozpětí hodnot již ale není tak výrazné. Nejvíce cizinců navštěvuje střední školy opět v Praze a Karlovarském kraji (3,6 %), s odstupem potom následují kraje Plzeňský (1,9 %) a Ústecký (1,7 %). Nejméně cizinců se vzdělává na středních školách na Vysočině, v Moravskoslezském a Pardubickém kraji (0,6 %).

Podíly cizinců navštěvujících vyšší odborné školy v jednotlivých regionech se od ostatních vzdělávacích úrovní poměrně liší. Situace je dána především tím, že na vyšších odborných školách studují nejen cizinci, kteří spolu se svými rodiči žijí v České republice, ale i cizinci, kteří v naší zemi žijí přímo s cílem studovat, a naše vyšší odborné školy jsou pro ně z různých hledisek atraktivní. Největší podíl cizinců na vyšších odborných školách, který výrazně převyšuje celorepublikový průměr, je v Praze (2,2 %) a Moravskoslezském kraji (2,0 %), ve druhém jmenovaném kraji navštěvují vyšší odborné školy hlavně žáci ze Slovenska. Nejnižší podíl cizinců na vyšších odborných školách je v kraji Pardubickém (0,1 %).

Specifická je situace na **konzervatořích**, na které stejně jako na vyšší odborné školy přicházejí mnohdy studovat cizinci, aniž by v Čechách žili s rodiči. Dále je třeba zmínit, že na rozdíl od všech dosud popisovaných typů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech (nejsou v krajích Středočeském, Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém a na Vysočině).

F1 G1: Podíly cizinců v mateřských, základních a středních školách (na celkovém počtu dětí, žáků, studentů), 2009 (v %)

F 2 Cizinci v mateřských školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení dětí cizinců v mateřských školách podle jejich státního občanství, a to v členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly vybrány ty, jež se nejčastěji vyskytovaly ve statistikách cizinců za celou Českou republiku. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{mi}}{C_m} \cdot 100$$

C_m – celkový počet dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol ve školním roce 2009/10

i – státní příslušnost dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
V mateřských školách je ve školním roce 2009/10 zapsáno celkem 4 016 cizinců, největší podíl tvoří občané Vietnamu (28,7 %), Ukrajiny (22,7 %), Slovenska (16,2 %) a Ruska (7,0 %). Cizinci z ostatních států tvoří zbývajících 25,4 %.

Oproti předchozímu školnímu roku vzrostl celkový počet cizinců navštěvujících mateřské školy asi o 500 dětí. Mírně se změnila i struktura cizinců v mateřských školách – zaznamenali jsme nárůst podílu Ukrajinců (o 1,5 procentního bodu), Rusů (o 1,3 procentního bodu)

F2 T1: Počty cizinců v mateřských školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem	
		Slovensko		Vietnam		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem		16,2		28,7		7,0		22,7		25,4		4 016	
CZ01	Praha	13,8		18,2		11,0		28,7		28,3		1 501	
CZ010	Hlavní město Praha	13,8	(10.)	18,2	(14.)	11,0	(1.)	28,7	(3.)	28,3	(4.)	1 501	(1.)
CZ02	Střední Čechy	31,2		19,6		6,7		23,0		19,6		404	
CZ020	Středočeský kraj	31,2	(2.)	19,6	(12.)	6,7	(4.)	23,0	(5.)	19,6	(12.)	404	(2.)
CZ03	Jihozápad	16,6		38,6		1,8		19,1		23,9		440	
CZ031	Jihočeský kraj	15,6	(7.)	39,0	(4.)	3,9	(7.)	18,2	(9.)	23,4	(8.)	154	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	17,1	(5.)	38,5	(5.)	0,7	(13.)	19,6	(8.)	24,1	(6.)	286	(5.)
CZ04	Severozápad	9,4		51,9		8,5		13,1		17,1		597	
CZ041	Karlovarský kraj	9,4	(13.)	56,4	(1.)	8,1	(3.)	13,7	(11.)	12,4	(14.)	307	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	9,3	(14.)	47,2	(2.)	9,0	(2.)	12,4	(12.)	22,1	(9.)	290	(4.)
CZ05	Severovýchod	18,2		22,1		2,3		32,6		24,9		390	
CZ051	Liberecký kraj	23,3	(3.)	18,4	(13.)	1,8	(11.)	32,5	(2.)	23,9	(7.)	163	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	10,7	(12.)	28,7	(9.)	4,9	(5.)	37,7	(1.)	18,0	(13.)	122	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	19,0	(4.)	20,0	(11.)	-	x	26,7	(4.)	34,3	(3.)	105	(11.)
CZ06	Jihovýchod	14,1		33,5		3,3		19,7		29,4		361	
CZ063	Vysočina	13,2	(11.)	28,6	(10.)	1,1	(12.)	16,5	(10.)	40,7	(2.)	91	(12.)
CZ064	Jihomoravský kraj	14,4	(9.)	35,2	(7.)	4,1	(6.)	20,7	(7.)	25,6	(5.)	270	(6.)
CZ07	Střední Morava	25,9		35,4		3,2		14,6		20,9		158	
CZ071	Olomoucký kraj	14,5	(8.)	40,6	(3.)	2,9	(10.)	21,7	(6.)	20,3	(11.)	69	(14.)
CZ072	Zlínský kraj	34,8	(1.)	31,5	(8.)	3,4	(8.)	9,0	(13.)	21,3	(10.)	89	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	15,8		35,8		3,0		1,8		43,6		165	
CZ080	Moravskoslezský kraj	15,8	(6.)	35,8	(6.)	3,0	(9.)	1,8	(14.)	43,6	(1.)	165	(7.)

a Slováků (o 0,4 procentního bodu) a pokles podílu Vietnamců (o 2,5 procentního bodu) na celkovém počtu cizinců v mateřských školách.

Regionální rozdíly

Struktura dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol má výrazně **regionální charakter**. Zaměříme-li se na kraje, ve kterých dosahují podíly cizinců v mateřských školách nejvyšších hodnot (Praha, Karlovarský a Plzeňský kraj), jsou na první pohled zřejmé významné rozdíly. Ve dvou z nich – Karlovarském a Plzeňském kraji – jsou většinou zastoupeni Vietnamci (více než 38%), zatímco v Praze jsou jednotlivé uváděné státy zastoupeny mnohem rovnoměrněji (28,7% Ukrajinci; 18,2% Vietnamci; 13,8% Slováci; 11,0% Rusové). Tento fakt svědčí o vyšší koncentraci vietnamských občanů do již zmíněných krajů. V případě Prahy se homogennější zastoupení občanů více států dá předpokládat vzhledem k celkově vyšší koncentraci cizinců v hlavním městě. Obdobně vypadala i situace v mateřských školách v roce 2008/09.

Děti ze Slovenska v mateřských školách tvoří mezi cizinci nejvyšší podíl ve Zlínském (34,8%) a Středočeském kraji (31,2%). Nejnižším podílem (pod 10%) jsou potom zastoupeny v krajích Ústeckém a Karlovarském.

Děti vietnamských občanů dosahují nejvyššího podílu mezi cizinci v mateřských školách ve většině krajů ČR. Relativně nejvíce Vietnamců najdeme v mateřských školách v Karlovarském (56,4%), Ústeckém (47,2%) a Olomouckém kraji (40,6%). V ostatních regionech dosahují podíly těchto dětí v mateřských školách méně než 40%, ve třech krajích potom dokonce podíl nedosahuje ani 20% (Praha, Liberecký a Středočeský kraj).

Nejvyšší podíl **ruských dětí** v mateřských školách vykazuje Praha, jedná se o 11,0% z celkového počtu cizinců, následují kraje Ústecký (9,0%) a Karlovarský kraj (8,1%). V Pardubickém kraji není v mateřských školách umístěno žádné dítě s ruským státním občanstvím.

Nejvyšší podíl **ukrajinských dětí** mezi cizinci zapsanými do mateřských škol nalezneme v krajích Královéhradeckém (37,7%), Libe-

reckém (32,5%), v Praze (28,7%) a Pardubickém (26,7%). V ostatních krajích se podíly dětí z Ukrajiny pohybují pod 25%, přičemž nejméně jich je v Moravskoslezském kraji (1,8%).

Ještě je nutné se zmínit o **dětech s polským státním občanstvím**, které se účastní výchovy v mateřských školách tradičně především v Moravskoslezském kraji (přes 10%), kde jsou zřízeny i školy s polským výchovným jazykem. Ty jsou určeny pro polskou národnostní menšinu.

Zajímavá jsou i zjištění o dětech s jiným státním občanstvím, než byla dosud uvedena. Plzeňský kraj vykazuje nezanedbatelné zastoupení **děti se státním občanstvím rumunským** (7,0%). V krajích Vysočina, Liberecký a Zlínský je poměrně vysoké zastoupení **děti mongolského státního občanství** (16,5% na Vysočině, 6,1% v Libereckém a 5,8% ve Zlínském kraji). Nově se objevilo poměrně vysoké zastoupení **děti německého státního občanství** v krajích Vysočina (8,8%) a Olomouckém (5,8%). Velice specifické jsou také podíly **děti s japonským státním občanstvím** v Pardubickém kraji (6,7%) a **děti s jihokorejským státním občanstvím** v Moravskoslezském kraji (10,3%), což souvisí pravděpodobně s otevřením automobilek TPCA Kolín (Toyota, Japonsko) a Hyundai Nošovice (Hyundai, Jižní Korea).

F 3 Cizinci v základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení žáků-cizinců v základních školách podle jejich státního občanství ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců za celou Českou republiku. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{zi}}{C_z} \cdot 100$$

C_z – celkový počet cizinců v základních školách ve školním roce 2009/10

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících základní školy (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V základních školách je ve školním roce 2009/10 zapsáno celkem 13 839 cizinců (oproti předchozímu roku se jedná o nárůst cca o 800 žáků), největší podíl tvoří občané Vietnamu (22,9%), Ukrajiny (22,9%), Slovenska (20,3%) a Ruska (8,4%). V posledním roce došlo k meziročnímu nárůstu podílu Slováků (o 1,4 procentního bodu), Ukrajinců (o 1,1 procentního bodu) a Rusů (o 0,7 procentního bodu) a k poklesu podílu Vietnamců (o 0,8 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Stejně jako v případě mateřských škol má podíl a struktura cizinců na základních školách výrazně regionální charakter.

Pokud se opět zaměříme na ty kraje, kde cizinci v základních školách tvoří výrazně vyšší podíl žáků, než je celorepublikový průměr, tedy na Prahu a kraje Karlovarský a Plzeňský, obdobně jako v případě mateřských škol jsou i zde ve struktuře cizinců na první pohled patrné podstatné rozdíly. V Karlovarském kraji tvoří téměř polovinu cizinců na základních školách Vietnamci, významně jsou zastoupeni i Rusové (spolu s Prahou jediný region, kde jejich podíl přesahuje 8%). Ti jsou nejvýznamnější skupinou cizinců i v Plzeňském kraji, kde jsou ale druhou, téměř stejně významnou, skupinou Slováci. V Praze je dominantní zastoupení Ukrajinců (30,6%), ostatní státní občanství jsou zastoupena podílem nižším než 16%.

Občané Slovenské republiky tvoří nejvyšší podíl cizinců na základních školách ve Zlínském (38,3%), Moravskoslezském (35,5%), Středočeském (31,9%), Olomouckém (30,4%), Jihočeském (28,7%), Libereckém (28,4%) a Pardubickém kraji (25,8%). Více než 25% podíl mají i v kraji Plzeňském (28,9%), v tomto kraji je ale vyšší podíl žáků jiné státní příslušnosti. V ostatních krajích se pohybují podíly Slováků na celkovém počtu cizinců mezi 10–23%.

Vietnamci tvoří největší podíl cizinců na základních školách v Karlovarském kraji (45,4%). Dalšími kraji v pořadí jsou Ústecký (39,7%) a Plzeňský (31,1%). Nejméně vietnamských občanů se vyskytuje v krajích Středočeském (12,4%), Praze (15,6%), Královéhradeckém (17,4%) a Libereckém (18,1%).

Podíly Rusů na celkovém počtu cizinců na základních školách se v jednotlivých krajích výrazně liší. Nejvyšší podíl vykazuje Karlovarský kraj (15,4%) a Praha (15,2%). Ostatní regiony nedosahují úrovně celorepublikového průměru, který činí 8,4%.

Poměrně vysoký podíl cizinců na českých základních školách tvoří, stejně jako v předchozích letech, Ukrajinci. V Praze jejich podíl přesahuje 30%, ve Středočeském, Královéhradeckém a Libereckém kraji potom tvoří více než čtvrtinu cizinců na základních školách. Nejmenší zastoupení Ukrajinců najdeme v kraji Moravskoslezském (5,3%), ostatní kraje se pohybují mezi hodnotami 11–23%.

Z dalších států, jejichž občané se účastní výuky na našich základních školách, stojí za zmínku Polsko. I když v republikovém měřítku se občané Polska podílejí na celkovém počtu cizinců v základních školách pouze minimálně, významné je jejich zastoupení v Moravskoslezském kraji (10,1%), a to především vzhledem k silně zastoupené polské národnostní menšině v tomto regionu a díky možnosti výuky na základní škole v polském jazyce.

I zde je třeba zmínit žáky mongolského státního občanství, kteří jsou poměrně hojně zastoupeni v krajích Královéhradeckém (6,5%), Pardubickém (9,2%), Jihomoravském (7,3%) a Zlínském (13,2%). V kraji Vysočina dokonce tvoří spolu se Slováky nejpočetnější enklávu cizinců (22,7%).

F3 T1: Počty cizinců v základních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem	
		Slovensko		Vietnam		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem		20,3		22,9		8,4		22,9		25,5		13 839	
CZ01	Praha	10,7		15,6		15,2		30,6		28,0		4 474	
CZ010	Hlavní město Praha	10,7	(14.)	15,6	(13.)	15,2	(2.)	30,6	(1.)	28,0	(6.)	4 474	(1.)
CZ02	Střední Čechy	31,9		12,4		6,6		26,7		22,4		1 626	
CZ020	Středočeský kraj	31,9	(3.)	12,4	(14.)	6,6	(4.)	26,7	(2.)	22,4	(9.)	1 626	(2.)
CZ03	Jihozápad	28,8		28,6		1,7		21,8		19,0		1 547	
CZ031	Jihočeský kraj	28,7	(6.)	24,6	(7.)	3,6	(7.)	23,0	(5.)	20,1	(12.)	578	(8.)
CZ032	Plzeňský kraj	28,9	(5.)	31,1	(3.)	0,6	(14.)	21,1	(7.)	18,4	(13.)	969	(5.)
CZ04	Severozápad	14,1		42,2		10,9		13,6		19,2		2 088	
CZ041	Karlovarský kraj	12,3	(13.)	45,4	(1.)	15,4	(1.)	11,4	(12.)	15,5	(14.)	922	(6.)
CZ042	Ústecký kraj	15,5	(12.)	39,7	(2.)	7,4	(3.)	15,3	(11.)	22,1	(10.)	1 166	(3.)
CZ05	Severovýchod	24,4		18,4		3,6		24,9		28,6		1 379	
CZ051	Liberecký kraj	28,4	(7.)	18,1	(11.)	5,1	(5.)	25,5	(4.)	22,8	(8.)	552	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	18,8	(10.)	17,4	(12.)	2,7	(8.)	26,2	(3.)	34,9	(2.)	478	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	25,8	(8.)	20,3	(9.)	2,3	(9.)	22,3	(6.)	29,2	(5.)	349	(12.)
CZ06	Jihovýchod	19,5		24,3		3,3		19,2		33,7		1 409	
CZ063	Vysočina	22,7	(9.)	20,2	(10.)	1,6	(12.)	16,8	(10.)	38,6	(1.)	321	(13.)
CZ064	Jihomoravský kraj	18,6	(11.)	25,6	(6.)	3,8	(6.)	19,9	(8.)	32,3	(3.)	1 088	(4.)
CZ07	Střední Morava	34,0		25,5		1,9		15,1		23,5		642	
CZ071	Olomoucký kraj	30,4	(4.)	27,9	(4.)	2,3	(10.)	18,3	(9.)	21,1	(11.)	355	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	38,3	(1.)	22,6	(8.)	1,4	(13.)	11,1	(13.)	26,5	(7.)	287	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	35,5		27,4		2,1		5,3		29,7		674	
CZ080	Moravskoslezský kraj	35,5	(2.)	27,4	(5.)	2,1	(11.)	5,3	(14.)	29,7	(4.)	674	(7.)

F 4 Cizinci ve středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve středních školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských a základních škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{si}}{C_s} \cdot 100$$

C_s – celkový počet cizinců studujících ve středních školách (bez ohledu na druh a formu vzdělávání)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících střední školy (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
V České republice se ve školním roce 2009/10 na středních školách vzdělává celkem 7 134 cizinců, což je v porovnání s předchozím rokem nárůst o cca 800 cizinců. Celkový podíl cizinců na celkovém počtu žáků středních škol je v České republice 1,4 %.

Více než čtvrtinu cizinců na středních školách tvoří Vietnamci (27,4 %), Ukrajinci potom tvoří více než pětinu (22,6 %). Podíl Slováků činí 17,4 % a Rusů 9,5 %. Oproti předchozímu školnímu roku se zvýšil podíl Vietnamců (o 0,7 procentního bodu), Ukrajinců (o 0,5 procent-

ního bodu) a Slováků (o 0,3 procentního bodu) a poklesl podíl Rusů (o 0,9 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Rozložení cizinců vzdělávajících se na středních školách podle jejich státní příslušnosti vykazuje, stejně jako tomu bylo v případě mateřských a základních škol, výrazné regionální odlišnosti. Kraje, kde podíl cizinců na středních školách převyšuje celostátní průměr, jsou pouze čtyři – Praha (3,6 %), Karlovarský (3,6 %), Plzeňský (1,9 %) a Ústecký kraj (1,7 %). V Praze je na středních školách mezi cizinci vysoký podíl občanů Ruska (18,0 %), což není v žádném jiném kraji (přes 10 % se dostává už jen Karlovarský kraj, ostatní jsou pod republikovým průměrem), a ostatní sledovaná státní občanství jsou rozložena poměrně rovnoměrně. Oproti tomu v Karlovarském kraji je mezi cizinci na středních školách výrazně nejvyšší podíl Vietnamců (55,3 %), stejně jako v Ústeckém (42,5 %) a Plzeňském kraji (42,7 %).

Nejvyšší podíl **občanů Slovenska** z cizinců na středních školách je v krajích Zlínském (47,4 %), Moravskoslezském (34,5 %) a Středočeském (31,2 %), nejméně v krajích Karlovarském (6,3 %) a Ústeckém (9,9 %).

Vietnamci jsou, jak již bylo zmíněno, nejvíce zastoupeni v krajích Karlovarském (55,3 %), Plzeňském (42,7 %) a Ústeckém (42,5 %). U ostatních krajů nepřesahuje jejich podíl 30 %, ve Středočeském a Zlínském kraji a v Praze nedosahuje jejich podíl ani 20 %.

Nejvyšší **zastoupení Ukrajinců** je v oblasti Severovýchod (kraje Liberecký – 27,3 %, Královéhradecký – 29,2 % a Pardubický – 31,6 %), dále pak v kraji Vysočina (25,8 %) a v Praze (25,5 %). Více než čtvrtinové zastoupení mají Ukrajinci i ve Středočeském (26,8 %) a Olomouckém kraji (26,2 %), kde ale nejsou nejvíce zastoupenou skupinou cizinců na středních školách. Výrazně nejnižší je podíl Ukrajinců na středních školách v Moravskoslezském kraji (5,3 %), v ostatních krajích se hodnoty pohybují mezi cca 10–23 %.

Je třeba zmínit i některé specifické skupiny v jednotlivých krajích. V Jihočeském kraji je významná skupina středoškoláků s **německým**

F4 T1: Počty cizinců ve středních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem	
		Slovensko		Vietnam		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem		17,4		27,4		9,5		22,6		23,1		7 900	
CZ01	Praha	12,2		19,2		18,0		25,5		25,2		2 678	
CZ010	Hlavní město Praha	12,2	(12.)	19,2	(12.)	18,0	(1.)	25,5	(7.)	25,2	(6.)	2 678	(1.)
CZ02	Střední Čechy	31,2		16,7		5,1		26,8		20,2		564	
CZ020	Středočeský kraj	31,2	(3.)	16,7	(14.)	5,1	(4.)	26,8	(4.)	20,2	(10.)	564	(4.)
CZ03	Jihozápad	16,4		33,2		3,3		22,2		24,8		986	
CZ031	Jihočeský kraj	15,8	(11.)	22,3	(11.)	4,6	(5.)	21,3	(10.)	36,0	(1.)	461	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	17,0	(9.)	42,7	(2.)	2,3	(14.)	23,0	(8.)	15,0	(13.)	525	(6.)
CZ04	Severozápad	8,3		48,0		9,0		19,8		14,9		1 296	
CZ041	Karlovarský kraj	6,3	(14.)	55,3	(1.)	10,1	(2.)	17,5	(12.)	10,8	(14.)	555	(5.)
CZ042	Ústecký kraj	9,9	(13.)	42,5	(3.)	8,2	(3.)	21,5	(9.)	17,9	(12.)	741	(2.)
CZ05	Severovýchod	16,9		25,1		4,0		29,0		24,9		692	
CZ051	Liberecký kraj	17,0	(8.)	26,6	(7.)	4,4	(7.)	27,3	(3.)	24,7	(7.)	271	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	16,0	(10.)	22,8	(10.)	4,0	(9.)	29,2	(2.)	28,0	(3.)	250	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	18,1	(6.)	26,3	(8.)	3,5	(11.)	31,6	(1.)	20,5	(9.)	171	(13.)
CZ06	Jihovýchod	21,9		26,6		3,6		21,0		26,9		785	
CZ063	Vysočina	17,4	(7.)	25,2	(9.)	3,2	(13.)	25,8	(6.)	28,4	(2.)	155	(14.)
CZ064	Jihomoravský kraj	23,0	(4.)	27,0	(6.)	3,7	(10.)	19,8	(11.)	26,5	(5.)	630	(3.)
CZ07	Střední Morava	34,5		22,6		4,0		17,8		21,2		505	
CZ071	Olomoucký kraj	19,8	(5.)	27,4	(5.)	3,4	(12.)	26,2	(5.)	23,2	(8.)	237	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	47,4	(1.)	18,3	(13.)	4,5	(6.)	10,4	(13.)	19,4	(11.)	268	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	34,5		29,2		4,3		5,3		26,6		394	
CZ080	Moravskoslezský kraj	34,5	(2.)	29,2	(4.)	4,3	(8.)	5,3	(14.)	26,6	(4.)	394	(8.)

státním občanstvím (9,1 %). Co se týká cizinců s **mongolským státním občanstvím**, významná skupina je v krajích Vysočina (10,3 %) a Zlínském (5,6 %). V oblasti Jihovýchod je evidováno významnější zastoupení cizinců s **arménským státním občanstvím** (kraj Vysočina – 5,2 %, Jihomoravský kraj – 5,7 %). Tradiční zastoupení cizinců s **polským státním občanstvím** je pak v kraji Moravskoslezském (8,6 %).

F 5 Cizinci ve vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve vyšších odborných školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{vi}}{C_v} \cdot 100$$

C_v – celkový počet cizinců studujících ve vyšších odborných školách (bez ohledu na formu studia)

i – státní příslušnost studentů-cizinců navštěvujících vyšší odborné školy (slovenská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Na rozdíl od mateřských, základních a středních škol nejsou studenti

vyšších odborných škol vázáni takovou měrou na místo pobytu rodičů a cizinci studující na této vzdělávací úrovni velice často **vyjíždějí do zahraničí právě za účelem studia**. Z toho důvodu se i podíly cizinců a jejich struktura podle státního občanství na vyšších odborných školách liší od situace na nižších vzdělávacích úrovních. Liší se i v tom, že na vyšších odborných školách (na rozdíl od nižších vzdělávacích úrovních) je jen necelé 1 % cizinců vietnamské státní příslušnosti.

V České republice se ve školním roce 2009/10 vzdělává na vyšších odborných školách celkem 349 cizinců (v roce 2008/09 se jednalo o 307 cizinců). Největší podíl z nich tvořili Slováci (53,9 %), Ukrajinci (20,9 %) a Rusové (7,7 %). Tato situace je relativně stabilní několik posledních let. Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na vyšších odborných školách nezacházíme v popisu ukazatele v jednotlivých regionech do příliš velkých podrobností.

Regionální rozdíly

Z regionálního pohledu má smysl zabývat se maximálně kraji, kde je počet cizinců výrazně vyšší než v krajích ostatních, tedy Prahou (142 cizinců), Moravskoslezským krajem (50 cizinců) a Středočeským krajem (46 cizinců). V ostatních krajích počet cizinců nedosahuje ani 20.

V Praze na vyšších odborných školách mezi cizinci převažují Slováci (38,7 % cizinců), skoro čtvrtinu cizinců tvoří Ukrajinci (23,2 %) a dalších 13,4 % Rusové. Ve Středočeském kraji studuje na vyšších odborných školách 80,4 % Slováků, 8,7 % Ukrajinců a 6,5 % Rusů. V Moravskoslezském kraji studuje mezi cizinci na vyšších odborných školách ze všech krajů nejvyšší podíl Slováků (94,0 %). Ostatní jsou ve všech krajích zastoupeni cizinci pouze okrajově.

F 6 Cizinci na konzervatořích

Ukazatel popisuje rozložení cizinců na konzervatořích podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ukrajinské, ruské a ostatní. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním ob-

F5 T1: Počty cizinců ve vyšších odborných školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2009 (v %)											
Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti								počet cizinců celkem	
		Slovensko		Rusko		Ukrajina		ostatní státy			
ČR celkem		53,9		7,7		20,9		17,5		349	
CZ01	Praha	38,7		13,4		23,2		24,6		142	
CZ010	Hlavní město Praha	38,7	(7.)	13,4	(2.)	23,2	(9.)	24,6	(6.)	142	(1.)
CZ02	Střední Čechy	80,4		6,5		8,7		4,3		46	
CZ020	Středočeský kraj	80,4	(3.)	6,5	(6.)	8,7	(11.)	4,3	(12.)	46	(3.)
CZ03	Jihozápad	51,9		–		37,0		11,1		27	
CZ031	Jihočeský kraj	53,3	(5.)	–	x	33,3	(5.)	13,3	(8.)	15	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	50,0	(6.)	–	x	41,7	(4.)	8,3	(11.)	12	(8.)
CZ04	Severozápad	20,8		12,5		41,7		25,0		24	
CZ041	Karlovarský kraj	12,5	(12.)	12,5	(3.)	62,5	(2.)	12,5	(9.)	8	(10.)
CZ042	Ústecký kraj	25,0	(10.)	12,5	(3.)	31,3	(6.)	31,3	(3.)	16	(5.)
CZ05	Severovýchod	25,0		8,3		33,3		33,3		12	
CZ051	Liberecký kraj	25,0	(10.)	25,0	(1.)	25,0	(8.)	25,0	(5.)	4	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	28,6	(9.)	–	x	42,9	(3.)	28,6	(4.)	7	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	–	x	–	x	100,0	(1.)	1	(14.)
CZ06	Jihovýchod	48,0		4,0		20,0		28,0		25	
CZ063	Vysočina	70,0	(4.)	–	x	10,0	(10.)	20,0	(7.)	10	(9.)
CZ064	Jihomoravský kraj	33,3	(8.)	6,7	(5.)	26,7	(7.)	33,3	(2.)	15	(6.)
CZ07	Střední Morava	65,2		–		26,1		8,7		23	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	–	x	100,0	(1.)	–	x	5	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	83,3	(2.)	–	x	5,6	(12.)	11,1	(10.)	18	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	94,0		–		2,0		4,0		50	
CZ080	Moravskoslezský kraj	94,0	(1.)	–	x	2,0	(13.)	4,0	(13.)	50	(2.)

čanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{ki}}{C_k} \cdot 100$$

C_k – celkový počet cizinců studujících na konzervatořích (bez ohledu na formu studia)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících konzervatoře (slovenská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako studenti vyšších odborných škol, ani žáci konzervatoří nejsou tolik vázáni na místo pobytu rodičů a někteří cizinci přicestovali

do České republiky přímo s cílem zde studovat. Proto se i podíly cizinců a jejich struktura podle státního občanství na konzervatořích odlišují od situace na středních, základních i mateřských školách.

Na konzervatořích se v České republice ve školním roce 2009/10 vzdělávalo 118 cizinců (o 13 méně než v roce 2008/09), největší podíl mají Slováci (39,0 %), následují Ukrajinci (14,4 %) a Rusové (11,0 %). Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na tomto typu škol a s ohledem na to, že konzervatoře nejsou zastoupeny v každém kraji ČR, nemá smysl detailně popisovat chování ukazatele v jednotlivých regionech.

Regionální rozdíly

Většina cizinců na konzervatořích (78) je v Praze. Nejvíce z nich je Slováků (35,9 %), s velkým odstupem následují Ukrajinci (12,8 %) a Rusové (10,3 %), zmínit lze ještě Kypřany (9,0 %) a Japonce (6,4 %). Ostatní cizí státní příslušníci jsou zastoupeni jen okrajově. Vzhledem k nízkému počtu cizinců na mimopražských konzervatořích nemá smysl zabývat se dalšími regiony.

KAPITOLA

VÝUKA JAZYKŮ

Kapitola Výuka jazyků je do Krajské ročenky zařazena z důvodu neustále se stupňujících nároků na výuku cizích jazyků, a to jak z hlediska kvality výuky, tak i z hlediska počtu vyučovaných jazyků a rozmanitosti nabídky jednotlivých jazyků. **Zabýváme se zde nejen kvantitativním pohledem, tedy počty a podíly žáků učících se cizí jazyk;** sledujeme také jejich strukturu podle vyučovaného cizího jazyka a podle počtu jazyků, které si tito žáci osvojují. Rovněž se zabýváme **počty učitelů cizích jazyků,** jejich strukturou podle jazyka, který vyučují, podle kvalifikace a podle počtu žáků, kteří se dané cizí jazyky učí.

Aktivní znalost cizích jazyků je v současnosti nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V souladu se změnou školského zákona musely základní školy od školního roku 2006/07 začít **povinně s výukou prvního cizího jazyka už od třetího ročníku.** Jako první cizí jazyk zpravidla nabízejí výuku anglického, případně německého jazyka. V případě, kdy si žák (resp. jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk, než škola standardně nabízí, je upozorněn na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být vždy zajištěna návaznost výuky zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu. Pokud se od 3. ročníku učí na základní škole angličtina, jako volitelný předmět se obvykle preferuje němčina, francouzština, ruština a španělština. Když se od 3. ročníku vyučuje například němčině, francouzštině, ruštině, španělštině, případně jinému jazyku, jako druhý cizí jazyk se vždy zařazuje angličtina. **Výuka druhého cizího jazyka má být žákům základní školy povinně nabídnuta nejpozději od 8. ročníku, ale může být zařazena i dříve.**

V letech 2005/06 a 2006/07 došlo také na středních školách ke zvýšení hodinové dotace cizích jazyků. Některé školy se snaží flexibilně reagovat i na požadavky trhu práce a zavádějí volitelné před-

měty jazykového zaměření. Školy rovněž připravují žáky na budoucí profesi posílením jazykové výuky odborné terminologie, rozvojem komunikativních dovedností a v menší míře také přípravou na mezinárodně uznávané zkoušky.

Pokud žák nemá možnost na střední škole nebo konzervatoři navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v základní škole na odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně, kterou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve svém školním vzdělávacím programu podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Na středních školách studují alespoň jeden cizí jazyk všichni žáci s výjimkou těch, kteří navštěvují školy a studijní obory určené pro žáky s mentálním postižením. Gymnázia mají ve svém vzdělávacím programu zařazeny minimálně dva cizí jazyky, odborné střední školy v oborech ukončených maturitní zkouškou vyučují zpravidla jeden až dva cizí jazyky v závislosti na struktuře vzdělávacího programu. Žáci vzdělávající se v oborech středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem studují většinou jeden cizí jazyk.

G 1 Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje podíly žáků na základních a středních školách, kteří se učí cizí jazyk, na celkovém počtu žáků denní formy vzdělávání. Ve všech druhích škol jsou zahrnuty školy určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum Z_j}{\sum Z} \cdot 100$$

$\sum Z_j$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk ve školním roce 2009/10

$\sum Z$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve školním roce 2009/10

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (základní školy, střední školy včetně nástavbového studia)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly žáků učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání) se liší podle druhu školy. **Na základní škole,** kde je povinná výuka prvního cizího jazyka od 3. ročníku a dalšího cizího jazyka nejpozději od 8. ročníku, se podíl žáků učících se cizí jazyk pohybuje na úrovni 82,8 %. Odchylky od celorepublikového průměru se však mohou na jednotlivých školách značně lišit v závislosti na tom, zda se jedná o školu s jedním či dvěma stupni nebo o školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, případně o školu s rozšířenou výukou jazyků. Velikosti odchylek mohou být rovněž ovlivněny počtem žáků v jednotlivých ročnících.

Na středních školách se cizí jazyk učí 96,4 % žáků. Tato hodnota postihuje celé střední školy včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zahrnuje školy s gymnaziálními obory, s od-

G1 T1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2009 (v %)

Území		základní školy	střední školy	
ČR celkem		82,76		96,41
CZ01	Praha	88,47		97,77
CZ010	Hlavní město Praha	88,47	(1.)	97,77 (1.)
CZ02	Střední Čechy	81,17		95,90
CZ020	Středočeský kraj	81,17	(9.)	95,90 (8.)
CZ03	Jihozápad	81,46		96,43
CZ031	Jihočeský kraj	80,66	(11.)	97,55 (2.)
CZ032	Plzeňský kraj	82,42	(7.)	95,01 (13.)
CZ04	Severozápad	82,30		95,05
CZ041	Karlovarský kraj	79,86	(13.)	94,84 (14.)
CZ042	Ústecký kraj	83,14	(5.)	95,13 (12.)
CZ05	Severovýchod	80,15		96,08
CZ051	Liberecký kraj	82,53	(6.)	95,86 (9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	80,05	(12.)	95,42 (11.)
CZ053	Pardubický kraj	78,20	(14.)	97,00 (4.)
CZ06	Jihovýchod	83,95		96,27
CZ063	Vysočina	83,61	(4.)	95,58 (10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	84,12	(3.)	96,58 (5.)
CZ07	Střední Morava	81,31		96,88
CZ071	Olomoucký kraj	80,77	(10.)	96,33 (7.)
CZ072	Zlínský kraj	81,89	(8.)	97,46 (3.)
CZ08	Moravskoslezsko	84,71		96,57
CZ080	Moravskoslezský kraj	84,71	(2.)	96,57 (6.)

borně zaměřenými obory středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou. Regionální rozdíly jsou způsobeny právě odlišnou oborovou strukturou středních škol.

Na vyšších odborných školách a konzervatořích studují cizí jazyk všichni studenti (žáci) v denní formě vzdělávání (proto nejsou vyšší odborné školy a konzervatoře uvedeny v tabulce).

Regionální rozdíly

Na rozdílné hodnoty ukazatele v případech základních škol má vliv především zaměření školních vzdělávacích programů škol v jednotlivých regionech. Hodnotu ukazatele může ovlivňovat i fakt, jestli se jedná o základní školu s rozšířenou výukou jazyků, zda má škola pouze jeden stupeň, oba stupně, jestli má speciální třídy nebo zda se jedná o školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Svou roli hraje i odlišnost žáků ze základních škol na víceletá gymnázia. Podíly žáků učících se cizí jazyk se pohybují od 78,2 % v Pardubickém kraji a 79,9 % v Karlovarském kraji až po 84,7 % v Moravskoslezském kraji a 88,5 % v Hlavním městě Praze, kde je nejvyšší koncentrace základních škol s oběma stupni a škol s rozšířenou výukou jazyků.

Podíly žáků denní formy vzdělávání, kteří si osvojují cizí jazyk na středních školách, dosahují v jednotlivých krajích hodnot od 94,8 % do 97,8 %. Regionální rozdíly ve velikosti ukazatele jsou způsobeny zejména odlišnou oborovou strukturou středních škol. V krajích, kde je více středních škol s obory ukončenými maturitní zkouškou, je také vyšší podíl žáků učících se cizí jazyk; v krajích s vyšší koncentrací středních škol s obory ukončenými výučním listem a oborů pro mentálně postižené žáky je tomu naopak. Hodnota sledovaného ukazatele je nejvyšší v Praze (97,8 %), následuje Jihočeský kraj (97,6 %) a Zlínský kraj (97,5 %). Na opačném konci stupnice leží kraj Karlovarský (94,8 %), Plzeňský (95,0 %) a Ústecký (95,1 %). Rozdíl mezi krajem s nejvyšším a nejnižším podílem žáků učících se cizí jazyk je ale v případě středních škol relativně malý – necelé 3 procentní body.

G 2 Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly žáků základních škol učících se cizí jazyk podle jednotlivých cizích jazyků na celkovém počtu žáků, kteří se učí cizí jazyk. Nejmasověji vyučovaným jazykem je angličtina, za ní následuje s větším odstupem němčina, dále je to ruština, francouzština, španělština a italština; ostatní živé jazyky jsou uváděny společně jako „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum j_i}{\sum \text{ZZ}} \cdot 100$$

ZZ – celkový počet žáků základních škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyky ve školním roce 2009/10

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, jiný)

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V současnosti se v převážné většině škol vyučuje angličtina nebo němčina. Nejvyšší zájem o výuku angličtiny, kterou se zabývá 94,0 % žáků učících se cizí jazyk, souvisí například s možností obyvatel cestovat, s rozvojem informačních technologií. Angličtina se na školách přednostně vyučuje i z důvodu návaznosti výuky cizího jazyka při přechodu na jinou školu, ať už základní nebo střední. Němčina je pak s naší zemí spjata především historicky a zájem o ni pramení rovněž z polohy naší země v sousedství německy mluvících zemí. Na základní škole se jí učí

G2 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem		
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný						
ČR celkem		94,02	1,05	16,91	2,95	0,27	0,03	0,02				657 480		
CZ01	Praha	96,78	3,11	13,99	1,30	1,38	0,18	0,08				64 939		
CZ010	Hlavní město Praha	96,78 (3.)	3,11 (1.)	13,99 (10.)	1,30 (12.)	1,38 (1.)	0,18 (1.)	0,08 (1.)				64 939 (4.)		
CZ02	Střední Čechy	94,35	0,09	13,68	3,76	0,04	–	–				76 286		
CZ020	Středočeský kraj	94,35 (8.)	0,87 (8.)	13,68 (12.)	3,76 (4.)	0,04 (11.)	–	x	–	x			76 286 (2.)	
CZ03	Jihozápad	89,74	0,98	23,04	1,58	–	–	–				74 959		
CZ031	Jihočeský kraj	90,67 (11.)	0,90 (6.)	22,61 (3.)	1,24 (13.)	–	x	–	x	–	x			40 187 (6.)
CZ032	Plzeňský kraj	88,67 (13.)	1,08 (2.)	23,54 (2.)	1,98 (11.)	–	x	–	x	–	x			34 772 (11.)
CZ04	Severozápad	87,97	0,65	24,13	2,44	0,23	0,02	–				76 015		
CZ041	Karlovarský kraj	80,11 (14.)	0,24 (14.)	32,43 (1.)	2,84 (7.)	0,07 (9.)	–	x	–	x			18 948 (14.)	
CZ042	Ústecký kraj	90,58 (12.)	0,79 (9.)	21,37 (4.)	2,30 (9.)	0,29 (3.)	0,02 (4.)	–	x	–	x			57 067 (5.)
CZ05	Severovýchod	94,62	0,93	15,89	2,36	0,14	0,01	0,02				96 633		
CZ051	Liberecký kraj	91,04 (10.)	0,74 (10.)	19,96 (5.)	0,84 (14.)	0,28 (4.)	–	x	–	x			29 237 (13.)	
CZ052	Královéhradecký kraj	95,76 (6.)	1,00 (4.)	14,28 (8.)	2,88 (6.)	0,11 (8.)	–	x	–	x			35 126 (9.)	
CZ053	Pardubický kraj	96,63 (4.)	1,05 (3.)	13,95 (11.)	3,17 (5.)	0,03 (12.)	0,03 (2.)	0,05 (3.)				32 270 (12.)		
CZ06	Jihovýchod	94,81	0,66	17,42	2,88	0,09	–	–				107 131		
CZ063	Vysočina	94,14 (9.)	0,52 (13.)	17,58 (6.)	3,79 (3.)	0,14 (7.)	–	x	–	x			35 035 (10.)	
CZ064	Jihomoravský kraj	95,14 (7.)	0,73 (11.)	17,35 (7.)	2,44 (8.)	0,06 (10.)	–	x	–	x			72 096 (3.)	
CZ07	Střední Morava	96,54	0,78	13,00	3,15	0,40	–	–				77 795		
CZ071	Olomoucký kraj	96,19 (5.)	0,68 (12.)	12,79 (14.)	4,22 (2.)	0,52 (2.)	–	x	–	x			39 750 (7.)	
CZ072	Zlínský kraj	96,90 (1.)	0,89 (7.)	13,22 (13.)	2,03 (10.)	0,28 (5.)	–	x	–	x			38 045 (8.)	
CZ08	Moravskoslezsko	96,84	0,91	14,24	5,75	0,19	0,03	0,05				83 722		
CZ080	Moravskoslezský kraj	96,84 (2.)	0,91 (5.)	14,24 (9.)	5,75 (1.)	0,19 (6.)	0,03 (3.)	0,05 (2.)				83 722 (1.)		

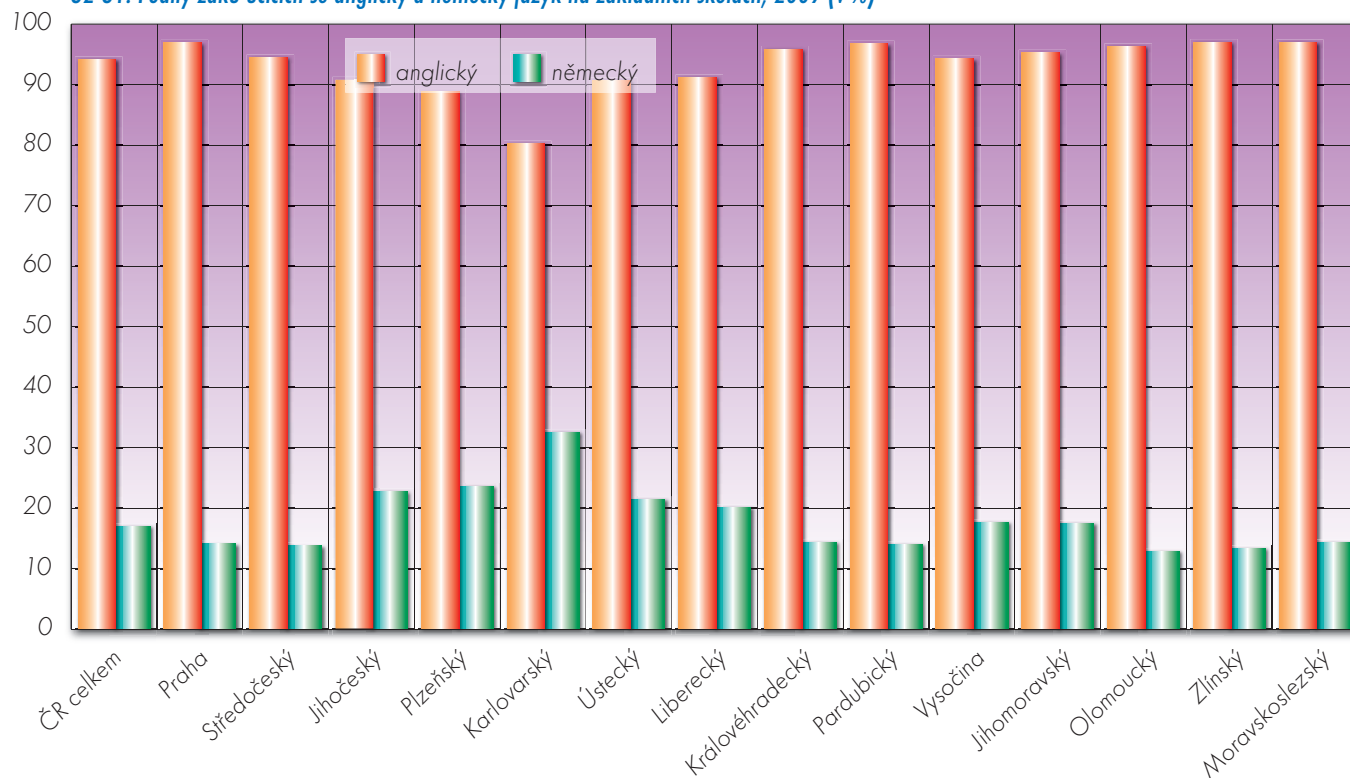
16,9 % žáků. (Žáci, kteří se učí dva jazyky a více jazyků, jsou započtení v celku pouze jednou, proto je součet podílů vyšší než 100 %). Ostatní cizí jazyky nejsou na základních školách tak časté, za zmínku stojí ještě ruština (3,0 %) a francouzština (1,1 %).

Regionální rozdíly

Ve všech krajích se převážná část žáků učí angličtinu, přičemž nejmenší rozdíly v podílech obou nejvyučovanějších jazyků (angličtiny a němčiny) se projevují v krajích Karlovarském, Plzeňském, Jihočeském a Ústeckém. Zvýšený zájem o němčinu souvisí s polohou krajů, neboť všechny sousedí s Německem či Rakouskem.

Mezi jednotlivými krajími najdeme dva zcela atypické – Prahu a již zmiňovaný Karlovarský kraj. Hlavní město Praha má na základních školách v mezikrajovém srovnání třetí nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (96,8 %), dále nejvyšší podíl žáků, kteří se věnují francouzštině (3,1 %) a španělštině (1,3 %), ale jeden z nejmenších podílů žáků zabývajících se němčinou (14,0 %). V Karlovarském kraji se němčinu učí 32,4 % žáků. Ačkoliv podíl těch, kteří se zde věnují angličtině, je v porovnání s němčinou vyšší – 80,1 %, jedná se o nejnižší hodnotu ze všech krajů. První místo ve výuce ruštiny zaujímá Moravskoslezský kraj s podílem 5,8 %, dále následuje Olomoucký kraj (4,2 %) a kraj Vysočina (3,8 %).

G2 G1: Podíly žáků učících se anglický a německý jazyk na základních školách, 2009 (v %)

G 3 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly žáků středních škol, kteří se učí cizí jazyk, a to podle toho, kterému z cizích jazyků se učí**. V jazycích zaujímá první místo angličtina, dále se žáci nejčastěji učí němčinu a francouzštinu. Počet žáků narůstá každoročně u ruštiny a španělštiny. Další cizí jazyky se vyučují pouze okrajově – z nich zde uvádíme italštinu a latinu, ostatní jazyky jsou zařazeny do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum Z_j}{\text{ŽS}} \cdot 100$$

ŽS – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve středních školách včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve všech druzích vzdělávání včetně nástavbového studia ve školním roce 2009/10

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Struktura žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka v jednotlivých krajích závisí na mnoha faktorech. Nejdůležitějšími z nich jsou:

- poloha kraje (zda se jedná o příhraniční kraj s německy mluvícími zeměmi)
- struktura oborů středních škol a oborová struktura v daném regionu (zda převládají obory, v nichž se vyučuje povinně více než jeden cizí jazyk, zda je v daném kraji větší koncentrace středních škol s obory zakončenými výučním listem, na nichž se obvykle vyučuje pouze jeden jazyk)
- ekonomická struktura kraje a příliv zahraničního kapitálu z různých zemí, který následně vyvíjí tlak na obyvatele – uchazeče o práci a zaměstnance, aby ovládali ten který cizí jazyk

Na střední škole se učí angličtinu 87,2 % žáků, němčinu 47,5 % a francouzštině se věnuje 8,4 % žáků. Z ostatních jazyků se prosazuje ruština (5,3 %), španělština (4,9 %) a latina (2,6 %), kterou se povinně učí žáci středních škol se zdravotnickými obory. Podíl žáků učících se italský (0,2 %) a jiný jazyk (0,04 %) je téměř zanedbatelný.

Regionální rozdíly

Stejně jako u základních škol, i v případě středních škol se projevují **výrazné regionální rozdíly ve struktuře žáků učících se cizí jazyk**. Jako „atypické“ se jeví, stejně jako v případě základních škol, především Hlavní město Praha a Karlovarský kraj.

Praha mezi ostatními kraji vyniká zejména nejvyšším podílem středoškoláků, kteří se učí angličtinu (95,9%), francouzštinu (12,7%),

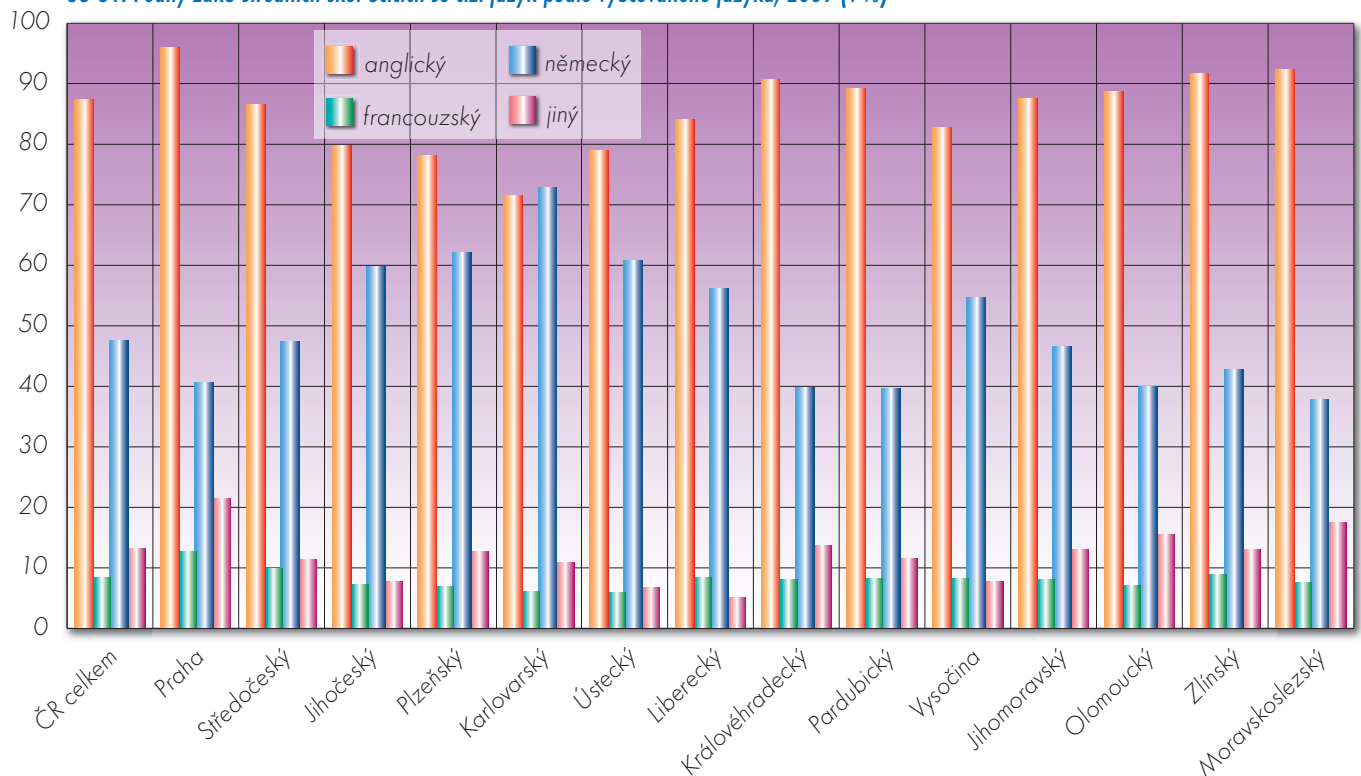
španělštinu (12,6%), italštinu (1,1%), latinu (3,7%), a naopak téměř nejnižším podílem těch, kteří se učí němčinu (40,6%). Protože jeden žák se může učit více jazyků, přesahuje součet podílů 100 %.

Dalším regionem, který se od ostatních významně liší, je kraj Karlovarský, který (stejně jako v případě základních škol) obsazuje první místo v počtu středoškoláků učících se němčinu (72,7%), zatímco angličtinu si osvojuje pouze 71,4% žáků. Specifikem tohoto kraje je rovněž

G3 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Území	podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný			
ČR celkem	87,20	8,36	47,51	5,33	4,87	0,22	2,61	0,04		500 803	
CZ01 Praha	95,93	12,66	40,56	3,85	12,57	1,05	3,72	0,11		65 990	
CZ010 Hlavní město Praha	95,93 (1.)	12,66 (1.)	40,56 (10.)	3,85 (10.)	12,57 (1.)	1,05 (1.)	3,72 (2.)	0,11 (3.)		65 990 (1.)	
CZ02 Středočeský kraj	86,39	9,81	47,21	6,12	2,16	0,07	2,90	0,00		44 254	
CZ020 Středočeský kraj	86,39 (8.)	9,81 (2.)	47,21 (7.)	6,12 (6.)	2,16 (10.)	0,07 (8.)	2,90 (5.)	0,00 (4.)		44 254 (4.)	
CZ03 Jihozápad	78,97	7,03	60,64	3,09	3,84	0,07	2,65	0,09		57 438	
CZ031 Jihočeský kraj	79,74 (11.)	7,21 (10.)	59,65 (4.)	1,32 (14.)	3,78 (7.)	- x	2,34 (8.)	0,17 (1.)		32 511 (6.)	
CZ032 Plzeňský kraj	77,96 (13.)	6,78 (12.)	61,93 (2.)	5,41 (8.)	3,93 (6.)	0,17 (4.)	3,06 (4.)	- x		24 927 (12.)	
CZ04 Severozápad	76,96	5,85	63,81	3,80	1,54	0,02	2,38	-		52 473	
CZ041 Karlovarský kraj	71,39 (14.)	5,96 (13.)	72,71 (1.)	7,78 (3.)	0,45 (14.)	- x	2,57 (6.)	-		13 466 (14.)	
CZ042 Ústecký kraj	78,88 (12.)	5,81 (14.)	60,74 (3.)	2,42 (12.)	1,91 (12.)	0,03 (11.)	2,31 (9.)	-		39 007 (5.)	
CZ05 Severovýchod	88,29	8,13	43,99	5,43	3,13	0,10	1,92	-		72 059	
CZ051 Liberecký kraj	83,91 (9.)	8,31 (4.)	56,04 (5.)	1,61 (13.)	2,07 (11.)	0,15 (5.)	1,15 (14.)	-		19 032 (13.)	
CZ052 Královéhradecký kraj	90,53 (4.)	7,96 (7.)	39,74 (12.)	6,69 (5.)	4,58 (5.)	0,04 (10.)	2,28 (10.)	-		28 086 (9.)	
CZ053 Pardubický kraj	89,10 (5.)	8,18 (5.)	39,59 (13.)	6,94 (4.)	2,30 (9.)	0,13 (6.)	2,10 (11.)	-		24 941 (11.)	
CZ06 Jihovýchod	86,01	7,92	48,97	4,53	2,80	0,17	3,75	-		83 358	
CZ063 Vysočina	82,60 (10.)	8,04 (6.)	54,61 (6.)	3,17 (11.)	1,10 (13.)	0,07 (7.)	3,28 (3.)	-		25 451 (10.)	
CZ064 Jihomoravský kraj	87,52 (7.)	7,88 (8.)	46,49 (8.)	5,13 (9.)	3,54 (8.)	0,21 (3.)	3,96 (1.)	-		57 907 (3.)	
CZ07 Střední Morava	90,10	7,84	41,15	7,15	4,98	0,12	1,95	-		63 119	
CZ071 Olomoucký kraj	88,66 (6.)	6,91 (11.)	39,78 (11.)	8,73 (2.)	5,22 (3.)	- x	1,50 (12.)	-		32 460 (7.)	
CZ072 Zlínský kraj	91,63 (3.)	8,83 (3.)	42,60 (9.)	5,48 (7.)	4,72 (4.)	0,24 (2.)	2,42 (7.)	-		30 659 (8.)	
CZ08 Moravskoslezsko	92,18	7,51	37,78	8,80	7,04	0,04	1,31	0,11		62 112	
CZ080 Moravskoslezský kraj	92,18 (2.)	7,51 (9.)	37,78 (14.)	8,80 (1.)	7,04 (2.)	0,04 (9.)	1,31 (13.)	0,11 (2.)		62 112 (2.)	

G3 G1: Podíly žáků středních škol učících se cizí jazyk podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

vysoký podíl středoškoláků, kteří se učí ruský jazyk (7,8%), v ostatních krajích, kromě Moravskoslezského (8,8%) a Olomouckého (8,7%) kraje, jsou jejich podíly nižší (od 1,3% do 6,9%).

Obecně lze říci, že kraje, které se rozkládají na hranicích s Němcem nebo Rakouskem, konkrétně Plzeňský, Jihočeský, Liberecký, Ústecký a především již zmíněný Karlovarský kraj, se ve srovnání s ostatními regiony a s celorepublikovým průměrem vyznačují poměrně vysokými podíly středoškoláků učících se němčinu (56,0%–72,7%). Podíly žáků učících se angličtinu jsou zde naopak relativně nízké (71,4%–83,9%).

Středoškoláci se kromě **angličtiny a němčiny** věnují v menší míře také dalším jazykům. Za zmínku stojí výuka francouzštiny (8,4%), ruštiny (5,3%) a španělštiny (4,9%). Výuka **francouzštiny** je nejvíce zastoupena v Praze (12,7%) a Středočeském kraji (9,8%). **Ruštině** se nejvíce věnují žáci v Moravskoslezském kraji, podílem 8,8% tento region značně převyšuje celorepublikový průměr. Následují kraje Olomoucký (8,7%), Karlovarský (7,8%) a Pardubický (6,9%). Poměrně vysokých podílů těch, kteří se učí **španělštinu**, dosahuje Hlavní město Praha (12,6%), Moravskoslezský (7,0%) a Olomoucký kraj (5,2%).

G 4 Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly žáků konzervatoří učících se cizí jazyk v závislosti na volbě konkrétního cizího jazyka**. Kromě angličtiny, která zaujímá mezi vyučovanými jazyky dominantní postavení, sledujeme výuku němčiny, francouzštiny, italštiny a španělštiny. Ruština se na konzervatořích nevyučuje a do dalších jazyků tentokrát spadá pouze latina, jiné jazyky tato kategorie nezahrnuje.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \dot{Z}K_j}{\dot{Z}K} \cdot 100$$

$\dot{Z}K$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk na konzervatořích ve školním roce 2009/10

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský)

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Žáci na konzervatořích si povinně osvojují alespoň jeden cizí jazyk. Jeho konkrétní volba závisí především na možnostech školy, ale vzhledem k uměleckému zaměření vzdělávání (zejména hudebně-dramatické obory) se zde oproti jiným druhům škol setkáváme se zvýšeným zájmem o italštinu. Na rozdíl od všech ostatních druhů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech, nejsou zastoupeny ve Středočeském, Karlovarském, Libereckém, Královéhradeckém kraji a v kraji Vysočina.

Na konzervatořích se v průměru 87,8% žáků učí angličtinu. S velkým odstupem následuje němčina (11,7%), francouzština (9,4%), italština (8,1%) a španělština (2,6%). Latině se věnuje 1,9% žáků.

Regionální rozdíly

Také v případě konzervatoří musíme posuzovat strukturu žáků učících se cizím jazykům z regionálního pohledu. V Plzeňském kraji je nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (86,7%) a nejnižší podíl těch, kteří se učí německy (3,7%). V Pardubickém kraji je situace zcela opačná, neboť je zde nejvyšší podíl žáků učících se něm-

G4 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem	
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský					
ČR celkem		87,79	9,38	11,65	–	2,61	8,12	1,92			3 177		
CZ01	Praha	93,99	14,18	5,35	–	6,16	3,93	1,93			1 347		
CZ010	Hlavní město Praha	93,99 (3.)	14,18 (2.)	5,35 (7.)	– x	6,16 (1.)	3,93 (7.)	1,93 (2.)			1 347 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	–	–	–	–	–	–	–			–		
CZ020	Středočeský kraj	– x	– x	– x	– x	– x	– x	– x			– x		
CZ03	Jihozápad	83,73	–	16,27	–	–	18,07	–			332		
CZ031	Jihočeský kraj	71,60 (8.)	– x	28,40 (2.)	– x	– x	19,53 (2.)	– x			169 (5.)		
CZ032	Plzeňský kraj	96,32 (1.)	– x	3,68 (9.)	– x	– x	16,56 (3.)	– x			163 (6.)		
CZ04	Severozápad	72,00	–	28,00	–	–	12,67	–			150		
CZ041	Karlovarský kraj	– x	– x	– x	– x	– x	– x	– x			– x		
CZ042	Ústecký kraj	72,00 (7.)	– x	28,00 (3.)	– x	– x	12,67 (4.)	– x			150 (8.)		
CZ05	Severovýchod	64,29	–	35,71	–	–	–	–			154		
CZ051	Liberecký kraj	– x	– x	– x	– x	– x	– x	– x			– x		
CZ052	Královéhradecký kraj	– x	– x	– x	– x	– x	– x	– x			– x		
CZ053	Pardubický kraj	64,29 (9.)	– x	35,71 (1.)	– x	– x	– x	– x			154 (7.)		
CZ06	Jihovýchod	86,74	15,87	11,52	–	–	7,39	–			460		
CZ063	Vysočina	– x	– x	– x	– x	– x	– x	– x			– x		
CZ064	Jihomoravský kraj	86,74 (5.)	15,87 (1.)	11,52 (6.)	– x	– x	7,39 (6.)	– x			460 (2.)		
CZ07	Střední Morava	87,12	–	12,88	–	–	14,58	–			295		
CZ071	Olomoucký kraj	95,28 (2.)	– x	4,72 (8.)	– x	– x	40,57 (1.)	– x			106 (9.)		
CZ072	Zlínský kraj	82,54 (6.)	– x	17,46 (4.)	– x	– x	– x	– x			189 (4.)		
CZ08	Moravskoslezsko	87,02	7,74	12,76	–	–	11,16	7,97			439		
CZ080	Moravskoslezský kraj	87,02 (4.)	7,74 (3.)	12,76 (5.)	– x	– x	11,16 (5.)	7,97 (1.)			439 (3.)		

činu (35,7 %) a nejnižší podíl těch, kteří se věnují angličtině (64,3 %). Pouze žáci pražských konzervatoří se učí španělštině (6,2 %), dále lze v Praze sledovat vysoký podíl žáků osvojujících si angličtinu (94,0 %) a francouzštinu (14,2 %). Olomoucký kraj vyniká nejvyšším podílem žáků italštiny (40,6 %) a vysokým podílem žáků, kteří se věnují angličtině (95,3 %).

Celostátní průměr v podílech žáků konzervatoří, kteří se učí **angličtinu** (87,8 %), je překročen v Plzeňském (96,3 %) a Olomouckém (95,3 %) kraji a v Hlavním městě Praze (94,0 %). Ostatní regiony se pohybují pod hranici celostátního průměru (87,8 %).

Němčina se nejvíce vyučuje v již zmíněném Pardubickém kraji (35,7 %), v Jihočeském kraji (28,4 %), v Ústeckém (28,0 %), Zlínském (17,5 %) a v Moravskoslezském kraji (12,8 %). Ostatní regiony se pohybují pod hranici celostátního průměru (11,7 %). Nejméně se němčině v tomto roce věnují v Plzeňském kraji (3,7 %), ačkoliv se jedná o region sousedící s Německem.

Francouzština je na konzervatořích zastoupena v Jihomoravském kraji (15,9 %), v Praze (14,2 %) a v Moravskoslezském kraji (7,7 %). V ostatních regionech se buď konzervatoře vůbec nevyskytují, nebo se na nich francouzština nevyučuje.

Specifikem konzervatoří je zvýšený podíl žáků, kteří se zabývají italštinou (8,1 %), nejvýrazněji vystupuje do popředí Olomoucký kraj, kde se italštinu učí 40,6 % žáků, následuje kraj Jihočeský (19,5 %), Plzeňský (16,6 %), Ústecký (12,7 %), Moravskoslezský (11,2 %). Ostatní kraje včetně Prahy leží pod celostátním průměrem. I zde platí, že ve zbývajících regionech se buď konzervatoře nevyskytují, nebo se italský jazyk nevyučuje.

Z dalších vyučovaných cizích jazyků se zmíníme o **španělštině**, která se vyučuje pouze v Praze, kde se podílí 6,2 %. **Latíně** se věnovali nejvíce žáci Moravskoslezského kraje (8,0 %) a dále byla vyučována už jen v Praze (1,9 %).

G 5 Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly studentů vyšších odborných škol, kteří si osvojují cizí jazyk, a to podle konkrétního cizího jazyka, kterému se věnují**. Kromě angličtiny a němčiny, které se vyučují nejčastěji, uvádíme v přehledu francouzštinu, španělštinu, ruštinu, italštinu a latinu. Ostatní cizí jazyky jsou sdruženy do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \text{ŽVOŠ}_j}{\text{ŽVOŠ}} \cdot 100$$

ŽVOŠ – celkový počet studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve vyšších odborných školách ve školním roce 2009/10
j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Studenti ve všech oborech vyšších odborných škol studují alespoň jeden cizí jazyk. Volba cizího jazyka, stejně jako v případě středních škol, závisí na možnostech školy a na tom, který cizí jazyk je pro daný obor vhodnější.

Na vyšších odborných školách se více než tři čtvrtiny studentů (79,7 %) učí angličtinu, téměř polovina (49,0 %) němčinu. Dalším jazykům se studenti věnují v daleko menší míře: latině 8,1 %, ruštině 5,1 %, španělštině 3,5 % a francouzštině pouze 2,8 %.

G5 T1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Území	podíly studentů učících se jazyk										počet studentů učících se cizí jazyk celkem
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný			
ČR celkem	79,67	2,79	48,95	5,14	3,50	0,21	8,07	0,60			20 499
CZ01 Praha	88,17	6,61	33,37	2,50	9,35	0,93	4,50	2,35			4 642
CZ010 Hlavní město Praha	88,17 (1.)	6,61 (2.)	33,37 (13.)	2,50 (10.)	9,35 (2.)	0,93 (1.)	4,50 (11.)	2,35 (1.)			4 642 (1.)
CZ02 Střední Čechy	79,48	2,00	53,35	3,29	3,87	–	12,58	0,90			1 550
CZ020 Středočeský kraj	79,48 (7.)	2,00 (8.)	53,35 (9.)	3,29 (8.)	3,87 (4.)	– x	12,58 (5.)	0,90 (2.)			1 550 (5.)
CZ03 Jihozápad	76,17	2,16	60,19	3,53	0,54	–	11,95	–			2 778
CZ031 Jihočeský kraj	80,43 (5.)	1,23 (10.)	59,11 (6.)	2,16 (11.)	0,88 (9.)	– x	7,36 (8.)	– x			1 712 (3.)
CZ032 Plzeňský kraj	69,32 (12.)	3,66 (3.)	61,91 (2.)	5,72 (6.)	– x	– x	19,32 (2.)	– x			1 066 (7.)
CZ04 Severozápad	68,69	1,94	59,68	3,94	2,30	–	16,19	–			1 699
CZ041 Karlovarský kraj	62,36 (14.)	8,05 (1.)	72,41 (1.)	16,09 (1.)	11,21 (1.)	– x	30,17 (1.)	– x			348 (14.)
CZ042 Ústecký kraj	70,32 (11.)	0,37 (11.)	56,40 (8.)	0,81 (13.)	– x	– x	12,58 (4.)	– x			1 351 (6.)
CZ05 Severovýchod	80,13	1,38	49,94	6,92	1,30	–	5,99	–			2 471
CZ051 Liberecký kraj	84,54 (4.)	2,74 (5.)	61,25 (3.)	– x	1,17 (7.)	– x	5,87 (10.)	– x			511 (13.)
CZ052 Královéhradecký kraj	79,79 (6.)	2,14 (7.)	51,98 (10.)	13,90 (3.)	2,78 (6.)	– x	12,62 (3.)	– x			935 (12.)
CZ053 Pardubický kraj	78,24 (8.)	– x	42,44 (12.)	4,00 (7.)	– x	– x	– x	– x			1 025 (9.)
CZ06 Jihovýchod	71,71	0,98	52,11	4,36	0,19	–	10,46	–			3 690
CZ063 Vysočina	69,30 (13.)	– x	59,62 (5.)	7,14 (5.)	0,66 (10.)	– x	6,29 (9.)	– x			1 065 (8.)
CZ064 Jihomoravský kraj	72,69 (10.)	1,37 (9.)	49,07 (11.)	3,24 (9.)	– x	– x	12,15 (6.)	– x			2 625 (2.)
CZ07 Střední Morava	82,46	1,08	40,39	8,08	2,41	–	5,42	–			2 030
CZ071 Olomoucký kraj	78,18 (9.)	2,17 (6.)	22,21 (14.)	15,10 (2.)	3,85 (5.)	– x	9,28 (7.)	– x			1 013 (11.)
CZ072 Zlínský kraj	86,73 (3.)	– x	58,51 (7.)	1,08 (12.)	0,98 (8.)	– x	1,57 (12.)	– x			1 017 (10.)
CZ08 Moravskoslezsko	86,88	2,99	60,77	13,79	5,00	–	–	–			1 639
CZ080 Moravskoslezský kraj	86,88 (2.)	2,99 (4.)	60,77 (4.)	13,79 (4.)	5,00 (3.)	– x	– x	– x			1 639 (4.)

Regionální rozdíly

Rozložení studentů vyšších odborných škol podle konkrétních jazyků v jednotlivých krajích závisí na poloze regionu a na struktuře a oborovém zaměření vyšších odborných škol, které se v něm nacházejí. Nabídka cizích jazyků je také limitována možnostmi dané školy.

Angličtina se nejvíce vyučuje na vyšších odborných školách Hlavního města Prahy (88,2 %), dále v kraji Moravskoslezském (86,9 %), Zlínském (86,7 %), Libereckém (84,5 %), Královéhradeckém (79,8 %). V ostatních regionech se podíl studentů vyšších odborných škol věnujících se angličtině pohybuje pod celorepublikovým průměrem (79,7 %).

Němčina se na vyšších odborných školách v průměru učí 49,0 % studentů, hodnoty v jednotlivých krajích se pohybují v rozmezí od 22,2 % v Olomouckém kraji do 72,4 % v kraji Karlovarském. Nižších podílů studentů učících se německy dosahuje také Hlavní město Praha (33,4 %) a Pardubický kraj (42,4 %). V ostatních regionech na vyšších odborných školách studenti učící se německy převyšují celostátní průměr (49,0 %).

Z ostatních jazyků se studenti ve větší míře věnují latině. V republikovém měřítku se jí učí 8,1 % studentů. Největší počet studentů latiny lze najít v Karlovarském (30,2 %) a v Plzeňském kraji (19,3 %). Celostátní průměr ještě překračují kraje Královéhradecký, Ústecký a Středočeský (všechny 12,6 %) a Jihomoravský (12,2 %) a Olomoucký (9,3 %) kraj. Ve zbývajících regionech se podíly pohybují pod celorepublikovou hodnotou nebo latinu nevyučují.

Španělštině se věnují studenti nejvíce v Karlovarském kraji (11,2 %), druhé v pořadí je Hlavní město Praha s hodnotou 9,4 %, za ním následuje Moravskoslezský kraj (5,0 %), Středočeský a Olomoucký kraj (oba 3,9 %). Stejně jako francouzština se i španělština v mnoha regionech vůbec nevyučuje.

Karlovarský kraj drží další prvenství, a to ve výuce ruštiny; podílem 16,1 % přesahuje celostátní průměr o téměř 11 procentních bodů. Nejméně se ruskému jazyku věnují studenti vyšších odborných škol v Ústeckém, Zlínském, Jihočeském kraji a v Hlavním městě Praze, podíly se pohybují pod hranicí tři procent.

Nepoměrně méně se vyučují ostatní cizí jazyky. **Francouzštině** se věnuje v celostátním průměru 2,8 % studentů, poměrně oblíbená je v Karlovarském kraji, kde se jí učí 8,1 %, naopak v Pardubickém a Zlínském kraji a na Vysočině se na vyšších odborných školách francouzský jazyk vůbec nevyučuje.

V nepatrné míře se na vyšších odborných školách vyučuje **italština** (0,21 %), a to pouze v Hlavním městě Praze, kde podíl studentů věnujících se italštině dosahuje 0,9 %. **Jiné cizí jazyky**, respektive jejich podíly v celostátním průměru nedosahují ani 1 % a vyskytují se jen ve dvou krajích.

G 6 Podíly žáků (studentů) podle počtu cizích jazyků, které se učí

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje strukturu žáků (studentů) denní formy vzdělávání středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol podle počtu živých cizích jazyků, které se učí.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum K_i}{\sum Z_i} \cdot 100$$

$\sum K_i$ – počet žáků (studentů) denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se k ($k = 1, 2, 3$ a více) živých cizích jazyků ve školním roce 2009/10

$\sum Z_i$ – celkový počet žáků (studentů) denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk ve školním roce 2009/10

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (střední školy včetně nástavbového studia, konzervatoře, vyšší odborné školy)

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly vypovídající o počtu jazyků, jež se **stredoškolaři učí** v jednotlivých regionech, jsou ve velké míře ovlivněny zaměřením středních škol, tedy jejich oborovou strukturou, a jejich zastoupením v každém kraji. Více cizích jazyků se obvykle učí žáci tam, kde je větší počet středních škol s obory ukončenými maturitní zkouškou, a výuka pouze jednoho cizího jazyka je typická pro regiony s vyšší koncentrací středních škol s obory ukončenými výučním listem.

Pouze **jednomu cizímu jazyku** se na středních školách v celostátním průměru věnuje 48,0 % žáků. Nejvyšší hodnotu ukazatele vykazuje Pardubický (54,4 %) a Olomoucký kraj (51,7 %), nejnižší Praha (35,9 %). **Dva cizí jazyky** se učí v průměru 50,6 % stredoškolařů, přičemž minima zde dosahuje Pardubický kraj (40,0 %) a maxima Praha (61,5 %). **Tři cizí jazyky a více** si stredoškolaři relativně nejčastěji osvojují v Hlavním městě Praze, hodnota 2,6 % téměř dvakrát převyšuje celostátní průměr ve výši 1,5 %. Relativně nejméně žáků, kteří se učí tři a více cizích jazyků, lze nalézt v Moravskoslezském kraji (0,6 %).

Pouze jednomu cizímu jazyku se většinou věnují také žáci **na konzervatořích** (80,5 %), dvěma cizím jazykům se věnuje 19,6 % z nich a třem a více jazykům se nevěnuje žádný žák.

Na vyšších odborných školách se učí pouze jeden cizí jazyk 63,5 % studentů, dvěma jazykům se věnuje téměř třetina (32,3 %) a třem a více jazykům 4,2 % studentů.

Regionální rozdíly

Podíl žáků učících se jeden, dva či tři a více cizích jazyků na středních školách v jednotlivých regionech závisí především na struktuře a oborové skladbě středních škol – např. žáci gymnázií, lyceí či obchodních akademií studují více cizích jazyků než žáci technických oborů bývalých středních odborných škol a středních odborných učilišť.

Nejvyšší **podíl žáků středních škol** učících se **pouze jeden cizí jazyk** je v Pardubickém (54,4 %), Olomouckém (51,7 %) a Ústeckém kraji (51,6 %), nejnižší podíly lze nalézt v Praze (35,9 %), v Karlovarském kraji (43,7 %) a Plzeňském kraji (45,8 %). **Dvěma cizím jazykům** se nejvíce věnují žáci středních škol v Praze (61,5 %), v Karlovarském kraji (54,3 %), v Moravskoslezském kraji (52,3 %) a nejméně pak v kraji Pardubickém (45,0 %), Jihočeském (46,9 %) a Ústeckém (47,0 %). **Tři a více cizích jazyků** nejvíce studují žáci středních škol Hlavního města Prahy (2,6 %), Jihočeského (2,5 %), Libereckého (2,3 %), Karlovarského a Plzeňského kraje (oba poslední 2,0 %), naopak nejnižší podíl žáků učících se tři a více živých cizích jazyků lze nalézt v Moravskoslezském a Pardubickém kraji (oba 0,6 %).

Konzervatoře se vyskytují pouze v osmi regionech: v Hlavním městě Praze, Jihočeském kraji, Plzeňském kraji, Ústeckém kraji, Pardubickém kraji, Jihomoravském kraji, Zlínském kraji a Moravskoslezském kraji. V Pardubickém a Zlínském kraji se studenti věnují pouze **jednomu cizímu jazyku**, **dva cizí jazyky** se nejčastěji vyučují v Olomouckém kraji a **tři jazyky a více jazyků** se na konzervatořích nevyučují vůbec.

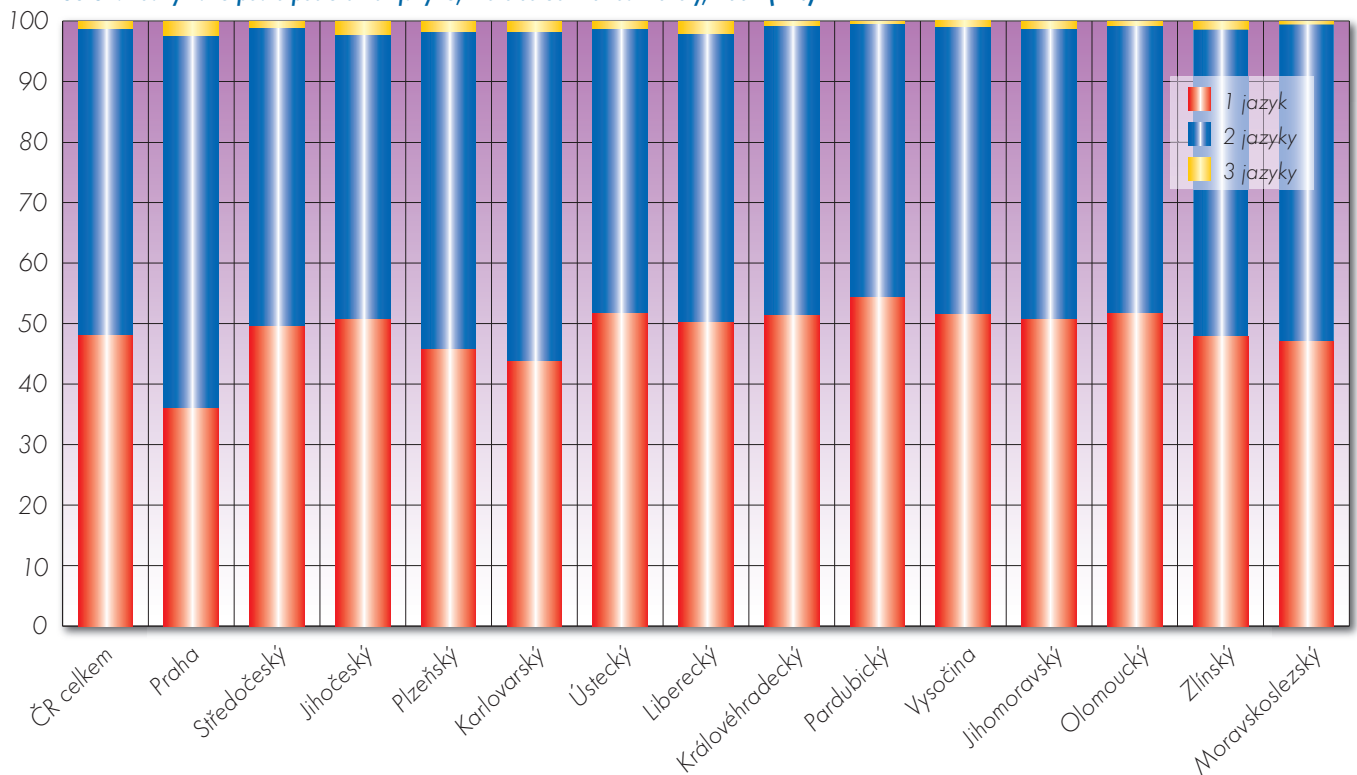
V případě **vyšších odborných škol** se situace v jednotlivých krajích velmi liší především v závislosti na oborové skladbě jednotlivých

G6 T1: Podíly žáků/studentů podle počtu cizích jazyků, které se učí, 2009 (v %)

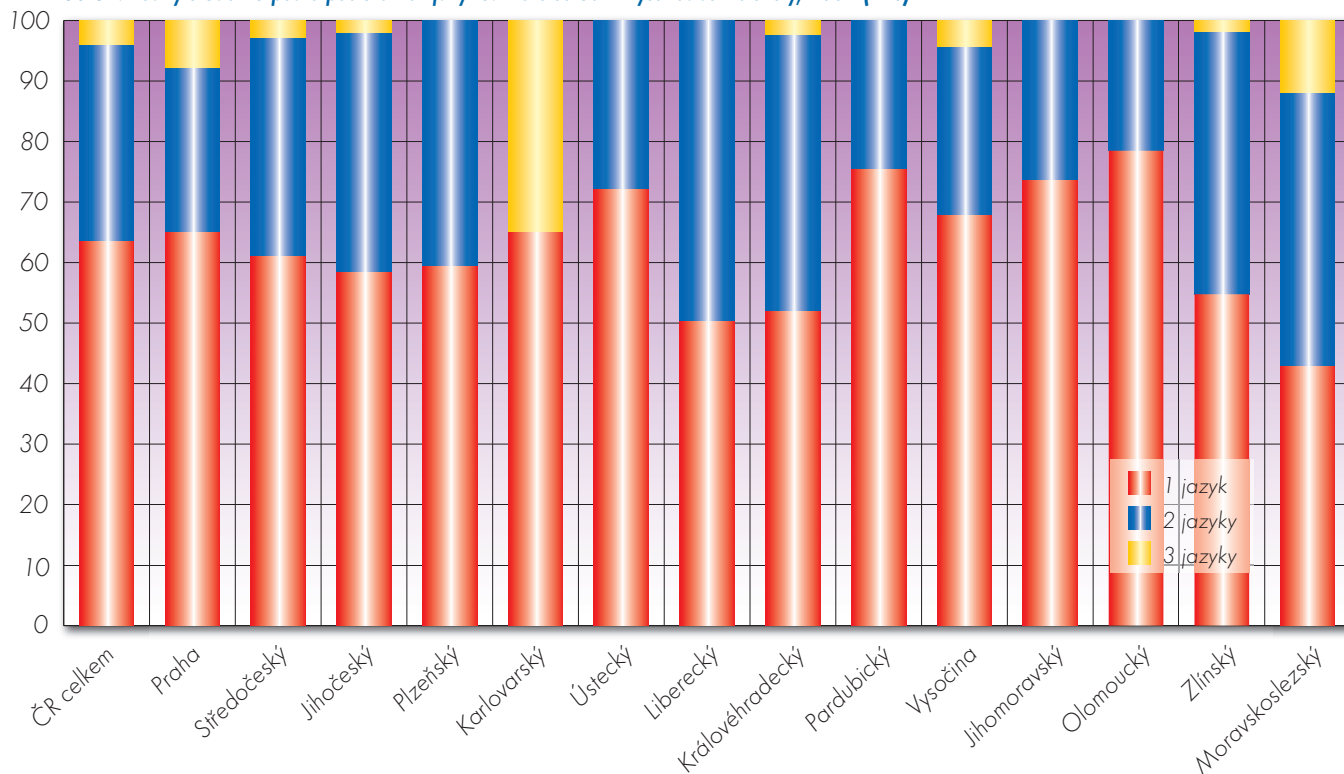
Území	střední školy			konzervatoře			vyšší odborné školy		
	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více
ČR celkem	47,95	50,58	1,47	80,45	19,55	-	63,47	32,34	4,19
CZ01 Praha	35,88	61,53	2,59	76,39	23,61	-	64,89	27,21	7,86
CZ010 Hlavní město Praha	35,88 (14.)	61,53 (1.)	2,59 (1.)	76,39 (8.)	23,61 (2.)	- x	64,89 (7.)	27,21 (10.)	7,86 (3.)
CZ02 Střední Čechy	49,48	49,28	1,24	-	-	-	60,97	36,06	2,97
CZ020 Středočeský kraj	49,48 (9.)	49,28 (6.)	1,24 (9.)	- x	- x	- x	60,97 (8.)	36,06 (7.)	2,97 (5.)
CZ03 Jihozápad	48,51	49,24	2,25	81,93	18,07	-	58,71	39,99	1,30
CZ031 Jihočeský kraj	50,60 (7.)	46,93 (13.)	2,47 (2.)	80,47 (6.)	19,53 (4.)	- x	58,29 (10.)	39,60 (6.)	2,10 (7.)
CZ032 Plzeňský kraj	45,79 (12.)	52,24 (4.)	1,97 (5.)	83,44 (4.)	16,56 (6.)	- x	59,38 (9.)	40,62 (5.)	- x
CZ04 Severozápad	49,58	48,87	1,56	87,33	12,67	-	70,63	22,19	7,18
CZ041 Karlovarský kraj	43,70 (13.)	54,32 (2.)	1,98 (4.)	- x	- x	- x	64,94 (6.)	- x	35,06 (1.)
CZ042 Ústecký kraj	51,61 (3.)	46,98 (12.)	1,41 (7.)	87,33 (3.)	12,67 (7.)	- x	72,09 (4.)	27,91 (8.)	- x
CZ05 Severovýchod	52,09	46,74	1,16	100,00	-	-	61,27	37,80	0,93
CZ051 Liberecký kraj	50,15 (8.)	47,60 (9.)	2,25 (3.)	- x	- x	- x	50,29 (13.)	49,71 (1.)	- x
CZ052 Královéhradecký kraj	51,37 (5.)	47,71 (8.)	0,91 (12.)	- x	- x	- x	51,87 (12.)	45,67 (2.)	2,46 (6.)
CZ053 Pardubický kraj	54,38 (1.)	45,00 (14.)	0,62 (13.)	100,00 (1.)	- x	- x	75,32 (2.)	24,68 (12.)	- x
CZ06 Jihovýchod	50,86	47,87	1,27	78,48	21,52	-	71,92	26,80	1,27
CZ063 Vysočina	51,42 (4.)	47,58 (10.)	1,01 (10.)	- x	- x	- x	67,70 (5.)	27,89 (9.)	4,41 (4.)
CZ064 Jihomoravský kraj	50,62 (6.)	48,00 (7.)	1,38 (8.)	78,48 (7.)	21,52 (3.)	- x	73,64 (3.)	26,36 (11.)	- x
CZ07 Střední Morava	49,86	48,95	1,20	85,42	14,58	-	66,60	32,36	1,03
CZ071 Olomoucký kraj	51,67 (2.)	47,35 (11.)	0,97 (11.)	59,43 (9.)	40,57 (1.)	- x	78,48 (1.)	21,52 (13.)	- x
CZ072 Zlínský kraj	47,93 (10.)	50,64 (5.)	1,43 (6.)	100,00 (1.)	- x	- x	54,77 (11.)	43,17 (4.)	2,06 (8.)
CZ08 Moravskoslezsko	47,11	52,31	0,58	81,32	18,68	-	42,83	45,09	12,08
CZ080 Moravskoslezský kraj	47,11 (11.)	52,31 (3.)	0,58 (14.)	81,32 (5.)	18,68 (5.)	- x	42,83 (14.)	45,09 (3.)	12,08 (2.)

G6 G1: Podíly žáků podle počtu cizích jazyků, které se učí - střední školy, 2009 (v %)

G6 G2: Podíly studentů podle počtu cizích jazyků, které se učí – vyšší odborné školy, 2009 (v %)

škol. Nejlépe ze všech krajů si stojí na první pohled kraj Karlovarský, neboť 35,1 % studentů se zde učí **tři cizí jazyky a více**, je však třeba vzít v úvahu, že se jedná o žáky pouze dvou vyšších odborných škol.

G 7 Podíly učitelů cizích jazyků

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vyjadřuje **podíly učitelů vyučujících cizí jazyky podle jednotlivých cizích jazyků**. Ukazatel se vztahuje na všechny druhy škol, tedy na základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy společně. Kromě učitelů angličtiny a němčiny, kteří představují nejpočetnější skupinu mezi učiteli cizích jazyků, uvádíme v následujícím přehledu informace o učitelích francouzštiny, ruštiny, španělštiny, italštiny a latiny. Učitelé ostatních jazyků jsou uvedeni v rámci kategorie „jiný“.

Metodika výpočtu

$$\frac{U_j}{U} \cdot 100$$

U – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtených na plně zaměstnané ve školním roce 2009/10

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Vzhledem k převažujícímu zájmu žáků a studentů o výuku angličtiny převládají i mezi učiteli cizích jazyků učitelé anglického jazyka (65,7 %). Téměř čtvrtina učitelů (24,3 %) pak vyučuje němčinu, 4,3 % ruštinu, pouze 3,4 % učitelů cizích jazyků francouzštinu a 1,6 %

španělštinu. Nepatrný podíl učitelů cizích jazyků, který nedosahuje ani 1 %, vyučuje latinu, italštinu a další jazyky.

Regionální rozdíly

Ve struktuře učitelů cizích jazyků jsou regionální rozdíly obdobné jako v případě žáků a studentů, kteří se cizí jazyk učí. Tyto rozdíly vyplývají především ze struktury škol a oborů v jednotlivých krajích, v tomto případě o to více, že daný ukazatel zahrnuje informace za všechny druhy škol současně.

I v případě učitelů se stejně jako u žáků **atypicky projevuje Praha** a Karlovarský kraj. **Hlavní město Praha** sice tentokrát nedorazí prvenství v případě angličtiny, naopak je v porovnání s ostatními kraji až na 10. místě, ale má největší podíl učitelů učících francouzštinu, španělštinu a italštinu. Nadprůměrný počet učitelů vzhledem k celostátnímu měřítku zde učí také latinu. Naopak učitelé němčiny (20,3 %) jsou ve srovnání s ostatními kraji zastoupeni nejméně hned po Moravskoslezském kraji (19,2 %).

První místo v podílu učitelů němčiny obsadil právě zmíněný kraj **Karlovarský** (36,1 %). Významněji jsou zastoupeni také učitelé ruštiny (4,9 %), ale v případě ostatních jazyků se tento kraj vyskytuje na místech posledních. Je zde nejmenší podíl učitelů angličtiny (56,2 %), francouzštiny (2,2 %) a španělštiny (0,4 %), italštinu se zde nevyučuje vůbec. Učitelé latiny tvoří také velmi malý podíl (0,3 %) a v rámci srovnávání kraj řadí na poslední pozice.

Jak již bylo zmíněno, **nejvíce učitelů cizích jazyků se věnuje výuce angličtiny**. Největší zastoupení učitelů angličtiny má kraj Zlínský (69,3 %), Středočeský (69,2 %) a Královéhradecký (68,6 %). Celostátní průměr (65,7 %) přesahují ještě kraj Moravskoslezský (67,9 %), Pardubický (67,7 %) a Jihomoravský (66,0 %). Ostatní kraje již dosahují podprůměrných hodnot. Kromě Karlovarského kraje (56,2 %), který dosahuje nejnižšího podílu, vykazuje malé zastoupení učitelů angličtiny ještě kraj Jihočeský (61,0 %), Plzeňský (61,1 %) a Ústecký (62,9 %).

Učitelé německého jazyka vykazují největší podíl v krajích sousedících s Německem nebo Rakouskem, tedy v kraji Karlovar-

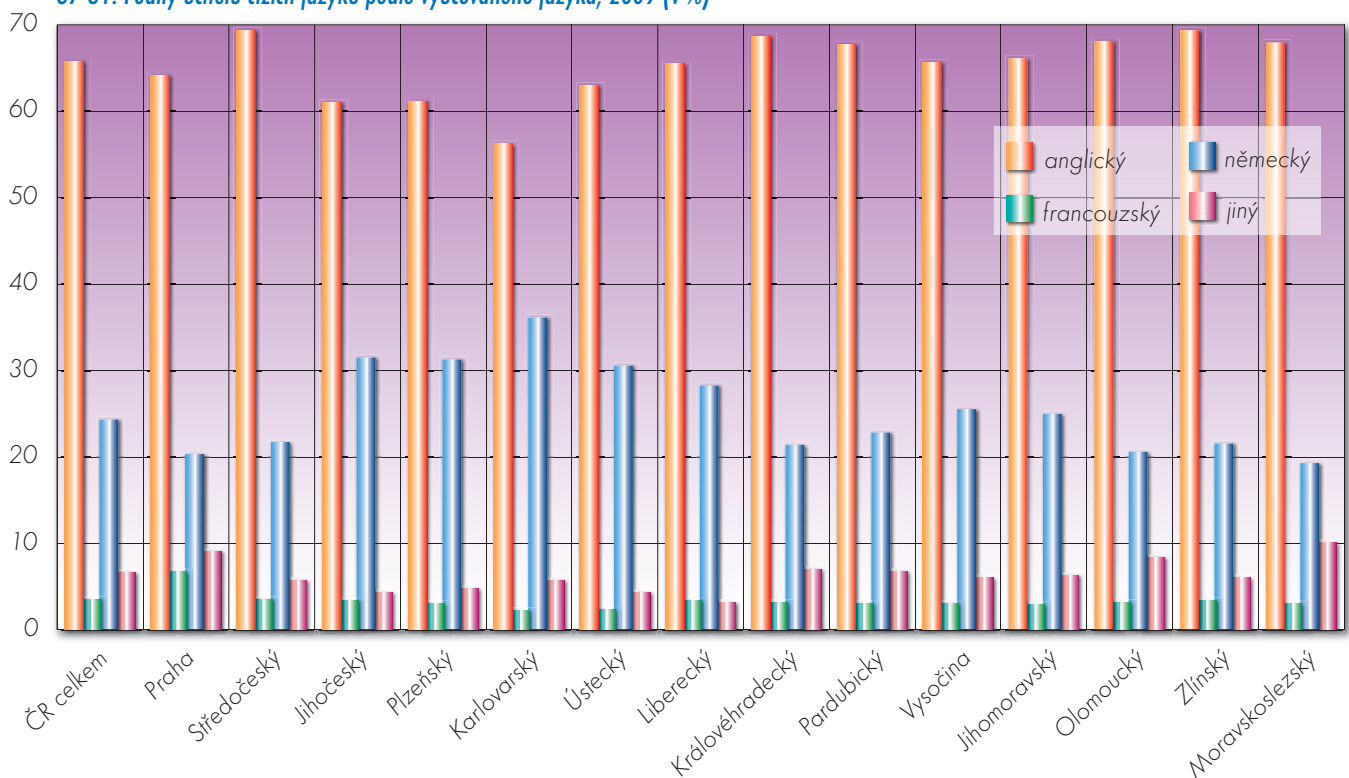
ském (36,1 %), Jihočeském (31,4 %), Plzeňském (31,2 %) a Ústeckém (30,5 %). V ostatních krajích je tento podíl menší než 30 %, nejmenší je ale v Moravskoslezském kraji (19,2 %), v Hlavním městě Praze (20,3 %) a v Olomouckém kraji (20,5 %).

Učitelé francouzštiny jsou výrazně zastoupeni v Praze (6,6 %), nejméně pak v Karlovarském kraji, kde tento podíl činí 2,2 %. V ostatních krajích je hodnota pod celostátním průměrem 3,4 %, kromě kraje Středočeského, kde podíl dosahuje celorepublikového průměru.

G7 T1: Podíly učitelů cizích jazyků, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Území		podíly učitelů učících jazyk														počet učitelů cizích jazyků celkem (přepočteno na plně zaměstnané)		
		anglický		francouzský		německý		ruský		španělský		italský		latinský			jiný	
ČR celkem		65,73		3,42		24,25		4,25		1,55		0,14		0,59		0,06		22 140,2
CZ01	Praha	64,11	(10.)	6,63	(1.)	20,26	(13.)	2,88	(12.)	4,36	(1.)	0,81	(1.)	0,78	(3.)	0,18	(1.)	2 566,6
CZ02	Střední Čechy	69,23	(2.)	3,44	(2.)	21,66	(9.)	4,52	(7.)	0,69	(12.)	0,06	(6.)	0,32	(13.)	0,10	(5.)	2 317,2
CZ020	Středočeský kraj	69,23	(2.)	3,44	(2.)	21,66	(9.)	4,52	(7.)	0,69	(12.)	0,06	(6.)	0,32	(13.)	0,10	(5.)	2 317,2
CZ03	Jihozápad	61,02	(13.)	3,17	(4.)	31,32	(2.)	2,65	(13.)	1,19	(4.)	0,04	(12.)	0,57	(6.)	0,04	(7.)	2 523,8
CZ031	Jihočeský kraj	60,95	(13.)	3,35	(4.)	31,42	(2.)	2,25	(13.)	1,34	(4.)	0,03	(12.)	0,60	(6.)	0,07	(7.)	1 389,6
CZ032	Plzeňský kraj	61,10	(12.)	2,94	(9.)	31,20	(3.)	3,14	(10.)	1,01	(8.)	0,06	(5.)	0,54	(8.)	-	x	1 134,2
CZ04	Severozápad	61,11	(14.)	2,29	(14.)	31,96	(1.)	3,54	(3.)	0,64	(14.)	0,02	(14.)	0,44	(12.)	-	x	2 483,2
CZ041	Karlovarský kraj	56,15	(14.)	2,17	(14.)	36,05	(1.)	4,93	(3.)	0,38	(14.)	-	x	0,32	(12.)	-	x	655,4
CZ042	Ústecký kraj	62,88	(11.)	2,33	(13.)	30,49	(4.)	3,05	(11.)	0,74	(11.)	0,03	(13.)	0,48	(10.)	-	x	1 827,8
CZ05	Severovýchod	67,39	(9.)	3,11	(3.)	23,76	(5.)	3,98	(7.)	0,99	(10.)	0,09	(10.)	0,58	(11.)	0,10	(4.)	3 167,0
CZ051	Liberecký kraj	65,39	(9.)	3,36	(3.)	28,17	(5.)	1,85	(14.)	0,75	(10.)	0,04	(10.)	0,32	(14.)	0,11	(4.)	916,5
CZ052	Královéhradecký kraj	68,62	(3.)	3,08	(7.)	21,34	(11.)	4,85	(4.)	1,28	(5.)	0,12	(2.)	0,64	(5.)	0,07	(6.)	1 242,7
CZ053	Pardubický kraj	67,68	(6.)	2,93	(10.)	22,74	(8.)	4,82	(5.)	0,85	(9.)	0,11	(3.)	0,74	(4.)	0,12	(3.)	1 007,8
CZ06	Jihovýchod	65,90	(8.)	2,90	(8.)	25,08	(6.)	4,19	(6.)	0,94	(13.)	0,08	(8.)	0,92	(2.)	-	x	3 731,8
CZ063	Vysočina	65,59	(8.)	3,02	(8.)	25,46	(6.)	4,61	(6.)	0,45	(13.)	0,05	(8.)	0,82	(2.)	-	x	1 120,8
CZ064	Jihomoravský kraj	66,04	(7.)	2,85	(12.)	24,91	(7.)	4,01	(9.)	1,15	(7.)	0,08	(4.)	0,96	(1.)	-	x	2 611,0
CZ07	Střední Morava	68,64	(3.)	3,19	(10.)	20,97	(8.)	5,13	(4.)	1,59	(6.)	0,05	(11.)	0,43	(11.)	-	x	2 663,7
CZ071	Olomoucký kraj	68,05	(4.)	3,09	(6.)	20,52	(12.)	6,07	(2.)	1,89	(3.)	0,04	(11.)	0,35	(11.)	-	x	1 390,1
CZ072	Zlínský kraj	69,29	(1.)	3,30	(5.)	21,47	(10.)	4,11	(8.)	1,26	(6.)	0,05	(7.)	0,52	(9.)	-	x	1 273,6
CZ08	Moravskoslezsko	67,86	(5.)	2,93	(11.)	19,22	(14.)	7,03	(1.)	2,21	(2.)	0,05	(9.)	0,57	(7.)	0,13	(2.)	2 686,9
CZ080	Moravskoslezský kraj	67,86	(5.)	2,93	(11.)	19,22	(14.)	7,03	(1.)	2,21	(2.)	0,05	(9.)	0,57	(7.)	0,13	(2.)	2 686,9

G7 G1: Podíly učitelů cizích jazyků podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Podíl učitelů ruského jazyka je největší v kraji Moravskoslezském (7,0 %), druhý v pořadí je kraj Olomoucký (6,1 %). Naopak nejmenších hodnot dosahuje kraj Liberecký (1,9 %).

Španělštinu, stejně jako francouzštinu a italštinu, vyučuje relativně nejvíce učitelů v Praze (4,4 %). Nad celostátním průměrem se pohybuje jen kraj Moravskoslezský (2,2 %) a Olomoucký (1,9 %). V ostatních krajích nedosahuje podíl učitelů španělštiny ani 1,5 %.

Nepoměrně méně jsou zastoupeni učitelé latinského, italského a dalších jazyků. V případě latiny jsou podíly v rozmezí od 0,3 % do 1,0 %. Italštinu vůbec nevyučují v Karlovarském kraji a v mnoha dalších jsou podíly opravdu zanedbatelné. Naopak nejvíce je italština vyučována v Praze (0,8 %). Prvenství v podílu učitelů jiných jazyků má Hlavní město Praha (0,2 %). V Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji a v kraji Vysočina se jiné jazyky vůbec nevyučují.

G 8 Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace na celkovém počtu učitelů cizích jazyků, a to celkem, podle druhů škol a následně i podle jednotlivých cizích jazyků. Bez kvalifikace⁴⁴ učí cizí jazyky čtvrtina učitelů cizích jazyků.

⁴⁴ Požadavky na kvalifikaci učitelů cizích jazyků jsou uvedeny v § 12 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Metodika výpočtu

$$\frac{UJBK_i}{UJ_i} \cdot 100, \quad \frac{UJBK_j}{UJ_j} \cdot 100$$

UJBK – počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2009/10

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2009/10

i – druh školy (základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy)

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Nejvíce učitelů cizích jazyků bez kvalifikace je na základních školách, kde tvoří více než čtvrtinu (28,5 %) ze všech učitelů cizích jazyků. Na středních školách učí cizí jazyky bez odborné kvalifikace 15,4 % učitelů a nejmenší podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků vykazují vyšší odborné školy a konzervatoře (shodně 6,3 %).

Mezi učitelé jednotlivých jazyků jsou bez odborné kvalifikace nejčastěji učitelé angličtiny (26,7 %), na druhém místě v podílu nekvalifikovaných učitelů jsou učitelé „jiných jazyků“ (23,1 %), za nimi následují učitelé německého jazyka (16,4 %). Mezi učitelé italštiny je tento podíl 12,2 %. V případě učitelů španělštiny podíl nekvalifikovaných dosáhl 11,6 %. Pod hranici 10 % nemá příslušné vzdělání 8,3 % francouzštinářů; 5,8 % učitelů latiny, nejméně nekvalifikovaných učitelů je mezi ruštináři (3,6 %).

G8 T1: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (na celkovém počtu učitelů cizích jazyků) na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2009 (v %)

Území	podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace								celkový podíl učitelů bez kvalifikace	celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)		
	ZŠ		SŠ		konzervatoře		VOŠ					
ČR celkem	28,47		15,41		6,29		6,29		22,23		4 921,9	
CZ01 Praha	29,04		12,86		4,84		6,01		18,92		485,6	
CZ010 Hlavní město Praha	29,04	(6.)	12,86	(9.)	4,84	(3.)	6,01	(7.)	18,92	(9.)	485,6	(4.)
CZ02 Střední Čechy	41,25		22,87		–		9,09		33,89		785,4	
CZ020 Středočeský kraj	41,25	(2.)	22,87	(3.)	–	x	9,09	(4.)	33,89	(2.)	785,4	(1.)
CZ03 Jihozápad	20,53		10,23		–		1,34		15,75		397,4	
CZ031 Jihočeský kraj	18,92	(14.)	8,52	(14.)	–	(4.)	1,62	(11.)	13,78	(14.)	191,5	(14.)
CZ032 Plzeňský kraj	22,28	(10.)	12,64	(12.)	–	x	0,71	(13.)	18,15	(10.)	205,9	(12.)
CZ04 Severozápad	44,87		26,81		69,57		16,36		37,31		926,4	
CZ041 Karlovarský kraj	56,14	(1.)	33,17	(1.)	–	x	30,58	(1.)	46,83	(1.)	306,9	(6.)
CZ042 Ústecký kraj	40,74	(3.)	24,64	(2.)	69,57	(1.)	8,13	(6.)	33,89	(3.)	619,5	(2.)
CZ05 Severovýchod	29,00		16,41		–		1,73		22,96		727,1	
CZ051 Liberecký kraj	29,47	(5.)	16,22	(5.)	–	x	8,75	(5.)	23,98	(4.)	219,8	(10.)
CZ052 Královéhradecký kraj	27,75	(7.)	15,28	(6.)	–	x	–	x	21,79	(6.)	270,8	(7.)
CZ053 Pardubický kraj	30,18	(4.)	17,82	(4.)	–	(4.)	1,10	(12.)	23,47	(5.)	236,5	(9.)
CZ06 Jihovýchod	19,83		13,12		–		4,89		16,60		619,6	
CZ063 Vysočina	21,73	(11.)	14,10	(7.)	–	x	5,17	(8.)	17,93	(11.)	201,0	(13.)
CZ064 Jihomoravský kraj	19,05	(12.)	12,68	(11.)	–	(4.)	4,71	(9.)	16,03	(12.)	418,6	(5.)
CZ07 Střední Morava	22,04		12,86		–		6,94		17,59		468,5	
CZ071 Olomoucký kraj	18,97	(13.)	12,27	(13.)	–	x	3,52	(10.)	15,78	(13.)	219,3	(11.)
CZ072 Zlínský kraj	25,55	(8.)	13,48	(8.)	–	(4.)	9,17	(3.)	19,57	(7.)	249,2	(8.)
CZ08 Moravskoslezsko	24,47		12,73		5,41		9,86		19,05		511,9	
CZ080 Moravskoslezský kraj	24,47	(9.)	12,73	(10.)	5,41	(2.)	9,86	(2.)	19,05	(8.)	511,9	(3.)

G8 T2: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

Území	podíly učitelů bez kvalifikace vyučující jazyk											celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)	
	podíly učitelů bez kvalifikace vyučující jazyk											celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)	
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný					
ČR celkem	26,74	8,33	16,38	3,55	11,58	12,15	5,77	23,08			4 921,9		
CZ01 Praha	23,44	10,05	10,59	5,56	16,44	15,87	9,55	-			485,6		
CZ010 Hlavní město Praha	23,44	10,05	10,59	5,56	16,44	15,87	9,55	(4.)	x			485,6	
CZ02 Střední Čechy	39,37	15,58	26,37	5,25	18,75	7,69	5,41	4,35			785,4		
CZ020 Středočeský kraj	39,37	15,58	26,37	5,25	18,75	7,69	5,41	4,35	(4.)			785,4	
CZ03 Jihozápad	19,35	7,13	11,09	3,74	7,64	-	2,08	100,00			397,4		
CZ031 Jihočeský kraj	18,00	2,79	7,79	0,64	12,37	-	3,61	100,00	(1.)			191,5	
CZ032 Plzeňský kraj	21,00	13,17	15,17	6,46	-	-	-	-	x			205,9	
CZ04 Severozápad	42,03	11,44	33,78	8,98	25,63	100,00	14,68	-			926,4		
CZ041 Karlovarský kraj	54,29	14,08	41,30	13,00	80,00	-	61,90	(1.)	-	x	306,9		
CZ042 Ústecký kraj	38,10	10,56	30,59	6,64	15,56	100,00	3,41	(9.)	-	x	619,5		
CZ05 Severovýchod	27,85	8,92	15,29	2,78	7,96	-	9,29	35,48			727,1		
CZ051 Liberecký kraj	28,43	11,04	16,62	9,41	14,49	-	17,24	(2.)	-	x	219,8		
CZ052 Královéhradecký kraj	26,25	6,79	15,20	2,65	8,18	-	15,19	(3.)	-	x	270,8		
CZ053 Pardubický kraj	29,35	9,49	13,92	0,62	2,33	-	-	x	(2.)			236,5	
CZ06 Jihovýchod	20,79	3,60	10,81	1,34	0,57	-	2,92	-			619,6		
CZ063 Vysočina	21,97	8,28	12,75	0,19	4,00	-	-	(4.)	-	x	201,0		
CZ064 Jihomoravský kraj	20,28	1,48	9,96	1,91	-	-	4,00	(7.)	-	x	418,6		
CZ07 Střední Morava	22,01	3,29	10,01	3,22	7,09	-	-	-			468,5		
CZ071 Olomoucký kraj	19,20	5,81	10,73	4,15	4,18	-	-	(4.)	-	x	219,3		
CZ072 Zlímský kraj	25,02	0,71	9,25	1,72	11,88	-	-	(4.)	-	x	249,2		
CZ08 Moravskoslezsko	23,63	7,51	12,37	1,80	10,27	-	4,61	(6.)	-	-	511,9		
CZ080 Moravskoslezský kraj	23,63	7,51	12,37	1,80	10,27	-	4,61	(6.)	(3.)			511,9	

Regionální rozdíly

Celkové podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace se v jednotlivých krajích pohybují od 13,8 % do 46,8 %. **Nejvíce učitelů cizích jazyků bez kvalifikace nalezneme v Karlovarském kraji**, a to na základních (56,2 %), středních (33,2 %) i vyšších odborných školách (30,6 %). Konzervatoře se v tomto kraji nevyskytují. Naopak **nejvíce kvalifikovaných učitelů cizích jazyků má kraj Jihočeský**. Zde nemá příslušnou kvalifikaci jen 13,8 % učitelů cizích jazyků. Na základních školách obsadil Jihočeský kraj poslední pozici v podílu učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (18,9 %). Jihočeský kraj zaujímá nejlepší postavení co do kvalifikace učitelů cizích jazyků také na středních školách, kde je nekvalifikovaných učitelů jen 8,5 %. Na vyšších odborných školách se řadí Jihočeský kraj také k regionům s nižším podílem nekvalifikovaných učitelů (1,6 %), a to za krajem Pardubickým (1,1 %) a Plzeňským (0,7 %). Specifickým případem jsou konzervatoře.⁴⁵ Zde nalezneme učitele cizích jazyků bez kvalifikace pouze v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a v Hlavním městě Praze. V ostatních krajích, kde jsou konzervatoře (Jihočeský, Plzeňský, Pardubický, Jihomoravský a Zlínský kraj), mají všichni učitelé cizích jazyků příslušnou kvalifikaci.

Prvenství v podílu nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků přísluší Karlovarskému kraji také podle jednotlivých vyučovaných jazyků, konkrétně mezi učiteli anglického, německého, ruského, španělského a latinského jazyka.

V případě angličtiny se podíly nekvalifikovaných učitelů pohybují od 18,0 % v Jihočeském kraji po 54,3 % v Karlovarském kraji. Nad celostátním průměrem se pohybuje ještě kraj Středočeský (39,4 %), Ústecký (38,1 %), Pardubický (29,4 %) a Liberecký (28,4 %). Naopak nejvíce kvalifikovaných učitelů je kromě Jihočeského kraje v kraji Olomouckém (19,2 %) a Jihomoravském, kde je podíl učitelů bez kvalifikace 20,3 %.

⁴⁵ V případě konzervatoří jsou absolutní počty učitelů cizích jazyků velmi malé. V jednotlivých krajích (kromě Prahy) počet učitelů cizích jazyků nedosahuje ani hodnoty 10. Počty učitelů cizích jazyků bez kvalifikace jsou samozřejmě ještě nižší. Proto mohou být uvedené podíly zavádějící.

Nekvalifikovaní učitelé německého jazyka jsou nejvíce zastoupeni ve zmíněném Karlovarském kraji (41,3 %), dále v Ústeckém (30,6 %) a Středočeském (26,4 %) kraji. Nejmenší podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace jsou v kraji Jihočeském (7,8 %), Zlínském (9,3 %) a Jihomoravském (10,0 %).

Poslední tři jmenované kraje mají málo učitelů cizích jazyků bez kvalifikace také mezi učiteli francouzštiny, nejlepší je kraj Zlínský s 0,7 % francouzštinářů učících bez kvalifikace. V Jihomoravském kraji tvoří jejich podíl 1,5 %, v kraji Jihočeském 2,8 %, v Olomouckém 5,8 % a Královéhradeckém 6,8 %. **Nejvyšší podíl učitelů francouzštiny bez kvalifikace najdeme ve Středočeském kraji** (15,6 %), Karlovarském (14,1 %) a Plzeňském kraji (13,2 %).

Ruštinu z celostátního pohledu vyučuje nejméně učitelů bez příslušného vzdělání. V jednotlivých krajích je situace následující: v kraji Vysočina a Pardubickém a Jihočeském kraji podíl nekvalifikovaných ruštinářů nedosahuje ani 1 %. V kraji Karlovarském naopak dosahuje dokonce 13,0 % a v kraji Libereckém 9,4 %.

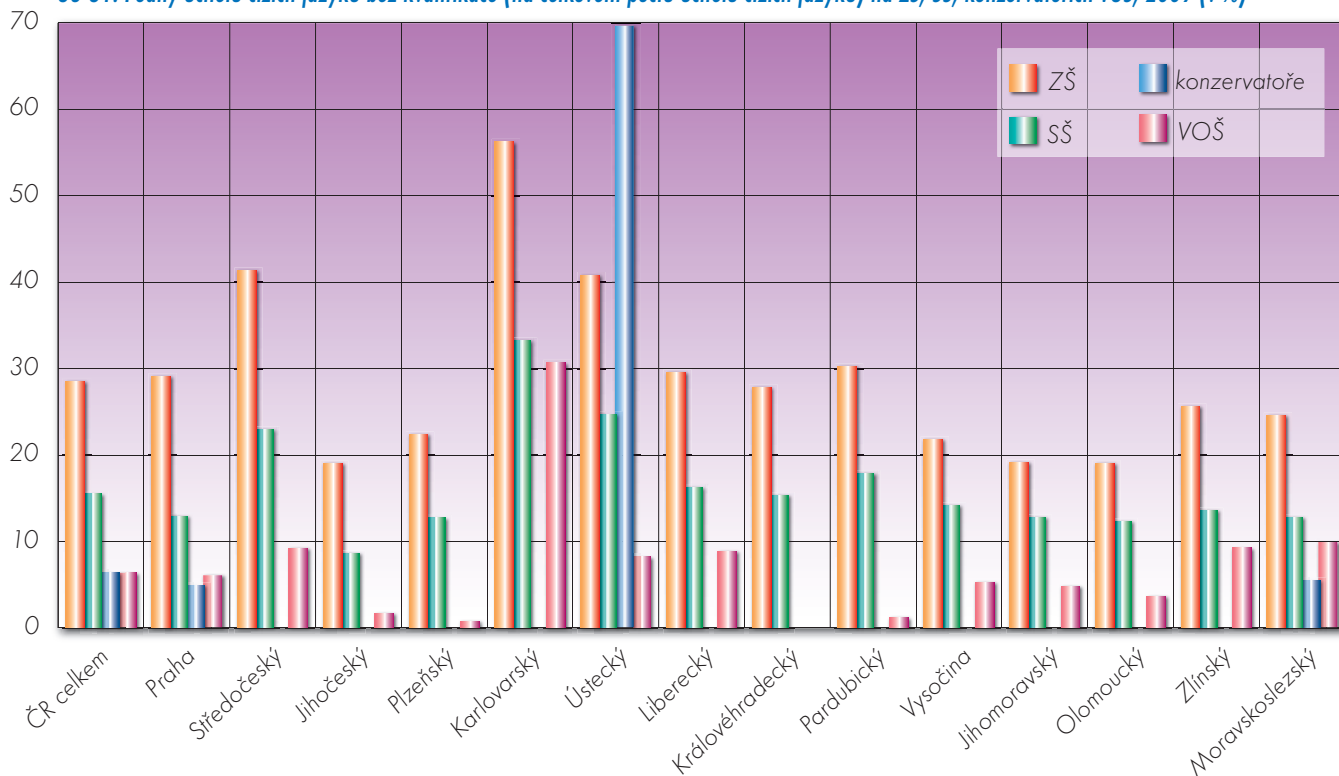
Mezi učitelé španělštiny je nejvíce učitelů bez kvalifikace v kraji Karlovarském (80,0 %),⁴⁶ Středočeském (18,8 %) a v Hlavním městě Praze (16,4 %). Pouze kvalifikované učitele španělštiny mají v kraji Plzeňském a Jihomoravském.

V podílu učitelů latiny bez kvalifikace dominuje Karlovarský kraj (61,9 %), dále se řadí kraj Liberecký (17,2 %), Královéhradecký (15,2 %) a Hlavní město Praha (9,6 %). Žádného učitele latiny bez příslušného vzdělání nenajdeme v Plzeňském, Pardubickém, Olomouckém a Zlínském kraji a v kraji Vysočina.

Výuce zbývajících jazyků se obecně nevěnuje příliš velké množství učitelů. V mnoha případech se v jednotlivých krajích jedná o jednu či dvě osoby, podíly nekvalifikovaných učitelů pak snadno dosahují hodnot 0 % nebo naopak 100 %.

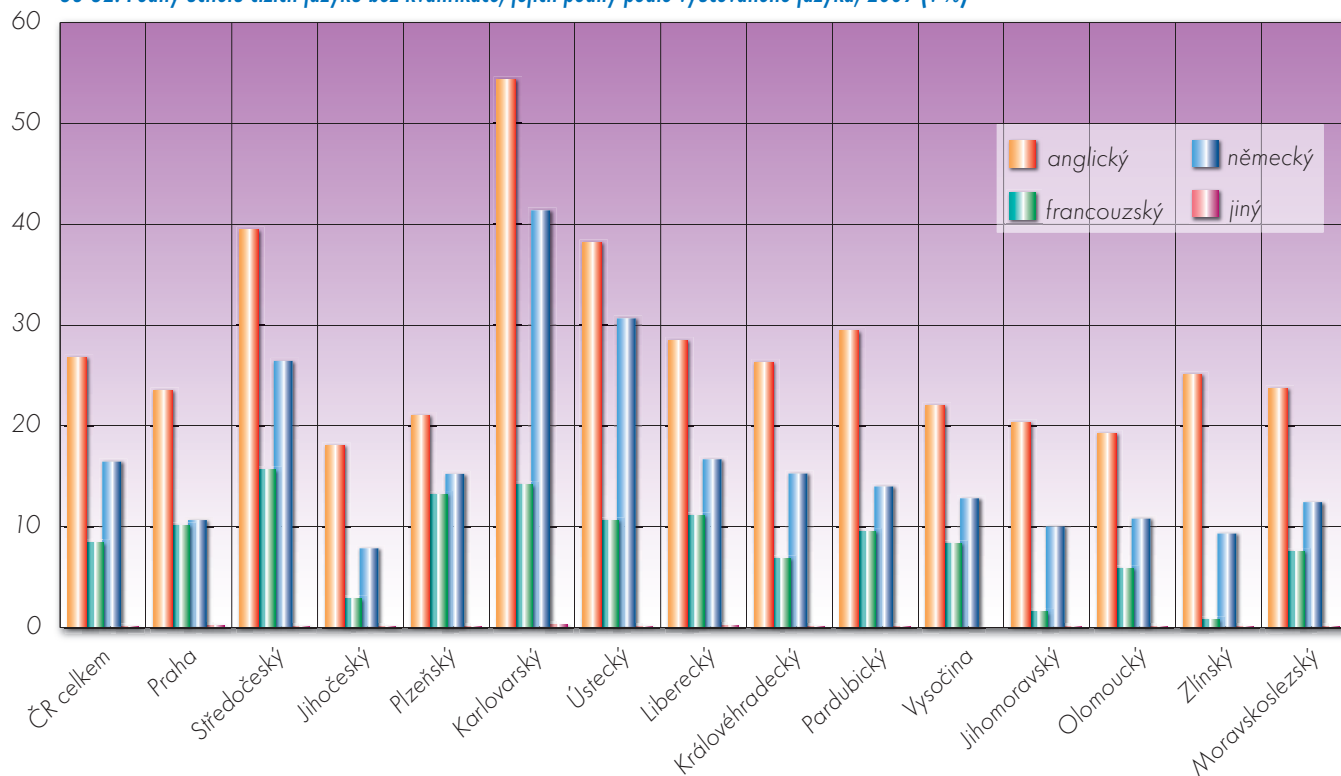
⁴⁶ Španělštinu v Karlovarském kraji vyučuje v přepočtu na plně zaměstnané 1,7 učitele. Podobně malé hodnoty se v jednotlivých krajích vyskytují i v případě italštiny, latiny a jiných jazyků. Uvedené podíly je tedy třeba posuzovat s ohledem na tento fakt.

G8 G1: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (na celkovém počtu učitelů cizích jazyků) na ZŠ, SŠ, konzervatořích VOŠ, 2009 (v %)

G8 G2: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009 (v %)

G 9 Podíly učitelů cizích jazyků na počtu žáků

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje počet učitelů cizích jazyků na 100 žáků učících se cizí jazyky.

Metodika výpočtu

$$\frac{UJ_i}{ŽJ_i} \cdot 100, \frac{UJ_j}{ŽJ_j} \cdot 100$$

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2009/10

$ŽJ$ – celkový počet žáků/studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve školním roce 2009/10

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy)

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Obecně je možné říci, že na 100 žáků/studentů (dále jen žáků) učících se cizí jazyk připadají v průměru přibližně 2 učitelé (1,9). Nejlepší situace v počtu učitelů na počet žáků je na vyšších odborných školách (2,2). V ostatních druzích škol již hodnota nepřesahuje 2 učitele. Na základních školách je k dispozici 1,8 učitele na 100 žáků, na středních školách 2,0 a nejméně (1,5) na konzervatořích.

V rámci jednotlivých jazyků je počet učitelů s ohledem na počty žáků učících se daný jazyk nejpříznivější mezi učiteli „jiných“ jazyků, kde je počet učitelů k počtu 100 žáků roven 3,3 učitele. V přepočtu na 100 žáků najdeme dále nejvíce učitelů italštiny (2,1). V případě učitelů

ruštiny je tento podíl 2,0; francouzštiny a němčiny 1,5; angličtiny a španělštiny 1,3 a latiny pouze 0,9 učitele.

Regionální rozdíly

V celkovém podílu učitelů na 100 žáků nejsou regionální rozdíly nijak výrazné. Nejvíce se od celostátního průměru odchyľuje kraj Karlovarský, kde na 100 žáků učících se cizí jazyk připadají 2,0 učitelé. Nejmenší počet učitelů cizích jazyků k počtu žáků vykazuje kraj Pardubický (1,7).

Na základních školách se počty pohybují v rozmezí od 1,6 v Pardubickém kraji po 2,1 v kraji Karlovarském. Nízké hodnoty je možné nalézt ještě v Hlavním městě Praze (1,6), v kraji Vysočina (1,7) a Moravskoslezském kraji (oba 1,8). Vysoké podíly vykazuje ještě kraj Jihomoravský (2,0) a 1,9 učitele na 100 žáků najdeme v kraji Královéhradeckém, Plzeňském, Olomouckém, Ústeckém, Středočeském a Libereckém.

V rámci středních škol připadá prvenství Hlavnímu městu Praze (2,1), které jako jediný region přesahuje celostátní průměr. Nejméně učitelů cizích jazyků na 100 žáků učících se cizí jazyk je v kraji Plzeňském (1,8).

Na konzervatořích se počty učitelů cizích jazyků s ohledem na počty žáků pohybují na úrovni 1,2 až 1,7. Nejméně učitelů vzhledem k počtu žáků je v kraji Olomouckém, nejvíce v kraji Moravskoslezském.

V případě vyšších odborných škol si nejlépe stojí kraj Karlovarský, kde na 100 žáků učících se cizí jazyk připadá 3,5 učitele. Dvou učitelů na 100 žáků nedosahují hodnoty v Plzeňském (1,3), Olomouckém (1,4), Ústeckém a Libereckém (oba 1,6), Jihomoravském (1,7) a Jihočeském (1,8) kraji.

V rámci jednotlivých jazyků jsou **regionální rozdíly v počtech učitelů na 100 žáků** učících se daný cizí jazyk o něco výraznější. Výjimkou jsou angličtina a němčina, kde je rozdíl mezi minimální a maximální hodnotou jen 0,2 učitele. Jedná se o jazyky nejvyučovanější a nejpobulárnější a počty učitelů i žáků jsou ve všech krajích ve srovnání s ostatními jazyky vysoké a podíly učitelů na počtech žáků jsou

G9 T1: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2009

Území		podíly učitelů cizích jazyků								celkový podíl učitelů na počtu žáků učících se cizí jazyky		celkový počet žáků učících se cizí jazyky	
		ZŠ		SŠ		konzervatoře		VOŠ					
ČR celkem		1,81		1,95		1,45		2,16		1,87		1 207 295	
CZ01	Praha	1,57		2,14		1,38		2,48		1,87		138 248	
CZ010	Hlavní město Praha	1,57	(13.)	2,14	(1.)	1,38	(7.)	2,48	(6.)	1,87	(7.)	138 248	(2.)
CZ02	Střední Čechy	1,86		1,94		–		2,48		1,90		121 819	
CZ020	Středočeský kraj	1,86	(7.)	1,94	(2.)	–	x	2,48	(5.)	1,90	(4.)	121 819	(4.)
CZ03	Jihozápad	1,86		1,88		1,36		1,62		1,86		139 085	
CZ031	Jihočeský kraj	1,81	(9.)	1,94	(5.)	1,42	(6.)	1,80	(9.)	1,86	(9.)	77 191	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,92	(4.)	1,80	(14.)	1,29	(8.)	1,31	(14.)	1,86	(10.)	61 894	(11.)
CZ04	Severozápad	1,92		1,89		1,53		1,94		1,91		130 885	
CZ041	Karlovarský kraj	2,06	(1.)	1,87	(13.)	–	x	3,48	(1.)	2,00	(1.)	34 057	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,87	(6.)	1,89	(11.)	1,53	(2.)	1,55	(12.)	1,87	(8.)	96 828	(5.)
CZ05	Severovýchod	1,78		1,93		1,49		2,34		1,85		175 616	
CZ051	Liberecký kraj	1,85	(8.)	1,93	(8.)	–	x	1,57	(11.)	1,88	(6.)	49 502	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,93	(3.)	1,94	(6.)	–	x	2,41	(7.)	1,94	(3.)	65 461	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	1,55	(14.)	1,92	(10.)	1,49	(4.)	2,65	(4.)	1,73	(14.)	60 653	(12.)
CZ06	Jihovýchod	1,90		1,93		1,52		1,99		1,92		201 598	
CZ063	Vysočina	1,70	(12.)	1,94	(4.)	–	x	2,72	(2.)	1,82	(12.)	64 456	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	2,00	(2.)	1,93	(9.)	1,52	(3.)	1,70	(10.)	1,96	(2.)	137 142	(3.)
CZ07	Střední Morava	1,80		1,94		1,36		1,77		1,86		147 477	
CZ071	Olomoucký kraj	1,88	(5.)	1,93	(7.)	1,23	(9.)	1,40	(13.)	1,90	(5.)	75 439	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	1,72	(11.)	1,94	(3.)	1,43	(5.)	2,14	(8.)	1,82	(11.)	72 038	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,75		1,89		1,69		2,66		1,82		152 567	
CZ080	Moravskoslezský kraj	1,75	(10.)	1,89	(12.)	1,69	(1.)	2,66	(3.)	1,82	(13.)	152 567	(1.)

G9 T2: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky, jejich počty podle vyučovaného jazyka, 2009

Území		podíly učitelů jednotlivých cizích jazyků na počtu žáků učících se cizí jazyk										celkový počet učitelů cizích jazyků (přepočteno na plně zaměstnané)							
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný										
ČR celkem		1,35		1,53		1,49		2,00		1,27		2,06		0,89		3,29		22 140,2	
CZ01	Praha	1,25		1,57		1,39		2,11		1,15		2,30		0,74		1,90		2 566,6	
CZ010	Hlavní město Praha	1,25	(14.)	1,57	(8.)	1,39	(13.)	2,11	(7.)	1,15	(13.)	2,30	(5.)	0,74	(11.)	1,90	(4.)	2 566,6	(3.)
CZ02	Střední Čechy	1,44		1,58		1,56		1,86		1,53		4,48		0,50		15,33		2 317,2	
CZ020	Středočeský kraj	1,44	(2.)	1,58	(6.)	1,56	(4.)	1,86	(10.)	1,53	(2.)	4,48	(2.)	0,50	(13.)	15,33	(1.)	2 317,2	(4.)
CZ03	Jihozápad	1,34		1,66		1,47		2,18		1,35		1,08		0,78		1,85		2 523,8	
CZ031	Jihočeský kraj	1,33	(11.)	1,71	(1.)	1,48	(8.)	3,24	(1.)	1,50	(3.)	1,21	(9.)	0,94	(7.)	1,85	(5.)	1 389,6	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,35	(8.)	1,59	(5.)	1,46	(11.)	1,70	(14.)	1,17	(12.)	1,01	(12.)	0,63	(12.)	–	x	1 134,2	(10.)
CZ04	Severozápad	1,40		1,58		1,50		2,25		1,56		1,16		0,72		–		2 483,2	
CZ041	Karlovarský kraj	1,47	(1.)	1,62	(4.)	1,46	(10.)	1,97	(9.)	2,21	(1.)	–	x	0,47	(14.)	–	x	655,4	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,38	(7.)	1,57	(7.)	1,52	(7.)	2,46	(3.)	1,48	(5.)	1,16	(10.)	0,82	(10.)	–	x	1 827,8	(5.)
CZ05	Severovýchod	1,36		1,45		1,56		1,98		1,30		3,53		1,19		19,38		3 167,0	
CZ051	Liberecký kraj	1,39	(5.)	1,70	(2.)	1,54	(6.)	3,07	(2.)	1,43	(8.)	1,38	(7.)	1,16	(3.)	–	x	916,5	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,43	(3.)	1,47	(10.)	1,59	(2.)	2,00	(8.)	1,18	(11.)	12,50	(1.)	1,04	(4.)	–	x	1 242,7	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	1,26	(13.)	1,24	(14.)	1,54	(5.)	1,74	(13.)	1,48	(6.)	2,50	(4.)	1,43	(2.)	7,50	(2.)	1 007,8	(12.)
CZ06	Jihovýchod	1,39		1,46		1,52		2,23		1,44		1,60		0,97		–		3 731,8	
CZ063	Vysočina	1,34	(9.)	1,52	(9.)	1,38	(14.)	2,34	(4.)	1,49	(4.)	3,16	(3.)	1,02	(5.)	–	x	1 120,8	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	1,42	(4.)	1,43	(11.)	1,60	(1.)	2,18	(5.)	1,43	(7.)	1,41	(6.)	0,96	(6.)	–	x	2 611,0	(2.)
CZ07	Střední Morava	1,37		1,52		1,51		1,92		1,21		1,02		0,85		–		2 663,7	
CZ071	Olomoucký kraj	1,39	(6.)	1,70	(3.)	1,56	(3.)	1,81	(11.)	1,36	(9.)	1,16	(10.)	0,83	(9.)	–	x	1 390,1	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	1,34	(10.)	1,38	(13.)	1,46	(9.)	2,12	(6.)	1,02	(14.)	0,93	(13.)	0,87	(8.)	–	x	1 273,6	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,30		1,43		1,42		1,80		1,29		1,36		1,79		3,01		2 686,9	
CZ080	Moravskoslezský kraj	1,30	(12.)	1,43	(12.)	1,42	(12.)	1,80	(12.)	1,29	(10.)	1,36	(8.)	1,79	(1.)	3,01	(3.)	2 686,9	(1.)

mezi kraji vyrovnané. Čím méně je jazyk vyhledávaný a ve výuce běžný, tím větší výkyvy v hodnotách podílů můžeme pozorovat, a to vlivem malého počtu učitelů, ale především žáků, kteří se rozhodnou daný jazyk studovat. Roli zde hraje samozřejmě i fakt, že sledujeme všechny druhy škol společně, přičemž v každém regionu je struktura škol a jednotlivých oborů jiná a jiná je tedy v rámci krajů i nabídka cizích jazyků.

Mezi angličtináři je nejmenší počet učitelů na 100 žáků v Hlavním městě Praze (1,3) a nejvyšší v Karlovarském kraji (1,5). V případě učitelů německého jazyka připadá minimální hodnota na kraj Vysočina (1,4) a maximální na sousedící Jihomoravský kraj (1,6).

Mezi francouzštináři se hodnoty pohybují od 1,2 v Pardubickém kraji po 1,7 učitele v kraji Jihočeském.

Učitelů ruštiny je vzhledem k počtu žáků učících se tento jazyk poměrně velký počet. To dokazuje hodnota 3,2 v Jihočeském kraji. Vysoký podíl učitelů na počtu žáků vykazuje i kraj Liberecký (3,1), Ústecký (2,5) a Vysočina (2,3), Jihomoravský (2,2), Zlínský a Hlavní město Praha (oba 2,1). Méně než dva učitelé připadají na 100 žáků učících se ruštinu v kraji Středočeském (1,9), dále Olomouckém a Moravskoslezském (oba 1,8) a konečně v kraji Pardubickém a Plzeňském (oba 1,7).

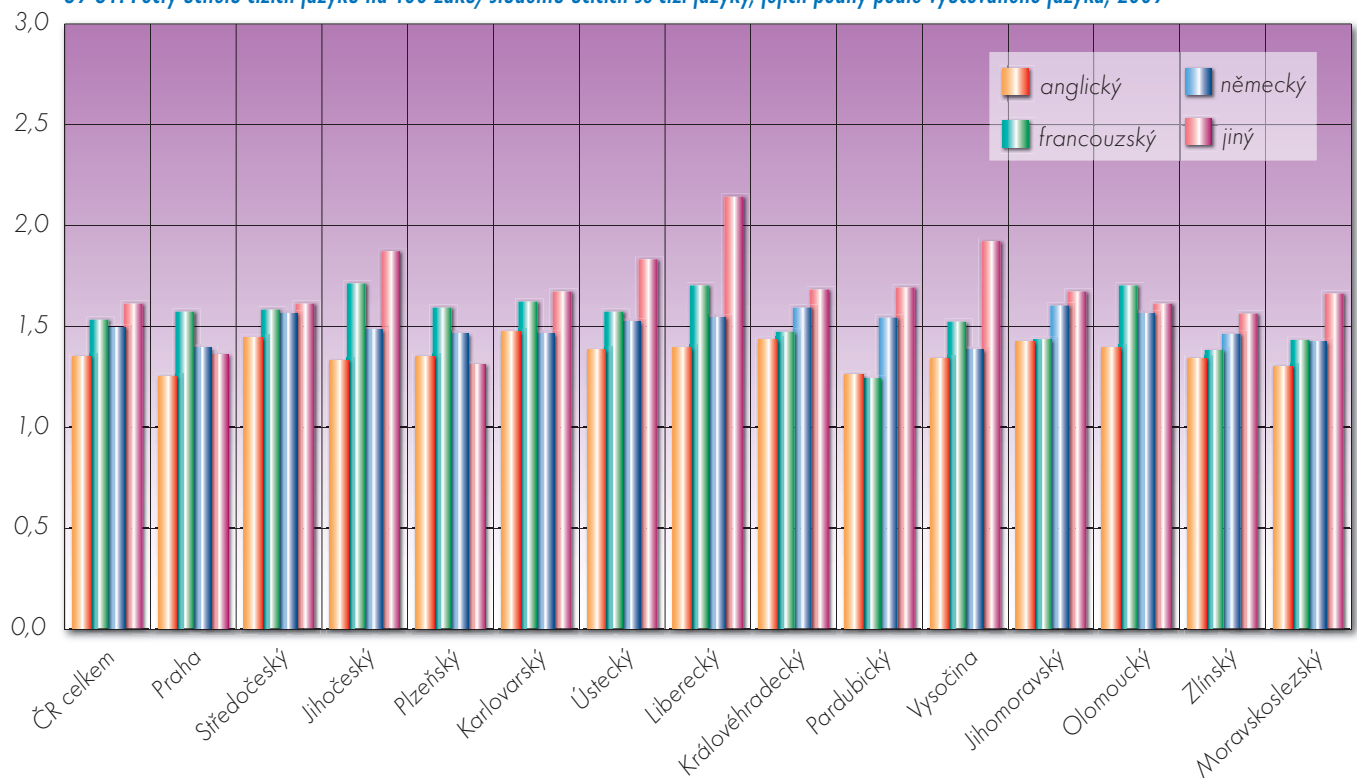
Španělština je (stejně jako ruština) jazykem, kterému se ve srovnání s angličtinou, němčinou i francouzštinou věnují již nižší počty učitelů i žáků. Regionální rozdíly zde ale oproti ruštině nejsou tolik výrazné. Nejmenší počet učitelů na 100 žáků (1,0) připadá na Zlínský kraj, největší pak na kraj Karlovarský (2,2).

Podobnou charakteristiku jako v případě španělštiny je možné použít i na **latinský jazyk**. Ani o něj již není zájem tak značný, ale ani zde nejsou rozdíly mezi jednotlivými kraji příliš velké. Na 100 žáků učících se latinsky připadá nejméně učitelů v Karlovarském kraji (0,5) a nejvíce v kraji Moravskoslezském (1,8).

Italština se nevyučuje v Karlovarském kraji. Spadá do kategorie již zmiňovaných jazyků, kterým se nevěnují příliš velké počty žáků, a tedy ani učitelů, a u kterých jsou značné regionální rozdíly v hodnotách daného ukazatele. Nejnižší počty učitelů italštiny vzhledem k počtu žáků vykazuje kraj Zlínský (0,9) a nejvyšší kraj Královéhradecký (12,5).

Ještě větší rozdíly mezi regiony jsou patrné v případě **jiných jazyků**. Ty se vůbec nevyučují v kraji Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Královéhradeckém, Zlínském Olomouckém, Jihomoravském a v kraji Vysočina. Nejmenší je počet učitelů dalších jazyků na 100 žáků v kraji Jihočeském (1,9) a nejvyšších hodnot (15,3) dosáhl ukazatel v kraji Středočeském.

G9 G1: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2009

**TABULKOVÉ
A GRAFOVÉ
PŘÍLOHY**

Příloha kapitoly A

A2 T3: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2009 (v %)												
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,17		5,5		48,0		30,1		16,2		100,0
CZ01	Praha	0,02		3,2		26,4		39,3		31,1		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	0,02	(13.)	3,2	(13.)	26,4	(14.)	39,3	(1.)	31,1	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,07		4,9		49,8		31,1		14,0		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,07	(11.)	4,9	(8.)	49,8	(10.)	31,1	(2.)	14,0	(7.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,30		5,6		48,9		30,3		14,9		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,20	(7.)	5,7	(5.)	48,3	(12.)	30,9	(3.)	14,9	(4.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,41	(3.)	5,6	(6.)	49,5	(11.)	29,6	(6.)	14,9	(3.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,38		11,5		52,4		26,3		9,5		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,25	(5.)	12,6	(1.)	50,2	(9.)	26,7	(12.)	10,3	(12.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,43	(2.)	11,1	(2.)	53,2	(3.)	26,2	(14.)	9,2	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,30		5,4		52,9		29,0		12,4		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,52	(1.)	7,8	(3.)	55,2	(1.)	26,4	(13.)	10,0	(13.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,24	(6.)	4,7	(9.)	51,6	(8.)	29,5	(7.)	14,0	(8.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,17	(8.)	4,0	(12.)	52,3	(5.)	30,8	(4.)	12,8	(9.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,19		4,1		49,2		27,9		18,6		100,0
CZ063	Vysočina	0,30	(4.)	3,0	(14.)	54,8	(2.)	29,3	(8.)	12,7	(10.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,14	(9.)	4,6	(10.)	46,7	(13.)	27,3	(11.)	21,3	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,06		4,7		52,4		29,2		13,5		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,12	(10.)	4,4	(11.)	53,1	(4.)	29,6	(5.)	12,6	(11.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	–	5,1	(7.)	51,6	(6.)	28,8	(9.)	14,5	(5.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,05		5,9		51,6		28,1		14,4		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,05	(12.)	5,9	(4.)	51,6	(7.)	28,1	(10.)	14,4	(6.)	100,0

A2 T4: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2009 (v %)												
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,31		4,8		41,4		35,3		18,1		100,0
CZ01	Praha	–		2,7		23,0		44,5		29,8		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	–	–	2,7	(12.)	23,0	(14.)	44,5	(1.)	29,8	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,09		5,0		44,9		35,9		14,1		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,09	(11.)	5,0	(5.)	44,9	(5.)	35,9	(6.)	14,1	(11.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,88		4,8		41,7		36,4		16,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,63	(3.)	5,1	(4.)	42,6	(10.)	34,5	(8.)	17,2	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	1,14	(2.)	4,5	(7.)	40,8	(13.)	38,4	(3.)	15,2	(10.)	100,0
CZ04	Severozápad	1,01		11,3		47,2		33,4		7,1		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,42	(5.)	14,7	(1.)	44,6	(6.)	32,0	(11.)	8,2	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,21	(1.)	10,1	(2.)	48,1	(2.)	33,9	(9.)	6,6	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,26		3,6		45,2		34,0		16,9		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,40	(6.)	6,6	(3.)	49,2	(1.)	33,5	(10.)	10,2	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,17	(10.)	2,8	(11.)	46,1	(4.)	31,1	(12.)	19,7	(3.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,24	(7.)	1,9	(14.)	40,9	(12.)	37,4	(4.)	19,6	(4.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,26		3,7		42,8		31,6		21,7		100,0
CZ063	Vysočina	0,42	(4.)	2,5	(13.)	42,7	(8.)	39,0	(2.)	15,4	(9.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,18	(9.)	4,3	(9.)	42,8	(7.)	28,3	(14.)	24,4	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,10		3,8		42,5		36,1		17,5		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,20	(8.)	3,3	(10.)	42,3	(11.)	36,6	(5.)	17,6	(6.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	–	4,4	(8.)	42,6	(9.)	35,6	(7.)	17,4	(7.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	–		4,8		46,2		30,8		18,2		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	–	4,8	(6.)	46,2	(3.)	30,8	(13.)	18,2	(5.)	100,0

A2 T5: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,13		11,4		32,5		41,1		14,9		100,0
CZ01	Praha	0,09		5,0		16,7		48,6		29,5		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	0,09	(9.)	5,0	(14.)	16,7	(14.)	48,6	(1.)	29,5	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,03		10,6		33,0		42,8		13,6		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,03	(13.)	10,6	(10.)	33,0	(11.)	42,8	(3.)	13,6	(7.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,07		11,2		32,8		42,7		13,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,05	(11.)	10,2	(11.)	34,3	(9.)	42,5	(4.)	12,9	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,10	(8.)	12,3	(5.)	31,2	(12.)	42,8	(2.)	13,6	(8.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,21		19,1		37,5		35,8		7,4		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,22	(2.)	19,1	(2.)	36,0	(7.)	35,9	(13.)	8,7	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,20	(4.)	19,2	(1.)	38,0	(2.)	35,8	(14.)	6,9	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,21		11,3		37,9		37,3		13,2		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,04	(12.)	12,9	(4.)	39,3	(1.)	37,0	(11.)	10,8	(11.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,49	(1.)	10,6	(9.)	36,9	(5.)	37,9	(10.)	14,0	(4.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,07	(10.)	10,8	(7.)	37,9	(3.)	36,7	(12.)	14,5	(3.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,19		10,2		32,5		42,0		15,1		100,0
CZ063	Vysočina	0,13	(6.)	9,1	(13.)	37,3	(4.)	42,0	(5.)	11,4	(10.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,22	(3.)	10,7	(8.)	30,5	(13.)	41,9	(6.)	16,8	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,06		10,7		35,8		41,3		12,1		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	–	11,7	(6.)	36,2	(6.)	41,4	(7.)	10,7	(12.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,12	(7.)	9,7	(12.)	35,3	(8.)	41,2	(8.)	13,7	(6.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,19		14,2		33,9		37,9		13,8		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,19	(5.)	14,2	(3.)	33,9	(10.)	37,9	(9.)	13,8	(5.)	100,0

A2 T6: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2009 (v %)

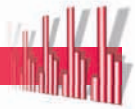
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,19		6,4		26,6		44,3		22,5		100,0
CZ01	Praha	–		3,0		15,5		43,8		37,7		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	–	–	3,0	(13.)	15,5	(14.)	43,8	(9.)	37,7	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,06		5,1		28,1		46,7		20,0		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,06	(9.)	5,1	(8.)	28,1	(10.)	46,7	(3.)	20,0	(9.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,14		7,8		25,1		46,8		20,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,17	(3.)	8,2	(3.)	23,8	(12.)	47,7	(2.)	20,1	(8.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,11	(8.)	7,4	(4.)	26,4	(11.)	45,7	(6.)	20,3	(7.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,05		17,5		29,8		42,8		9,8		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,17	(4.)	17,5	(2.)	32,8	(2.)	39,6	(13.)	9,9	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	–	–	17,5	(1.)	28,7	(7.)	44,0	(8.)	9,8	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,65		5,0		31,9		40,0		22,5		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,13	(6.)	7,1	(5.)	35,8	(1.)	42,4	(11.)	14,5	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	1,70	(1.)	3,5	(12.)	30,7	(4.)	38,0	(14.)	26,1	(3.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	–	4,7	(9.)	29,7	(5.)	40,0	(12.)	25,6	(4.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,33		5,1		25,1		45,4		24,0		100,0
CZ063	Vysočina	0,12	(7.)	4,6	(10.)	28,6	(8.)	48,6	(1.)	18,1	(10.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,42	(2.)	5,3	(7.)	23,6	(13.)	44,1	(7.)	26,5	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		3,5		30,1		45,9		20,5		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	–	4,4	(11.)	31,8	(3.)	45,7	(5.)	18,1	(11.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	–	2,5	(14.)	28,3	(9.)	46,1	(4.)	23,1	(5.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,15		6,1		28,8		43,6		21,3		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,15	(5.)	6,1	(6.)	28,8	(6.)	43,6	(10.)	21,3	(6.)	100,0

A2 T8: Struktura populace ve věku 20–24 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,31		8,1		30,5		56,2		4,8		100,0
CZ01	Praha	0,68		6,3		10,5		75,7		6,8		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	0,68	(3.)	6,3	(11.)	10,5	(14.)	75,7	(1.)	6,8	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,96		10,7		31,2		53,7		3,4		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,96	(1.)	10,7	(3.)	31,2	(6.)	53,7	(8.)	3,4	(11.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,24		6,7		37,0		52,2		3,9		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	–	–	6,5	(10.)	36,0	(5.)	53,0	(9.)	4,5	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,50	(4.)	6,9	(8.)	38,0	(4.)	51,3	(10.)	3,3	(12.)	100,0
CZ04	Severozápad	–	–	14,0		36,7		44,4		4,8		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	–	17,4	(1.)	31,0	(9.)	46,1	(11.)	5,4	(4.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	–	–	12,7	(2.)	38,9	(3.)	43,7	(12.)	4,6	(7.)	100,0
CZ05	Severovýchod	–	–	6,4		40,1		49,4		4,0		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	–	9,8	(5.)	43,8	(2.)	43,5	(13.)	2,5	(14.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	–	–	3,6	(13.)	30,4	(10.)	61,5	(3.)	4,6	(8.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	–	6,5	(9.)	47,0	(1.)	41,9	(14.)	4,7	(6.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,07		4,7		29,9		60,0		5,3		100,0
CZ063	Vysočina	–	–	2,1	(14.)	31,0	(8.)	64,0	(2.)	2,9	(13.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,11	(6.)	6,0	(12.)	29,4	(12.)	58,1	(4.)	6,4	(3.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,39		9,1		28,1		56,7		5,8		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	–	7,7	(7.)	31,1	(7.)	56,3	(7.)	4,8	(5.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,80	(2.)	10,5	(4.)	24,8	(13.)	57,1	(6.)	6,8	(2.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,28		8,7		29,5		57,2		4,3		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,28	(5.)	8,7	(6.)	29,5	(11.)	57,2	(5.)	4,3	(10.)	100,0

A2 T9: Struktura populace ve věku 20–24 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,29		7,4		15,1		68,2		9,0		100,0
CZ01	Praha	0,38		3,7		8,5		77,5		9,9		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	0,38	(4.)	3,7	(13.)	8,5	(14.)	77,5	(1.)	9,9	(5.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	–	–	7,5		14,2		71,8		6,5		100,0
CZ020	Středočeský kraj	–	–	7,5	(6.)	14,2	(10.)	71,8	(3.)	6,5	(12.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,07		9,6		14,0		66,1		10,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,14	(5.)	5,9	(9.)	13,0	(12.)	68,7	(6.)	12,3	(4.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	–	13,8	(3.)	15,1	(8.)	63,2	(12.)	7,9	(10.)	100,0
CZ04	Severozápad	1,43		16,8		18,4		59,9		3,4		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	1,24	(2.)	20,9	(1.)	24,7	(2.)	49,9	(14.)	3,3	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	1,51	(1.)	15,3	(2.)	16,0	(5.)	63,8	(10.)	3,4	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	–	–	7,9		17,0		62,1		12,9		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	–	10,5	(4.)	28,2	(1.)	54,5	(13.)	6,8	(11.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	–	–	4,4	(12.)	15,1	(7.)	66,7	(9.)	13,5	(2.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	–	9,2	(5.)	9,7	(13.)	63,5	(11.)	17,5	(1.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	–	–	5,3		14,2		71,8		8,7		100,0
CZ063	Vysočina	–	–	6,4	(8.)	15,2	(6.)	69,7	(5.)	8,7	(7.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	–	–	4,8	(10.)	13,7	(11.)	72,8	(2.)	8,7	(8.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–	–	2,9		17,3		69,1		10,7		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	–	1,3	(14.)	19,6	(3.)	70,5	(4.)	8,7	(6.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	–	4,8	(11.)	14,9	(9.)	67,6	(7.)	12,8	(3.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,59		6,5		16,7		67,5		8,7		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,59	(3.)	6,5	(7.)	16,7	(4.)	67,5	(8.)	8,7	(9.)	100,0

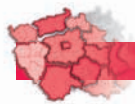
Příloha kapitoly E

E1 T2: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: muži, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		7,0		71,6		86,2		90,7		93,1		87,7	
CZ01	Praha	–		75,9		91,1		90,3		94,4		91,3	
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	75,9	(3.)	91,1	(1.)	90,3	(11.)	94,4	(2.)	91,3	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		66,6		87,1		92,1		93,4		88,5	
CZ020	Středočeský kraj	–	x	66,6	(12.)	87,1	(4.)	92,1	(3.)	93,4	(6.)	88,5	(2.)
CZ03	Jihozápad	–		74,3		86,4		91,5		93,4		88,1	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	75,8	(4.)	86,6	(7.)	91,8	(4.)	92,9	(7.)	88,4	(3.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	72,6	(5.)	86,2	(8.)	91,1	(6.)	94,0	(4.)	87,7	(4.)
CZ04	Severozápad	–		77,9		85,4		92,1		92,1		86,6	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	77,0	(2.)	87,6	(2.)	90,2	(12.)	92,4	(8.)	87,3	(9.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	78,3	(1.)	84,7	(11.)	92,8	(2.)	92,0	(9.)	86,4	(12.)
CZ05	Severovýchod	28,6		69,0		84,9		91,7		90,7		86,6	
CZ051	Liberecký kraj	55,9	(1.)	67,6	(11.)	84,7	(12.)	91,1	(7.)	86,8	(14.)	85,1	(14.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	69,5	(9.)	85,6	(9.)	93,0	(1.)	89,9	(13.)	87,4	(7.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	70,6	(7.)	84,3	(13.)	90,7	(9.)	94,2	(3.)	86,9	(11.)
CZ06	Jihovýchod	–		63,4		87,0		88,8		93,1		87,5	
CZ063	Vysočina	–	x	42,6	(14.)	87,4	(3.)	90,6	(10.)	90,6	(12.)	87,1	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	69,4	(10.)	86,8	(6.)	87,9	(14.)	93,7	(5.)	87,6	(5.)
CZ07	Střední Morava	–		68,1		86,2		91,1		91,3		87,4	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	66,0	(13.)	86,8	(5.)	90,8	(8.)	91,0	(11.)	87,5	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	70,1	(8.)	85,5	(10.)	91,5	(5.)	91,6	(10.)	87,3	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		72,5		83,6		88,1		94,7		85,8	
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	72,5	(6.)	83,6	(14.)	88,1	(13.)	94,7	(1.)	85,8	(13.)

E1 T3: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: ženy, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		2,0		50,0		67,1		72,7		78,5		69,0	
CZ01	Praha	–		50,7		67,2		74,0		80,0		73,4	
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	50,7	(5.)	67,2	(9.)	74,0	(3.)	80,0	(5.)	73,4	(1.)
CZ02	Střední Čechy	–		46,6		68,2		72,3		75,7		68,7	
CZ020	Středočeský kraj	–	x	46,6	(11.)	68,2	(5.)	72,3	(10.)	75,7	(11.)	68,7	(11.)
CZ03	Jihozápad	–		49,2		68,8		73,3		79,7		69,9	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	47,9	(9.)	69,5	(3.)	71,4	(12.)	81,2	(3.)	69,6	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	50,3	(7.)	67,9	(7.)	75,4	(1.)	78,1	(9.)	70,3	(2.)
CZ04	Severozápad	–		52,2		64,7		69,4		75,8		64,7	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	56,4	(2.)	70,6	(1.)	73,2	(5.)	83,1	(1.)	69,8	(5.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	50,7	(6.)	62,6	(13.)	67,9	(14.)	72,4	(14.)	62,7	(14.)
CZ05	Severovýchod	8,9		49,8		66,3		72,9		77,0		68,2	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	45,6	(13.)	62,1	(14.)	71,1	(13.)	75,8	(10.)	64,7	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	10,6	(1.)	45,4	(14.)	68,7	(4.)	73,1	(6.)	81,4	(2.)	69,4	(7.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	58,9	(1.)	67,5	(8.)	74,3	(2.)	73,3	(13.)	69,9	(4.)
CZ06	Jihovýchod	–		46,6		66,4		72,4		79,1		68,7	
CZ063	Vysočina	–	x	45,9	(12.)	66,4	(11.)	71,7	(11.)	79,8	(6.)	68,2	(12.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	46,9	(10.)	66,4	(12.)	72,7	(8.)	78,9	(8.)	68,9	(10.)
CZ07	Střední Morava	–		51,1		68,1		73,4		78,0		69,6	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	49,2	(8.)	69,6	(2.)	72,8	(7.)	75,6	(12.)	69,2	(8.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	53,5	(3.)	66,5	(10.)	74,0	(4.)	80,1	(4.)	70,1	(3.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		52,7		68,0		72,6		79,1		69,0	
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	52,7	(4.)	68,0	(6.)	72,6	(9.)	79,1	(7.)	69,0	(9.)

E1 T5: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		–		23,0		5,5		2,9		2,3		4,9	
CZ01	Praha	–		8,6		3,6		1,7		2,3		2,6	
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	8,6	(13.)	3,6	(13.)	1,7	(13.)	2,3	(9.)	2,6	(14.)
CZ02	Střední Čechy	–		14,9		3,0		1,7		2,5		2,9	
CZ020	Středočeský kraj	–	x	14,9	(11.)	3,0	(14.)	1,7	(14.)	2,5	(8.)	2,9	(13.)
CZ03	Jihozápad	–		11,5		4,6		3,2		1,3		4,0	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	7,0	(14.)	4,6	(11.)	2,4	(11.)	0,8	(14.)	3,4	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	17,0	(10.)	4,6	(12.)	4,1	(4.)	1,8	(11.)	4,6	(10.)
CZ04	Severozápad	–		30,9		6,2		3,2		1,5		7,4	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	27,5	(5.)	7,6	(2.)	3,5	(6.)	2,9	(3.)	8,2	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	32,4	(2.)	5,7	(6.)	3,1	(8.)	1,0	(13.)	7,2	(3.)
CZ05	Severovýchod	–		20,8		5,6		3,4		3,4		5,3	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	17,1	(9.)	6,5	(3.)	4,3	(3.)	4,6	(1.)	6,3	(4.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	23,5	(6.)	4,9	(10.)	3,5	(5.)	2,6	(6.)	4,8	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	23,4	(7.)	5,4	(7.)	2,7	(9.)	3,5	(2.)	4,9	(8.)
CZ06	Jihovýchod	–		19,4		5,8		2,9		2,4		4,7	
CZ063	Vysočina	–	x	9,8	(12.)	5,1	(9.)	2,0	(12.)	1,8	(12.)	3,8	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	21,1	(8.)	6,1	(5.)	3,4	(7.)	2,6	(7.)	5,1	(6.)
CZ07	Střední Morava	–		28,9		5,6		3,4		2,7		5,4	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	28,6	(4.)	5,2	(8.)	2,4	(10.)	2,6	(5.)	4,9	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	29,3	(3.)	6,1	(4.)	4,4	(1.)	2,8	(4.)	6,0	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		34,3		8,5		4,4		1,9		7,5	
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	34,3	(1.)	8,5	(1.)	4,4	(2.)	1,9	(10.)	7,5	(2.)

E1 T6: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2009 (v %)

Území		bez vzdělání		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		–		21,0		9,2		4,9		2,0		7,1	
CZ01	Praha	–		17,1		2,8		2,9		1,4		2,9	
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	17,1	(9.)	2,8	(14.)	2,9	(12.)	1,4	(11.)	2,9	(14.)
CZ02	Střední Čechy	–		12,3		5,7		2,8		1,7		4,3	
CZ020	Středočeský kraj	–	x	12,3	(13.)	5,7	(12.)	2,8	(13.)	1,7	(8.)	4,3	(12.)
CZ03	Jihozápad	–		11,6		7,7		4,0		1,2		5,3	
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	7,5	(12.)	5,6	(12.)	2,6	(12.)	0,9	(10.)	3,7	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	15,1	(9.)	10,2	(7.)	5,4	(7.)	1,5	(9.)	7,1	(9.)
CZ04	Severozápad	–		29,2		11,6		5,5		0,5		11,0	
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	28,8	(3.)	11,6	(4.)	4,9	(9.)	0,4	(12.)	10,6	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	–	x	29,4	(2.)	11,5	(5.)	5,7	(6.)	0,6	(11.)	11,2	(1.)
CZ05	Severovýchod	–		24,0		9,5		6,6		2,8		8,5	
CZ051	Liberecký kraj	–	x	21,0	(7.)	7,2	(10.)	7,3	(2.)	3,8	(2.)	8,1	(6.)
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	29,5	(1.)	13,9	(1.)	7,2	(3.)	1,8	(7.)	10,3	(3.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	22,0	(6.)	6,6	(11.)	5,3	(8.)	3,2	(3.)	7,0	(10.)
CZ06	Jihovýchod	–		16,3		9,9		5,4		3,3		7,2	
CZ063	Vysočina	–	x	13,1	(10.)	8,5	(9.)	4,2	(11.)	4,7	(1.)	6,4	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	17,4	(8.)	10,7	(6.)	5,9	(5.)	2,9	(4.)	7,6	(7.)
CZ07	Střední Morava	–		17,9		10,7		6,2		2,2		8,2	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	22,3	(5.)	9,8	(8.)	7,4	(1.)	1,7	(8.)	8,9	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	–	x	12,5	(11.)	11,8	(3.)	4,9	(10.)	2,7	(5.)	7,4	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	–		28,0		12,3		6,5		2,5		10,1	
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	28,0	(4.)	12,3	(2.)	6,5	(4.)	2,5	(6.)	10,1	(4.)

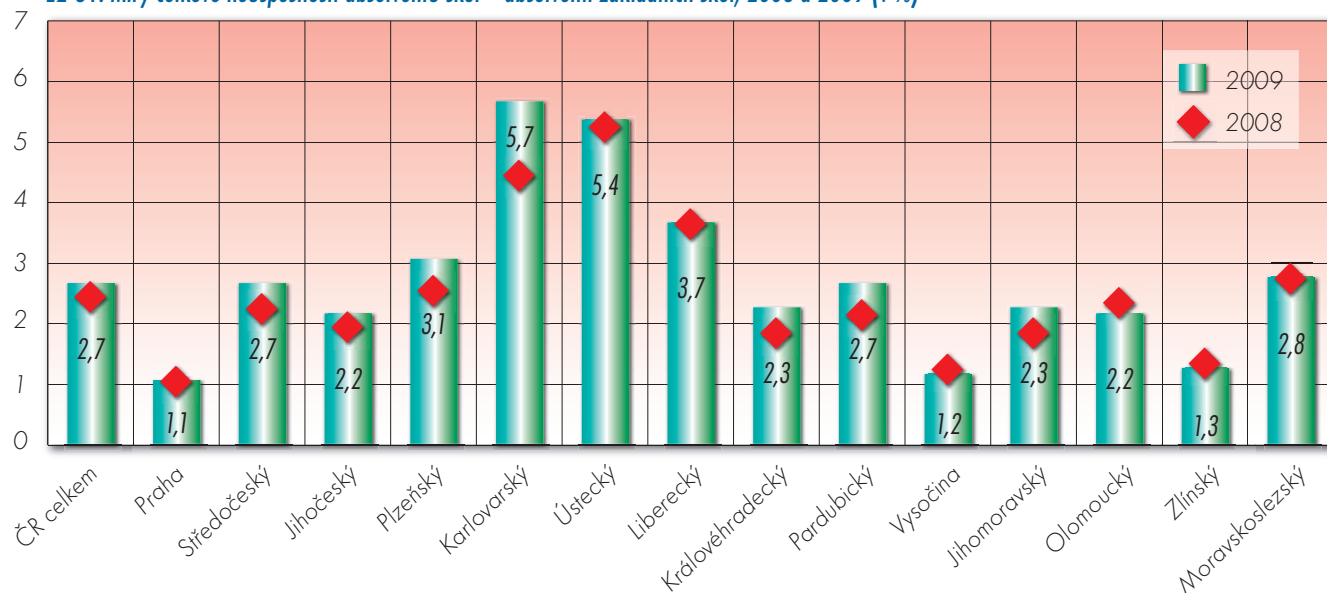
E2 T1: Celková neúspěšnost absolventů základních škol, 2009

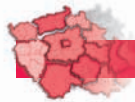
Území		absolventi celkem		nezaměstnaní absolventi		míra nezaměstnanosti	
ČR celkem		219 221		5 829		2,7 %	
CZ01	Praha	19 368		210		1,1 %	
CZ010	Hlavní město Praha	19 368	(4.)	210	(12.)	1,1 %	(14.)
CZ02	Střední Čechy	24 464		658		2,7 %	
CZ020	Středočeský kraj	24 464	(2.)	658	(3.)	2,7 %	(7.)
CZ03	Jihozápad	24 668		641		2,6 %	
CZ031	Jihočeský kraj	13 571	(7.)	300	(10.)	2,2 %	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	11 097	(12.)	341	(7.)	3,1 %	(4.)
CZ04	Severozápad	25 499		1 399		5,5 %	
CZ041	Karlovarský kraj	6 634	(14.)	377	(5.)	5,7 %	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	18 865	(5.)	1 022	(1.)	5,4 %	(2.)
CZ05	Severovýchod	33 618		949		2,8 %	
CZ051	Liberecký kraj	9 678	(13.)	355	(6.)	3,7 %	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	12 349	(9.)	281	(11.)	2,3 %	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	11 591	(11.)	313	(8.)	2,7 %	(6.)
CZ06	Jihovýchod	36 056		699		1,9 %	
CZ063	Vysočina	12 079	(10.)	149	(14.)	1,2 %	(13.)
CZ064	Jihomoravský kraj	23 977	(3.)	550	(4.)	2,3 %	(8.)
CZ07	Střední Morava	27 217		484		1,8 %	
CZ071	Olomoucký kraj	13 808	(6.)	304	(9.)	2,2 %	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	13 409	(8.)	180	(13.)	1,3 %	(12.)
CZ08	Moravskoslezsko	28 331		789		2,8 %	
CZ080	Moravskoslezský kraj	28 331	(1.)	789	(2.)	2,8 %	(5.)

Komentář: Základní školy jsou včetně speciálních a zvláštních škol, absolventi jsou za poslední dva roky

Zdroj: MPSV, ÚIV

E2 G1: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi základních škol, 2008 a 2009 (v %)

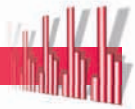

E2 T2: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi středního vzdělávání a oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2009 (v %)

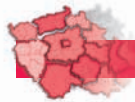
Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		stř. vzd. a stř. vzd. v obr. SOU s VL	
ČR celkem		10,9		13,7		12,2		9,6		11,6	
CZ01	Praha	2,5		1,5		2,2		2,2		2,3	
CZ011	Hlavní město Praha	2,5	(14.)	1,5	(14.)	2,2	(14.)	2,2	(11.)	2,3	(14.)
CZ02	Střední Čechy	8,3		10,0		11,8		35,0		9,9	
CZ021	Středočeský kraj	8,3	(12.)	10,0	(11.)	11,8	(11.)	35,0	(1.)	9,9	(11.)
CZ03	Jihozápad	7,5		8,1		8,0		30,4		7,8	
CZ031	Jihočeský kraj	11,3	(7.)	10,9	(10.)	12,5	(10.)	30,4	(2.)	11,8	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	3,2	(13.)	2,9	(13.)	3,2	(13.)	x	x	3,1	(13.)
CZ04	Severozápad	17,5		29,2		18,8		16,0		18,6	
CZ041	Karlovarský kraj	13,5	(3.)	18,0	(4.)	13,1	(9.)	x	x	13,4	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	18,9	(1.)	33,5	(1.)	21,2	(1.)	16,0	(4.)	20,6	(1.)
CZ05	Severovýchod	11,4		13,0		13,1		7,0		12,0	
CZ051	Liberecký kraj	11,2	(9.)	19,4	(2.)	13,4	(7.)	2,6	(10.)	12,1	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	8,5	(11.)	9,8	(12.)	9,5	(12.)	13,2	(6.)	9,0	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	14,9	(2.)	13,4	(9.)	18,4	(2.)	15,4	(5.)	15,7	(2.)
CZ06	Jihovýchod	11,3		14,8		14,0		11,6		12,5	
CZ063	Vysočina	11,7	(5.)	14,5	(7.)	14,3	(3.)	20,0	(3.)	12,9	(5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	11,1	(10.)	14,9	(6.)	13,9	(4.)	9,9	(8.)	12,3	(8.)
CZ07	Střední Morava	11,4		14,8		13,5		10,8		12,5	
CZ071	Olomoucký kraj	11,6	(6.)	14,4	(8.)	13,3	(8.)	12,5	(7.)	12,5	(6.)
CZ072	Zlínský kraj	11,2	(8.)	15,5	(5.)	13,7	(5.)	9,5	(9.)	12,4	(7.)
CZ08	Moravskoslezsko	12,5		18,3		13,6		x		13,3	
CZ081	Moravskoslezský kraj	12,5	(4.)	18,3	(3.)	13,6	(6.)	x	x	13,3	(4.)

E2 T3: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde součástí výuky je praktická příprava, 2009 (v %)

Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. stř. odb. vzd. s VL i Ma	
ČR celkem		8,1		8,1		11,0		11,1		9,8	
CZ01	Praha	2,2		–		2,4		1,3		2,2	
CZ011	Hlavní město Praha	2,2	(13.)	–	x	2,4	(13.)	1,3	(10.)	2,2	(13.)
CZ02	Střední Čechy	8,6		x		10,8		x		10,1	
CZ021	Středočeský kraj	8,6	(9.)	x	x	10,8	(10.)	x	x	10,1	(9.)
CZ03	Jihozápad	4,0		2,4		8,0		12,9		6,4	
CZ031	Jihočeský kraj	6,8	(12.)	x	x	12,2	(6.)	12,9	(4.)	10,4	(8.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,2	(14.)	–	x	2,2	(14.)	x	x	1,8	(14.)
CZ04	Severozápad	11,9		x		17,2		13,9		15,6	
CZ041	Karlovarský kraj	10,2	(6.)	x	x	9,5	(11.)	8,3	(5.)	9,7	(10.)
CZ042	Ústecký kraj	12,2	(1.)	x	x	19,7	(1.)	x	x	17,3	(1.)
CZ05	Severovýchod	9,7		4,0		12,1		10,6		11,1	
CZ051	Liberecký kraj	11,0	(2.)	x	x	11,0	(9.)	7,7	(7.)	10,9	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	7,0	(11.)	x	x	9,3	(12.)	2,7	(9.)	8,3	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	10,5	(5.)	4,0	(4.)	18,3	(2.)	x	x	14,5	(2.)
CZ06	Jihovýchod	8,1		9,3		12,1		12,4		10,2	
CZ063	Vysočina	10,8	(4.)	x	x	12,4	(5.)	17,2	(3.)	12,1	(3.)
CZ064	Jihomoravský kraj	7,3	(10.)	8,0	(2.)	12,0	(7.)	8,3	(5.)	9,5	(11.)
CZ07	Střední Morava	10,5		18,2		13,1		10,3		11,7	
CZ071	Olomoucký kraj	10,1	(7.)	13,6	(1.)	13,3	(3.)	27,0	(2.)	11,9	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	10,9	(3.)	x	x	12,9	(4.)	7,0	(8.)	11,6	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	9,6		4,7		12,0		60,0		11,0	
CZ081	Moravskoslezský kraj	9,6	(8.)	4,7	(3.)	12,0	(8.)	60,0	(1.)	11,0	(6.)

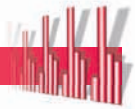

E2 T4: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů odborného středního vzdělání bez praktické přípravy a gymnaziálních oborů, 2009 (v %)

Území	Přírodní vědy		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Zdravotnictví		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. stř. odb. vz. s M bez VL		Gymnázia	
ČR celkem	10,1		6,2		9,4		2,3		6,5		6,8		6,3		1,8	
CZ01 Praha	x		1,7		3,4		0,8		1,7		1,8		1,7		0,6	
CZ011 Hlavní město Praha	x	x	1,7	x	3,4	(14.)	0,8	(12.)	1,7	(14.)	1,8	(11.)	1,7	(13.)	0,6	(14.)
CZ02 Střední Čechy	6,6		9,0		6,7		2,7		6,6		x		7,0		2,0	
CZ021 Středočeský kraj	6,6	(10.)	9,0	(10.)	6,7	(11.)	2,7	(6.)	6,6	(10.)	x	x	7,0	(6.)	2,0	(7.)
CZ03 Jihozápad	7,6		4,8		6,8		2,1	-	5,8		5,9		5,2		2,0	
CZ031 Jihočeský kraj	12,2	(5.)	8,3	(5.)	8,0	(9.)	3,6	(2.)	9,2	(2.)	8,1	(5.)	8,2	(3.)	2,9	(2.)
CZ032 Plzeňský kraj	-	x	0,8	x	3,9	(13.)	0,2	(13.)	1,9	(13.)	1,8	(12.)	1,4	(14.)	0,7	(13.)
CZ04 Severozápad	13,5		11,7		16,2		3,6		10,1		28,9		10,5		2,8	
CZ041 Karlovarský kraj	x	x	8,6	x	11,6	(5.)	-	x	6,9	(8.)	9,2	(4.)	7,0	(7.)	1,8	(9.)
CZ042 Ústecký kraj	13,5	(3.)	12,7	(3.)	18,8	(2.)	5,2	(1.)	11,2	(1.)	x	x	11,7	(1.)	3,1	(1.)
CZ05 Severovýchod	7,2		5,7		7,2		1,3		6,0		6,9		5,8		2,0	
CZ051 Liberecký kraj	6,9	(9.)	6,4	(9.)	31,8	(1.)	1,4	(8.)	6,9	(7.)	5,1	(8.)	6,6	(9.)	2,1	(6.)
CZ052 Královéhradecký kraj	12,3	(4.)	4,0	(4.)	5,3	(12.)	1,4	(9.)	5,6	(12.)	7,2	(7.)	4,9	(12.)	1,7	(12.)
CZ053 Pardubický kraj	1,9	(11.)	7,2	(11.)	8,7	(8.)	1,2	(10.)	5,7	(11.)	12,1	(2.)	6,0	(11.)	2,3	(4.)
CZ06 Jihovýchod	20,4		6,9		12,7		2,9		8,2		6,5		7,5		2,0	
CZ063 Vysočina	17,9	(2.)	7,6	(2.)	15,0	(3.)	3,1	(3.)	8,5	(3.)	11,2	(3.)	8,4	(2.)	2,7	(3.)
CZ064 Jihomoravský kraj	24,4	(1.)	6,7	(1.)	11,6	(6.)	2,9	(4.)	8,1	(4.)	3,6	(9.)	7,1	(5.)	1,8	(10.)
CZ07 Střední Morava	8,7		6,8		8,5		2,2		7,0		7,9		6,6		1,8	
CZ071 Olomoucký kraj	12,1	(6.)	6,6	(6.)	9,9	(7.)	2,9	(5.)	7,3	(6.)	17,5	(1.)	6,9	(8.)	1,8	(11.)
CZ072 Zlínský kraj	7,0	(8.)	7,0	(8.)	6,8	(10.)	1,2	(11.)	6,7	(9.)	2,7	(10.)	6,3	(10.)	1,9	(8.)
CZ08 Moravskoslezsko	10,3		6,7		13,4		2,3		7,8		7,4		7,2		2,1	
CZ081 Moravskoslezský kraj	10,3	(7.)	6,7	(7.)	13,4	(4.)	2,3	(7.)	7,8	(5.)	7,4	(6.)	7,2	(4.)	2,1	(5.)

E2 T5: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi vyšších odborných škol, 2009 (v %)

Území	Přírodní vědy		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Zdravotnictví		Společenské vědy a nauky		Ekonomika a administrativa		Vědy a nauky o kultuře		Vyšší odborné vzdělání		
		9,2		6,6		8,5		2,8		5,0		7,8		3,6		4,9	
ČR celkem		x		2,6		x		0,9		1,1		0,8		0,8		1,1	
CZ01 Praha		x		2,6		x		0,9	(11.)	1,1	(13.)	0,8	(12.)	0,8	(8.)	1,1	(13.)
CZ02 Hlavní město Praha		x		3,8		1,6		3,2		4,5		4,3		x		4,7	
CZ03 Střední Čechy		x		3,8	(11.)	1,6	(5.)	3,2	(7.)	4,5	(10.)	4,3	(11.)	x	x	4,7	(9.)
CZ021 Středočeský kraj		x		5,7		3,1		3,7		6,2		5,7		3,1		5,1	
CZ03 Jihozápad		2,4		6,0	(9.)	3,1	(4.)	12,7	(1.)	8,7	(4.)	7,4	(7.)	4,4	(5.)	6,9	(5.)
CZ031 Jihočeský kraj		2,4	(2.)	3,8	(12.)	x	x	1,1	(10.)	0,5	(14.)	-		-		1,0	(14.)
CZ032 Plzeňský kraj		x		5,1		24,1		4,5		6,1		11,0		4,7		6,1	
CZ04 Severozápad		x		x		x		-		3,0	(12.)	x		x	x	4,7	(10.)
CZ041 Karlovarský kraj		x		5,1	(10.)	20,7	(1.)	5,4	(5.)	7,1	(5.)	11,0	(4.)	2,8	(6.)	6,4	(6.)
CZ042 Ústecký kraj		x		7,6		10,3		2,3		7,0		11,0		9,2		7,2	
CZ05 Severovýchod		9,1		42,9	(1.)	x		10,5	(2.)	11,9	(2.)	15,1	(3.)	8,5	(1.)	14,3	(1.)
CZ051 Liberecký kraj		x		6,3	(7.)	5,1	(3.)	0,9	(12.)	5,2	(9.)	5,3	(10.)	x	x	5,3	(8.)
CZ052 Královéhradecký kraj		x		6,0	(8.)	x		x		5,5	(6.)	9,8	(5.)	7,5	(3.)	5,7	(7.)
CZ053 Pardubický kraj		-		8,5		21,1		2,6		5,3		6,3		3,5		5,3	
CZ06 Jihovýchod		17,6		8,1	(6.)	18,4	(2.)	6,7	(4.)	5,4	(7.)	7,2	(8.)	8,1	(2.)	7,2	(4.)
CZ063 Vysočina		x		8,7	(4.)	x		1,4	(9.)	5,3	(8.)	5,6	(9.)	2,6	(7.)	4,6	(11.)
CZ064 Jihomoravský kraj		14,7	(1.)	9,4		x		5,1		13,7		20,4		7,9		11,1	
CZ07 Střední Morava		x		8,7	(5.)	x		6,8	(3.)	17,5	(1.)	30,2	(1.)	x	x	13,2	(2.)
CZ071 Olomoucký kraj		x		14,3	(2.)	x		2,3	(8.)	11,5	(3.)	16,5	(2.)	4,9	(4.)	9,2	(3.)
CZ072 Zlínský kraj		x		11,4	(3.)	x		4,4		4,2		9,5		-		4,0	
CZ08 Moravskoslezsko		x		11,4		x		4,4	(6.)	4,2	(11.)	9,5	(6.)	-		4,0	(12.)
CZ081 Moravskoslezský kraj		x		11,4		x		4,4		4,2		9,5		-		4,0	

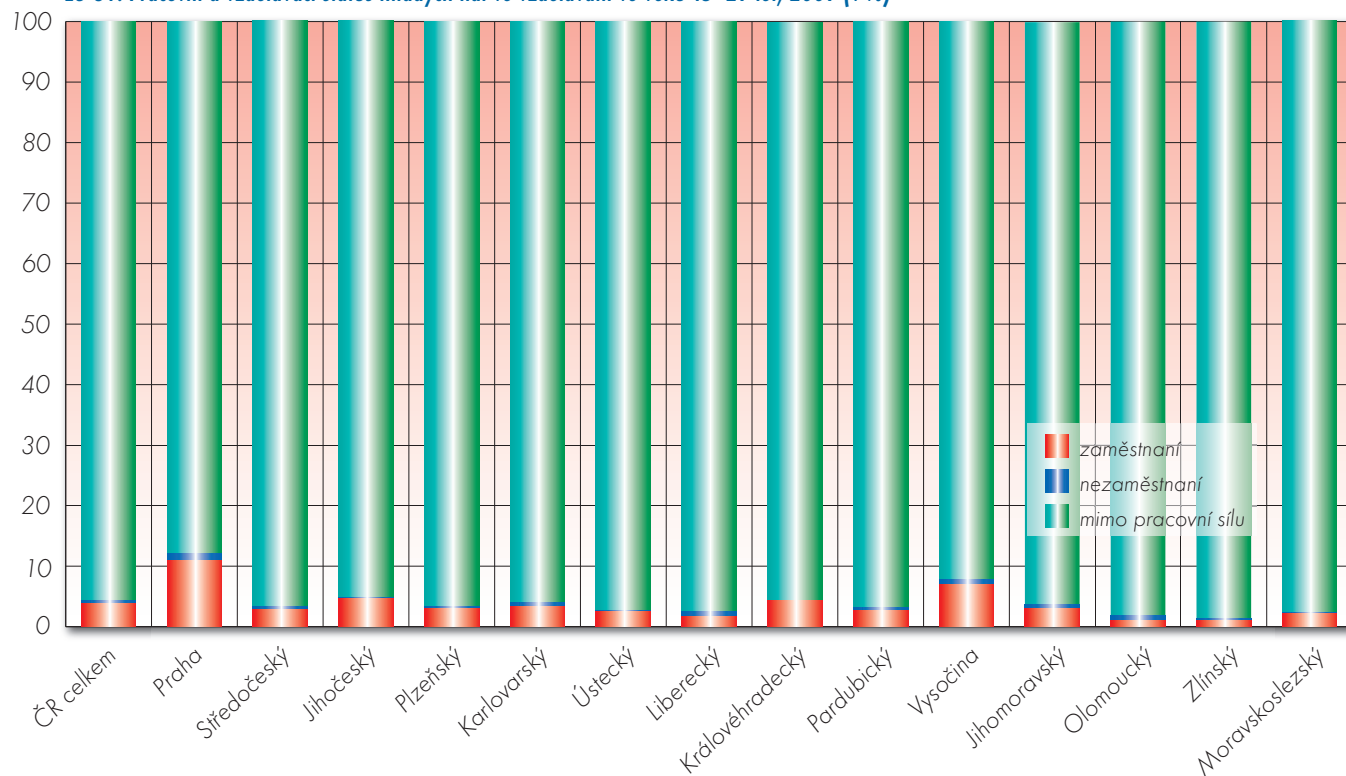

E3 T1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let, 2009 (v %)

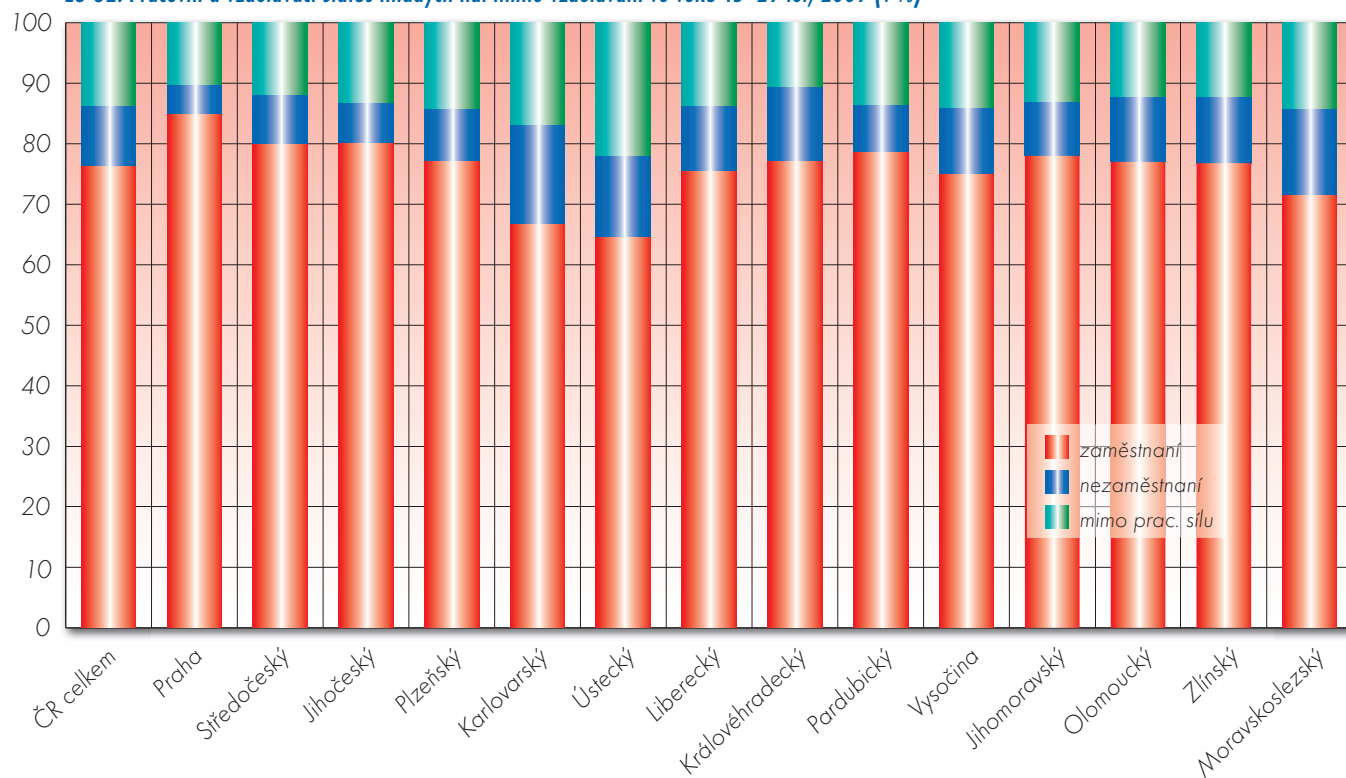
Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,8	0,2	42,9	44,9	42,0	5,5	7,6	55,1	100,0				
Praha	5,3	0,5	42,6	48,5	43,6	2,5	5,4	51,5	100,0				
Hlavní město Praha	5,3	0,5	42,6	48,5	43,6	2,5	5,4	51,5	100,0				
Střední Čechy	1,2	0,2	40,6	41,9	46,4	4,7	7,0	58,0	100,0				
Středočeský kraj	1,2	0,2	40,6	41,9	46,4	4,7	7,0	58,0	100,0				
Jihozápad	1,7	0,1	42,2	44,1	43,9	4,2	7,8	55,9	100,0				
Jihočeský kraj	2,1	0,1	43,6	45,8	43,4	3,6	7,3	54,2	100,0				
Píseňský kraj	1,3	0,1	40,7	42,1	44,5	5,0	8,3	57,9	100,0				
Severozápad	1,0	0,1	36,5	37,7	40,5	8,9	12,9	62,3	100,0				
Karlovarský kraj	1,2	0,2	35,1	36,6	42,2	10,5	10,7	63,4	100,0				
Ústecký kraj	0,9	0,1	37,1	38,1	39,9	8,3	13,7	61,9	100,0				
Severovýchod	1,4	0,2	44,1	45,7	41,8	5,6	6,9	54,2	100,0				
Liberecký kraj	0,7	0,3	40,0	41,0	44,4	6,4	8,2	59,0	100,0				
Královéhradecký kraj	2,1	0,1	46,0	48,2	39,8	6,3	5,5	51,7	99,9				
Pardubický kraj	1,3	0,2	45,6	47,1	41,5	4,1	7,2	52,9	100,0				
Jihovýchod	2,0	0,4	45,5	47,9	40,1	5,0	7,0	52,1	100,0				
Vysočina	3,3	0,4	43,1	46,7	40,0	5,8	7,5	53,3	100,0				
Jihomoravský kraj	1,5	0,4	46,6	48,4	40,2	4,6	6,8	51,6	100,0				
Střední Morava	0,5	0,3	46,2	46,9	40,8	5,7	6,6	53,1	100,0				
Olomoucký kraj	0,5	0,3	43,9	44,7	42,6	5,9	6,8	55,3	100,0				
Zlínský kraj	0,5	0,2	48,7	49,4	38,9	5,5	6,3	50,6	100,0				
Moravskoslezsko	1,0	0,0	43,6	44,6	39,5	7,9	7,9	55,4	100,0				
Moravskoslezský kraj	1,0	0,0	43,6	44,6	39,5	7,9	7,9	55,4	100,0				

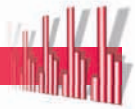

E3 G1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15-29 let, 2009 (v %)

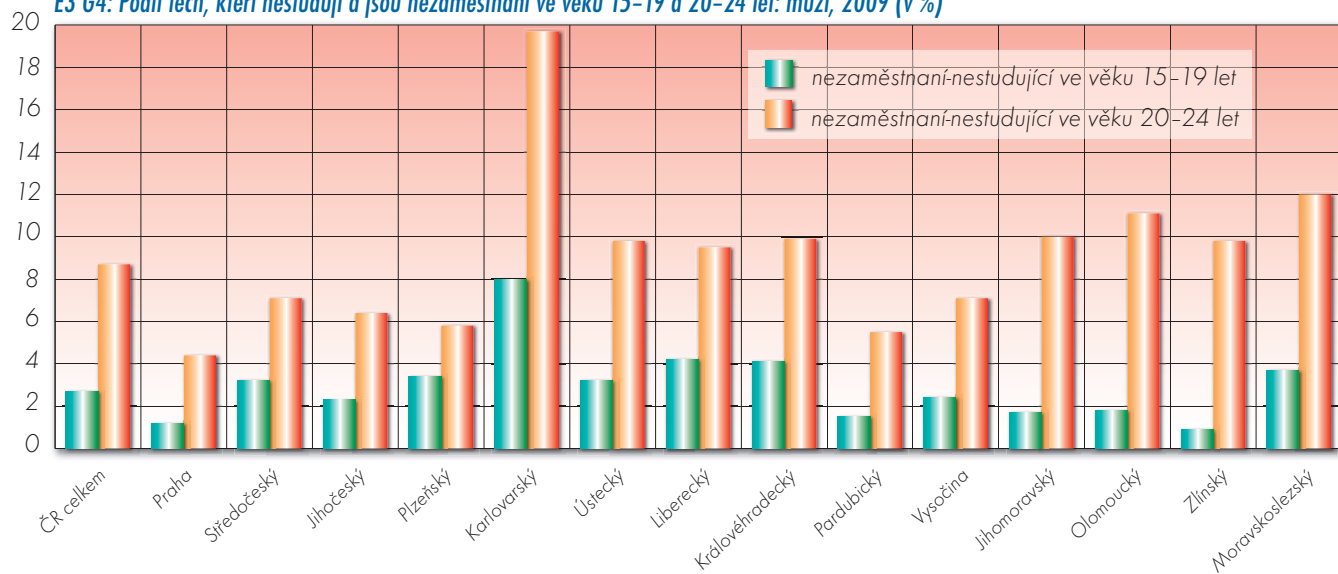

E3 G2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15-29 let, 2009 (v %)

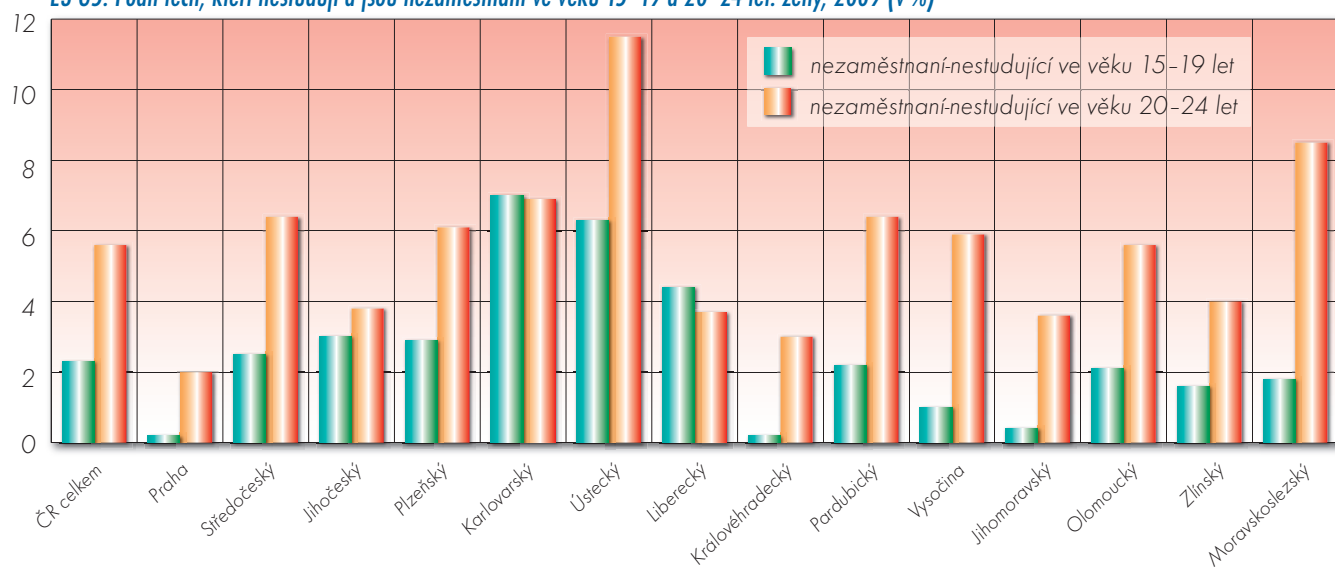

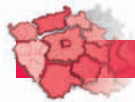

E3 G4: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věku 15-19 a 20-24 let: muži, 2009 (v %)

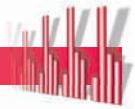
E3 G5: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věku 15-19 a 20-24 let: ženy, 2009 (v %)

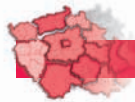
E3 T2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–19 let, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,2	0,2	91,0	92,4	3,9	2,5	1,1	7,6	100,0				
Praha	2,2	0,5	94,5	97,2	1,8	0,7	0,2	2,8	100,0				
Hlavní město Praha	2,2	0,5	94,5	97,2	1,8	(14.)	0,2	2,8	(14.)				
Střední Čechy	1,0	0,3	90,3	91,6	4,9	2,9	0,6	8,4	100,0				
Středočeský kraj	1,0	0,3	90,3	91,6	4,9	(3.)	0,6	8,4	(5.)				
Jihozápad	1,8	0,2	89,5	91,5	4,6	2,9	1,0	8,5	100,0				
Jihočeský kraj	2,7	0,2	88,8	91,7	4,5	(6.)	1,1	8,3	(6.)				
Plzeňský kraj	0,7	0,2	90,4	91,3	4,8	(4.)	0,8	8,7	(4.)				
Severozápad	1,6	0,1	84,2	85,9	4,4	5,5	4,3	14,1	100,0				
Karlovarský kraj	0,3	–	84,6	84,8	5,1	(2.)	1,1	15,2	(2.)				
Ústecký kraj	2,1	0,1	84,1	86,3	4,2	(7.)	4,9	13,7	(3.)				
Severovýchod	0,6	0,2	89,6	90,5	5,5	2,7	1,3	9,5	100,0				
Liberecký kraj	1,0	0,1	82,7	83,8	9,5	(1.)	4,3	16,2	(1.)				
Královéhradecký kraj	0,5	0,2	92,3	93,0	4,7	(5.)	–	7,0	(8.)				
Pardubický kraj	0,5	0,4	92,7	93,5	3,1	(11.)	1,5	6,5	(9.)				
Jihovýchod	1,8	0,3	93,0	95,1	3,4	1,3	0,2	4,9	100,0				
Vysočina	3,8	0,2	91,1	95,1	2,7	(12.)	1,7	4,9	(11.)				
Jihomoravský kraj	0,8	0,4	93,9	95,1	3,7	(8.)	1,1	4,9	(12.)				
Střední Morava	0,4	0,2	94,4	95,0	2,9	1,6	0,6	5,0	100,0				
Olomoucký kraj	0,4	0,1	93,3	93,8	3,5	(10.)	2,0	6,2	(10.)				
Zlínský kraj	0,4	0,2	95,7	96,2	2,2	(13.)	1,2	3,8	(13.)				
Moravskoslezsko	0,5	0,1	92,1	92,6	3,5	2,8	1,1	7,4	100,0				
Moravskoslezský kraj	0,5	0,1	92,1	92,6	3,5	(9.)	2,8	7,4	(7.)				

E3 T3: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 20–24 let, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	2,7	0,4	40,7	43,8	42,8	6,2	56,2	7,2	3,2	4,4	43,1	100,0	
Praha	8,1	0,7	48,0	56,8	35,5	4,4	43,1	3,2				99,9	
Hlavní město Praha	8,1	(1.)	(3.)	(1.)	35,5	(14.)	(14.)	4,4	(11.)	4,4	(14.)	99,9	
Střední Čechy	1,8	0,3	37,4	39,5	47,6	6,1	60,5	6,8				100,0	
Středočeský kraj	1,8	(9.)	(7.)	(10.)	47,6	(3.)	(7.)	6,8		6,1	(5.)	100,0	
Jihozápad	2,5	0,2	40,4	43,1	45,9	5,5	56,9	5,5				100,0	
Jihočeský kraj	3,1	(4.)	(12.)	(5.)	44,4	(7.)	(13.)	5,2	(13.)	4,0	(10.)	100,0	
Pízeňský kraj	1,9	(7.)	(8.)	(11.)	47,5	(4.)	(11.)	5,9	(4.)	7,3	(4.)	100,0	
Severozápad	1,1	0,3	29,0	30,4	47,7	11,4	69,6	11,4		10,5		100,0	
Karlovarský kraj	2,5	(6.)	(4.)	(14.)	50,8	(1.)	(1.)	13,5	(1.)	8,9	(2.)	100,0	
Ústecký kraj	0,6	(13.)	(10.)	(13.)	46,5	(5.)	(2.)	10,6	(2.)	11,1	(1.)	100,0	
Severovýchod	2,0	0,2	41,5	43,7	45,0	6,4	56,3	6,4		4,9		100,0	
Liberecký kraj	0,6	(14.)	(9.)	(12.)	48,3	(2.)	(8.)	6,7	(8.)	7,0	(5.)	100,0	
Královéhradecký kraj	3,7	(3.)	x	(4.)	41,3	(11.)	(9.)	6,5	(9.)	3,9	(14.)	99,9	
Pardubický kraj	1,4	(10.)	(6.)	(6.)	46,1	(6.)	(12.)	5,9	(12.)	4,1	(9.)	100,0	
Jihovýchod	3,5	0,6	44,9	49,0	39,0	6,8	51,0	6,8		5,3		100,0	
Vysočina	5,3	(2.)	(1.)	(7.)	44,2	(8.)	(8.)	6,5	(10.)	5,7	(8.)	100,0	
Jihomoravský kraj	2,6	(5.)	(5.)	(2.)	36,5	(13.)	(6.)	6,9	(6.)	5,1	(9.)	100,0	
Střední Morava	0,9	0,5	44,4	45,8	40,8	7,7	54,2	7,7		5,7		100,0	
Olomoucký kraj	0,8	(12.)	(2.)	(8.)	41,9	(10.)	(4.)	8,4	(4.)	6,9	(6.)	100,0	
Zlínský kraj	1,0	(11.)	(11.)	(3.)	39,5	(12.)	(5.)	7,0	(5.)	4,5	(10.)	100,0	
Moravskoslezsko	1,8	0,0	37,9	39,8	42,3	10,3	60,2	10,3		7,6		100,0	
Moravskoslezský kraj	1,8	(8.)	(13.)	(9.)	42,3	(9.)	(3.)	10,3	(3.)	7,6	(3.)	100,0	

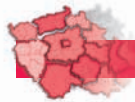
E3 T4: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 25–29 let, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,3	0,1	6,0	7,4	72,0	6,4	14,1	92,6	100,0				
Praha	4,9	0,4	8,5	13,8	74,2	2,9	9,1	86,2	100,0				
Hlavní město Praha	4,9	0,4	8,5	13,8	(1.)	2,9	(14.)	86,2	(14.)				
Střední Čechy	0,7	0,1	3,8	4,6	78,2	4,3	12,8	95,4	100,0				
Středočeský kraj	0,7	0,1	3,8	4,6	(11.)	4,3	(11.)	95,4	(4.)				
Jihozápad	0,9	0,1	5,2	6,2	74,3	4,2	15,4	93,8	100,0				
Jihočeský kraj	0,6	0,1	5,3	6,0	(9.)	2,9	(13.)	94,0	(6.)				
Plzeňský kraj	1,1	-	5,2	6,3	(8.)	5,6	(9.)	93,7	(7.)				
Severozápad	0,4	-	2,7	3,1	64,8	9,5	22,6	96,9	100,0				
Karlovarský kraj	0,9	-	3,1	3,9	(13.)	10,1	(2.)	96,1	(2.)				
Ústecký kraj	0,3	-	2,5	2,8	(14.)	9,2	(4.)	97,2	(1.)				
Severovýchod	1,5	0,2	7,4	9,1	69,9	7,2	13,7	90,8	99,9				
Liberecký kraj	0,6	0,6	6,1	7,3	(6.)	7,8	(6.)	92,7	(9.)				
Královéhradecký kraj	2,0	-	7,5	9,4	(3.)	9,7	(3.)	90,4	(12.)				
Pardubický kraj	1,9	-	8,4	10,3	(2.)	4,2	(12.)	89,7	(13.)				
Jihovýchod	0,9	0,2	6,9	8,0	71,5	6,4	14,1	92,0	100,0				
Vysočina	0,8	-	5,9	6,7	(7.)	8,7	(5.)	93,3	(8.)				
Jihomoravský kraj	1,0	0,3	7,3	8,5	(5.)	5,4	(10.)	91,5	(10.)				
Střední Morava	0,1	0,1	6,5	6,7	73,5	7,3	12,5	93,3	100,0				
Olomoucký kraj	0,2	-	4,2	4,4	(12.)	7,0	(8.)	95,6	(3.)				
Zlínský kraj	0,1	0,2	9,0	9,3	(4.)	7,7	(7.)	90,7	(11.)				
Moravskoslezsko	0,5	-	5,4	5,9	69,5	10,3	14,3	94,1	100,0				
Moravskoslezský kraj	0,5	-	5,4	5,9	(10.)	10,3	(1.)	94,1	(5.)				

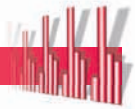
E3 T5: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let: muži, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,6	0,2	40,7	42,5	49,3	2,0	57,5	100,0					
CZ01 Praha	5,3	0,3	41,5	47,0	48,0	1,8	52,9	99,9					
CZ010 Hlavní město Praha	5,3	0,3	41,5	47,0	48,0	1,8	52,9	99,9					
CZ02 Střední Čechy	1,1	0,3	37,8	39,3	53,7	1,6	60,7	100,0					
CZ020 Středočeský kraj	1,1	0,3	37,8	39,3	53,7	1,6	60,7	100,0					
CZ03 Jihozápad	1,6	0,1	38,4	40,1	53,6	1,5	59,9	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	1,9	0,0	39,5	41,4	53,0	1,2	58,6	100,0					
CZ032 Plzeňský kraj	1,3	0,2	37,1	38,7	54,4	1,8	61,3	100,0					
CZ04 Severozápad	1,1	0,1	36,2	37,3	48,8	4,1	62,7	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	1,0	0,2	33,0	34,2	49,0	3,3	65,8	100,0					
CZ042 Ústecký kraj	1,1	–	37,3	38,5	48,8	4,4	61,5	100,0					
CZ05 Severovýchod	1,1	0,3	42,2	43,6	48,9	1,1	56,3	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	0,6	0,6	38,5	39,7	50,4	1,6	60,3	100,0					
CZ052 Královéhradecký kraj	1,6	0,1	44,0	45,7	46,7	0,7	54,2	99,9					
CZ053 Pardubický kraj	1,1	0,3	43,4	44,8	49,9	1,2	55,2	100,0					
CZ06 Jihovýchod	1,3	0,4	43,6	45,3	47,0	1,9	54,7	100,0					
CZ063 Vysočina	2,2	0,3	41,5	44,0	47,8	2,0	56,0	100,0					
CZ064 Jihomoravský kraj	0,8	0,5	44,5	45,8	46,7	1,8	54,2	100,0					
CZ07 Střední Morava	0,4	0,1	43,4	44,0	47,8	1,9	56,0	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	0,4	0,1	40,3	40,8	50,7	2,5	59,2	100,0					
CZ072 Zlínský kraj	0,4	0,2	46,8	47,3	44,7	1,2	52,7	100,0					
CZ08 Moravskoslezsko	0,7	0,0	40,7	41,5	47,4	2,7	58,5	100,0					
CZ080 Moravskoslezský kraj	0,7	0,0	40,7	41,5	47,4	2,7	58,5	100,0					

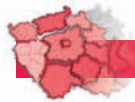
E3 T6: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–19 let: muži, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,2	0,3	90,1	4,8	2,7	0,8	91,6	4,8	2,7	0,8	8,4	100,0	
CZ01 Praha	1,6	0,5	94,9	1,4	1,2	0,5	97,0	1,4	1,2	0,5	3,0	100,0	
CZ010 Hlavní město Praha	1,6	(4.)	94,9	(2.)	(3.)	(1.)	97,0	(1.)	(14.)	(13.)	(9.)	(14.)	
CZ02 Střední Čechy	1,4	0,5	87,5	6,8	3,2	0,5	89,4	6,8	3,2	0,5	10,6	100,0	
CZ020 Středočeský kraj	1,4	(5.)	87,5	(11.)	(2.)	(11.)	89,4	(3.)	(3.)	(6.)	(7.)	(4.)	
CZ03 Jihozápad	1,7	0,2	88,4	6,2	2,8	0,7	90,3	6,2	2,8	0,7	9,7	100,0	
CZ031 Jihočeský kraj	2,8	0,2	88,1	(8.)	(10.)	(10.)	91,1	(6.)	(2,3)	(9.)	(3.)	(7.)	
CZ032 Plzeňský kraj	0,2	(13.)	88,8	(9.)	(5.)	(12.)	89,3	(2.)	3,4	(5.)	(11.)	(3.)	
CZ04 Severozápad	2,0	–	86,4	3,8	4,5	3,3	88,4	(5.)	4,5	(1.)	11,6	100,0	
CZ041 Karlovarský kraj	0,5	–	84,3	(13.)	x	(13.)	84,8	(11.)	8,0	(2.)	15,2	(2.)	
CZ042 Ústecký kraj	2,6	(3.)	87,2	(12.)	x	(10.)	89,7	(7.)	3,2	(7.)	10,3	(5.)	
CZ05 Severovýchod	0,5	0,3	89,5	6,2	3,2	0,4	90,2	(1.)	3,2	(2.)	9,8	100,0	
CZ051 Liberecký kraj	0,4	(11.)	80,1	(14.)	(8.)	(14.)	80,7	(1.)	4,2	(2.)	19,3	(1.)	
CZ052 Královéhradecký kraj	0,4	(12.)	92,5	(4.)	(4.)	(4.)	93,3	(12.)	4,1	(3.)	6,7	(11.)	
CZ053 Pardubický kraj	0,6	(8.)	94,2	(3.)	(9.)	(3.)	95,0	(10.)	1,5	(12.)	5,0	(12.)	
CZ06 Jihovýchod	1,5	0,6	91,0	4,7	1,9	0,3	93,1	(9.)	1,9	0,3	6,9	100,0	
CZ063 Vysočina	3,5	(1.)	89,3	(8.)	(6.)	(5.)	93,1	(9.)	2,4	(8.)	6,9	(10.)	
CZ064 Jihomoravský kraj	0,5	(10.)	91,8	(6.)	(1.)	(6.)	93,1	(7.)	1,7	(11.)	6,9	(9.)	
CZ07 Střední Morava	0,5	0,1	93,6	4,0	1,3	0,5	94,2	(4.)	1,3	(8.)	5,8	100,0	
CZ071 Olomoucký kraj	0,7	(6.)	90,7	(7.)	(7.)	(6.)	91,7	(4.)	1,8	(10.)	8,3	(8.)	
CZ072 Zlínský kraj	0,2	(14.)	96,7	(2.)	x	(1.)	96,9	(13.)	0,9	(14.)	3,1	(13.)	
CZ08 Moravskoslezsko	0,7	–	90,4	4,7	3,7	0,6	91,0	(8.)	3,7	(4.)	9,0	100,0	
CZ080 Moravskoslezský kraj	0,7	(7.)	90,4	(9.)	x	(7.)	91,0	(8.)	3,7	(4.)	9,0	(6.)	

E3 I7: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 20–24 let: muži, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	2,2	0,2	35,8	38,2	50,9	8,7	2,1	61,8	100,0				
Praha	8,6	–	46,2	54,8	38,5	4,4	2,2	45,0	99,8				
Hlavní město Praha	8,6	–	46,2	(1.)	38,5	(14.)	2,2	(5.)	99,8				
Střední Čechy	1,4	0,5	32,3	34,2	56,6	7,1	2,1	65,8	100,0				
Středočeský kraj	1,4	0,5	(4.)	(11.)	56,6	(6.)	2,1	(6.)	100,0				
Jihozápad	2,7	0,2	31,5	34,3	58,1	6,1	1,4	65,7	100,0				
Jihočeský kraj	2,7	–	32,8	(6.)	57,1	(5.)	1,0	(13.)	100,0				
Pízeňský kraj	2,7	0,3	(6.)	(12.)	59,2	(1.)	2,0	(7.)	100,0				
Severozápad	0,6	0,2	26,3	27,1	58,0	12,5	2,4	72,9	100,0				
Karlovarský kraj	1,2	0,6	(2.)	(14.)	58,6	(2.)	1,4	(11.)	100,0				
Ústecký kraj	0,4	–	29,3	(13.)	57,8	(3.)	2,8	(3.)	100,0				
Severovýchod	1,4	0,3	35,1	36,8	53,7	8,2	1,3	63,2	100,0				
Liberecký kraj	0,3	0,4	(5.)	(9.)	55,7	(7.)	1,2	(12.)	100,0				
Královéhradecký kraj	2,5	–	38,9	(4.)	48,7	(11.)	–	x	100,0				
Pardubický kraj	1,1	0,6	(3.)	(8.)	57,1	(4.)	2,7	(4.)	100,0				
Jihovýchod	1,6	0,5	41,2	43,2	46,0	9,0	1,7	56,8	100,0				
Vysočina	2,3	0,7	(1.)	(5.)	52,6	(8.)	1,7	(10.)	100,0				
Jihomoravský kraj	1,2	0,3	(7.)	(2.)	42,9	(13.)	1,7	(9.)	100,0				
Střední Morava	0,6	0,1	37,3	38,0	48,7	10,5	2,9	62,0	100,0				
Olomoucký kraj	0,3	–	34,1	(6.)	50,8	(9.)	3,8	(1.)	100,0				
Zlínský kraj	0,9	0,1	(8.)	(3.)	46,4	(12.)	2,0	(8.)	100,0				
Moravskoslezsko	1,0	0,1	33,9	35,0	49,8	12,0	3,2	65,0	100,0				
Moravskoslezský kraj	1,0	0,1	(9.)	(7.)	49,8	(10.)	2,2	(2.)	100,0				

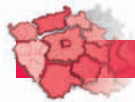
E3 T8: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 25–29 let: muži, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,3	0,2	5,5	7,0	83,4	2,9	6,7	93,0	100,0				
Praha	4,6	0,4	7,7	12,7	81,8	2,2	3,3	87,3	100,0				
Hlavní město Praha	4,6	(1.)	7,7	(4.)	81,8	(9.)	3,3	(14.)	87,3	(14.)			
Střední Čechy	0,7	-	3,2	3,9	88,2	2,0	5,9	96,1	100,0				
Středočeský kraj	0,7	(9.)	3,2	(11.)	88,2	(3.)	5,9	(9.)	96,1	(5.)			
Jihozápad	0,7	-	4,3	5,0	87,9	2,2	5,0	95,0	100,0				
Jihočeský kraj	0,5	(12.)	4,6	(8.)	89,2	(1.)	4,1	(13.)	95,0	(7.)			
Plzeňský kraj	0,9	(7.)	3,9	(9.)	86,4	(4.)	6,0	(7.)	95,1	(6.)			
Severozápad	0,7	-	2,5	3,2	78,8	11,6	6,4	96,8	100,0				
Karlovarský kraj	1,3	(4.)	1,9	(14.)	77,8	(13.)	12,3	(1.)	96,8	(1.)			
Ústecký kraj	0,5	(11.)	2,7	(13.)	79,1	(12.)	11,4	(2.)	96,8	(2.)			
Severovýchod	1,5	0,4	8,5	10,3	80,9	7,0	1,7	89,6	99,9				
Liberecký kraj	1,0	(6.)	8,3	(3.)	76,4	(14.)	10,4	(3.)	89,5	(12.)			
Královéhradecký kraj	1,7	(2.)	7,6	(5.)	82,5	(8.)	5,9	(8.)	90,4	(10.)			
Pardubický kraj	1,6	(3.)	9,6	(2.)	83,1	(6.)	5,2	(11.)	88,8	(13.)			
Jihovýchod	0,8	0,3	6,9	8,0	82,5	6,2	3,3	92,0	100,0				
Vysočina	1,0	(5.)	5,4	(7.)	81,5	(10.)	8,5	(6.)	93,5	(8.)			
Jihomoravský kraj	0,7	(8.)	7,5	(6.)	83,0	(7.)	5,2	(10.)	91,3	(9.)			
Střední Morava	0,3	0,2	6,5	6,9	84,2	6,7	2,1	93,1	100,0				
Olomoucký kraj	0,3	(13.)	3,4	(10.)	88,4	(2.)	4,9	(12.)	96,3	(4.)			
Zlínský kraj	0,2	(14.)	9,9	(1.)	79,7	(11.)	8,7	(5.)	89,5	(11.)			
Moravskoslezsko	0,5	-	3,0	3,5	83,2	9,1	4,1	96,5	100,0				
Moravskoslezský kraj	0,5	(10.)	3,0	(12.)	83,2	(5.)	9,1	(4.)	96,5	(3.)			

E3 T9: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let: ženy, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	2,0	0,2	45,3	47,5	34,2	13,5	4,8	52,5	100,0				
Praha	5,4	0,8	43,9	50,1	39,0	9,2	1,7	49,9	100,0				
Hlavní město Praha	5,4	0,8	43,9	50,1	39,0	9,2	1,7	49,9	100,0				
Střední Čechy	1,2	0,1	43,5	44,8	38,6	12,7	3,8	55,2	100,0				
Středočeský kraj	1,2	0,1	43,5	44,8	38,6	12,7	3,8	55,2	100,0				
Jihozápad	1,8	0,1	46,4	48,3	33,5	14,5	3,7	51,7	100,0				
Jihočeský kraj	2,3	0,2	47,9	50,4	33,1	13,7	2,8	49,6	100,0				
Plzeňský kraj	1,2	0,1	44,6	45,9	33,9	15,4	4,8	54,1	100,0				
Severozápad	1,0	0,2	36,9	38,0	31,6	22,4	8,0	62,0	100,0				
Karlovarský kraj	1,5	0,2	37,3	39,1	35,1	18,6	7,2	60,9	100,0				
Ústecký kraj	0,8	0,1	36,8	37,7	30,3	23,8	8,3	62,3	100,0				
Severovýchod	1,7	0,1	46,2	48,0	34,1	13,1	4,8	52,0	100,0				
Liberecký kraj	0,8	–	41,6	42,4	38,1	15,1	4,4	57,6	100,0				
Královéhradecký kraj	2,7	–	48,2	50,8	32,5	10,7	5,9	49,1	99,9				
Pardubický kraj	1,4	0,2	48,0	49,7	32,5	13,8	4,0	50,3	100,0				
Jihovýchod	2,9	0,3	47,6	50,7	32,8	12,5	4,0	49,3	100,0				
Vysočina	4,4	0,4	44,8	49,6	31,5	13,5	5,4	50,4	100,0				
Jihomoravský kraj	2,2	0,2	48,8	51,2	33,4	12,0	3,4	48,8	100,0				
Střední Morava	0,5	0,4	49,1	50,0	33,4	11,5	5,0	50,0	100,0				
Olomoucký kraj	0,5	0,6	47,6	48,7	34,1	11,4	5,8	51,3	100,0				
Zlínský kraj	0,5	0,2	50,8	51,5	32,7	11,6	4,2	48,5	100,0				
Moravskoslezsko	1,2	0,0	46,8	48,0	31,2	13,4	7,4	52,0	100,0				
Moravskoslezský kraj	1,2	0,0	46,8	48,0	31,2	13,4	7,4	52,0	100,0				

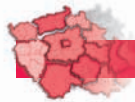
E3 T10: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–19 let: ženy, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,2	0,1	91,9	93,3	3,0	2,3	1,5	6,7	100,0				
CZ01 Praha	2,9	0,5	94,2	97,5	2,2	0,2	-	2,5	100,0				
CZ010 Hlavní město Praha	2,9	0,5	94,2	97,5	2,2	(11.)	(13.)	2,5	(14.)				
CZ02 Střední Čechy	0,5	-	93,3	93,8	2,9	2,5	0,8	6,2	100,0				
CZ020 Středočeský kraj	0,5	-	93,3	93,8	2,9	(6.)	(6.)	6,2	(8.)				
CZ03 Jihozápad	1,9	0,1	90,8	92,8	3,0	3,0	1,2	7,2	100,0				
CZ031 Jihočeský kraj	2,6	0,2	89,6	92,4	3,3	(5.)	(4.)	7,6	(5.)				
CZ032 Plzeňský kraj	1,1	-	92,2	93,3	2,6	(9.)	(5.)	6,7	(7.)				
CZ04 Severozápad	1,2	0,1	81,9	83,2	5,0	6,5	5,3	16,8	100,0				
CZ041 Karlovarský kraj	-	-	84,9	84,9	4,6	(3.)	(1.)	15,1	(2.)				
CZ042 Ústecký kraj	1,6	0,1	80,8	82,5	5,2	(2.)	(2.)	17,5	(1.)				
CZ05 Severovýchod	0,8	0,2	89,8	90,8	4,9	2,1	2,2	9,2	100,0				
CZ051 Liberecký kraj	1,6	-	85,4	87,0	4,5	(4.)	(3.)	13,0	(3.)				
CZ052 Královéhradecký kraj	0,6	-	92,1	92,8	7,0	(1.)	(14.)	7,2	(6.)				
CZ053 Pardubický kraj	0,4	0,5	91,0	91,9	2,9	(7.)	(7.)	8,1	(4.)				
CZ06 Jihovýchod	2,1	-	95,1	97,3	2,0	0,6	0,2	2,7	100,0				
CZ063 Vysočina	4,2	-	93,0	97,2	1,5	(13.)	(11.)	2,8	(12.)				
CZ064 Jihomoravský kraj	1,1	-	96,1	97,3	2,2	(12.)	(12.)	2,7	(13.)				
CZ07 Střední Morava	0,3	0,2	95,4	95,8	1,7	1,9	0,7	4,2	100,0				
CZ071 Olomoucký kraj	-	-	96,1	96,1	0,6	(14.)	(8.)	3,9	(11.)				
CZ072 Zlínský kraj	0,6	0,3	94,5	95,5	2,7	(8.)	(10.)	4,5	(10.)				
CZ08 Moravskoslezsko	0,4	0,1	93,9	94,3	2,3	1,8	1,6	5,7	100,0				
CZ080 Moravskoslezský kraj	0,4	0,1	93,9	94,3	2,3	(10.)	(9.)	5,7	(9.)				

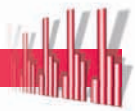
E3 T11: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 20–24 let: ženy, 2009 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	3,3	0,5	45,9	49,8	34,1	10,5	50,2	100,0					
Praha	7,6	1,5	49,9	59,0	32,2	6,8	41,0	100,0					
Hlavní město Praha	7,6	(2.)	49,9	(6.)	32,2	(12.)	41,0	(14.)					
Střední Čechy	2,3	0,1	42,8	45,2	37,9	6,4	54,8	100,0					
Středočeský kraj	2,3	(8.)	42,8	(9.)	37,9	(3.)	54,8	(5.)					
Jihozápad	2,4	0,2	49,9	52,4	32,8	4,9	47,6	100,0					
Jihočeský kraj	3,5	(6.)	54,5	(2.)	30,9	(13.)	41,9	(13.)					
Pízeňský kraj	1,1	(11.)	44,7	(8.)	35,0	(5.)	54,0	(6.)					
Severozápad	1,6	0,4	31,9	33,9	36,6	10,2	66,1	100,0					
Karlovarský kraj	3,9	(5.)	29,2	(14.)	42,5	(1.)	66,3	(1.)					
Ústecký kraj	0,8	(14.)	33,0	(13.)	34,4	(6.)	66,0	(2.)					
Severovýchod	2,6	0,1	48,4	51,0	35,8	4,4	48,9	99,9					
Liberecký kraj	0,8	(13.)	41,8	(11.)	40,5	(2.)	57,4	(3.)					
Královéhradecký kraj	4,8	(3.)	50,5	(5.)	33,4	(9.)	44,4	(10.)					
Pardubický kraj	1,7	(9.)	51,7	(4.)	34,3	(7.)	46,4	(9.)					
Jihovýchod	5,5	0,8	48,8	55,1	31,4	4,3	44,9	100,0					
Vysočina	8,6	(1.)	39,1	(12.)	35,2	(4.)	51,1	(7.)					
Jihomoravský kraj	4,0	(4.)	53,3	(3.)	29,7	(14.)	42,0	(12.)					
Střední Morava	1,2	1,0	51,8	54,0	32,5	4,8	46,0	100,0					
Olomoucký kraj	1,4	(10.)	48,5	(7.)	32,6	(10.)	48,3	(8.)					
Zlínský kraj	1,0	(12.)	55,3	(1.)	32,3	(11.)	43,5	(11.)					
Moravskoslezsko	2,7	–	42,2	44,9	34,3	8,5	55,1	100,0					
Moravskoslezský kraj	2,7	(7.)	42,2	(10.)	34,3	(8.)	55,1	(4.)					

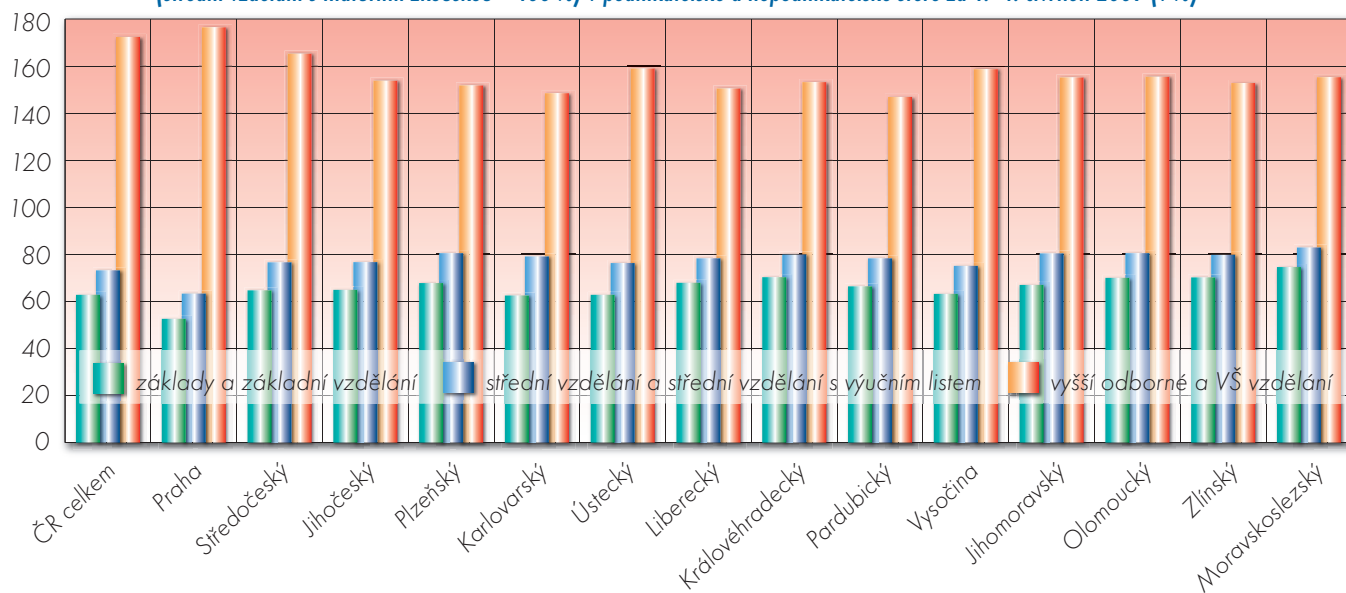

E3 T12: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 25–29 let: ženy, 2009 (v %)

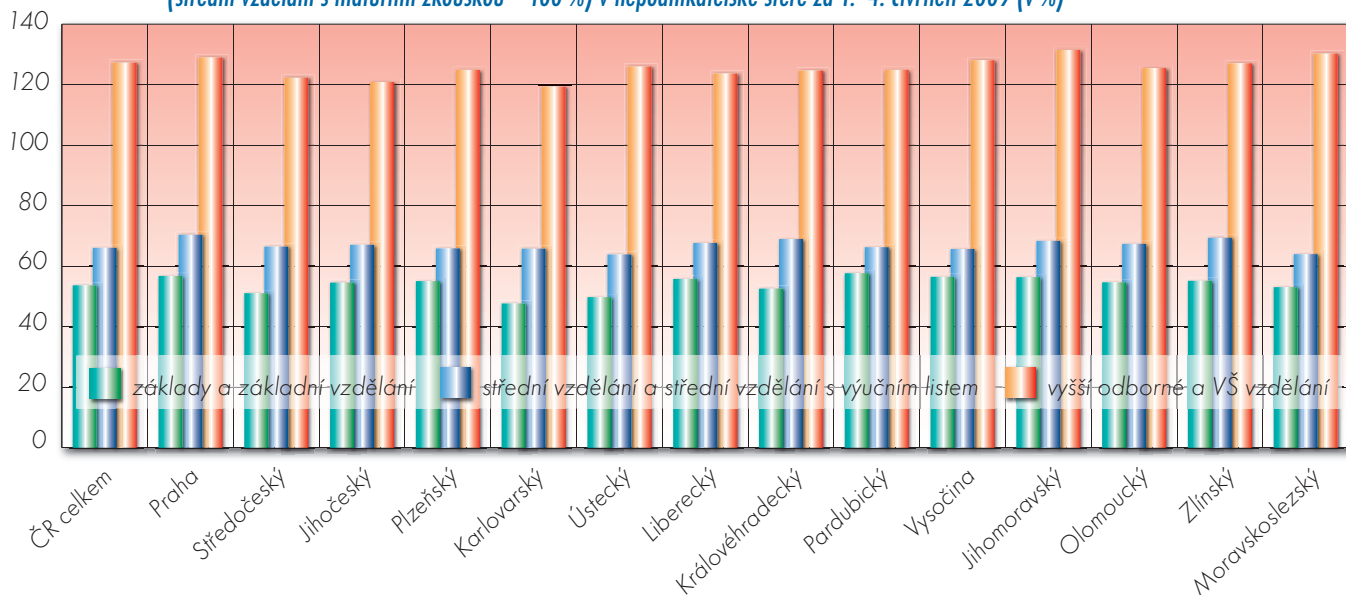
Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,4	0,1	6,4	7,9	59,8	6,1	26,2	92,1	100,0				
Praha	5,2	0,4	9,5	15,1	65,9	2,4	16,6	84,9	100,0				
Hlavní město Praha	5,2	(1.)	9,5	(1.)	65,9	(2.)	16,6	(14.)	84,9	(14.)			
Střední Čechy	0,7	0,1	4,5	5,4	67,7	2,6	24,2	94,5	99,9				
Středočeský kraj	0,7	(7.)	4,5	(11.)	67,7	(1.)	24,2	(11.)	94,5	(5.)			
Jihozápad	1,1	0,1	6,3	7,5	59,5	3,3	29,7	92,5	100,0				
Jihočeský kraj	0,8	0,2	6,0	7,1	60,9	1,6	30,4	92,9	100,0				
Pízeňský kraj	1,4	(4.)	6,6	(7.)	58,0	(8.)	28,9	(6.)	92,1	(8.)			
Severozápad	0,1	-	2,8	2,9	49,8	7,1	40,1	97,1	100,0				
Karlovarský kraj	0,4	-	4,2	(12.)	54,3	(12.)	33,2	(2.)	95,4	(3.)			
Ústecký kraj	-	x	2,3	(14.)	48,1	(14.)	42,7	(1.)	97,7	(1.)			
Severovýchod	1,6	-	6,2	7,8	58,0	7,6	26,6	92,2	100,0				
Liberecký kraj	0,2	(11.)	3,7	(13.)	64,7	(3.)	26,3	(7.)	96,1	(2.)			
Královéhradecký kraj	2,3	(2.)	7,3	(4.)	54,0	(13.)	22,6	(12.)	90,4	(13.)			
Pardubický kraj	2,1	(3.)	7,1	(5.)	56,4	(9.)	31,1	(3.)	90,8	(12.)			
Jihovýchod	1,1	-	6,9	7,9	59,7	6,6	25,7	92,1	100,0				
Vysočina	0,5	(8.)	6,5	(8.)	55,1	(10.)	28,9	(5.)	93,0	(6.)			
Jihomoravský kraj	1,3	(5.)	7,0	(6.)	61,7	(5.)	24,4	(10.)	91,7	(10.)			
Střední Morava	-	-	6,5	6,5	62,0	8,0	23,6	93,5	100,0				
Olomoucký kraj	-	x	5,2	(10.)	64,4	(4.)	21,3	(13.)	94,8	(4.)			
Zlínský kraj	-	x	8,0	(2.)	59,3	(7.)	26,0	(8.)	92,0	(9.)			
Moravskoslezsko	0,5	-	7,9	8,4	54,7	11,6	25,4	91,6	100,0				
Moravskoslezský kraj	0,5	(9.)	7,9	(3.)	54,7	(11.)	25,4	(9.)	91,6	(11.)			

**E4.2 G1.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání
(střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)**

**E4.2 G1.2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání
(střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)**

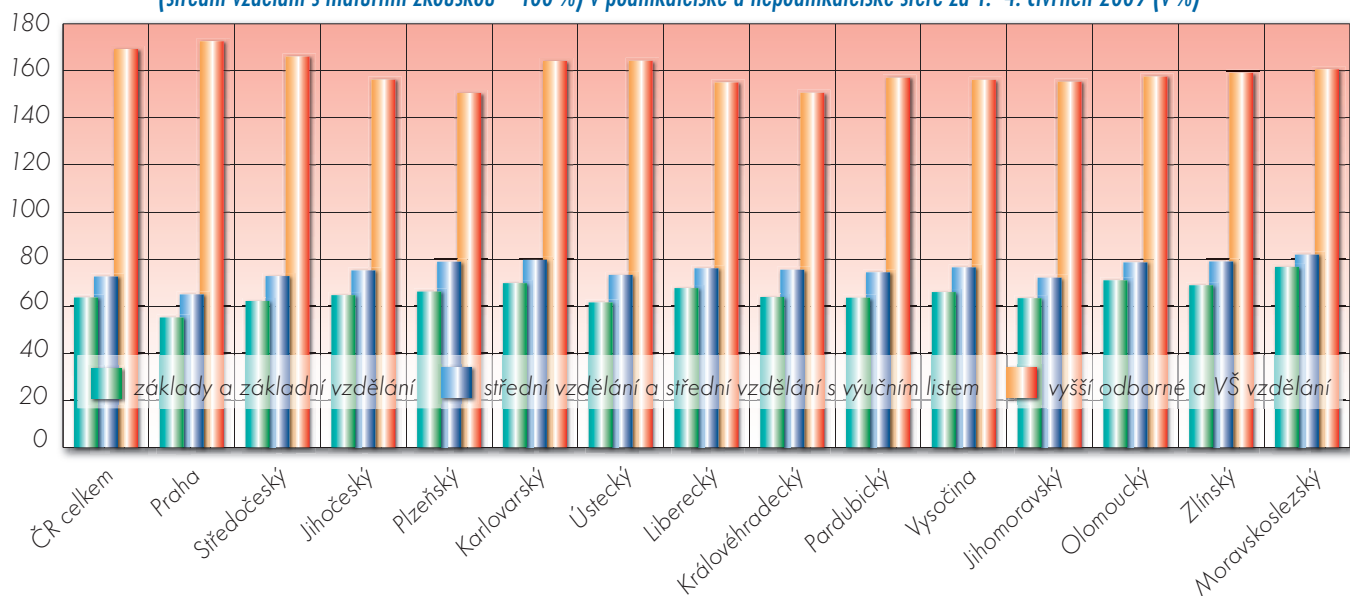

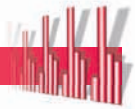

E4.2 T2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

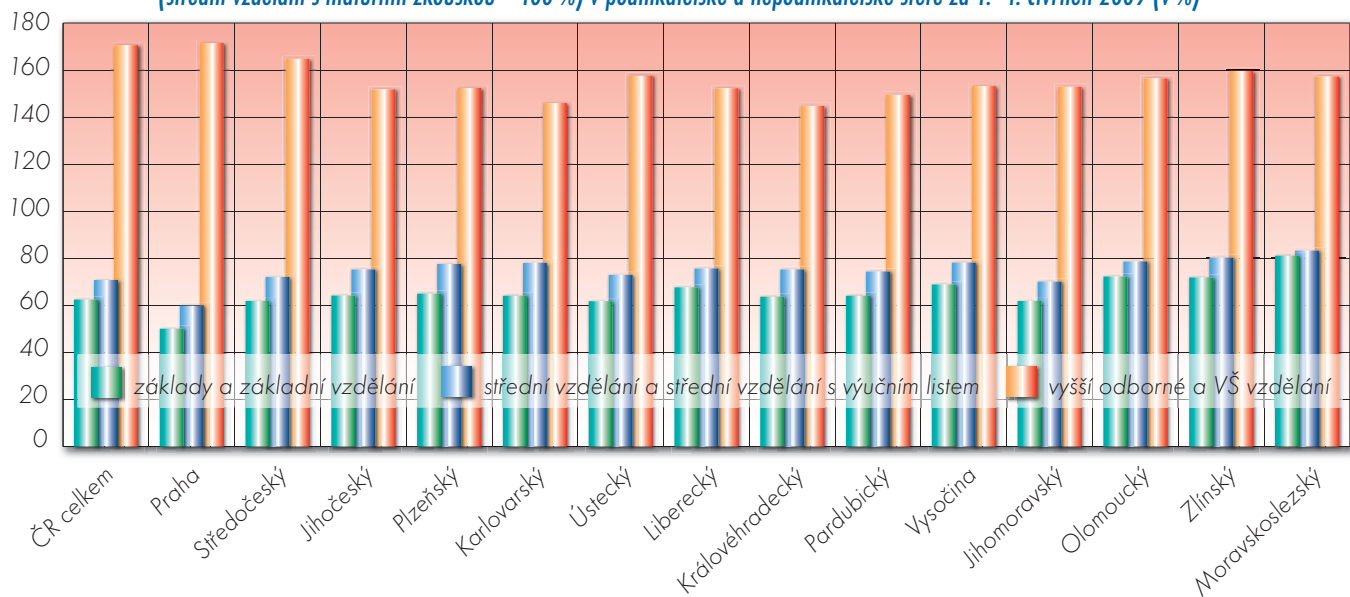
Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		63,7	62,5	72,6	70,8	100,0	100,0	169,3	170,6
CZ01	Praha	55,2	50,1	65,0	59,9	100,0	100,0	172,6	171,5
CZ010	Hlavní město Praha	55,2 (14.)	50,1 (14.)	65,0 (14.)	59,9 (14.)	100,0	100,0	172,6 (1.)	171,5 (1.)
CZ02	Střední Čechy	62,2	61,9	72,8	72,1	100,0	100,0	166,1	164,8
CZ020	Středočeský kraj	62,2 (12.)	61,9 (11.)	72,8 (12.)	72,1 (12.)	100,0	100,0	166,1 (2.)	164,8 (2.)
CZ03	Jihozápad	65,8	65,0	77,3	76,6	100,0	100,0	153,5	151,9
CZ031	Jihočeský kraj	64,7 (8.)	64,2 (7.)	75,2 (9.)	75,3 (8.)	100,0	100,0	156,3 (9.)	151,8 (11.)
CZ032	Plzeňský kraj	66,2 (6.)	65,0 (6.)	78,9 (4.)	77,6 (6.)	100,0	100,0	150,6 (14.)	152,4 (9.)
CZ04	Severozápad	63,7	62,4	74,8	74,2	100,0	100,0	164,3	155,5
CZ041	Karlovarský kraj	69,8 (3.)	64,1 (9.)	79,7 (2.)	78,1 (5.)	100,0	100,0	164,2 (4.)	146,0 (13.)
CZ042	Ústecký kraj	61,6 (13.)	61,8 (13.)	73,3 (11.)	73,0 (11.)	100,0	100,0	164,3 (3.)	157,6 (4.)
CZ05	Severovýchod	65,3	65,5	75,4	75,3	100,0	100,0	154,3	148,7
CZ051	Liberecký kraj	67,7 (5.)	67,7 (5.)	76,1 (7.)	75,7 (7.)	100,0	100,0	155,1 (12.)	152,3 (10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	63,9 (9.)	63,7 (10.)	75,5 (8.)	75,3 (9.)	100,0	100,0	150,7 (13.)	144,8 (14.)
CZ053	Pardubický kraj	63,6 (10.)	64,1 (8.)	74,4 (10.)	74,4 (10.)	100,0	100,0	157,1 (8.)	149,5 (12.)
CZ06	Jihovýchod	64,2	63,9	73,6	72,8	100,0	100,0	156,0	154,4
CZ063	Vysočina	66,0 (7.)	68,9 (4.)	76,5 (6.)	78,2 (4.)	100,0	100,0	156,2 (10.)	153,2 (7.)
CZ064	Jihomoravský kraj	63,4 (11.)	61,9 (11.)	72,1 (13.)	70,1 (13.)	100,0	100,0	155,4 (11.)	152,9 (8.)
CZ07	Střední Morava	70,1	72,1	78,9	79,5	100,0	100,0	158,4	157,9
CZ071	Olomoucký kraj	71,0 (2.)	72,3 (2.)	78,6 (5.)	78,7 (3.)	100,0	100,0	157,6 (7.)	156,5 (6.)
CZ072	Zlínský kraj	68,9 (4.)	71,9 (3.)	79,0 (3.)	80,3 (2.)	100,0	100,0	159,2 (6.)	159,7 (3.)
CZ08	Moravskoslezsko	76,7	81,1	81,9	83,3	100,0	100,0	160,7	157,3
CZ080	Moravskoslezský kraj	76,7 (1.)	81,1 (1.)	81,9 (1.)	83,3 (1.)	100,0	100,0	160,7 (5.)	157,3 (5.)

E4.2 G2.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

E4.2 G2.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

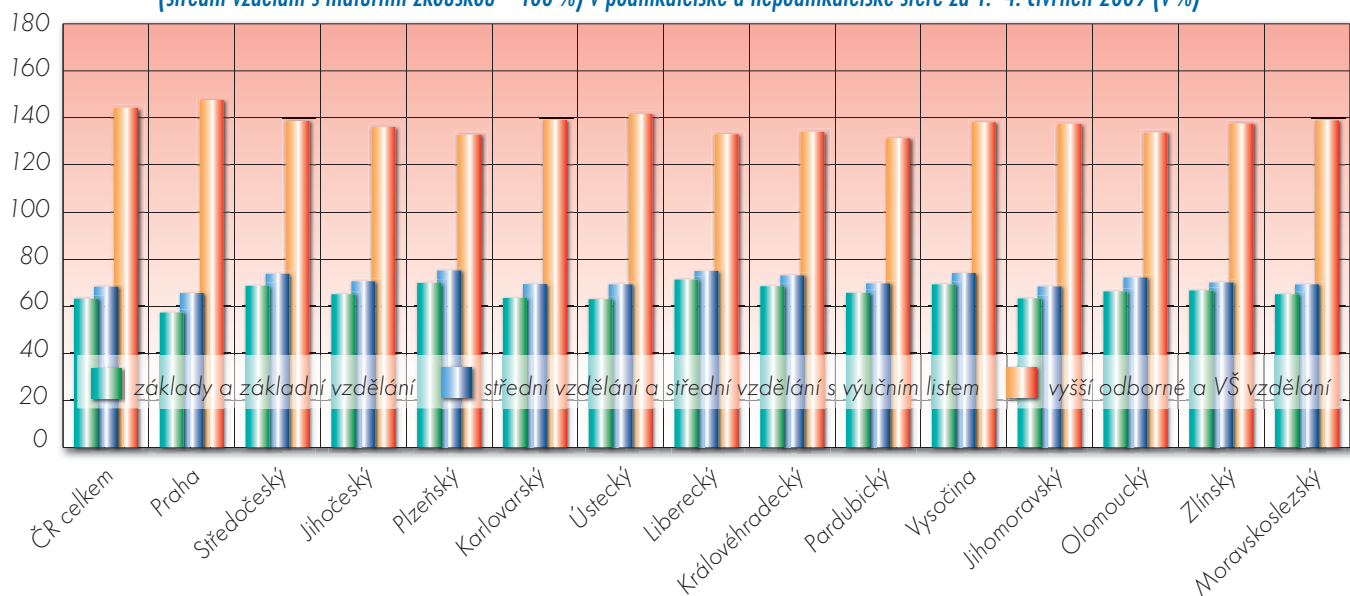

E4.2 T2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		54,1	52,1	69,6	70,1	100,0	100,0	127,7	122,6
CZ01	Praha	61,2	61,5	71,9	72,7	100,0	100,0	129,0	123,3
CZ010	Hlavní město Praha	61,2	61,5	71,9	72,7	100,0	100,0	129,0	123,3
CZ02	Střední Čechy	51,8	45,6	70,7	72,0	100,0	100,0	122,1	118,9
CZ020	Středočeský kraj	51,8	45,6	70,7	72,0	100,0	100,0	122,1	118,9
CZ03	Jihozápad	60,1	56,7	71,0	70,1	100,0	100,0	124,4	121,0
CZ031	Jihočeský kraj	59,1	53,3	71,8	71,4	100,0	100,0	121,2	117,9
CZ032	Plzeňský kraj	60,7	57,3	69,9	68,6	100,0	100,0	128,6	125,1
CZ04	Severozápad	46,5	43,9	67,4	68,4	100,0	100,0	121,3	117,2
CZ041	Karlovarský kraj	50,3	49,5	70,3	74,4	100,0	100,0	116,5	113,0
CZ042	Ústecký kraj	45,7	43,0	66,6	66,5	100,0	100,0	123,3	118,9
CZ05	Severovýchod	52,9	51,3	71,7	72,6	100,0	100,0	124,7	120,6
CZ051	Liberecký kraj	51,8	44,7	71,8	73,9	100,0	100,0	120,8	116,4
CZ052	Královéhradecký kraj	51,7	53,9	70,7	71,9	100,0	100,0	127,6	124,3
CZ053	Pardubický kraj	56,2	55,9	73,1	72,8	100,0	100,0	122,8	117,8
CZ06	Jihovýchod	56,3	52,1	69,2	67,6	100,0	100,0	127,1	121,0
CZ063	Vysočina	63,5	56,9	72,2	71,0	100,0	100,0	129,4	124,3
CZ064	Jihomoravský kraj	54,1	50,7	67,9	66,0	100,0	100,0	126,4	119,8
CZ07	Střední Morava	55,8	52,4	72,1	71,6	100,0	100,0	129,1	122,9
CZ071	Olomoucký kraj	57,3	54,7	73,8	72,5	100,0	100,0	132,8	126,6
CZ072	Zlínský kraj	53,2	47,3	68,2	68,8	100,0	100,0	122,5	115,4
CZ08	Moravskoslezsko	51,2	46,7	65,0	67,4	100,0	100,0	129,9	124,6
CZ080	Moravskoslezský kraj	51,2	46,7	65,0	67,4	100,0	100,0	129,9	124,6

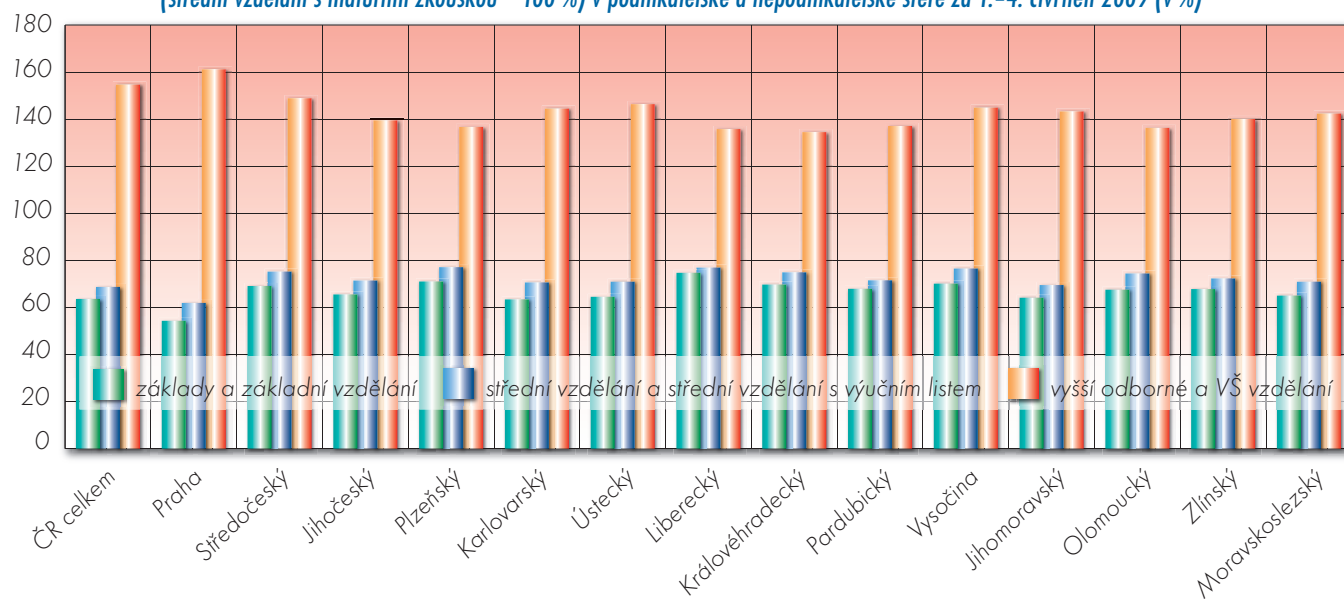

E4.2 T3: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		63,2	63,6	68,3	68,7	100,0	100,0	144,3	154,7
CZ01	Praha	57,3	54,3	65,6	61,9	100,0	100,0	147,6	161,2
CZ010	Hlavní město Praha	57,3 (14.)	54,3 (14.)	65,6 (14.)	61,9 (14.)	100,0	100,0	147,6 (1.)	161,2 (1.)
CZ02	Střední Čechy	68,7	69,1	73,8	75,2	100,0	100,0	138,7	148,9
CZ020	Středočeský kraj	68,7 (4.)	69,1 (5.)	73,8 (4.)	75,2 (4.)	100,0	100,0	138,7 (5.)	148,9 (2.)
CZ03	Jihozápad	68,0	68,9	72,8	74,2	100,0	100,0	134,6	138,2
CZ031	Jihočeský kraj	65,1 (9.)	65,5 (9.)	70,6 (7.)	71,4 (9.)	100,0	100,0	136,2 (9.)	139,5 (9.)
CZ032	Plzeňský kraj	69,9 (2.)	71,0 (2.)	75,2 (1.)	77,1 (1.)	100,0	100,0	132,9 (13.)	136,7 (11.)
CZ04	Severozápad	63,1	64,1	69,3	70,8	100,0	100,0	141,2	146,1
CZ041	Karlovarský kraj	63,5 (11.)	63,4 (13.)	69,4 (10.)	70,6 (12.)	100,0	100,0	139,2 (3.)	144,5 (5.)
CZ042	Ústecký kraj	63,0 (13.)	64,5 (11.)	69,3 (11.)	70,9 (10.)	100,0	100,0	141,7 (2.)	146,4 (3.)
CZ05	Severovýchod	68,6	71,2	72,5	74,4	100,0	100,0	132,9	135,9
CZ051	Liberecký kraj	71,3 (1.)	74,7 (1.)	75,0 (2.)	76,9 (2.)	100,0	100,0	133,1 (12.)	135,8 (13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	68,5 (5.)	69,7 (4.)	73,1 (5.)	74,9 (5.)	100,0	100,0	134,1 (10.)	134,5 (14.)
CZ053	Pardubický kraj	65,7 (8.)	67,9 (6.)	69,7 (9.)	71,5 (8.)	100,0	100,0	131,4 (14.)	137,1 (10.)
CZ06	Jihovýchod	64,9	65,9	69,9	71,4	100,0	100,0	138,5	144,9
CZ063	Vysočina	69,3 (3.)	70,1 (3.)	74,1 (3.)	76,5 (3.)	100,0	100,0	138,2 (6.)	144,9 (4.)
CZ064	Jihomoravský kraj	63,3 (12.)	64,1 (12.)	68,4 (13.)	69,5 (13.)	100,0	100,0	137,5 (8.)	143,3 (6.)
CZ07	Střední Morava	66,4	67,7	71,0	73,3	100,0	100,0	135,6	138,2
CZ071	Olomoucký kraj	66,3 (7.)	67,5 (8.)	72,2 (6.)	74,4 (6.)	100,0	100,0	133,8 (11.)	136,3 (12.)
CZ072	Zlínský kraj	66,7 (6.)	67,8 (7.)	70,1 (8.)	72,3 (7.)	100,0	100,0	137,6 (7.)	140,1 (8.)
CZ08	Moravskoslezsko	65,1	65,0	69,3	70,9	100,0	100,0	139,0	142,4
CZ080	Moravskoslezský kraj	65,1 (9.)	65,0 (10.)	69,3 (11.)	70,9 (11.)	100,0	100,0	139,0 (4.)	142,4 (7.)

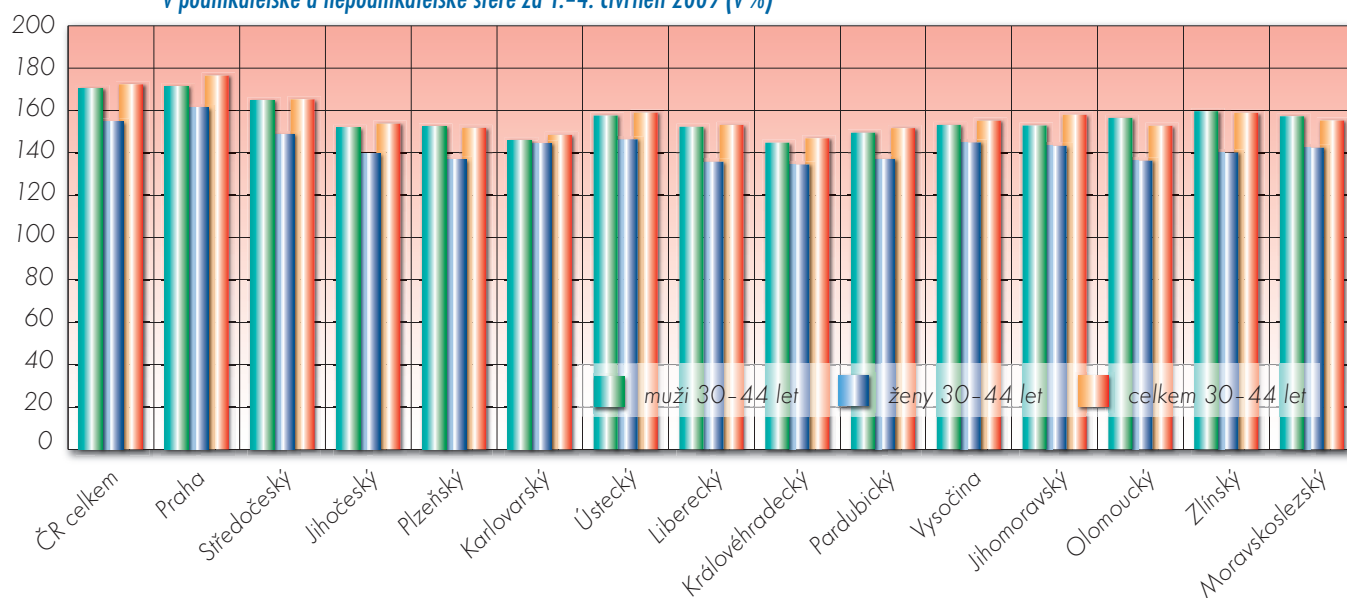
E4.2 G3.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

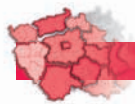

E4.2 G3.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

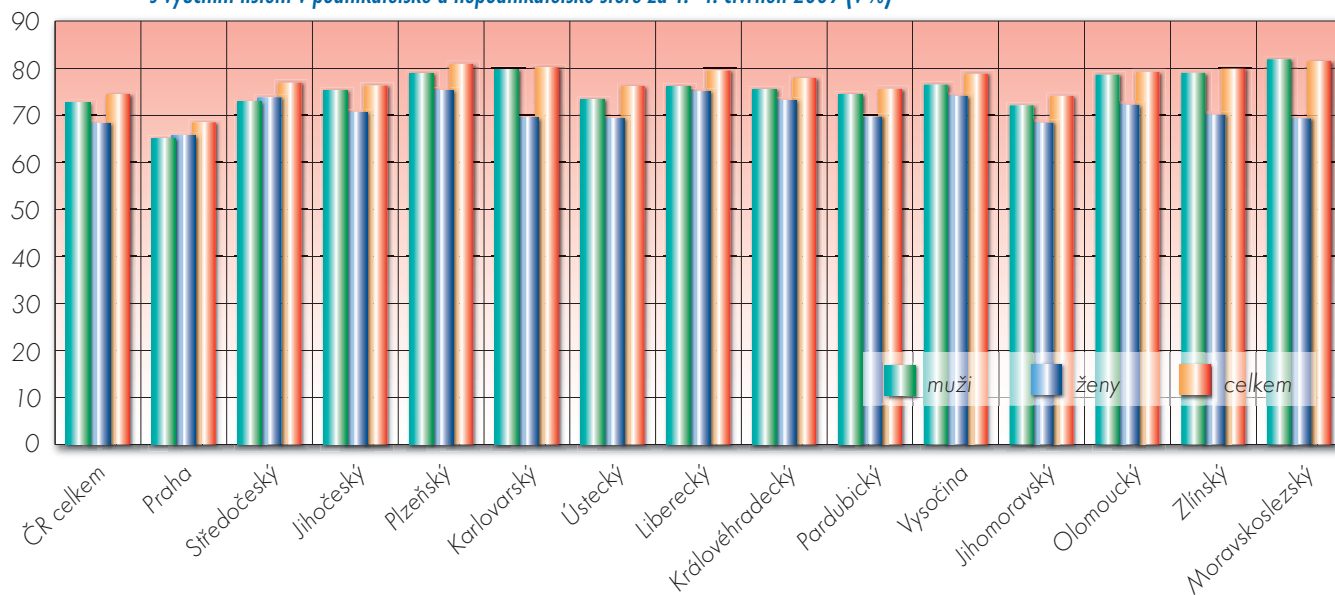

E4.2 G4.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let, podle dosaženého vzdělání vyššího odborného a vysokoškolského v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

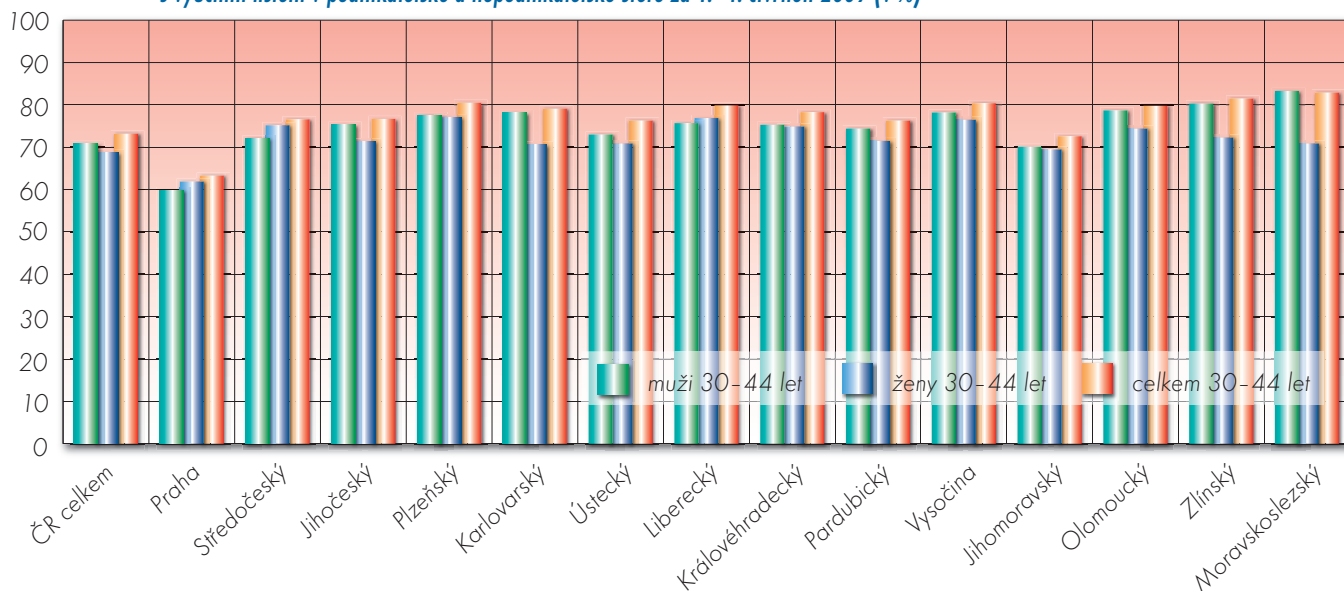

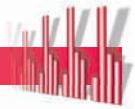

E4.2 G4.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let, podle dosaženého vzdělání středního a středního vzdělání s výučním listem v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

E4.2 G4.3: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let, podle dosaženého vzdělání středního a středního vzdělání s výučním listem v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

E4.2 G4.4: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let, podle dosaženého vzdělání vyššího odborného a vysokoškolského v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

E4.2 T3a: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		56,7	57,2	63,7	63,2	100,0	100,0	123,5	125,0		
CZ01	Praha	59,3	56,2	67,4	64,2	100,0	100,0	124,4	126,3		
CZ010	Hlavní město Praha	59,3	(1.) 56,2	(12.) 67,4	(1.) 64,2	(8.) 100,0	100,0	124,4	(5.) 126,3	(5.)	
CZ02	Střední Čechy	56,4	56,5	64,0	63,0	100,0	100,0	123,4	121,9		
CZ020	Středočeský kraj	56,4	(11.) 56,5	(11.) 64,0	(7.) 63,0	(11.) 100,0	100,0	123,4	(7.) 121,9	(12.)	
CZ03	Jihozápad	58,1	59,2	65,0	64,9	100,0	100,0	121,4	123,0		
CZ031	Jihočeský kraj	58,2	(4.) 59,5	(2.) 65,0	(4.) 65,3	(1.) 100,0	100,0	120,3	(12.) 121,8	(13.)	
CZ032	Plzeňský kraj	57,9	(7.) 58,8	(8.) 65,2	(3.) 65,0	(4.) 100,0	100,0	122,8	(9.) 124,3	(7.)	
CZ04	Severozápad	54,3	55,0	63,5	62,9	100,0	100,0	125,7	126,8		
CZ041	Karlovarský kraj	54,9	(13.) 54,2	(14.) 62,9	(12.) 62,2	(13.) 100,0	100,0	124,2	(6.) 125,2	(6.)	
CZ042	Ústecký kraj	54,3	(14.) 55,3	(13.) 63,8	(8.) 63,3	(10.) 100,0	100,0	126,3	(1.) 127,4	(3.)	
CZ05	Severovýchod	58,5	59,1	64,1	63,6	100,0	100,0	121,2	122,2		
CZ051	Liberecký kraj	58,0	(5.) 59,4	(4.) 65,5	(2.) 65,3	(2.) 100,0	100,0	124,6	(4.) 127,0	(4.)	
CZ052	Královéhradecký kraj	58,9	(2.) 58,0	(9.) 63,4	(10.) 62,1	(14.) 100,0	100,0	119,9	(14.) 119,6	(14.)	
CZ053	Pardubický kraj	58,3	(3.) 60,7	(1.) 64,3	(6.) 65,0	(3.) 100,0	100,0	120,6	(11.) 122,9	(10.)	
CZ06	Jihovýchod	57,8	59,7	63,3	64,0	100,0	100,0	123,2	125,1		
CZ063	Vysočina	56,7	(10.) 59,4	(4.) 62,8	(13.) 65,0	(5.) 100,0	100,0	125,9	(2.) 129,2	(1.)	
CZ064	Jihomoravský kraj	57,9	(6.) 59,5	(2.) 63,6	(9.) 63,8	(9.) 100,0	100,0	122,1	(10.) 123,6	(9.)	
CZ07	Střední Morava	56,9	59,0	63,3	63,4	100,0	100,0	121,2	122,6		
CZ071	Olomoucký kraj	56,9	(9.) 58,9	(7.) 64,5	(5.) 64,5	(7.) 100,0	100,0	120,1	(13.) 122,2	(11.)	
CZ072	Zlínský kraj	57,2	(8.) 59,0	(6.) 62,2	(14.) 63,0	(12.) 100,0	100,0	123,1	(8.) 123,7	(8.)	
CZ08	Moravskoslezsko	56,1	57,7	63,3	64,7	100,0	100,0	125,2	127,5		
CZ080	Moravskoslezský kraj	56,1	(12.) 57,7	(10.) 63,3	(11.) 64,7	(6.) 100,0	100,0	125,2	(3.) 127,5	(2.)	

Příloha kapitoly F

F2 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), mateřské školy, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		26,3		61,7		73,7	
CZ01	Praha	23,6		58,5		76,4	
CZ010	Hlavní město Praha	23,6	(9.)	58,5	(9.)	76,4	(6.)
CZ02	Střední Čechy	39,4		79,2		60,6	
CZ020	Středočeský kraj	39,4	(2.)	79,2	(1.)	60,6	(13.)
CZ03	Jihozápad	29,3		56,6		70,7	
CZ031	Jihočeský kraj	26,6	(8.)	58,5	(8.)	73,4	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	30,8	(5.)	55,7	(11.)	69,2	(10.)
CZ04	Severozápad	17,1		54,9		82,9	
CZ041	Karlovarský kraj	16,3	(14.)	58,0	(10.)	83,7	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	17,9	(13.)	51,9	(12.)	82,1	(2.)
CZ05	Severovýchod	26,9		67,6		73,1	
CZ051	Liberecký kraj	31,9	(4.)	73,1	(3.)	68,1	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	18,0	(12.)	59,1	(7.)	82,0	(3.)
CZ053	Pardubický kraj	29,5	(6.)	64,5	(4.)	70,5	(9.)
CZ06	Jihovýchod	23,8		59,3		76,2	
CZ063	Vysočina	27,5	(7.)	48,0	(13.)	72,5	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	22,6	(11.)	63,9	(5.)	77,4	(4.)
CZ07	Střední Morava	36,1		71,9		63,9	
CZ071	Olomoucký kraj	23,2	(10.)	62,5	(6.)	76,8	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	46,1	(1.)	75,6	(2.)	53,9	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	38,2		41,3		61,8	
CZ080	Moravskoslezský kraj	38,2	(3.)	41,3	(14.)	61,8	(12.)

F3 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), základní školy, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		27,3		74,2		73,4	
CZ01	Praha	16,0		66,8		84,0	
CZ010	Hlavní město Praha	16,0	(14.)	66,8	(14.)	84,0	(2.)
CZ02	Střední Čechy	39,1		81,6		60,9	
CZ020	Středočeský kraj	39,1	(4.)	81,6	(4.)	60,9	(12.)
CZ03	Jihozápad	38,5		75,0		61,5	
CZ031	Jihočeský kraj	37,0	(5.)	77,6	(7.)	63,0	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	39,3	(3.)	73,5	(8.)	60,7	(13.)
CZ04	Severozápad	19,7		71,4		80,3	
CZ041	Karlovarský kraj	17,7	(13.)	69,3	(10.)	82,3	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	21,4	(12.)	72,7	(9.)	78,6	(4.)
CZ05	Severovýchod	31,5		77,5		68,5	
CZ051	Liberecký kraj	35,0	(7.)	81,3	(5.)	65,0	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	27,4	(10.)	68,7	(12.)	72,6	(6.)
CZ053	Pardubický kraj	31,8	(8.)	81,1	(6.)	68,2	(8.)
CZ06	Jihovýchod	27,3		71,4		72,7	
CZ063	Vysočina	27,4	(9.)	83,0	(3.)	72,6	(7.)
CZ064	Jihomoravský kraj	27,3	(11.)	68,0	(13.)	72,7	(5.)
CZ07	Střední Morava	39,9		85,2		75,7	
CZ071	Olomoucký kraj	35,5	(6.)	85,7	(1.)	64,5	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	45,3	(2.)	84,6	(2.)	89,5	(1.)
CZ08	Moravskoslezsko	51,5		68,9		48,5	
CZ080	Moravskoslezský kraj	51,5	(1.)	68,9	(11.)	48,5	(14.)

F4 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), střední školy, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		24,2		71,7		75,8	
CZ01	Praha	17,3		70,8		82,7	
CZ010	Hlavní město Praha	17,3	(12.)	70,8	(6.)	82,7	(3.)
CZ02	Střední Čechy	36,3		85,9		63,7	
CZ020	Středočeský kraj	36,3	(3.)	85,9	(2.)	63,7	(12.)
CZ03	Jihozápad	29,5		55,7		70,5	
CZ031	Jihočeský kraj	35,1	(4.)	45,1	(14.)	64,9	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	24,6	(9.)	69,0	(9.)	75,4	(6.)
CZ04	Severozápad	12,7		65,9		87,3	
CZ041	Karlovarský kraj	9,0	(14.)	70,0	(8.)	91,0	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	15,4	(13.)	64,0	(13.)	84,6	(2.)
CZ05	Severovýchod	25,3		66,9		74,7	
CZ051	Liberecký kraj	26,2	(7.)	64,8	(12.)	73,8	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	24,4	(10.)	65,6	(11.)	75,6	(5.)
CZ053	Pardubický kraj	25,1	(8.)	72,1	(5.)	74,9	(7.)
CZ06	Jihovýchod	27,1		80,8		72,9	
CZ063	Vysočina	20,6	(11.)	84,4	(3.)	79,4	(4.)
CZ064	Jihomoravský kraj	28,7	(6.)	80,1	(4.)	71,3	(9.)
CZ07	Střední Morava	41,8		82,5		58,2	
CZ071	Olomoucký kraj	29,5	(5.)	67,1	(10.)	70,5	(10.)
CZ072	Zlínský kraj	52,6	(1.)	90,1	(1.)	47,4	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	48,7		70,8		51,3	
CZ080	Moravskoslezský kraj	48,7	(2.)	70,8	(7.)	51,3	(13.)

F5 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), vyšší odborné školy, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		57,6		93,5		42,4	
CZ01	Praha	42,3		91,7		57,7	
CZ010	Hlavní město Praha	42,3	(8.)	91,7	(7.)	57,7	(7.)
CZ02	Střední Čechy	80,4		100,0		19,6	
CZ020	Středočeský kraj	80,4	(3.)	100,0	(1.)	19,6	(12.)
CZ03	Jihozápad	55,6		93,3		44,4	
CZ031	Jihočeský kraj	53,3	(6.)	100,0	(1.)	46,7	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	58,3	(5.)	85,7	(9.)	41,7	(10.)
CZ04	Severozápad	25,0		83,3		75,0	
CZ041	Karlovarský kraj	12,5	(12.)	100,0	(1.)	87,5	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	31,3	(10.)	80,0	(11.)	68,8	(5.)
CZ05	Severovýchod	33,3		75,0		66,7	
CZ051	Liberecký kraj	25,0	(11.)	100,0	(1.)	75,0	(4.)
CZ052	Královéhradecký kraj	42,9	(7.)	66,7	(12.)	57,1	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	–	x	x	x	100,0	(1.)
CZ06	Jihovýchod	52,0		92,3		48,0	
CZ063	Vysočina	70,0	(4.)	100,0	(1.)	30,0	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	40,0	(9.)	83,3	(10.)	60,0	(6.)
CZ07	Střední Morava	73,9		88,2		26,1	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	x	x	100,0	(1.)
CZ072	Zlínský kraj	94,4	(2.)	88,2	(8.)	5,6	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	98,0		95,9		2,0	
CZ080	Moravskoslezský kraj	98,0	(1.)	95,9	(6.)	2,0	(14.)

F6 T1: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), konzervatoře, 2009 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		57,6		67,6		42,4	
CZ01	Praha	57,7		62,2		42,3	
CZ010	Hlavní město Praha	57,7	(5.)	62,2	(4.)	42,3	(5.)
CZ02	Střední Čechy	x		x		x	
CZ020	Středočeský kraj	x	x	x	x	x	x
CZ03	Jihozápad	40,0		–		60,0	
CZ031	Jihočeský kraj	100,0	(1.)	–	x	–	x
CZ032	Plzeňský kraj	33,3	(7.)	–	x	66,7	(3.)
CZ04	Severozápad	37,5		100,0		62,5	
CZ041	Karlovarský kraj	x	x	x	x	x	x
CZ042	Ústecký kraj	37,5	(6.)	100,0	(1.)	62,5	(4.)
CZ05	Severovýchod	–		x		100,0	
CZ051	Liberecký kraj	x	x	x	x	x	x
CZ052	Královéhradecký kraj	x	x	x	x	x	x
CZ053	Pardubický kraj	–	x	x	x	100,0	(1.)
CZ06	Jihovýchod	66,7		100,0		33,3	
CZ063	Vysočina	x	x	x	x	x	x
CZ064	Jihomoravský kraj	66,7	(3.)	100,0	(1.)	33,3	(6.)
CZ07	Střední Morava	50,0		50,0		50,0	
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	x	x	100,0	(1.)
CZ072	Zlínský kraj	66,7	(3.)	50,0	(5.)	33,3	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	100,0		100,0		–	
CZ080	Moravskoslezský kraj	100,0	(1.)	100,0	(1.)	–	x

Krajská ročenka školství 2009

První vydání.

Vydal: Ústav pro informace ve vzdělávání,

Senovážné nám. 26, Praha 1, v roce 2010 v nákladu 350 výtisků.

Zpracoval projektový a autorský tým pod vedením RNDr. Michaely Kleňhové.

Jazyková redakce: ÚIV – Divize informací a služeb.

Tisk: ÚIV – Divize Nakladatelství TAURIS.

www.uiv.cz

ISBN 978-80-211-0601-7